

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Πολιτικό Σύστημα και Δημόσιες Πολιτικές»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ :

«Βιοτικές Τροχιές και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί νέων σε αγροτικές περιοχές: έρευνα πεδίου στον νομό Ηρακλείου»

ΚΥΡΙΑΚΑΚΗ ΕΛΕΝΗ

ΡΕΘΥΜΝΟ 2019

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

«Βιοτικές Τροχιές και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί νέων σε αγροτικές περιοχές:
έρευνα πεδίου στον νόμο
Ηρακλείου»

ΚΥΡΙΑΚΑΚΗ ΕΛΕΝΗ
Α.Μ.452

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ακολουθούν με αλφαβητική σειρά τα μέλη της επιτροπής

Αλεξόπουλος Νεκτάριος, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης, με αντικείμενο την «Πολιτική Ανάλυση και Μεθοδολογία»

Κοτρόγιαννος Δημήτριος, Καθηγητής Πολιτικής Φιλοσοφίας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης και Διευθυντής του Κέντρου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΚΕΑΔΙΚ)

Παπαδάκης Νικόλαος, Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης και Αναπληρωτής Διευθυντής του Κέντρου Ερευνών και Μελετών (ΚΕΜΕ-ΠΚ) του Πανεπιστημίου Κρήτης

Ημερομηνία Αξιολόγησης : 20/02/2020

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	σελ.7
ABSTRACT.....	σελ.8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ.9-10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	
1.1.Ερευνητικά Ερωτήματα.....	σελ.10-12
1.2.Θεωρητικό Πλαίσιο.....	σελ.12-14
1.3.Μεθοδολογικό Πλαίσιο.....	σελ.15-18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	
2.1.Γενική εικόνα των νέων στην Ελλάδα.....	σελ.19-23
2.2.Η εικόνα των νέων στην Κρήτη.....	σελ.24-26
2.3.Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα.....	σελ.26-34
2.4.Ο αγροτικός τομέας στην Κρήτη.....	σελ.35-42
2.5.Η γεωργική σχολή στον Αμπελούζο.....	σελ.42-45
2.6.Συμπεράσματα.....	σελ.45-46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	
3.1.Πρωτογενής Έρευνα, Ημιδομημένη Συνέντευξη.....	σελ.47-48
Κοινωνικό- Δημογραφικά Χαρακτηριστικά	σελ.48-50
3.2.Κοινωνικό- Πολιτικό Πλαίσιο	σελ.50-51
3.3.Επαγγελματική Κατάσταση.....	σελ.51-53
3.4.Κατάσταση των πραγμάτων και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί.....	σελ.53-58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	
4.1.Κωδικοποίηση συνέντευξης 1.....	σελ.58-66
4.2.Κωδικοποίηση συνέντευξης 2.....	σελ.66-69
4.3.Κωδικοποίηση συνέντευξης 3.....	σελ.69-73
4.4.Κωδικοποίηση συνέντευξης 4.....	σελ.74-77
4.5.Κωδικοποίηση συνέντευξης 5.....	σελ.78-80
4.6.Κωδικοποίηση συνέντευξης 6.....	σελ.80-83
4.7.Κωδικοποίηση συνέντευξης 7.....	σελ.84-88

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

4.8.Κωδικοποίηση συνέντευξης 8.....σελ.89-91	
4.9.Κωδικοποίηση συνέντευξης 9.....σελ.91-93	
4.10.Κωδικοποίηση συνέντευξης 10.....σελ.93-36	
4.11.Κωδικοποίηση συνέντευξης 11.....σελ.96-99	
4.12.Κωδικοποίηση συνέντευξης 12.....σελ.99-101	
ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ- ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....σελ.102-106	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.107-114	
Κατάλογος Γραφημάτων.....σελ.113	
Κατάλογος Πινάκων.....σελ.113-114	
Κατάλογος Εικόνων.....σελ.114	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....σελ.114-171	
Συνεντεύξεις	
1) Νο1.....σελ.114-120	
2) Νο2.....σελ.121-125	
3) Νο3.....σελ.125-129	
4) Νο4.....σελ.130-134	
5) Νο5.....σελ.134-138	
6) Νο6.....σελ.138-142	
7) Νο7.....σελ.143-149	
8) Νο8.....σελ.149-153	
9) Νο9.....σελ.153-157	
10) Νο10.....σελ.158-162	
11) Νο11.....σελ.162-167	
12) Νο12.....σελ.167-171	

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος «Πολιτικό Σύστημα και Δημόσιες Πολιτικές», στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Η ολοκλήρωση αυτής της πτυχιακής υλοποιήθηκε με την υποστήριξη ενός πλήθους ανθρώπων, στους οποίους επιθυμώ να εκφράσω τις θερμότερες ευχαριστίες μου. Πρώτα από όλους θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής μου εργασίας τον κύριο Παπαδάκη Νικόλαο, καθώς η καθοδήγηση και η αδιάκοπη υποστήριξή του έπαιξαν καθοριστικό ρόλο για την εκπόνηση της παρούσας μελέτης, τόσο καθ' όλη τη διάρκεια συγγραφής της εργασίας όσο και της ερευνητικής διαδικασίας. Εν συνεχεία, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλες τις επιχειρήσεις, τους οργανισμούς, τις ενώσεις αγροτών και τους ανθρώπους που δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα, αφού με βοήθησαν στη διεξαγωγή και ολοκλήρωση της πρωτογενούς έρευνας. Τέλος, είναι τιμή μου να αφιερώσω την μελέτη αυτή στους γονείς μου, για την ενθάρρυνση τους, την ανυπολόγιστη υποστήριξη τους και τις θυσίες που έκαναν για να καταφέρω να ολοκληρώσω τις σπουδές μου.

Στους γονείς μου,

Ιωάννη Κυριακάκη και Μαρία Αντωνάκη

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Στο ταξίδι που θα κάνεις στην ζωή σου να ταξιδέψεις σε λιμάνια που εσύ επέλεξες κι αν σε κάποια από αυτά, βρεις εμπόδια να σε περιμένουν, ένα πράγμα να μην ξεχάσεις. Τα μεγάλα θέλω σου. Εύχομαι να είναι τόσο μεγάλα που να γεμίζουν τη ψυχή σου με δύναμη και τόλμη. Ξεκίνα το ταξίδι σου και μην φοβάσαι, μην δειλιάσεις, γιατί κάθε κύκλος που κλείνει στη ζωή μας πυροδοτεί την έναρξη ενός άλλου.

Εμπιστεύσου τον εαυτό σου!

Μία ευχή από τον αιώνια αγαπημένο μου φίλο Γιώργο Μίλτση,

ο δικός μου άγγελος,

23 Ιουνίου 2019

Ευχαριστώ για όλα!

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο αγροτικός τομέας αποτελεί τον βασικότερο τομέα της οικονομίας, αφού ο ρόλος του είναι αναντικατάστατος και καθοριστικής σημασίας. Ειδικότερα για τη χώρα μας, η σπουδαιότητα του ήταν ανέκαθεν σημαντική, καθότι η γεωργία απασχολούσε μεγάλο εργατικό δυναμικό, εξασφαλίζοντας κοινωνική συνοχή και περιφερειακή ανάπτυξη. Με την οικονομική κρίση, που εξακολουθεί να εκτυλίσσεται στην Ελλάδα, υπήρξε μια σειρά αλυσιδωτών συνεπειών σε μεγάλο μέρος του Ελληνικού πληθυσμού. Καθώς έχουν σημειωθεί πλήθος αλλαγών και στάσεων ζωής μετά την κρίση, τα τελευταία χρόνια επανέρχεται στο προσκήνιο ο αγροτικός κλάδος, ως η σωτήρια δύναμη των νέων. Στην παρούσα μεταπτυχιακή εργασία μελετάται το ενδιαφέρον των νέων ανθρώπων για τις αγροτικές εργασίες, λόγω των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης. Τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας δείχνουν ότι υπάρχει χώρος για τους νέους ανθρώπους, αλλά ταυτόχρονα διαπιστώνονται δυσκολίες και έλλειψη ενημέρωσης. Ωστόσο, με την κατάλληλη και ορθή κρατική παρέμβαση υπάρχουν ελπίδες για την άμβλυνση των εμποδίων εισόδου στον αγροτικό κλάδο.

Λέξεις κλειδιά: *αγροτικός τομέας, νέοι αγρότες, αγροτική ανάπτυξη*

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ABSTRACT

The rural sector is the most important sector of the economy, as its role is irreplaceable and crucial. Particularly, in our country, it has always been of great importance, since agriculture employed a large workforce, ensuring social cohesion and regional development. The economic crisis, which is still unfolding in Greece, has had a series of chain effects on a large part of the Greek population. As there have been a number of changes and attitudes after the crisis in recent years, the agricultural sector is returning to the forefront as the saving force of young people. This postgraduate thesis explores the interest of young people in rural jobs because of the impact of the financial crisis. The results of the primary research show that there is room for young people, but at the same time difficulties and lack of information are detected. However, with proper government intervention, there is hope to alleviate barriers to entry in the agricultural sector.

Keywords: *rural sector, young farmers, rural development*

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη είναι από πολλές απόψεις σημαντικός τόσο για τις αγροτικές περιοχές, όσο και για την εθνική οικονομία, δεδομένου ότι ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού ασχολείται με τη γεωργία, συμβάλλοντας σημαντικά στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν και επηρεάζοντας τη χώρα στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική της ανάπτυξη. Σκοπός της συγκεκριμένης μελέτης είναι να ερευνησω εάν το γεγονός ότι ο αγροτικός τομέας στην Κρήτη είναι ένα ζωτικό παρακλάδι της οικονομίας της χώρας μας, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για την ενασχόληση των νέων με αυτόν. Πρόκειται για βιβλιογραφική έρευνα με έμφαση στην ανάλυση δευτερογενών ποσοτικών δεδομένων (policy documents) μελετών και ερευνών σε συνδυασμό με τη διεξαγωγή πρωτογενούς ποιοτικής έρευνας με την χρήση ημιδομημένων συνεντεύξεων και κωδικοποίηση των ερευνητικών δεδομένων, σύμφωνα με την εμπειρικά θεμελιωμένη θεωρία (grounded theory).

Ο πρώτος άξονας της εργασίας αποτελείται από δύο κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναφέρονται τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν για την υλοποίηση της μελέτης, το θεωρητικό πλαίσιο, καθώς και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της εργασίας. Στο δεύτερο κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στην γενική εικόνα των νέων στην Ελλάδα βασισμένη σε βιβλιογραφικές πηγές σχετικές με τις μεταβολές που έχουν συντελεστεί στην απασχόληση και στην εκπαίδευση των νέων στη χώρα (youth unemployment), αλλά και από αποτελέσματα ερευνών για την ανεργία των νέων και τους Neets στην Ελλάδα της εποχής της κρίσης. Επιπλέον, θα δοθεί έμφαση στην γενική εικόνα των νέων της Κρήτης, με δεδομένα που έχουν αντληθεί από τον Περιφερειακό Μηχανισμό Παρακολούθησης της Αγοράς Εργασίας στην Κρήτη και από στατιστικό υλικό από την Περιφέρεια Κρήτης και την Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής του νομού Ηρακλείου. Ακόμη, στο πρώτο σκέλος της εργασίας του δεύτερου κεφαλαίου θα τονιστεί ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα, αλλά και ειδικότερα στην Κρήτη με ευρήματα από φορείς, όπως η Αναπτυξιακή Ηρακλείου, η Ένωση Ηρακλείου και η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ). Το κεφάλαιο θα κλείσει με μια αναφορά στην ΕΠΑΣ Κρήτης, συγκεκριμένα στην Γεωργική Σχολή του Αμπελούζου μετά από αναζήτηση σημαντικών στοιχείων για την

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

εξειδίκευση που παρέχει σε νέους αγρότες, καθώς και με τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από τις παραπάνω ενότητες της εργασίας.

Ο δεύτερος άξονας αποτελείται από το τρίτο και το τέταρτο κεφάλαιο. Στο τρίτο κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στην πρωτογενή έρευνα, η οποία έχει στόχο μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων να αναδείξει τα κοινωνικό-δημογραφικά χαρακτηριστικά των νέων που ασχολούνται με τον αγροτικό τομέα, το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, την επαγγελματική κατάσταση των νέων σε αγροτικές περιοχές και την κατάσταση των πραγμάτων που επικρατεί σε συνδυασμό με τους βιογραφικούς σχεδιασμούς. Κλείνοντας, στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας θα γίνει η κωδικοποίηση των δώδεκα ημιδομημένων συνεντεύξεων και η καταγραφή των τελικών συμπερασμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1.Ερευνητικά ερωτήματα

Στο πρώτο σκέλος της εργασίας θα επιχειρήσω να εντοπίσω α) τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας και ειδικότερα της Κρήτης, β) τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των νέων στην Ελλάδα, γ) την νεανική ανεργία, δ) τις δομές του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα και στην Κρήτη, ε) τις προοπτικές ενασχόλησης των νέων στον αγροτικό κλάδο. Για όλα τα παραπάνω θα κάνω μια δευτερογενή ανάλυση, βρίσκοντας υλικό από άλλες σχετικές έρευνες, αλλά και από διάφορες υπηρεσίες της Περιφέρειας Κρήτης και συγκεκριμένα της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου (Αναπτυξιακή Ηρακλείου, Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Ηρακλείου, Ένωση Ηρακλείου), καθώς και από την ΕΛΣΤΑΤ.

Ο Περιφερειακός Μηχανισμός Παρακολούθησης της Αγοράς Εργασίας (ΠΜΠΑΕ), που αποτελεί επισκόπηση των συνθηκών και των μεγεθών της αγοράς εργασίας στην Κρήτη, ήταν σημαντικό εργαλείο για την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας. Η λειτουργία του Περιφερειακού Μηχανισμού έγινε μέσω της χρηματοδότησης του Πανεπιστημίου Κρήτης και αφορά στη συγκρότηση ενός μόνιμου μηχανισμού για τη

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

διάγνωση και παρακολούθηση της κατάστασης των πραγμάτων (state of play) και των τάσεων στην αγορά εργασίας, όσο και αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες και επαγγέλματα σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης για την περίοδο 2016-2021. Η διάγνωση και παρακολούθηση αναγκών έγινε σε δύο επίπεδα: το Ανθρώπινο Δυναμικό και τις Επιχειρήσεις.

Η Διαγενεακή Μεταβίβαση Πόρων και Αξιών σε Περιόδους Κρίσης : Μεταβολές στην Απασχόληση και Εκπαίδευση των Νέων στην Ελλάδα, ήταν ακόμη μία έρευνα που με καθοδήγησε για την εύρεση αρκετών στοιχείων της διπλωματικής μου. Υλοποιήθηκε από την Ασημίνα Χριστοφόρου, την Φαίη Μακαντάση, τον Κυριάκο Πιερρακάκη και τον Πάνο Τσακλόγλου τον Ιανουάριο του 2018. Τέλος, η έρευνα «Νέα Γενιά και NEETs στην Ελλάδα της Κρίσης: Οι επείγουσες διαστάσεις του προβλήματος. Έρευνα και ολοκληρωμένη παρέμβαση», μου έδωσε την δυνατότητα να εμβαθύνω στο θέμα των νέων χωρίς απασχόληση και κατάρτιση, καθώς είναι ένα φλέγον ζήτημα της εποχής μας και σχετίζεται με την διπλωματική μου. Υλοποιήθηκε και εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2016 από πολυπληθή και διεπιστημονική ομάδα Καθηγητών και Ερευνητών από διαφορετικά Πανεπιστήμια και Ερευνητικές Δομές, με Επιστημονικό Υπεύθυνο τον Καθηγητή Νίκο Παπαδάκη (Πανεπιστήμιο Κρήτης), Αναπληρωτή Επιστημονικό Υπεύθυνο τον Καθηγητή Αργύρη Κυρίδη (ΑΠΘ και ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ) και Υπεύθυνο Υλοποίησης τον Επιστημονικό Καθηγητή Νίκο Φωτόπουλο (ΚΑΝΕΠ/ ΓΣΕΕ και Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας). Οι φορείς οι οποίοι συντόνιζαν το έργο ήταν το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ και Εταίροι τα ΚΕΠΕΤ και ΚΕΑΔΙΚ του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Ειδικότερα θα επιχειρήσω να δώσω απαντήσεις στα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

- Ποια είναι η γενική εικόνα των νέων στην Ελλάδα, σχετικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, την εκπαίδευση και την επαγγελματική τους αποκατάσταση;
- Ποια είναι η εικόνα των νέων στην Κρήτη, σχετικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, την εκπαίδευση και την επαγγελματική τους αποκατάσταση ;
- Πού βασίζεται ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα;, Υπάρχει ανάπτυξη;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Πού στηρίζεται η οικονομία της Κρήτης και σε ποιους αγροτικούς κλάδους υπάρχει περισσότερη προσέλευση νέων;

-Ποιοι εντάσσονται στον τίτλο «νέοι αγρότες», υπάρχει εργασιακό μέλλον στον συγκεκριμένο κλάδο των νέων αγροτών;

-Η πρόωγη σχολική εγκατάλειψη, η ανεργία και η έλλειψη εργασιακών επιλογών σχετίζεται με την ενασχόληση των νέων με τον αγροτικό τομέα;

-Οι νέοι έχουν επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, όσον αφορά τον αγροτικό κλάδο;

- Η ενασχόληση με τον αγροτικό τομέα είναι ένα επάγγελμα του μέλλοντος;

-Δίνονται κίνητρα στους νέους να ασχοληθούν με τον αγροτικό κλάδο;

Στο δεύτερο σκέλος της εργασίας θα αναλύσω και θα κωδικοποιήσω τα ευρήματα των δώδεκα ημιδομημένων συνεντεύξεων, με κατοίκους αγροτικών περιοχών του νομού Ηρακλείου, που ασχολούνται με τον αγροτικό τομέα και θα καταλήξω στα τελικά συμπεράσματα, δηλαδή αν δίνονται κίνητρα σε νέους να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα και αν ο αγροτικός κλάδος είναι ένα επάγγελμα του μέλλοντος.

1.2. Θεωρητικό Πλαίσιο- Εννοιολογικές Διασαφηνίσεις

Το θεωρητικό πλαίσιο βάσει του οποίου θα μελετήσω τα ευρήματα της έρευνας είναι η θεωρητική προσέγγιση του (Giddens,2014), όσον αφορά τις συνέπειες της νεωτερικότητας¹. Πρόκειται για ένα θεωρητικό πλαίσιο, όπου ο Anthony Giddens περιγράφει μια νέα προσέγγιση της φύσης της νεωτερικότητας, που χαρακτηρίζεται από τον κίνδυνο και την ασφάλεια, αλλά και από την εμπιστοσύνη και την διακυβέρνηση.

¹Ο συγγραφέας εξηγεί ότι η «νεωτερικότητα» αναφέρεται σε τρόπους κοινωνικής ζωής ή οργάνωσης που εμφανίστηκαν στην Ευρώπη μετά τον δέκατο έβδομο αιώνα που στη συνέχεια απέκτησαν σχεδόν παγκόσμια επιρροή. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των κυριότερων κοινωνικών μας θεσμών, στο πέρας του εικοστού αιώνα, δείχνουν ότι, αντί να εισέλθουμε σε μια περίοδο μετανεωτερικότητας, οδεύουμε προς μια περίοδο

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας που προηγήθηκε, ή διαφορετικά της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης το 2008, η ελληνική κυβέρνηση προσέφυγε σε δανεισμό μεγάλων ποσών από το εξωτερικό για να χρηματοδοτήσει σημαντικό τμήμα του κρατικού προϋπολογισμού και των ελλειμμάτων του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Έτσι, η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας επηρέασε πολλές πτυχές του οικονομικού περιβάλλοντος της χώρας, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά την ρηχότητα, την εσωστρέφεια και την μικρή συμβολή στην απασχόληση, που παραμένουν μέχρι και σήμερα βασικά γνωρίσματα της οικονομικής κρίσης και στον αγροτικό κλάδο. Ο πρωτογενής τομέας στην Ελλάδα, ενώ παρουσίαζε σημάδια ανάπτυξης, μετά την κρίση και συγκεκριμένα στην τωρινή κατάσταση περιήλθε σε κρίσιμη κατάσταση, καθώς τα τελευταία χρόνια έγιναν πάρα πολλές δημοσιονομικές προσαρμογές και μεταρρυθμίσεις, που λόγω της πολιτικής αστάθειας, της αδυναμίας του τραπεζικού συστήματος, της αναποτελεσματικότητας και των καθυστερήσεων δεν έχουν σταθεροποιήσει την κατάσταση (Στασινόπουλος, 2015). Παράλληλα, ενώ το κράτος προσφέρει επιδοτήσεις σε νέους αγρότες για να βοηθηθούν στο ξεκίνημα τους, τα χρήματα αυτά είτε δεν επαρκούν για την βελτίωση των πραγμάτων, είτε καταλήγουν πίσω στα κρατικά ταμεία μέσω της υψηλής φορολογίας, πράγμα που δεν συμβάλλει στην δημιουργία νέων καινοτομιών και εξειδίκευσης του αντικειμένου. Οι εξελίξεις επηρεάζουν τις προσδοκίες των παραγωγών, πολλοί από τους οποίους θεωρούν το μέλλον αβέβαιο και προβληματικό².

¹ «υψηλής νεωτερικότητας» στην οποία οι συνέπειες της νεωτερικότητας ριζοσπαστικοποιούνται και παγκοσμιοποιούνται σαφώς περισσότερο από πριν. Δίνοντάς μας ένα νέο χαρακτηρισμό για τη φύση της νεωτερικότητας, ο συγγραφέας επικεντρώνεται στα δίπολα *κίνδυνος-ασφάλεια* και *εμπιστοσύνη-διακύβευση*. Οι σύγχρονοι κοινωνικοί θεσμοί προσφέρουν στους ανθρώπους πολλαπλάσιες ευκαιρίες για να απολαύσουν μια ασφαλή ζωή σε σχέση με αυτές που επέτρεπε οποιοδήποτε προνεωτερικό σύστημα, αλλά η νεωτερικότητα έχει και τη σκοτεινή της πλευρά, που συνδέεται με την ανάπτυξη του ολοκληρωτισμού, την αλλοτρίωση που συνεπάγεται η εργασία στο σύγχρονο βιομηχανικό κόσμο και την επαπειλούμενη καταστροφή του περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την επέκταση των εξοπλισμών.

² Κυριακάκη Ελένη, (2019). «Βιοτικές Τροχιές και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί νέων σε αγροτικές περιοχές: έρευνα πεδίου στον νόμο Ηρακλείου», Ηράκλειο : Αποτελέσματα διπλωματικής έρευνας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Η νεωτερικότητα κατά τον Giddens (2014) έχει δυο όψεις³. Η πρώτη είναι η ασφάλεια και η εμπιστοσύνη, που συνυπάρχουν και αλληλοσυνδέονται με την δεύτερη όψη, τον κίνδυνο και τη διακινδύνευση. Από τη μια πλευρά έχουμε τη μεγέθυνση της ευμάρειας, η οποία απορρέει από τη παγκοσμιοποίηση και τη νέα εποχή, και από την άλλη την εγκαθίδρυση μιας κοινωνίας που χαρακτηρίστηκε ως δυσοίωνα, αφού οι κυβερνήσεις δεν κατάφεραν να εντοπίσουν τις καταστροφικές επιδράσεις που επέφεραν οι παραγωγικές δυνάμεις⁴ στο φυσικό πλούτο και δεν μπόρεσαν να αποτρέψουν την εξάπλωση συμβάντων που επηρέασαν μεγάλες ανθρώπινες μάζες, δημιουργώντας αρκετά «κενά γνώσεων», τα οποία δεν μπορούν να μετατραπούν σε εξειδίκευση και βεβαιότητα, αλλά καταλήγουν στην επίγνωση της ίδιας της διακινδύνευσης. Οι σύγχρονοι κοινωνικοί θεσμοί λοιπόν, προσφέρουν στους ανθρώπους πολλαπλές ευκαιρίες για να απολαύσουν μια ασφαλή ζωή, ωστόσο υπάρχει και η σκοτεινή πλευρά του συστήματος, που συνδέεται με την διαδικασία αποξένωσης του ανθρώπου από τον ίδιο του τον εαυτό, αλλά και από την παραγωγικότητα και την εργασία στον σύγχρονο επιχειρηματικό κόσμο. Αυτή η άποψη εύλογα μας κάνει να αναρωτηθούμε εάν σε μία περίοδο νεωτερικότητας ο πρωτογενής τομέας θα αναγεννηθεί ή αν η κατάσταση θα επιδεινωθεί περαιτέρω σε συνδυασμό με την εκτόξευση της ανεργίας σε μία νέα κανονικότητα, αυτήν της αβεβαιότητας⁵.

³Στις συνέπειες της νεωτερικότητας συνδυάζεται ο θεωρητικός με τον πολιτικό προβληματισμό. Κεντρική επιδίωξη του συγγραφέα είναι να ερμηνεύσει κοινωνιολογικά, αλλά και ψυχολογικά, κάτω από μια νέα σκοπιά, τις βασικές όψεις της νεωτερικότητας τόσο σε επίπεδο θεσμών όσο και σε επίπεδο ανθρώπινων εμπειριών (π.χ. ασφάλειας και διακινδύνευσης). Ο A. Giddens δεν συμμερίζεται την άποψη ότι ζούμε ήδη στην μετανεωτερικότητα, αλλά υποστηρίζει ότι έχουμε εισέλθει σε μια περίοδο ριζοσπαστικοποίησης και οικουμενικοποίησης της νεωτερικότητας. Η τελευταία, ιστορικά και γεωγραφικά, αναφέρεται «σε τρόπους κοινωνικής ζωής ή οργάνωσης που εμφανίστηκαν στην Ευρώπη από τον 17ο αιώνα και έπειτα, ενώ στη συνέχεια άσκησαν επιρροή λίγο-πολύ σε παγκόσμια κλίμακα» (σελ. 15). Η κοινωνία της νεωτερικότητας χαρακτηρίζεται από ασυνέχειες σε σχέση με την προϋπάρχουσα παραδοσιακή μορφή οργάνωσης, ασυνέχειες που οι παλαιότερες εξελικτικές θεωρήσεις είχαν αφήσει για καιρό στη σκιά. Νέα, διακριτά στοιχεία της νεωτερικότητας είναι «ο ραγδαίος ρυθμός της αλλαγής», «το εύρος της αλλαγής» και η ίδια «η φύση των μοντέρνων θεσμών», όπως του έθνους-κράτους (σελ.18-21).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

1.3.Μεθοδολογική στρατηγική

Το βασικό ερευνητικό ερώτημα στην παρούσα μελέτη είναι εάν η ενασχόληση με τον αγροτικό τομέα είναι ένα επάγγελμα του μέλλοντος και κατά πόσο δίνονται κίνητρα στους νέους να ασχοληθούν με αυτόν. Για να απαντηθεί το παραπάνω ερευνητικό ερώτημα χρησιμοποιήθηκε βιβλιογραφική έρευνα με έμφαση στην ανάλυση δευτερογενών ποσοτικών δεδομένων (policy documents) μελετών και ερευνών σε συνδυασμό με την διεξαγωγή πρωτογενούς ποιοτικής έρευνας με την χρήση ημιδομημένων συνεντεύξεων και κωδικοποίηση των ερευνητικών δεδομένων, σύμφωνα με την εμπειρικά θεμελιωμένη θεωρία (grounded theory). Κατά την διεξαγωγή της έρευνας πεδίου διενεργήθηκε ποιοτική έρευνα σε τέσσερις αγροτικές περιοχές του νομού Ηρακλείου (Άγιοι Δέκα, Στόλοι, Μοίρες, Τυμπάκι). Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε είναι αυτή της ατομικής ημιδομημένης συνέντευξης. Με το συγκεκριμένο εργαλείο συλλογής δεδομένων, είχα την δυνατότητα αρχίζοντας με κάποιες βασικές ερωτήσεις και συνεχίζοντας με τις ερωτήσεις που εντάσσονται σε θεματικά πεδία αλλά και με follow-up διευκρινιστικές ερωτήσεις, να διερευνήσω εις βάθος τα ζητήματα που προτεραιοποίησα στη διπλωματική μου εργασία και να ακτινογραφήσω τη σκέψη του υποκειμένου, με σκοπό να μου αποκαλύψει τις υπάρχουσες γνωστικές δομές του.

⁴Ο Giddens αμφισβητεί την άποψη ότι ένα και μόνο θεσμικό πλέγμα (λ.χ. ο καπιταλισμός) δίνει το στίγμα των μοντέρνων κοινωνιών. Θεωρεί ότι η νεωτερικότητα έχει τέσσερις αλληλοσχετιζόμενες θεσμικές διαστάσεις: τον καπιταλισμό, την επιτήρηση (έλεγχο), τη στρατιωτική εξουσία στο πλαίσιο της εκβιομηχάνισης του πολέμου και τον βιομηχανισμό (ανάπτυξη του «δημιουργημένου περιβάλλοντος»). Πηγές δυναμισμού που ζωογόνησαν και ζωογονούν τους παραπάνω θεσμούς είναι: «ο διαχωρισμός χώρου και χρόνου», «οι μηχανισμοί αποσύνδεσης, όπως είναι τα ειδικευμένα επαγγελματικά και τεχνικά συστήματα που "ξεριζώνουν" τις κοινωνικές σχέσεις από την "εντοπιότητα" τους ή "από την αμεσότητα των αναφορών τους"» και «η αναστοχαστική ιδιοποίηση της γνώσης» (σελ. 73-74).

⁵Οι ανησυχίες που καταπονούν τον σύγχρονο άνθρωπο, λόγω της επικινδυνότητας του κόσμου της νεωτερικότητας (κίνδυνοι πυρηνικών ή οικολογικών καταστροφών, διατροφικής μόλυνσης κτλ.), δημιουργούν κοινωνικο-ψυχολογικές συνθήκες διαβίωσης που διαποτίζονται από μια αίσθηση αβεβαιότητας και διακινδύνευσης. Ταυτόχρονα, η ανάγκη μεγιστοποίησης της ασφάλειας, μέσω της μείωσης των κινδύνων, εξυπηρετείται από τον ψυχολογικό μηχανισμό της εμπιστοσύνης ως «πεποίθησης για την αξιοπιστία»

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Οι ημιδομημένες συνεντεύξεις αποτελούν τη συνηθέστερη επιλογή στην ποιοτική έρευνα και περιλαμβάνουν ερωτήσεις, που αφενός βοηθούν τους ερευνητές να προσδιορίσουν ευκολότερα τις σημαντικές ερευνητικές περιοχές που πρέπει να προσεγγίσουν και αφετέρου δίνουν το περιθώριο τόσο στους συμμετέχοντες, όσο και στους ερευνητές να επεκταθούν και να μελετήσουν το ερευνητικό ερώτημα εις βάθος. Οι ερευνητές με τις ημιδομημένες συνεντεύξεις από την μία καθοδηγούν έως έναν βαθμό τους συμμετέχοντες, με τρόπο ώστε να επικεντρώνονται στα ερευνητικά ερωτήματα, και από την άλλη τους αφήνουν περιθώριο να αναπτύσσουν τις απαντήσεις τους με μια σχετική ελευθερία, χωρίς όμως να ξεφύγουν εντελώς από το θέμα, πράγμα που θα καθιστούσε τη συνέντευξη ακατάλληλη για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Με τον τρόπο αυτόν, η συνέντευξη είναι ευέλικτη και μπορεί να οδηγήσει στην εύρεση πληροφοριών που είναι σημαντικές για τους συμμετέχοντες, αλλά δεν είχαν γίνει αντιληπτές από τους ερευνητές πριν από τη διεξαγωγή της συνέντευξης (Robson,2007). Συνήθως, οι συνεντεύξεις διαρκούν 20–60 λεπτά και πραγματοποιούνται μία φορά με το κάθε άτομο, ενώ σπανιότερα πραγματοποιούνται περισσότερες από μία φορές με το ίδιο άτομο στην περίπτωση που οι ερευνητές ενδιαφέρονται για μεταβολές με την πάροδο του χρόνου. Μια από τις σημαντικότερες ικανότητες που πρέπει να διαθέτουν οι ερευνητές είναι η ικανότητα να ακούν προσεκτικά τους ομιλητές και να τους δίνουν τη δυνατότητα να αφηγούνται τις εμπειρίες τους στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό χωρίς να διακόπτουν τον ειρμό τους. Οι ερευνητές μπορούν να ενθαρρύνουν τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν περισσότερο τις ιδέες τους για ένα θέμα, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες λέξεις ή εκφράσεις και πρέπει οπωσδήποτε να αποφεύγουν φορτισμένες εκφράσεις, οι οποίες μπορεί να επηρεάσουν τις απαντήσεις των συμμετεχόντων. Στο τέλος της συνέντευξης, οι ερευνητές πρέπει να ευχαριστήσουν τους συμμετέχοντες για τον χρόνο και τη συμμετοχή τους και να τους ρωτήσουν εάν επιθυμούν να προσθέσουν οτιδήποτε άλλο.

⁵ προσώπων ή συστημάτων, ακόμη και συστημάτων για τη λειτουργία των οποίων τα δρώντα υποκείμενα έχουν συχνά ελάχιστες γνώσεις. Τελικά, τα άτομα βιώνουν τη νεωτερικότητα ως «αμφίπλευρη ή αμφίθυμη» εμπειρία.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Με τον τρόπο αυτόν, οι ερευνητές δίνουν μία ακόμη ευκαιρία στους συμμετέχοντες να αναπτύξουν ένα θέμα, το οποίο για τον οποιονδήποτε λόγο δεν το ανέπτυξαν κατά τη διάρκεια της συνέντευξης (Παπαδάκης, 2015).

Η επιλογή του δείγματος έγινε με θεωρητική δειγματοληψία (theoretical sampling) με έμφαση σε critical cases. Η θεωρητική δειγματοληψία είναι μια δειγματοληπτική διαδικασία, η οποία εξυπηρετεί τη λογική της ανακάλυψης και την παραγωγή νέων ιδεών (Τσιώλης, 2014). Διαμορφώθηκε στο πλαίσιο της Θεμελιωμένης Θεωρίας (Grounded Theory), η οποία ανήκει στις ποιοτικές μεθόδους έρευνας και είναι μια προσέγγιση διεξαγωγής έρευνας, αλλά και ανάλυσης δεδομένων, η οποία αναπτύχθηκε από τους κοινωνιολόγους Barney Glaser και Anselm Strauss και αποσκοπεί στην παραγωγή θεωρίας σχετικά με το ερευνώμενο αντικείμενο (Robson, 2007). Η grounded theory είναι μια μέθοδος όπου *«η θεωρία αναδεικνύεται από τα δεδομένα, τα οποία συλλέγονται συστηματικά και αναλύονται μέσω της ερευνητικής διαδικασίας»* (Strauss & Corbin, 1998, σελ.8). Βασικός στόχος μου ήταν να ανασύρω την οπτική των νέων συνεντευξιαζόμενων για τον αγροτικό τομέα και την ενασχόλησή τους με αυτόν. Στο πλαίσιο αυτό αποφάσισα να επιλέξω τη grounded theory, διότι αποτελεί ένα χρήσιμο μεθοδολογικό εργαλείο για την έρευνα που αναζητά απαντήσεις σε ερωτήματα τα οποία δεν έχουν ερευνηθεί πλήρως ή δεν έχουν διατυπωθεί θεωρίες επαρκείς ώστε να δώσουν απαντήσεις.

Σε αυτή τη μέθοδο η συλλογή δεδομένων, η ανάλυση και η θεωρία βρίσκονται σε άμεση σχέση η μία με την άλλη. Ο ερευνητής δεν ξεκινά την έρευνα έχοντας μια θεωρία ή μια υπόθεση εργασίας στο μυαλό του αλλά με μια περιοχή την οποία μελετά και του επιτρέπει να αναδείξει την θεωρία του από τα δεδομένα. *«Η θεωρία που θα αναδυθεί από τα δεδομένα είναι πιθανότερο να βρίσκεται πιο κοντά στην πραγματικότητα από τις θεωρίες που έχουν ως βάση μια σειρά ιδεών βασισμένων σε εμπειρίες ή σε προβληματισμούς»* διότι *«προσφέρουν διορατικότητα, ενισχύουν τη κατανόηση του υπό μελέτη φαινομένου και παρέχουν έναν γεμάτο νόημα οδηγό για δράση»* (Strauss & Corbin, 1998, σελ.11). Με την προσέγγιση αυτή, ο ερευνητικός σχεδιασμός είναι ευέλικτος, ανοιχτός και καθοδηγούμενος από τα ερευνητικά ερωτήματα, στοχεύοντας στον εντοπισμό του φαινομένου. Τα δεδομένα συλλέγονται παράλληλα με την ανάλυση, αφού έχει στόχο να αναζητήσει διάφορες περιπτώσεις (ανθρώπους, γεγονότα) που θα επιτρέψουν στον ερευνητή από την μια πλευρά

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

να ενισχύσει τις διαμορφούμενες θεωρητικές κατηγορίες και από την άλλη να τις διαφοροποιήσει, αναδεικνύοντας νέες όψεις του φαινομένου που διερευνά (Τσιώλης, 2014). Η διαδικασία ολοκληρώνεται όταν η συλλογή και η ανάλυση των δεδομένων δεν προσφέρει κάτι καινούριο στη διαμόρφωση της θεωρίας, και έτσι ο ερευνητής με την κρίση του αλλά και λόγω άλλων ζητημάτων, όπως το κόστος και ο χρόνος την τερματίζει (Τσιώλης, 2014). Οι περιπτώσεις (critical cases) επιλέγονται με την λογική ότι «εάν συμβεί εκεί, θα συμβεί οπουδήποτε» (Patton, 2002). Η στρατηγική αυτή είναι χρήσιμη, διότι ο ερευνητής επιλέγει τις περιπτώσεις που θα του δώσουν τη μέγιστη πληροφόρηση, αφού έχει καταστήσει τις διαστάσεις, με ήδη μία περίπτωση «κρίσιμη».

Για την επιλογή του δείγματος λήφθηκε υπόψη η δυνατότητα του δείγματος να προσφέρει επαρκείς και κατάλληλες πληροφορίες για την παρούσα εργασία. Συγκεκριμένα, τα υποκείμενα που κλήθηκαν να απαντήσουν τις ημιδομημένες συνεντεύξεις ήταν δώδεκα (12), ηλικίας 18-29, εκ των οποίων τα έξι (6) άτομα ήταν άντρες και τα υπόλοιπα έξι (6) γυναίκες. Σε κάθε αγροτική περιοχή που επιλέχτηκε (Άγιοι Δέκα, Στόλοι, Μοίρες, Τυμπάκι) ερωτήθηκαν τρία (3) άτομα. Επιπλέον, εκτός από το φύλο διαμορφώθηκαν υποκατηγορίες και με βάση το μορφωτικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, 3/6 άντρες και 3/6 γυναίκες του δείγματος ήταν low και medium-skilled (Γυμνάσιο/ Λύκειο), ενώ οι υπόλοιποι είχαν ένα ανώτερο επίπεδο μόρφωσης (ΑΕΙ). Τέλος, οι ερωτήσεις της κάθε ημιδομημένης συνέντευξης ήταν είκοσι τέσσερις (24), κυρίως ανοικτού τύπου. Οι ερωτήσεις αυτές διαμορφώθηκαν σε συνάρτηση με τους ακόλουθους θεματικούς άξονες:

- *Δημογραφικά- Ατομικά Χαρακτηριστικά* : (ηλικία, φύλο, οικογενειακή κατάσταση, σπουδές, οικονομικό ετήσιο εισόδημα, δευτερεύουσα απασχόληση)
- *Κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο* (πλαisiώση, κοινωνικό κεφάλαιο, ιδεολογικός αυτοπροσδιορισμός)
- *Επαγγελματική κατάσταση*
- *Κατάσταση των πραγμάτων και βιογραφικοί σχεδιασμοί*- Δραστηριοποίηση και κίνητρα στον αγροτικό τομέα- Προβλήματα υλοποίησης- Εναλλακτικές προοπτικές στον αγροτικό τομέα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

2.1.Γενική εικόνα των νέων στην Ελλάδα

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011⁶ ο πληθυσμός στην Ελλάδα ανέρχεται σε 10.816.286 άτομα, εκ των οποίων 5.303.223 είναι άντρες (ποσοστό 49%) και 5.513.063 είναι γυναίκες (ποσοστό 51%). Το μέγεθος του πληθυσμού είναι μειωμένο κατά 1,38% σε σχέση με την απογραφή του 2001 (10.934.097 άτομα). Τα κυριότερα ζητήματα σε σχέση με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας είναι η αύξηση του ποσοστού αλλοδαπών κατοίκων και η γήρανση του πληθυσμού. Ο μόνιμος πληθυσμός της Ελλάδας με αλλοδαπή υπηκοότητα αυξήθηκε σε 912.000 άτομα κατά την απογραφή του 2011, αυξημένος κατά 19,7% σε σύγκριση με την απογραφή του 2001 (762.191 άτομα) και διεκδικεί να καταλάβει θέσεις εργασίας.

Παράλληλα, ο Δείκτης Γήρανσης του πληθυσμού (ηλικίας 65 ετών και άνω) αυξάνεται ολοένα και περισσότερο, ενώ την ίδια στιγμή ο Δείκτης Ολικής Γονιμότητας μειώνεται σταθερά. Τα στοιχεία αυτά βγάζουν αληθείς τις εκτιμήσεις του Cedefop (2016) για μείωση του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα κατά 5,8% έως το 2025 (Cedefop, 2016) καθώς και τις εκτιμήσεις του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης OECD (2011) για μείωση του εργατικού δυναμικού στη χώρα μας κατά 12% έως το 2050 (OECD, 2011). Στον τομέα της οικονομίας, υπάρχει συρρίκνωση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, με την μεγαλύτερη μείωση να παρατηρείται κατά την περίοδο του 2009 ως τα μέσα του 2013. Από εκείνο το σημείο και έπειτα η οικονομία σταθεροποιείται χωρίς όμως να ανακάμψει, αφού η πολιτική που εφάρμοσε η Ελλάδα βασίστηκε στην αύξηση της φορολογίας και όχι στην μείωση των δαπανών της κεντρικής κυβέρνησης, περιορίζοντας έτσι τις ιδιωτικές επενδύσεις και μειώνοντας το Καθαρό Εθνικό Διαθέσιμο Εισόδημα και το Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ⁷.

⁶ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών της Ελλάδας, 2011

⁷Περιφερειακός μηχανισμός Παρακολούθησης της αγοράς εργασίας στην Κρήτη, ΕΛΣΤΑΤ, Κατά Κεφαλήν Μεγέθη (προσωρινά στοιχεία), 2006-2014

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Τα αποτελέσματα της κρίσης στον κοινωνικό τομέα ήταν σοβαρά, αφού ο πληθυσμός βρέθηκε σε κίνδυνο φτώχειας και αρκετά νοικοκυριά είχαν υλικές στερήσεις. Το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων στο σύνολο του πληθυσμού των ανέργων έφτασε το 70,3%, ποσοστό που κατά το μεγαλύτερο μέρος του αφορά την ηλικιακή ομάδα 30-65 ετών, δηλαδή τις ηλικίες εκείνες με τη μεγαλύτερη συνεισφορά στην απασχόληση OECD (2011). Οι διαρθρωτικές μεταβολές στην Ελληνική οικονομία επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό τους δείκτες, οδηγώντας στην μακροχρόνια ανεργία σημαντικό μέρος του πληθυσμού. Αυτό υπογραμμίζει το γεγονός ότι η κινητικότητα στην αγορά εργασίας είναι περιορισμένη σε μια οικονομία με περιορισμένη ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Επιπλέον, εμφανίζεται το φαινόμενο της αδήλωτης εργασίας που δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο την εκτίμηση των πραγματικών ποσοστών απασχόλησης και ανεργίας. Συγκεκριμένα, παρατηρούνται τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας στους νέους (έως 30 ετών). Αυτές οι ηλικίες, ωστόσο, μπορούν να οδηγηθούν στην ανάκαμψη σε αντίθεση με τις ηλικίες έως και τα 45 έτη, όπου η επανένταξη στην αγορά εργασίας είναι δυσκολότερη⁸.

Παράλληλα εντύπωση κάνει ο τομέας της εκπαίδευσης, αφού το 11,8% του πληθυσμού στην Ελλάδα έχει ανώτατη εκπαίδευση. Ένα μεγάλο ποσοστό είναι απόφοιτοι Λυκείου (25,7%), το 10,9% είναι απόφοιτοι Γυμνασίου, το 23,3% είναι απόφοιτοι Δημοτικού, ενώ 12,4% δεν έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Στις ηλικίες 30-39 έτη, το ποσοστό του πληθυσμού με ανώτατη εκπαίδευση είναι υψηλότερο (19,7%), ενώ τα ποσοστά των αποφοίτων Γυμνασίου, Δημοτικού και των ατόμων που δεν ολοκλήρωσαν το Δημοτικό πέφτουν στο 12%, το 9% και το 2% αντίστοιχα. Η απασχόληση για τα άτομα με μεταπτυχιακό τίτλο φτάνει το 80% και μειώνεται όσο μειώνεται το μορφωτικό επίπεδο. Η εικόνα αυτή δεν αλλάζει διαχρονικά ούτε επηρεάζεται από εποχικότητα (ΠΜΠΑΕ, 2015).

⁸Εκθεση Αποτύπωσης αγοράς εργασίας βάσει δευτερογενών στοιχείων, 2016, σελ. 28-32

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Σύμφωνα με τον οργανισμό έρευνας και ανάλυσης «διαΝΕΟσις»⁹, στην έρευνα που είχε διεξαχθεί τον Ιανουάριο του 2017 για τις μεταβολές στην απασχόληση και εκπαίδευση των νέων στην Ελλάδα προέκυψαν σημαντικά ευρήματα, όσον αφορά την διαγενεακή μεταβίβαση πόρων και αξιών μέσα στην οικογένεια και πώς σχετίζεται αυτή με την απασχόληση και την εκπαίδευση των νέων στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, αναφέρεται πως πριν την κρίση η νεολαία δεν ήταν ευάλωτη, παρά τα υψηλά ποσοστά ανεργίας και την έλλειψη ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και αυτό οφειλόταν στην οικογένεια, που αντικαθιστούσε το αδύναμο κράτος πρόνοιας, με την ανακατανομή πόρων εντός της οικογένειας, που είχε στόχο να αποτρέψει συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Κατά τη διάρκεια της κρίσης όμως, ο αριθμός των νοικοκυριών με άτομα που βρίσκονταν σε κατάσταση ανεργίας αυξήθηκε δραματικά και έτσι η οικογένεια δεν μπορούσε πλέον να προστατεύει οικονομικά και αποτελεσματικά τα νεαρά άνεργα μέλη της.

Στη μελέτη αυτή πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις σε 10 οικογένειες και εκπροσώπους τριών γενεών (τους νέους, τους γονείς και τους παππούδες/ γιαγιάδες) έτσι ώστε να καταγράψουν την εκπαιδευτική και επαγγελματική εμπειρία των νέων στην Ελλάδα, καθώς και τις σχέσεις τους με τους γονείς και τους παππούδες/ γιαγιάδες. Το συμπέρασμα της μελέτης ήταν ότι η οικογένεια επηρεάζει την απασχόληση και την εκπαίδευση των νέων, περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο οικονομικό και κοινωνικό θεσμό. Μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις η οικογένεια του νέου προερχόταν από μια αγροτική περιοχή και μετανάστευσε στην αστική περιοχή αναζητώντας καλύτερες συνθήκες εργασίας και διαβίωσης. Αργότερα όμως, μερικές από τις οικογένειες αυτές αποφάσισαν να επιστρέψουν στην αγροτική περιοχή από την οποία κατάγονταν για να εκμεταλλευτούν περιουσιακά στοιχεία που είχαν κληρονομήσει από προηγούμενες γενιές, όπως ακίνητα σε γη, τα οποία καλλιεργούνται για προσωπική χρήση ή εκμισθώνονται για γεωργικές ή τουριστικές δραστηριότητες.

⁹διαΝΟΕσις, Οργανισμός Έρευνας και Ανάλυσης, *Διαγενεακή Μεταβίβαση Πόρων και Αξιών σε Περίόδους Κρίσης: Μεταβολές στην Απασχόληση και Εκπαίδευση των Νέων στην Ελλάδα* (2018). επιμ. Ασημίνα Χριστοφόρου, Φαίη Μακαντάση, Κυριάκος Πιερρακάκης, Πάνος Τσακλόγλου, <https://www.dianeosis.org/research/anergia-neon/>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι νέοι στην Ελλάδα αναζητούν νέες ευκαιρίες και νέους τρόπους οικονομικής παραγωγής και κοινωνικής αναπαραγωγής, αν και αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες των σημερινών κρίσεων. Το επάγγελμα «των ονείρων τους» έχει γίνει ένα «άπιαστο όνειρο», παρά τις μεγάλες θυσίες για την εκπαίδευση τους. Οι νέοι διαμορφώνονται πλέον τόσο από την κοινωνική πραγματικότητα που βιώνουν στη ζωή τους, όσο και από εκείνη των προηγούμενων γενεών μέσω της μεταβίβασης πόρων και αξιών, ιδίως μέσω κοινωνικών θεσμών όπως η οικογένεια και το εκπαιδευτικό σύστημα. Αν και μπορεί να κληρονομήσουν από τους γονείς τους πόρους και αξίες, ωστόσο δεν τους παρέχουν τα μέσα για να αντιμετωπίσουν το μεταβαλλόμενο περιβάλλον που βιώνουν, μετά από την οικονομική, κοινωνική και πολιτική κρίση. Έτσι οι νέοι στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν ένα αβέβαιο μέλλον.

Ακόμη, άλλη μία μελέτη που έγινε για τους Neets (Young people not in education, employment or training, οι νέοι άνθρωποι εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης) μας βοηθά να κατανοήσουμε την κατάσταση των νέων σήμερα. Οι Neets αποτελούν μια κοινωνικά ευάλωτη ομάδα, η οποία στην Ελλάδα φαίνεται να διαφοροποιείται σε πολλά σημεία σε σχέση με άλλα κράτη. Στο ψυχολογικό προφίλ αυτών των ατόμων αναφέρεται αυξημένη πιθανότητα για εμφάνιση συναισθηματικών, και αγχωδών διαταραχών, κατάχρησης ουσιών και διαταραχών συμπεριφοράς, Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ), Διαταραχή Διαγωγής. Οι διαταραχές διάθεσης, η κατάχρηση ουσιών και οι διαταραχές παρορμήσεων μπορεί να σχετίζονται με πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου (Νέα γένια και Neets στην Ελλάδα της κρίσης οι επείγουσες διαστάσεις του προβλήματος, 2016).

Είναι σημαντικό να σημειωθεί πως η Ελλάδα έχει υπερδιπλάσιο ποσοστό ανεργίας από τον Ευρωπαϊκό Μέσο Όρο (20,9%), δηλαδή 1 στους 2 Έλληνες νέους και νέες είναι άνεργος/η. Λόγω της διαρκούς επιδείνωσης της οικονομικής κατάστασης τα μεσαία κοινωνικά στρώματα υποβαθμίστηκαν, ενώ η ήδη δυσχερής κατάσταση των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων επιδεινώθηκε (Neets, 2016). Σ' αυτή την κατηγορία υπάγονται και οι ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, των οποίων η ευπάθεια, ήδη προ κρίσης, δυσχέραινε την καθημερινότητά τους και συχνά τους οδηγούσε στο περιθώριο και την απομόνωση. Οι νέοι

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ηλικίας έως 30 ετών, εξαιτίας των αλλαγών που συνέβησαν στην αγορά εργασίας και συνακόλουθα της μείωσης των θέσεων απασχόλησης, βρέθηκαν στο περιθώριο χωρίς να έχουν ιδιαίτερες πιθανότητες ένταξης και παραμονής στην αγορά εργασίας, ενώ πάνω από το ¼ των Neets είναι απόφοιτοι Ανώτατης Εκπαίδευσης. Οι Neets σε σχέση με την ομάδα ελέγχου είχαν στατιστικά μεγαλύτερη ηλικία, λιγότερα έτη εκπαίδευσης, και στο μεγαλύτερο ποσοστό τους ήταν έγγαμοι, διέμεναν με τους γονείς τους, είχαν εργαστεί στο παρελθόν και είχαν χαμηλότερο οικογενειακό εισόδημα. Στο ψυχολογικό προφίλ των Neets στην Ελλάδα φαίνεται να κυριαρχούν το άγχος, ένα μειωμένο αίσθημα ευεξίας και μια μειωμένη υποκειμενική αυτό-αποτελεσματικότητα. Η έρευνα έδειξε ότι για το 60,6% των NEETs το κύριο μέλημα είναι η εύρεση εργασίας και για τους μη NEETs σε ποσοστό 51,6% η συνέχιση των σπουδών (Neets, 2016). Οι διαφοροποιήσεις στη συγκεκριμένη απάντηση σχετίζονται με τις ηλικίες των ερωτώμενων, αφού τα μέλη της ομάδας NEETs είναι κατά κανόνα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (πάντα εντός του πληθυσμού των νέων 15-24) που σε σημαντικό βαθμό έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους και βρίσκονται σε αναζήτηση εργασίας.

Στον αντίποδα, τα ποσοστά της ομάδας των μη NEETs όχι μόνο δεν είναι μικρότερα, αλλά σε πολλές περιπτώσεις υπερβαίνουν αυτά των NEETs, αντικατοπτρίζοντας τη γενικευμένη κρίση που έχει πλήξει όλες τις δημογραφικές ομάδες στην Ελλάδα. Η έρευνα έδειξε ότι το 91,4% του συνόλου των νέων (91% των Neets) δεν εμπιστεύεται το Ελληνικό κράτος ως προς τις δομές προστασίας των πολιτών, ενώ το 92,1% του συνόλου (95,3% των Neets) έχει αρνητική άποψη για το πολιτικό προσωπικό της χώρας (Neets, 2016). Αυτό οδηγεί σε μια διάθεση μη συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία, όπου το 45,2% των NEETs και το 36% των υπολοίπων δηλώνουν ότι δεν θα ψήφιζαν. Τέλος, τα συναισθήματα που προκαλούνται στους NEETs εξαιτίας τόσο της οικονομικής κρίσης όσο και της μη συμμετοχής τους στους παραγωγικούς και εκπαιδευτικούς θεσμούς είναι κατά βάση η ανασφάλεια (43,4%), ο θυμός (33,1%) και το άγχος (17%) (Neets, 2016).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

2.2. Η εικόνα των νέων στην Κρήτη

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011¹⁰, ο μόνιμος πληθυσμός της Κρήτης ανέρχεται σε 623.065 άτομα, αυξημένος κατά 4,8% σε σχέση με το 2001 και σχετίζεται με το γεγονός ότι στην Περιφέρεια Κρήτης η επίδραση της οικονομικής κρίσης στην οικονομική δραστηριότητα ήταν λιγότερο αισθητή από τα μεγάλα αστικά κέντρα. Από το σύνολο του πληθυσμού, οι 308.665 (49,5%) είναι άντρες και οι 314.400 (50,5%) είναι γυναίκες. Ακόμη, ο πληθυσμός της Κρήτης απαρτίζεται από νέους ανθρώπους, πράγμα που σημαίνει ότι τα επόμενα χρόνια η Κρήτη θα αντιμετωπίσει αυξημένες εκπαιδευτικές ανάγκες και εντονότερη κινητικότητα στην αγορά εργασίας. Ο ένας στους δύο Κρητικούς είναι μόνιμος κάτοικος Ηρακλείου (49%), το 25,1% από αυτούς κατοικούν στα Χανιά, το 13,7% στο Ρέθυμνο και το 12,1% στο Λασιθί. Οι Δήμοι Ηρακλείου, Αγίου Νικολάου, Ιεράπετρας, Σητείας, Ρεθύμνου και Χανίων συγκεντρώνουν συνολικά το 66% του πληθυσμού της Κρήτης. Ο μόνιμος πληθυσμός με αλλοδαπή υπηκοότητα ανέρχεται στο 10,2% του πληθυσμού, ενώ στην απογραφή του 2001 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 6,8%. Ο αλλοδαπός πληθυσμός ως ποσοστό επί του πληθυσμού κάθε Περιφερειακής Ενότητας κατανέμεται ως εξής: 8,4% στο Ηράκλειο, 12,9% στο Λασιθί, 10,9% στο Ρέθυμνο και 11,9% στα Χανιά. Σε σχέση με την οικογενειακή τους κατάσταση, το 40,3% των Κρητικών είναι άγαμοι, το 49,7% είναι έγγαμοι, το 6,7% είναι χήροι/ες, το 2,7% είναι διαζευγμένοι και πολύ μικρά ποσοστά είναι σε διάσταση ή διαζευγμένοι από σύμφωνο συμβίωσης (ΠΜΠΑΕ, 2016).

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Κρήτης¹¹ μειώθηκε κατά 3 δις ευρώ από το 2008 έως το 2013, με την μεγαλύτερη πτώση να σημειώνεται το 2009 μέχρι το 2012. Αξίζει να τονιστεί βέβαια ότι λόγω της αυξημένης τουριστικής δραστηριότητας η σταθεροποίηση στην Κρήτη προηγήθηκε από αυτής της χώρας.

¹⁰ ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 2011, <https://www.statistics.gr/2011-census-pop-hous>

¹¹ ΕΛΣΤΑΤ, Περιφερειακοί λογαριασμοί, Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL48/2013>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Η μεγαλύτερη πτώση παρουσιάστηκε στην Περιφερειακή Ενότητα που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας του νησιού, δηλαδή στο Ηράκλειο και ακολουθούν τα Χανιά. Το Ρέθυμνο και το Λασιθί έχουν όμοια μεγέθη και εμφανίζουν μικρότερες απώλειες. Το Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ¹² μειώθηκε πάνω από πέντε χιλιάδες ευρώ, από 19.176 ευρώ σε 14.007 ευρώ σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες από το 2012 και μετά, με εξαίρεση τα Χανιά.

Στο επίπεδο εκπαίδευσης στην Κρήτη παρουσιάζονται κάποιες αποκλίσεις σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των ατόμων από 18-30, που είναι απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης είναι χαμηλότερο (9,4% έναντι 11,8% για το σύνολο της χώρας), ενώ το ποσοστό των αποφοίτων Γυμνασίου και Δημοτικού είναι υψηλότερο (12% και 25,7% αντίστοιχα, έναντι 10,9% και 23,3% για το σύνολο της χώρας). Το ποσοστό των ατόμων με ανώτερη εκπαίδευση είναι 5,2%, ενώ οι πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι το 4% του πληθυσμού. Οι απόφοιτοι Λυκείου είναι το 23,9% του πληθυσμού, ενώ το 12,4% δεν έχει ολοκληρώσει το Δημοτικό (ΠΜΠΑΕ, 2016). Στην ηλικιακή ομάδα των 30-39 ετών, το επίπεδο εκπαίδευσης αυξάνεται, καθώς 15,5% έχουν ανώτατη εκπαίδευση, 9% έχουν ανώτερη εκπαίδευση, το 35,4% είναι απόφοιτοι Λυκείου, το 14,9% είναι απόφοιτοι Γυμνασίου, το 13,9% είναι απόφοιτοι Δημοτικού και μόλις το 2% δεν ολοκλήρωσε το Δημοτικό.

Επιπλέον, όπως έδειξε η έρευνα «Neets2» (βλ. αναλυτικότερα [neets2.soc.uoc.gr](https://www.neets2.soc.uoc.gr)), οι Neets στην Κρήτη τον Απρίλιο του 2016 αντιστοιχούσαν στο 12,3% του νεανικού πληθυσμού, δηλαδή ποσοστό αισθητά μικρότερο από το αντίστοιχο εθνικό ποσοστό την ίδια περίοδο (16,4%). Άρα η Κρήτη, λόγω της ύπαρξης αναλογικά περισσότερων νέων εργαζομένων, αναμένεται να σημειωθεί μέσα στα επόμενα χρόνια η ένταξη ενός σημαντικού αριθμού νέων στην αγορά εργασίας¹³.

¹²ΕΛΣΤΑΤ, Περιφερειακοί λογαριασμοί, Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ, <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL60/2012>, <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL57>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Στο εργατικό αυτό δυναμικό πρέπει να παρασχεθούν εκπαίδευση και ευκαιρίες μέσω κατάλληλα σχεδιασμένων προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για να επιτύχει υψηλότερα ποσοστά προσφερόμενων και ζητούμενων δεξιοτήτων και να ελαχιστοποιήσει το φαινόμενο της διαρθρωτικής ανεργίας. Τέλος, σύμφωνα με τον Περιφερειακό Μηχανισμό Παρακολούθησης της αγοράς εργασίας στην Κρήτη οι κλάδοι που οδηγούν την οικονομία της είναι ο τουρισμός, το εμπόριο, καθώς και η διαχείριση ακίνητης περιουσίας. Αυτά είναι τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της Κρήτης, πάνω στα οποία θα χτιστεί η οικονομία της μέσα στα επόμενα χρόνια και ταυτόχρονα οι τομείς που θα καθορίσουν τη ζήτηση σε δεξιότητες και επαγγέλματα.

2.3.Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα

Ο αγροτικός τομέας ανεξάρτητα από την συμβολή του στην παραγωγή και στην ανάπτυξη της οικονομίας, έχει ιδιαίτερη βαρύτητα για κάθε χώρα, αφού η ανάπτυξή του συμβάλλει στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας, η οποία με τη σειρά της εξασφαλίζει την ισόρροπη ανάπτυξη της υπαίθρου και των αστικών κέντρων, την διατήρηση και ανάπτυξη του φυσικού περιβάλλοντος, την διατροφική ασφάλεια και την ασφάλεια των τροφίμων για κάθε χώρα μέσω της διατηρήσεως της δυνατότητας εγχώριας παραγωγής των βασικών αγροτικών προϊόντων (Στασινόπουλος, 2015). Στην Ελλάδα, ο αγροτικός κλάδος έχει μεγάλα περιθώρια αναπτύξεως, διότι η χώρα κατέχει σημαντικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξή του. Τα σημαντικότερα είναι η ποιότητα και η θρεπτική αξία των ελληνικών γεωργικών προϊόντων, που έχει αναγνωρισθεί ευρέως τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στις ξένες. Σύμφωνα με στοιχεία της Ένωσης Ηρακλείου, οι εγχώριοι καταναλωτές επιθυμούν γηγενή γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα και είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν περισσότερο για να τα αγοράσουν.

¹³ «Research and Comprehensive Intervention for the social inclusion of a major socially vulnerable group: Psychological profile / psychopathology, skills' profile, needs assessment and programmes' development for training-reskilling and psychological support». Φορείς Υλοποίησης: ΚΑΝΕΠ/ ΓΣΕΕ, ΚΕΠΕΤ & ΚΕΑΔΙΚ Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης Π.Κ.. Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ν. Παπαδάκης. Διάρκεια: 21/12-14/12/2016. Χρηματοδότηση: Χ.Μ. Ε.Ο.Χ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Δυστυχώς όμως χρησιμοποιείται για γεωργικούς σκοπούς μόνο το 26% της γης και όσον αφορά τη δομή του αγροτικού κλάδου, το 90% των καλλιεργούμενων εκτάσεων χαρακτηρίζονται ως μικρές, με μέση έκταση 4,5 εκτάρια ανά εκμετάλλευση (Σπανού & Ζωφράφος,2014). Παράγοντες όπως η μορφολογία και η έλλειψη επαρκούς χωρικής οργάνωσης της χρήσης του εδάφους, καθώς και η προσκόλληση στα παραδοσιακά πρότυπα (κληρονομιά και ιδιοκτησία) έχουν οδηγήσει σε μικρά διεσπαρμένα αγροτεμάχια. Επιπλέον, επειδή ο γερασμένος πληθυσμός της ελληνικής υπαίθρου θεωρεί τη γη στοιχείο κληρονομιάς υπάρχει έλλειψη μεταβίβασης ή ενοποίησης αγροτικών εκτάσεων στην Ελλάδα και καθώς μειώνεται ο αριθμός των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα, οι αγρότες που εγκαταλείπουν τη γεωργία σπάνια πουλούν την αγροτική τους εκμετάλλευση, αφού προτιμούν να την νοικιάζουν ή να ασχολούνται με αυτή παράλληλα με το κύριο επάγγελμά τους (Δαμιανάκης Μανώλης,2019).

Έτσι η επεξεργασία και παραγωγή αγροτικών προϊόντων διατροφής πραγματοποιείται από έναν μεγάλο αριθμό μικρών μονάδων, ο οποίος τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί, λόγω του ανταγωνισμού της εγχώριας αγοράς μικρής κλίμακας με μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες διαφημίζονται αποτελεσματικότερα σε εθνικό επίπεδο και βελτιώνουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών προς αυτούς, μέσω στρατηγικών διαφοροποίησης των προϊόντων τους. Το 90% των μονάδων μικρής κλίμακας στην Ελλάδα απασχολούν λιγότερο από 10 εργαζόμενους. Οι μονάδες έχουν χαμηλή παραγωγική ικανότητα και δραστηριοποιούνται κυρίως σε τοπικό δίκτυο διανομής (Σπανού & Ζωφράφος,2014). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ΕΛΣΤΑΤ, το 2011 ο αγροτικός τομέας συνέβαλε με ποσοστό 4.5% στο συνολικό ΑΕΠ της χώρας, απασχολεί το 12,56% του ενεργού πληθυσμού, κατέχει το 30% του συνόλου των εξαγωγών της χώρας ενώ παράλληλα, δημιουργεί προϋποθέσεις ανάπτυξης σε σημαντικό αριθμό άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων και ιδιαίτερα της μεταποίησης (βιομηχανία τροφίμων και ποτών, κλωστοϋφαντουργία, επεξεργασία καπνού κλπ.). Όσον αφορά τη μεταποιητική βιομηχανία γεωργικών προϊόντων διατροφής, αυτή συμβάλλει στο 25,1% του ελληνικού ΑΕΠ και απασχολεί το 21,8% του εργατικού δυναμικού, επομένως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο τόσο στον αγροτικό τομέα όσο και στη συνολική ελληνική οικονομία.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

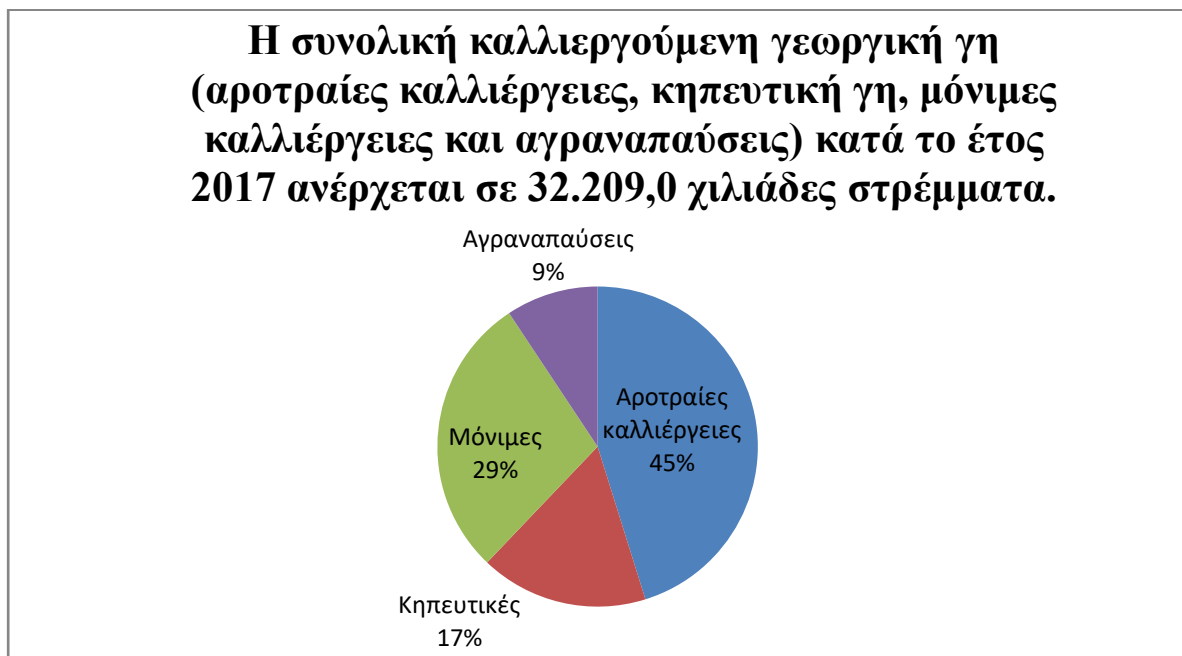
Παρά τα προβλήματα του τομέα, πολλοί κλάδοι παρουσιάζουν καλές προοπτικές και δυναμισμό τόσο στην εσωτερική όσο και την διεθνή αγορά. Συγκεκριμένα, η καλλιέργεια δημητριακών καλύπτει μεγάλες εκτάσεις της χώρας και συμβάλλει στη διαμόρφωση του αγροτικού εισοδήματος και στη διασφάλιση της διατροφικής επάρκειας της χώρας (Καδίτη & Νίτση, 2010). Ωστόσο, σημαντική θεωρείται η αναδιάρθρωση της καλλιέργειάς τους, η οποία μπορεί να επιτευχθεί με μερική αντικατάσταση κυρίως από ενεργειακά φυτά, κτηνοτροφικά φυτά για καρπό και για σανό και αρωματικά φυτά, όπως επίσης και βελτίωση των υποδομών μεταποίησης και εμπορίας. Οι εξαγωγές των δημητριακών γίνονται κυρίως χωρίς εμπορικές επωνυμίες, έτσι τα ελληνικά δημητριακά αποτελούν πρώτη ύλη για τις βιομηχανίες τροφίμων του εξωτερικού, αφού η δραστηριότητα μάρκετινγκ είναι αδύνατη, και παρόλο που τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα έχουν μία καλή φήμη ως προς την ποιότητα και την καταγωγή, εξάγονται χύμα σε άλλες χώρες, όπου επεξεργάζονται, τους δίνεται συγκεκριμένη μάρκα και επανεξάγονται σε υψηλότερες τιμές.

Αναφορικά με την καπνοκαλλιέργεια και την παραγωγή βαμβακιού, και οι δύο κλάδοι εξασφάλιζαν μέχρι πρόσφατα υψηλή ακαθάριστη πρόσοδο και απασχόληση, αξιοποιώντας μειονεκτικές περιοχές, ωστόσο η μείωση των επιδοτήσεων είχε ως συνέπεια την συρρίκνωση των καλλιεργειών αυτών (Καδίτη & Νίτση, 2010). Οι κλάδος που δέχονται πολλές πιέσεις από τις εξελίξεις στην παγκόσμια αγορά είναι αυτοί του ελαιόλαδου και των οπωροκηπευτικών, αλλά έχουν προοπτικές ανάπτυξης, εάν διευρυνθεί η εμπορική περίοδος, αυξηθούν οι εξαγωγές ποιοτικών προϊόντων, προωθηθεί η καλλιέργεια βιολογικών προϊόντων και γίνουν επενδύσεις για την ανάπτυξη της μεταποίησης, τυποποίησης και συσκευασίας, ώστε να εξάγονται προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας και όχι φθηνή πρώτη ύλη. Ακόμη, παρατηρούνται τάσεις εγκατάλειψης των αμπελοκαλλιιεργειών λόγω αύξησης του ανταγωνισμού από άλλες χώρες, ενώ στον κλάδο για τα ψυχανθή παρατηρείται μία συγκέντρωση της παραγωγής σε μικρές μονάδες παραγωγής (Καδίτη & Νίτση, 2010).

Όσον αφορά τη ζωική παραγωγή, σημειώνεται μια μικρή μείωση της συνολικής κατανάλωσης. Προβλήματα όπως το υψηλό κόστος παραγωγής, ο έντονος ανταγωνισμός από την εισαγωγή κρέατος από χώρες της Ε.Ε. και οι αδυναμίες του συστήματος ελέγχου της εμπορίας κρέατος έχουν συμβάλει στη συρρίκνωση του κλάδου. Παρόλα αυτά υπάρχει

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

δυνατότητα για περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου, αφού οι Έλληνες καταναλωτές προτιμούν τα εγχώρια προϊόντα θεωρώντας τα πιο ασφαλή και ανώτερης ποιότητας. Μέτρα όπως η σωστή διαχείριση και αξιοποίηση των βοσκοτόπων, η μείωση του κόστους χρηματοδότησης για τον εκσυγχρονισμό των κτηνοτροφικών μονάδων, οι αποτελεσματικοί έλεγχοι της αγοράς, ο έλεγχος της χρήσης των εισαγόμενων προϊόντων, η ίδρυση οργανώσεων, καθώς και η συνεχής κατάρτιση και εκπαίδευση των παραγωγών μπορούν να επηρεάσουν θετικά την εξέλιξη του κτηνοτροφικού κλάδου (Καδίτη & Νίτση, 2010).

Γράφημα 1, ΕΛΣΤΑΤ, Η συνολική καλλιεργούμενη γεωργική γη, 2017

Οι μεταβολές των σημαντικότερων ως προς τον όγκο παραγωγής γεωργικών προϊόντων, κατά ομάδες και είδη¹⁴, σε σύνολο Χώρας είναι:

- 1) στην παραγωγή σιταριού, μείωση κατά 12,6% το 2017 σε σχέση με το 2016.
- 2) στην παραγωγή αραβοσίτου, μείωση κατά 2,9% το 2017 σε σχέση με το 2016.
- 3) στην παραγωγή βαμβακιού, αύξηση κατά 9,4% το 2017 σε σχέση με το 2016.
- 4) στην παραγωγή πορτοκαλιών, μείωση κατά 9,7% το 2017 σε σχέση με το 2016.
- 5) στην παραγωγή σταφυλιών (σύνολο), μείωση κατά 0,8% το 2017 σε σχέση με το 2016.
- 6) στην παραγωγή μούστου, μείωση κατά 1,6% το 2017 σε σχέση με το 2016.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

7)στην παραγωγή ελιών (σύνολο), αύξηση κατά 3,0% το 2017 σε σχέση με το 2016.

8)στην παραγωγή ελαιόλαδου, μείωση κατά 5,0% το 2017 σε σχέση με το 2016.

Οι μεταβολές του αριθμού των σημαντικότερων ειδών ζώων¹⁵ είναι:

1)στον συνολικό αριθμό των βοοειδών, αύξηση κατά 0,3% το 2017 σε σχέση με το 2016.

2)στον συνολικό αριθμό των χοίρων, αύξηση κατά 2,7% το 2017 σε σχέση με το 2016.

3)στον συνολικό αριθμό των προβάτων, αύξηση κατά 1,7% το 2017 σε σχέση με το 2016.

4)στον συνολικό αριθμό των αιγών, αύξηση κατά 0,6% το 2017 σε σχέση με το 2016.

5)στον συνολικό αριθμό των ορνίθων, αύξηση κατά 4,8% το 2017 σε σχέση με το 2016.

Κατά το έτος 1991 ξεκίνησε η εφαρμογή της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER (Liaisons Entre Actions de Développement de l' Economie Rurale – Δεσμοί μεταξύ δράσεων για την ανάπτυξη της οικονομίας του αγροτικού χώρου) στη χώρα μας, καθώς και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η οποία αποτέλεσε την αρχή μίας νέας προσέγγισης στην πολιτική αγροτικής ανάπτυξης. Μέσω της Πρωτοβουλίας LEADER στηρίχθηκε η ολοκληρωμένη και πολυτομεακή ανάπτυξη, ενώ παράλληλα δόθηκε η ευκαιρία στις τοπικές κοινωνίες να σχεδιάσουν και να επιλέξουν οι ίδιες τον τρόπο και τη διαδρομή ανάπτυξής τους. Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 η προσέγγιση LEADER διατηρεί το βασικό στοιχείο της εκ των κάτω προς τα επάνω προσέγγισης στο σχεδιασμό τοπικών στρατηγικών και παράλληλα δίδεται η δυνατότητα της πολυτομεακής προσέγγισης, καθώς και της διεύρυνσης των περιοχών εφαρμογής¹⁶.

¹⁴Πηγή από ΕΛΣΤΑΤ, «Οι μεταβολές των σημαντικότερων ως προς τον όγκο παραγωγής γεωργικών προϊόντων, κατά ομάδες και είδη, σε σύνολο Χώρας», 2017

¹⁵Πηγή από ΕΛΣΤΑΤ, «Οι μεταβολές του αριθμού των σημαντικότερων ειδών ζώων», 2017

¹⁶Ενημερωτικό Υλικό – 2^{ης} Πρόσκλησης Ενδιαφέροντος, Αναπτυξιακή Ηρακλείου, Δεκέμβριος 2012-Μάρτιος 2013

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Αναλυτικότερα, έπειτα από παρέμβαση του Ελληνικού Υπουργείου Γεωργίας και της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας τα προγράμματα LEADER (CLLD-LEADER) περιλαμβάνουν την αναζωογόνηση του αγροτικού τομέα σε συνδυασμό με τις κινητήριες δυνάμεις του τουρισμού (Ανάπτυξη Leader, Αρχάνες, 2019). Τα οφέλη του αγροτουρισμού έγκειται στην βελτίωση και συμπλήρωση του αγροτικού εισοδήματος, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και εργασίας του αγροτικού πληθυσμού, στη συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στον τόπο διαμονής, στη βελτίωση και τη διαθεσιμότητα των τοπικών αγροτικών και βιοτεχνικών προϊόντων, στις περιβαλλοντικές πρακτικές, στη διατήρηση, προώθηση και αξιοποίηση της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, στη βελτίωση της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών και στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Η εφαρμογή του αγροτουρισμού στην Ελλάδα έχει στο επίκεντρό της τον άνθρωπο της υπαίθρου, και εφόσον η χώρα μας έχει ανάγκη τον ποιοτικό τουρισμό, δημιουργείται με την πρωτοβουλία LEADER ένα εξειδικευμένο τουριστικό προϊόν, το οποίο αναδεικνύει τόσο την ιδιαιτερότητά του όσο και την αυθεντικότητά του. Με αυτό τον τρόπο αναδεικνύονται τα τοπικά προϊόντα, η πολιτισμική κληρονομιά, τα ήθη και τα έθιμά, η παράδοση και η μοναδικότητα της Ελλάδας. Στους αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς, που δραστηριοποιούνται σε πολλές περιοχές της Ελλάδας, είναι δυνατή η παρακολούθηση μαθημάτων μαγειρικής και ζαχαροπλαστικής με τοπικές και παραδοσιακές συνταγές μαρμελάδων, λικέρ, κομποστών, γλυκών του κουταλιού, ζυμωτού ψωμιού, φρέσκων ζυμαρικών, πιτών από την παραδοσιακή ελληνική κουζίνα. Μέρος του αγροτουρισμού αποτελούν οι υπαίθριες δραστηριότητες όπως το ψάρεμα, η πεζοπορία, η ορειβασία, το κυνήγι, η ιππασία, μάζεμα ελιών, συμμετοχή σε αγροτικές εργασίες κ.α.

Εικόνα 1, Leader (Liaisons Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale) – Δεσμοί μεταξύ δράσεων για την ανάπτυξη της οικονομίας του αγροτικού χώρου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Παράλληλα για την αναζωπύρωση του αγροτικού κλάδου δημιουργήθηκε μία νέα ομάδα, αυτή των Νέων Αγροτών (Δαμιανάκης Μανώλης, 2019). Πρόκειται για νέους ανθρώπους ηλικίας 18-45, κατά βάση πρώην κατοίκους πόλεων, μορφωμένους, πρακτικούς και πρόθυμους να δουλέψουν σκληρά για να μετατρέψουν τις ιδέες τους σε πραγματικότητα. Υποψήφιοι δικαιούχοι είναι νέοι ως φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα, οι οποίοι έχουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα ή δεσμεύονται να τα αποκτήσουν εντός 36 μηνών. Οι υποψήφιοι δικαιούχοι δεν είναι απαραίτητο να έχουν αναπτύξει αγροτικό εισόδημα κατά την υποβολή της αίτησης, αλλά θα πρέπει να έχουν εγκατασταθεί ως αρχηγοί σε εκμεταλλεύσεις με επαρκή αρχική παραγωγική δυναμικότητα ίση με 8.000 έως και 100.000 ευρώ. Το ποσό της ενίσχυσης χορηγείται με δόσεις, με την τελευταία να καταβάλλεται με την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου, καθιστώντας τους στόχους δεσμευτικούς. Δικαιούχοι είναι αυτοί που πληρούν τα εξής :

- Φυσικά πρόσωπα που πληρούν τον ορισμό του νέου αγρότη δηλαδή :
Είναι ηλικίας 18-45 με επαρκή επαγγελματικά προσόντα και εγκαθίστανται για πρώτη φορά ως αρχηγοί σε γεωργική εκμετάλλευση.
- Νομικά πρόσωπα (περίπτωση από κοινού εγκατάστασης νέων αγροτών μαζί με άλλους αγρότες ή και νέους αγρότες) όπου :

-Τουλάχιστον ένα από τα φυσικά πρόσωπα που μετέχει στο κεφάλαιο και τη διαχείριση είναι νέος γεωργός σύμφωνα με τις άνωθεν προϋποθέσεις.

-Η ανάληψη της αρχηγίας / ελέγχου του νομικού προσώπου από νέο αγρότη (μεμονωμένα ή από κοινού με νέους αγρότες) γίνεται για πρώτη φορά.

Ως πρώτη εγκατάσταση θεωρείται η για πρώτη φορά επαγγελματική ενασχόληση με την γεωργία. Η πρώτη εγκατάσταση ως διαδικασία ξεκινά με την πρώτη φορά εγγραφής στα Μητρώα Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων του υποψήφιου δικαιούχου ως νεοεισερχόμενου επαγγελματία αγρότη (φυσικά πρόσωπα) ή του διαχειριστή ως νόμιμου εκπροσώπου (νομικά πρόσωπα). Η αναφερόμενη εγγραφή στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 12 μήνες από την ημερομηνία

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

υποβολής της αίτησης. Το ποσό επιδότησης κυμαίνεται από 17.000-22.000 ευρώ ανά δικαιούχο φυσικό ή νομικό πρόσωπο (Μαρακομιχελάκη Νικολέτα, 2019). Ειδικότερα παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

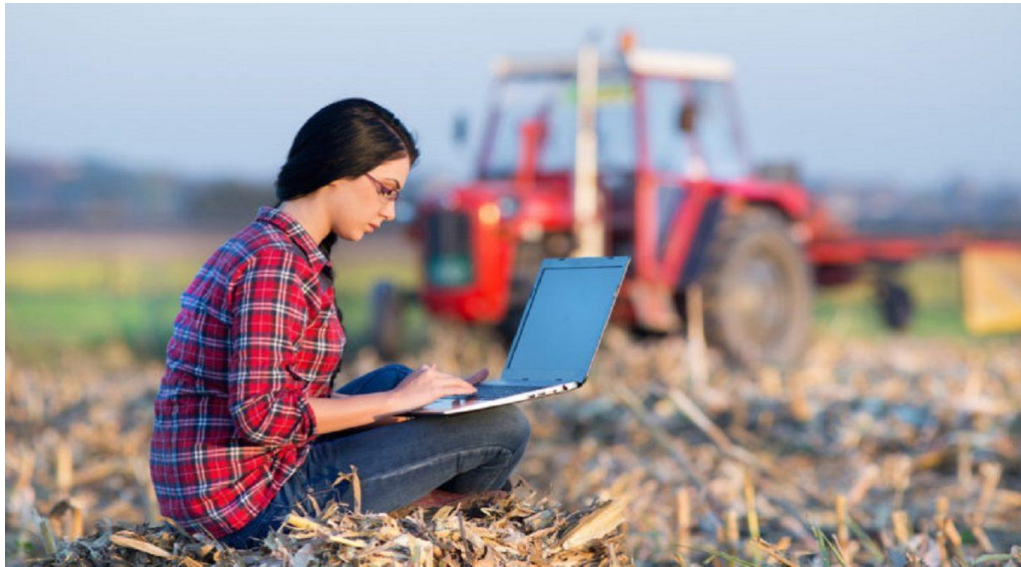
ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΟΡΕΙΝΕΣ ή ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΕΣ ή ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ
ΦΥΤΙΚΗ-ΜΕΙΚΤΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ	17.000 ΕΥΡΩ	19.500 ΕΥΡΩ
ΖΩΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ	19.500 ΕΥΡΩ	22.000 ΕΥΡΩ

Πίνακας 1, Σύμβουλος Επιχειρηματικής Ανάπτυξης, Μαρακομιχελάκη Νικολέτα, Μοίρες Ηρακλείου, 2019

Έτσι η γεωργία μικρής κλίμακας γεννιέται μέσα από την ίδια την ανάγκη και έχει στόχο τη βιωσιμότητα και την επιβίωση των παραγωγών, αλλά και της ίδιας της κοινωνίας. Η στρατηγική του Νέου Αγρότη είναι κυρίως η ανθεκτικότητα, έτσι δεν πρέπει να καταφεύγει στη μονοκαλλιέργεια. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να αντιμετωπίσει ευκολότερα ασθένειες, φυσικές καταστροφές και μπορεί να περιορίσει την έκταση της όποιας καταστροφής που προέρχεται από αυτά (Σπανού & Ζωφράφος, 2014). Η ανάγκη της επιβίωσης και από τη μεριά του παραγωγού, αλλά και από τη μεριά του καταναλωτή, θα οδηγήσει σε μια αλλαγή στα συστήματα διανομής τροφίμων, η οποία θα προέρχεται από την ανάγκη και τη γνώση, έτσι ώστε το κόστος των τροφίμων να επανέλθει σε φυσιολογικά επίπεδα. Οι Νέοι Αγρότες δεν έχουν στόχο μόνο την πηγή εισοδήματος, αλλά και την διδασκαλία, την τηλεργασία, την λιανική πώληση, την παραγωγή σαπουνιού από λάδι ελιάς και πολλά άλλα. Το αγρόκτημα μετατρέπεται έτσι από μια μονάδα παραγωγής τροφίμων, σε μονάδα γνώσεων, όπου σημαντικές τεχνογνωσίες, όπως το μάρκετινγκ, η λογιστική, οι πωλήσεις και η τεχνολογία των υπολογιστών χρησιμοποιούνται με αποτελεσματικό τρόπο. Εξάλλου, οι Νέοι Αγρότες είναι οι πρώτοι μορφωμένοι αγρότες, με αρκετά εργαλεία και συγκέντρωση γνώσεων στη διάθεσή τους (Σπανού & Ζωφράφος, 2014). Ο κόσμος του Νέου Αγρότη γίνεται δικτυακός, όχι μόνο με την έννοια του Ίντερνετ, αλλά και με την έννοια της υποκατάστασης των τρόπων διανομής των προϊόντων, που θα προέλθει από την

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

κατάρρευση των παλιών απαρχαιωμένων προτύπων του αγροτικού κλάδου και την αναδόμηση νέων διεξόδων στο σύστημα των γεωργικών προϊόντων.

Εικόνα 2, Νέα αγρότισσα και τεχνογνωσία

Εικόνα 3, Νέοι αγρότες

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

2.4.Ο αγροτικός τομέας στην Κρήτη

Η Κρήτη, το μεγαλύτερο νησί στην Ελλάδα, είναι κατά κύριο λόγο ορεινή (ποσοστό 49,4% της συνολικής έκτασης) και το κλίμα της είναι μεσογειακό με ήπιους χειμώνες και καλοκαίρια λιγότερο θερμά από της ηπειρωτικής Ελλάδας. Οι παράγοντες αυτοί παίζουν καθοριστικό ρόλο στη διάρθρωση της οικονομίας της. Το 2011 ο πληθυσμός της Κρήτης ανήλθε σε 621.340 κατοίκους, ποσοστό 5,8% του συνόλου της χώρας. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού παρατηρείται στο Νομό Ηρακλείου, όπου είναι συγκεντρωμένο το 49% του πληθυσμού του νησιού¹⁷. Ο αστικός πληθυσμός της Κρήτη αποτελεί το 59,6% του συνόλου, ενώ ο αγροτικός πληθυσμός το 40,4%. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ του 2019, το σύνολο των απασχολούμενων του νησιού, οι οποίοι είναι κάτοχοι και μέλη οικογενειών που εργάστηκαν στην εκμετάλλευση του αγροτικού τομέα, ανέρχεται σε 147.930 και συγκεκριμένα στο Ηράκλειο 73.138.

Ο Πρωτογενής τομέας στην Κρήτη κατέχει δεσπόζουσα θέση από την άποψη των προϊόντων της, αλλά και από την οπτική της απασχόλησης του μόνιμου πληθυσμού της. Συγκεκριμένα, οι βασικές καλλιέργειες που παράγονται στην Κρήτη χαρακτηρίζονται παραδοσιακές και είναι η ελαιοκομία και η αμπελουργία (Καλιτσουνάκη, 2012). Όσον αφορά τις δενδρώδεις καλλιέργειες, η ελαιοκαλλιέργεια καλύπτει το 93,3% των καλλιεργούμενων εκτάσεων της Κρήτης, με το 46,3% των εκτάσεων με ελαιόδεντρα να βρίσκεται στο Νομό Ηρακλείου¹⁸. Οι κηπευτικές καλλιέργειες καλύπτουν το 3% του συνόλου των καλλιεργήσιμων εκτάσεων, αλλά η Κρήτη διαθέτει το 50% των θερμοκηπίων στην Ελλάδα, με πλεονεκτήματα στην παραγωγή λαχανικών και ανθέων¹⁹. Ακόμη, αν και η κτηνοτροφία είναι διάσπαρτη με ελάχιστες οργανωμένες κτηνοτροφικές μονάδες, υπάρχουν σημαντικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη τυροκομικών προϊόντων.

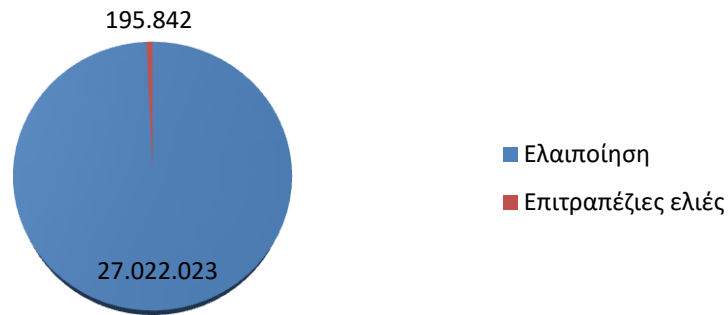
¹⁷ Πηγή από ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή πληθυσμού της Κρήτης, 2011

¹⁸ Πηγή από ΕΛΣΤΑΤ, «Ποσοστά δενδροειδών καλλιεργειών στην Κρήτη και ειδικότερα στο νομό Ηρακλείου», 2010

¹⁹ Πηγή από ΕΛΣΤΑΤ, «Ποσοστά κηπευτικών καλλιεργειών στην Κρήτη», 2010

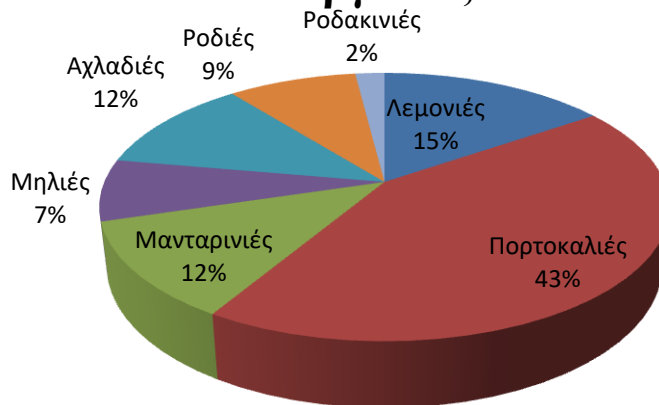
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

**Ελιές : Αριθμός δένδρων, ανά
χρήση, Νομό Ηρακλείου, έτος 2017**

Γράφημα 2, ΕΛΣΤΑΤ, Αριθμός δέντρων ελιάς στον νομό Ηρακλείου, 2017

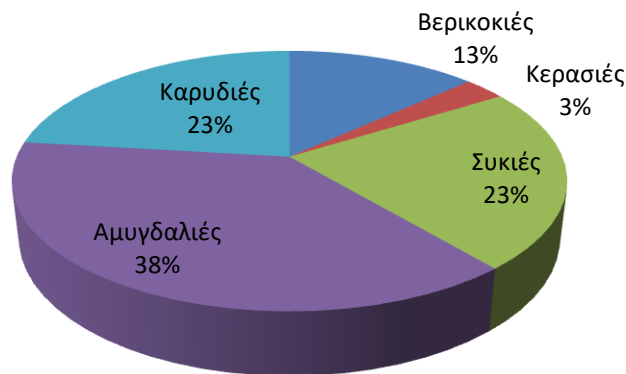
**Νομός Ηρακλείου, Συνολικός Αριθμός
Δένδρων για παραγωγή κυριότερων
καλλιεργειών, 2017**

Γράφημα 3, ΕΛΣΤΑΤ, Γεωργική Στατιστική (ΕΓΕ), Συνολικός αριθμός δέντρων για παραγωγή κυριότερων καλλιεργειών στο νομό Ηρακλείου, 2017

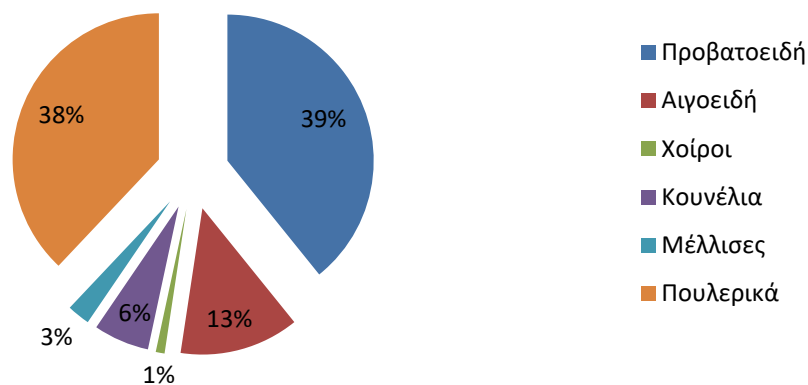
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

**Νομός Ηρακλείου, Συνολικός Αριθμός
Δένδρων για παραγωγή κυριότερων
καλλιεργειών ,2017**

Γράφημα 4, ΕΛΣΤΑΤ, Γεωργική Στατιστική (ΕΓΕ), Συνολικός αριθμός δέντρων για παραγωγή κυριότερων καλλιεργειών στο νομό Ηρακλείου, 2017

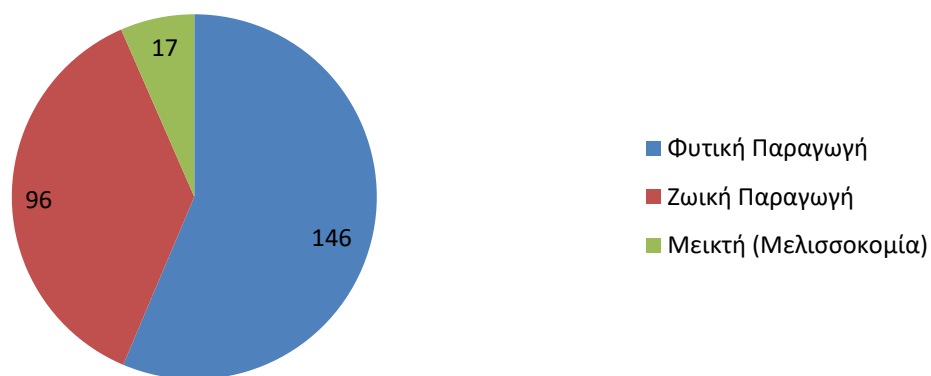
**Αριθμός εκμετάλλευσης ζώων κατά είδος
Περιφέρεια Κρήτης, 2009**

Γράφημα 5, ΕΛΣΤΑΤ, Αποτελέσματα της Ετήσιας Γεωργικής Στατιστικής Έρευνας (ΕΓΕ), Αριθμός εκμετάλλευσης ζώων κατά είδος Περιφέρεια Κρήτης, 2009

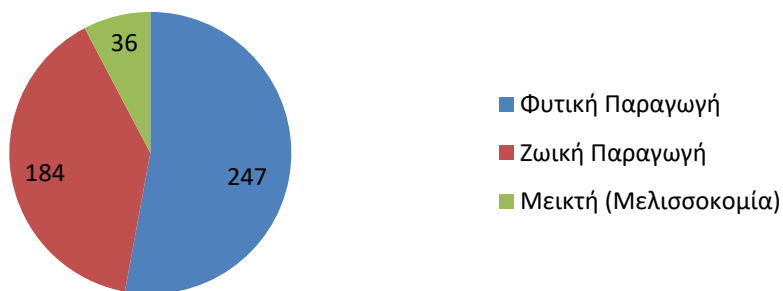
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

**Ποσοστά Γυναικών, Νέες Αγρότισσες στον
Νομό Ηρακλείου**

Γράφημα 6, Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Ποσοστά γυναικών νέες αγρότισσες στον νομό Ηρακλείου, 2019

**Ποσοστά Αντρών, νέοι αγρότες στον
Νομό Ηρακλείου**

Γράφημα 7, Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Ποσοστά αντρών, νέοι αγρότες στον νομό Ηρακλείου, 2019

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

	Κάτοχοι και μέλη οικογενειών που εργάστηκαν στην εκμετάλλευση	Μόνιμοι Εργάτες	Εποχικοί	Λοιποί (Αλλοδαποί)
<i>ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ</i>	147.930	2199	141.216	58.258
<i>ΗΡΑΚΛΕΙΟ</i>	73.138	974	84.026	28.865

Πίνακας2, Αποτελέσματα ΕΛΣΤΑΤ, Αριθμός απασχολούμενων στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων κατά κατηγορία στην Περιφέρεια Κρήτης και συγκεκριμένα στον νομό Ηρακλείου, 2019

Παρά ταύτα τα τελευταία χρόνια δεν υπήρξε ο ορθός σχεδιασμός και δεν έγιναν οι κατάλληλες θεσμικές και επενδυτικές παρεμβάσεις με αποτέλεσμα σήμερα να υπάρχουν προβλήματα στον αγροτικό κλάδο. Η θέση του πρωτογενή τομέα επιδεινώνεται από ορισμένες αδυναμίες των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, όπως είναι ο τεμαχισμός της αγροτικής γης, λόγω της εξάρτησης από παραδοσιακά πρότυπα, και η διαρθρωτική υστέρηση, λόγω των ατελών υποδομών. Ακόμη, τα περισσότερα παραγωγικά συστήματα είναι σε μεγάλο βαθμό παρωχημένα και με χαμηλή μεταπαραγωγική προστιθέμενη αξία, πράγμα που οδηγεί στην εξασθένηση του κλάδου. Έτσι λοιπόν, το μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων, το χαμηλό ποσοστό αρδευσιμων εκτάσεων και το μη διευρυμένο επίπεδο ενημέρωσης και εκπαίδευσης των γεωργών για σύγχρονες μεθόδους παραγωγής και προβολής προϊόντων έφερε την μειωμένη ανταγωνιστικότητα (Καδίτη & Νίτση, 2010). Παρατηρείται λοιπόν, ότι η αγορά δεν λειτουργεί με σύγχρονη αντίληψη και οι σχέσεις παραγωγών, μεταποιητών και εμπόρων είναι σχεδόν ανύπαρκτες, ενώ οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι ομάδες παραγωγών δεν μπορούν να βοηθήσουν επαρκώς τους

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

καλλιεργητές. Όλα τα παραπάνω έχουν αρνητικές επιδράσεις στον εκσυγχρονισμό και στην προσαρμογή του πρωτογενή τομέα στα νέα δεδομένα και στην κοινωνική θέση των ανθρώπων που ασχολούνται με τον τομέα αυτό, αφού δεν έχει γίνει ο απαιτούμενος εκσυγχρονισμός των εκμεταλλεύσεων και των συναφών με τον πρωτογενή τομέα μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Στο Δευτερογενή τομέα παρατηρούνται προβλήματα που αφορούν το μικρό μέγεθος και την οικογενειακή μορφή των επιχειρήσεων. Το μικρό μέγεθος και ο οικογενειακός χαρακτήρας των περισσότερων επιχειρήσεων λειτουργεί ανασταλτικά στην πρόοδο τους, καθώς και ερμηνεύει τις οργανωτικές και οικονομικές αδυναμίες τους και την χαμηλή ένταση καινοτομίας. Σχετικά με τις διασυνδέσεις του αγροτικού τομέα της Κρήτης με την τοπική βιομηχανία αγροτικών εισροών, αναφέρεται πως δεν παρουσιάζεται αξιόλογη ανάπτυξη (Τζουβελέκας, 2000). Η μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων παρουσιάζει προβλήματα οργάνωσης, ποιότητας, σχεδιασμού, τυποποίησης και εκσυγχρονισμού της παραγωγικής διαδικασίας, αφού οι περισσότερες μεταποιητικές επιχειρήσεις είναι σχετικά μικρού μεγέθους, καθώς και ο βαθμός και ο ρυθμός εγκατάστασής τους σε οργανωμένους χώρους δεν είναι ικανοποιητικός, δημιουργώντας περιβαλλοντικά προβλήματα και πιέσεις από την επέκταση της δόμησης και την ανάπτυξη άλλων τομέων στην τοπική οικονομία (Περιφέρεια Κρήτης, 2011). Εξάιρεση αποτελούν κάποιες συνεταιριστικές επιχειρήσεις, που ασχολούνται με την τυποποίηση ελαιολάδου, όπως και αρκετές μονάδες, στην πλειοψηφία τους ιδιωτικές, τυποποίησης και εμφιάλωσης κρασιών, που δραστηριοποιούνται κατά κύριο λόγο στο νομό Ηρακλείου (Καλιτσουνάκη, 2012). Άλλες μονάδες επεξεργασίας και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων που παρατηρείται ανάπτυξη είναι η ΒΙΟΧΥΜ (παραγωγή χυμών), η ΑΒΕΑ (σαπούνια, απορρυπαντικά, προϊόντα ελαιολάδου) στα Χανιά, η Creta Farm στο Ρέθυμνο (προϊόντα κρέατος και αλλαντικά) και ορισμένα πρότυπα τυροκομεία, όπως αυτό της Ένωσης Ρεθύμνου (Λιοδάκης, 2000). Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η Κρήτη διαθέτει μόνο το 1,8% της βαριάς βιομηχανίας και ελάχιστες μονάδες δημιουργούν υψηλό κύκλο εργασιών²⁰.

²⁰ Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνοτροφίας, (<https://www.crete.gov.gr/oikonomia>), Ηράκλειο, 2019

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Ο τομέας της Ενέργειας και ειδικότερα οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) μπορούν να αποτελέσουν σημαντική πηγή μεγέθυνσης της οικονομικής δραστηριότητας και της απασχόλησης στο νησί, αλλά και άμβλυνσης της εξάρτησης από ορυκτά καύσιμα. Η δυναμική του τομέα παραμένει ισχυρή και υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες στο πεδίο των υβριδικών συστημάτων. Η ευρύτερη δυνατή χρήση τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμβάλλει στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, αλλά και στην ανάπτυξη νέων οικονομικών τομέων, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας. Ο τομέας της Πράσινης ενέργειας, μπορεί επίσης να αποτελέσει μοχλό Ανάπτυξης, προωθώντας την οικονομική μεγέθυνση με μεγάλες επενδύσεις, την κοινωνική συνοχή με τη δημιουργία πολλών νέων και αποκεντρωμένων θέσεων εργασίας και συμπληρωματικών εισοδημάτων, την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη τοπικής τεχνογνωσίας και τεχνολογίας (Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνοτροφίας,2019).

Στον κλάδο του Τριτογενή τομέα οι διοικητικές, εκπαιδευτικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, όπως και οι μεταφορές, βρίσκονται ως επί το πλείστον συγκεντρωμένες στα μεγάλα αστικά κέντρα. Λόγω της νησιωτικής φύσης της οικονομίας και του εξαγωγικού της προσανατολισμού, έχουν ιδρυθεί πολύ ισχυρές μεταφορικές και ναυτιλιακές εταιρείες. Από το 1980 ιδρύθηκαν στην Κρήτη Πανεπιστήμια, Πολυτεχνικές σχολές και Τεχνολογικά Ιδρύματα, καθώς και Ερευνητικά Κέντρα (Ίδρυμα Τεχνολογίας & Έρευνας, ΕΛΚΕΘΕ κλπ.). Ο ισχυρότερος κλάδος της κρητικής οικονομίας είναι το εμπόριο και οι τουριστικές υπηρεσίες, με τις Περιφερειακές Ενότητες Ηρακλείου και Χανίων να παρουσιάζονται ως οι σημαντικότερες τουριστικές περιοχές του νησιού, αλλά και τα δύο μεγαλύτερα αστικά κέντρα. Ο τουρισμός είναι ο πιο δυναμικά αναπτυσσόμενος τομέας και η ζήτηση έδωσε κίνητρα για επενδύσεις σε ξενοδοχειακές μονάδες, με αποτέλεσμα την ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση της ξενοδοχειακής υποδομής (Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνοτροφίας,2019).

Παράλληλα όμως με την ανάπτυξη του τουρισμού εμφανίζονται προβλήματα, τα οποία εστιάζονται κυρίως στην έντονη εποχικότητα και την περιορισμένη διάχυση της τουριστικής κίνησης προς τους οικισμούς της υπαίθρου, δεδομένου ότι οι ξενοδοχειακές υποδομές συγκεντρώνονται κυρίως στα βόρεια παράλια και σε μικρές εστίες στο νότο. Σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στον τουριστικό κλάδο αποτελεί το υψηλό

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ποσοστό ξενοδοχειακών υποδομών υψηλών προδιαγραφών, αφού η Κρήτη διαθέτει το 30,31% του συνόλου των κλινών 5 αστέρων στην Ελλάδα και το 24,57% κλινών 4 αστέρων αντίστοιχα²¹. Οι περιοχές στις οποίες σημειώνεται πτώση στη γεωργία είναι εκείνες που παρατηρείται η μεγαλύτερη ανάπτυξη στον τουρισμό. Ο μαζικός τουρισμός οδηγεί από την μια πλευρά στην αύξηση των εσόδων, όμως από την άλλη πλευρά δημιουργεί ανισορροπίες. Ενώ οι πλέον αναπτυγμένες περιοχές κατά μήκος των βορείων ακτών του νησιού εξακολουθούν να αναπτύσσονται, οι αγροτικές περιοχές στην ενδοχώρα φθίνουν και η οικονομική τους κατάσταση επιδεινώνεται. Παρατηρούμε λοιπόν, στην περίπτωση του αγροτικού τομέα της Κρήτης, ότι η σημασία του αποκαλύπτεται μέσω των διακλαδικών σχέσεων με τους άμεσα σχετιζόμενους με αυτόν κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.

2.5.Η γεωργική σχολή στον Αμπελούζο

Η Αγροτική Επαγγελματική Εκπαίδευση αποτελεί τον πρωταρχικό πυλώνα για την προαγωγή των επαγγελματικών γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του αγροτικού τομέα, καθώς και για τη διαρκή μετάδοση των επιστημονικών και τεχνικών πληροφοριών και δεδομένων για την εφαρμογή σύγχρονων παραγωγικών διαδικασιών για ανταγωνιστικά αγροτικά προϊόντα²². Η ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ δίνει την δυνατότητα στους νέους για ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό ξεκίνημα, ώστε να ακολουθήσουν τον αγροτοδιατροφικό τομέα στην επαγγελματική τους απασχόληση.

Οι έξι (6) ΕΠΑΣ (Επαγγελματικές Σχολές) που λειτουργούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι :

- 1) ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗ ΕΠΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ειδικότητα γαλακτοκομία και τυροκομία
- 2) ΑΒΕΡΩΦΕΙΟΣ ΕΠΑΣ ΛΑΡΙΣΑΣ, ειδικότητα στα αγροτικά μηχανήματα και ζωοτεχνία
- 3) ΕΠΑΣ ΣΥΓΓΡΟΥ, ειδικότητα σε φυτοτεχνικές επιχειρήσεις και αρχιτεκτονική τοπίου
- 4) ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΠΑΣ ΝΕΜΕΑΣ, ειδικότητα αμπελουργία και οινοτεχνία
- 5) ΕΠΑΣ ΚΡΗΤΗΣ, ειδικότητα θερμοκηπιακές κατασκευές και καλλιέργειες
- 6) ΕΠΑΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ, ειδικότητα ξυλογλυπτική και διακοσμητική επίπλου

²¹Περιφέρεια Κρήτης, Πηγή ΣΕΤΕ, Κατανομή Ξενοδοχειακών Μονάδων, Δωματίων και Κλινών στην Κρήτη, Ηράκλειο, 2012

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Η ΕΠΑΣ Κρήτης που στεγάζεται στις εγκαταστάσεις της Γεωργικής Σχολής Μεσσαράς, με έδρα τον Αμπελούζο στον νομό Ηρακλείου, προσφέρει εκπαίδευση στις θερμοκηπιακές κατασκευές και καλλιέργειες. Ο σκοπός της Σχολής είναι να προετοιμάσει τους μαθητές ως τεχνίτες θερμοκηπιακών κατασκευών και καλλιεργειών, καλύπτοντας παράλληλα τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας σε ειδικευμένο προσωπικό στον δυναμικό χώρο των θερμοκηπιακών καλλιεργειών. Συμβάλλοντας έτσι, στην βελτίωση της γεωργικής παραγωγής της χώρας με ποιοτικά και ασφαλή προϊόντα και εκπαιδεύοντας τους αποφοίτους να τυποποιούν και να εμπορεύονται τα παραγόμενα προϊόντα τους. Τα μαθήματα που διδάσκονται είναι θεωρητικά (ειδικότητας) και εργαστηριακά. Το ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα είναι εγκεκριμένο από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, έτσι ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν γνώσεις για τις υποδομές των θερμοκηπίων, του εξοπλισμού τους, της γεωργικής τεχνικής και των μηχανημάτων, της εδαφολογίας και της λιπασματολογίας.

Συγκεκριμένα στην ΕΠΑΣ ΚΡΗΤΗΣ, φοιτούν άτομα ηλικίας 16 ετών και άνω (εφόσον έχουν ολοκληρώσει την Α΄ Λυκείου). Η φοίτηση είναι 2 έτη και για το ακαδημαϊκό έτος 2019-2021 είναι εγγεγραμμένοι μόλις 8 μαθητές (5 άνδρες και 3 γυναίκες). Τα μαθήματα που διδάσκονται το πρώτο έτος είναι :

- η Εισαγωγή στη Γεωργική Παραγωγή
- η Εισαγωγή στη Γεωργική Οικονομία
- Γεωργικά Μηχανήματα και Εργαλεία
- Γεωργική Τεχνική
- Εργασιακό Περιβάλλον του Αγροτικού Χώρου
- Εφαρμογές Η/Υ
- καθώς και τα αντίστοιχα εργαστηριακά μαθήματα για κάθε από τις παραπάνω ενότητες.

²²Ενημερωτικό Υλικό από τον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό – Δήμητρα (www.elgo.gr), 2019

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Στο δεύτερο έτος διδάσκονται :

- τις Θερμοκηπιακές Εγκαταστάσεις
- τις Θερμοκηπιακές Καλλιέργειες
- την Εδαφολογία –Λιπασματολογία
- την Φυτοπροστασία
- Εφαρμογές Η/Υ
- καθώς και εργαστηριακά μαθήματα για κάθε από τις παραπάνω ενότητες.

Ανώτερο όριο απουσιών είναι οι 130 απουσίες τον χρόνο, εφόσον ο μαθητής έχει μέσο όρο βαθμολογία μαθημάτων πάνω από 15. Παράλληλα, η Γεωργική Σχολή Αμπελούζου (ΕΠΑΣ ΚΡΗΤΗΣ, 2019) είναι αρμόδια να διδάξει τους νέους αγρότες που έχουν μπει σε προγράμματα επιδοτήσεων ηλικίας από 18-40 ετών. Το Πρόγραμμα Πρώτης Εγκατάστασης στη Γεωργία, όπως ορίζεται, εκτελείται πριν την τελευταία δόση της επιδότησης των νέων αγροτών, ως προϋπόθεση για να την λάβουν. Σε κάθε κατεύθυνση (Φυτική / Ζωική / Μικτή Παραγωγή) τα μαθήματα είναι 25 ημερών (150 ώρες), με το ανώτατο αριθμό τμήματος να φτάνει τα 25 άτομα (ΕΠΑΣ ΚΡΗΤΗΣ, 2019).

Το πρόσφατο Πρόγραμμα Πρώτης Εγκατάστασης στη Γεωργία, και σύμφωνα με στοιχεία της Γεωργικής Σχολής του Αμπελούζου, απαρτίστηκε από 300 άτομα νέων αγροτών, εκ των οποίων 170 ήταν άντρες και 130 γυναίκες. Λαμβάνοντας υπόψη την συζήτηση που έκανα με την Γραμματεία και Καθηγήτρια Γεωπόνου της Γεωργικής Σχολής του Αμπελούζου, κυρία Χαλκιαδάκη Μαρία, διατυπώθηκαν δυσάρεστα ευρήματα όσον αφορά το ενδιαφέρον των νέων αγροτών. Συγκεκριμένα, αναφέρθηκε ότι οι νέοι αγρότες αδιαφορούν για την γνώση που τους παρέχετε στο Πρόγραμμα Πρώτης Εγκατάστασης στη Γεωργία, τις 25 μέρες μάθησης, λόγω των βιοτικών καταστάσεων, αφού τα μαθήματα γίνονται πρωινές ώρες (8-12 το πρωί) και νιώθουν ότι χάνουν άσκοπα τον χρόνο τους. Οι περισσότεροι βέβαια από αυτούς εργάζονται, δηλαδή δεν ασκούν κατά κύριο επάγγελμα τα αγροτικά και προτιμούν να λάβουν γνώσεις από το διαδίκτυο, διάφορα βιβλία, σεμινάρια και ιδιωτικές σχολές που συνάδουν με το αντικείμενό τους στον αγροτικό κλάδο.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Εικόνα 4, Γεωργική Σχολή Αμπελούζου, Ηράκλειο, 2019

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, όσον αφορά το πρώτο σκέλος της εργασίας, οι μεταβολές στην Ελληνική οικονομία επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό τους νέους (έως 30 ετών), οδηγώντας τους στην μακροχρόνια ανεργία, αφού η κινητικότητα στην αγορά εργασίας είναι περιορισμένη. Επιπλέον, εμφανίζεται το φαινόμενο της αδήλωτης εργασίας, το οποίο κάνει δυσκολότερη την εκτίμηση των πραγματικών ποσοστών απασχόλησης και ανεργίας. Εντύπωση κάνει ο τομέας της εκπαίδευσης, αφού το μεγαλύτερο ποσοστό των νέων στην Ελλάδα είναι απόφοιτοι Λυκείου. Τα αποτελέσματα των ερευνών δείχνουν ότι οι νέοι αναζητούν νέες ευκαιρίες και νέους τρόπους οικονομικής παραγωγής, αν και το επάγγελμα των ονείρων τους έχει γίνει πλέον ένα «άπιαστο όνειρο». Έτσι, διαμορφώνονται τόσο από την κοινωνική πραγματικότητα που βιώνουν, όσο και από κοινωνικούς θεσμούς, όπως είναι η οικογένεια, λαμβάνοντας από αυτή πόρους και αξίες, που δυστυχώς δεν μπορούν να τους παρέχουν τα μέσα για να αντιμετωπίσουν το μεταβαλλόμενο περιβάλλον που βιώνουν. Ακόμη, έρευνα δείχνει πως το 91,4% του συνόλου των νέων δεν εμπιστεύεται το Ελληνικό

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

κράτος ως προς τις δομές προστασίας των πολιτών, ενώ το 92,1% έχει αρνητική άποψη για το πολιτικό προσωπικό της χώρας (Neets, 2016).

Παρατηρείται πως αρκετοί νέοι, οι οποίοι έχουν ήδη περιουσιακές εκτάσεις γης, δείχνουν ενδιαφέρον για την αγροτική παραγωγή και στρέφονται προς τον αγροτικό τομέα, ώστε να μπορέσουν να ανεξαρτητοποιηθούν από την οικογένειά τους και να βιοποριστούν. Πάρα ταύτα, η ανεπαρκής ανάπτυξη των σχέσεων του αγροτικού τομέα με την εγχώρια παραγωγική βάση αποτελεί σημαντική απώλεια τόσο για τον αγροτικό τομέα, όσο και για την εθνική οικονομία, η οποία στερείται των εν δυνάμει αναπτυξιακών δυνατοτήτων που προσφέρει ο αγροτικός κλάδος. Κατά συνέπεια, αυξάνονται οι εισαγωγές για την κάλυψη των αναγκών σε εισροές και τρόφιμα, είτε που δεν προσφέρει η εγχώρια παραγωγική βάση, είτε λόγω της χαμηλής ανταγωνιστικότητας της αγροτικής παραγωγής.

Για την εξέλιξη και ανάπτυξη του ελληνικού αγροτικού τομέα θεωρείται απαραίτητη η επίλυση των βασικών διαρθρωτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει με έμφαση στον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, των καλλιεργητικών πρακτικών, των υποδομών και στην επιλογή ποικιλιών με ικανοποιητική απόδοση και υψηλή ποιότητα. Επίσης, η ορθολογική χρήση των εισροών και η σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση και διατήρηση του τομέα. Παράλληλα, πρέπει να δοθεί βαρύτητα στην εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης, βιολογικής καλλιέργειας, παραγωγής προϊόντων ονομασίας προέλευσης και χρήσης σημάτων ποιότητας, ώστε να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα της εσωτερικής παραγωγής σε σχέση με τα εισαγόμενα προϊόντα. Τέλος, η κατάρτιση και η ενημέρωση των παραγωγών, η δημιουργία συμπράξεων και δικτύωσης για την καλύτερη οργάνωση του τομέα, η εκπόνηση και υλοποίηση προγραμμάτων ανάπτυξης κλαδικής υποδομής και ποιοτικής βελτίωσης των προϊόντων του τομέα, καθώς και η ανάπτυξη της έρευνας μπορούν να συμβάλλουν στην προστασία των καταναλωτών και του περιβάλλοντος, όπως επίσης και στην προσαρμογή των προϊόντων στις ανάγκες της αγοράς.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1. Πρωτογενής Έρευνα, Ημιδομημένη Συνέντευξη

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα παρουσιάσω τα στοιχεία της πρωτογενούς ποιοτικής έρευνας, την οποία έχω διεξάγει στα πλαίσια της μεταπτυχιακής μου εργασίας στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Πολιτικό Σύστημα και Δημόσιες Πολιτικές» του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Η έρευνα αυτή διενεργήθηκε το διάστημα από 1-16 Οκτωβρίου 2019 στο Ηράκλειο και συγκεκριμένα σε τέσσερις αγροτικές περιοχές του νομού Ηρακλείου (Στόλοι, Άγιοι Δέκα, Μοίρες, Τυμπάκι), περιλαμβάνοντας μια σειρά από δώδεκα ημιδομημένες συνεντεύξεις. Οι συνεντεύξεις αυτές αποτελούν μέρος μιας ερευνητικής προσπάθειάς μου για την συλλογή δεδομένων της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο «Βιοτικές Τροχιές και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί νέων σε αγροτικές περιοχές: έρευνα πεδίου στον νόμο Ηρακλείου».

Η επιλογή του δείγματος έγινε με θεωρητική δειγματοληψία (theoretical sampling) με έμφαση σε critical cases και η μεθοδολογική ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε βάσει της Θεμελιωμένης Θεωρίας (Grounded Theory). Η ηλικία των υποκειμένων κυμάνθηκε από 22 έως 29 ετών, εκ των οποίων τα έξι (6) άτομα ήταν άντρες και τα υπόλοιπα έξι (6) γυναίκες. Σε κάθε αγροτική περιοχή που επιλέχτηκε ερωτήθηκαν τρία (3) άτομα. Επιπλέον, οι υποκατηγορίες των δώδεκα υποκειμένων που υπήρξαν εκτός από το φύλο (άντρες/ γυναίκες), ήταν και σε μορφωτικό επίπεδο. Δηλαδή, 3/6 άντρες και 3/6 γυναίκες του δείγματος ήταν low και medium-skilled (Γυμνάσιο/ Λύκειο), ενώ οι υπόλοιποι είχαν ένα ανώτερο επίπεδο μόρφωσης (ΑΕΙ). Τέλος, οι ερωτήσεις της κάθε ημιδομημένης συνέντευξης ήταν είκοσι τέσσερις (24), κυρίως ανοικτού τύπου.

Σκοπός των συνεντεύξεων είναι η άντληση πληροφοριών και η εξαγωγή συμπερασμάτων για την εύρεση αξιόπιστων απαντήσεων στο ερώτημα εάν ο αγροτικός τομέας στην Κρήτη, εφόσον είναι ένα ζωτικό παρακλάδι της οικονομίας της χώρας, μπορεί να γίνει κίνητρο ενασχόλησης των νέων. Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία των συνεντεύξεων πρόκειται να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τους σκοπούς της ερευνητικής

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

διαδικασίας (μέρος διπλωματικής εργασίας). Οι συνεντεύξεις είναι ανώνυμες και περιλαμβάνουν τις ακόλουθες ενότητες:

ΜΕΡΟΣ 1ο: Κοινωνικό- Δημογραφικά Χαρακτηριστικά (ερωτήσεις 1-6)

ΜΕΡΟΣ 2ο: Κοινωνικοπολιτικό Πλαίσιο (ερωτήσεις 7-9)

ΜΕΡΟΣ 3ο: Επαγγελματική Κατάσταση (ερωτήσεις 10-13)

ΜΕΡΟΣ 4ο: Κατάσταση Πραγμάτων και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί (ερωτήσεις 14-24)

3.2. Κοινωνικό-Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Αρχικά για να κατανοήσω καλύτερα τα πορίσματα των συνεντεύξεων έγινε μία κατανομή ανάλογα με τα ατομικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων ανά κατηγορία. Τα χαρακτηριστικά που εξετάστηκαν ήταν :

- Η ηλικία
- Η οικογενειακή κατάσταση
- Το μορφωτικό επίπεδο
- Το επάγγελμα
- Κάποια δευτερεύουσα απασχόληση
- Το οικογενειακό εισόδημα
- Το ατομικό εισόδημα

Οι ηλικίες των συμμετεχόντων κυμαίνονται από 22 μέχρι 29 ετών και η πλειοψηφία τους ασχολείται με την καλλιέργεια της ελιάς (8/12 άτομα). Παράλληλα, τα δύο (2) άτομα από τα οκτώ (8) που καλλιεργούν ελιές ασχολούνται ταυτόχρονα και με την κτηνοτροφία, ενώ τα τρία (3) άτομα από τα οκτώ (8) συνδυάζουν την καλλιέργεια ελιάς και κηπευτικών. Από τους δώδεκα (12) συμμετέχοντες οι τρεις (3) δίνουν έμφαση στα θερμοκήπια ως νέοι παραγωγί, ενώ μόνο ένας (1) δραστηριοποιείται στην παραγωγή του οίνου. Οι περισσότεροι ήταν έγγαμοι (7/12) και ασκούν κατά κύριο επάγγελμα τα αγροτικά (8/12 άτομα), ενώ οι υπόλοιποι τέσσερις (4) το έχουν ως δευτερεύουσα απασχόληση. Το κατώτερο οικογενειακό εισόδημα άγγιξε τα 10.000 ευρώ, ενώ το ανώτερο τα 62.000 ευρώ τον χρόνο. Αντίστοιχα, το κατώτερο ατομικό εισόδημα του συνόλου των ερωτώμενων ήταν 8.000 ευρώ, ενώ το ανώτερο 11.000 ευρώ ετησίως.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

α.α	Φύλο	Ηλικία	Περιοχή	Παραγωγή	Μορφωτικό Επίπεδο	Οικογενειακή Κατάσταση
1	Άντρας	28	Τυμπάκι	Θερμοκήπια	Απόφοιτος ΑΕΙ, Τμήμα Γεωπονίας	Άγαμος
2	Άντρας	24	Μοίρες	Ελιές/Κηπευτικά	Φοιτητής Τμήματος Γεωπονίας	Άγαμος
3	Άντρας	26	Άγιοι Δέκα	Ελιές/Κηπευτικά	Απόφοιτος ΕΠΑΛ	Άγαμος
4	Γυναίκα	29	Στόλοι	Ελιές/ Κτηνοτροφία	Απόφοιτη ΙΕΚ	Έγγαμη
5	Άντρας	29	Τυμπάκι	Θερμοκήπια	Απόφοιτος Δημοτικού	Έγγαμος
6	Γυναίκα	26	Τυμπάκι	Θερμοκήπια	Απόφοιτη Λυκείου	Έγγαμη
7	Άντρας	23	Μοίρες	Οινοποιείο	Φοιτητής ΑΣΟΕ	Άγαμος
8	Άντρας	29	Άγιοι Δέκα	Ελιές/Κηπευτικά	Απόφοιτος Γυμνασίου	Άγαμος
9	Γυναίκα	22	Άγιοι Δέκα	Ελιές/ Κτηνοτροφία	Απόφοιτη Γυμνασίου	Έγγαμη
10	Γυναίκα	28	Στόλοι	Ελαιουργείο	Απόφοιτη ΑΕΙ, Τμήμα Χημείας	Έγγαμη
11	Γυναίκα	26	Μοίρες	Ελιές	Απόφοιτη Λυκείου	Έγγαμη

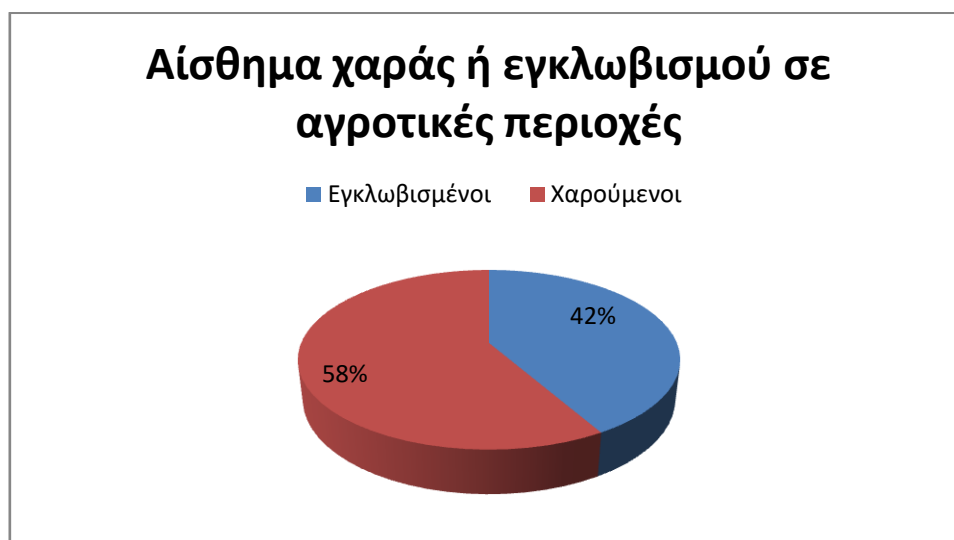
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

12	Γυναίκα	29	Στόλοι	Ελαιουργείο	Απόφοιτη ΤΕΙ, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων	Έγγαμη
-----------	---------	----	--------	-------------	---	--------

Πίνακας 3, Αποτελέσματα Έρευνας

3.3. Κοινωνικοπολιτικό Πλαίσιο

Όσον αφορά το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, το μεγαλύτερο ποσοστό στην ερώτηση για το αν νιώθουν εγκλωβισμένοι ή χαρούμενοι στην αγροτική περιοχή που μένουν, εφόσον βιώνουν διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης, απάντησε πως νιώθουν ευτυχισμένοι, με συγκεκριμένο αριθμό επτά (7) άτομα από τα δώδεκα (12), «*Νιώθω τυχερός γιατί έχω άμεση πρόσβαση σε αστικά κέντρα και ήταν επιλογή μου να μείνω εδώ. Νιώθω χαρούμενος βέβαια διότι είμαι κοντά στην οικογένειά μου και το χωριό είναι 22 λεπτά από το Ηράκλειο, οπότε δεν νιώθω εγκλωβισμένος και δεν θα ήθελα να αλλάξω την επαρχία με την πόλη*». (Συνέντευξη Νο7)

Γράφημα 8, Αποτελέσματα έρευνας

Ακόμη, οι περισσότεροι άντρες στην ερώτηση για το τι κάνουν τον ελεύθερο χρόνο τους απάντησαν πως χαλαρώνουν προγραμματίζοντας βόλτες αναψυχής με φίλους, κυρίως στο Ηράκλειο και σε άλλες πόλεις, ενώ άλλοι πηγαίνουν γυμναστήριο ή εφόσον είναι

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

φοιτητές διαβάζουν «*Τον ελεύθερό μου χρόνο γυμνάζομαι, πηγαίνω για καφέ βόλτες...* (Συνέντευξη No1), *Διαβάζω, βγαίνω βόλτες με τους φίλους μου στο Ηράκλειο..* (No2)». Οι γυναίκες από την άλλη πλευρά ασχολούνται με δραστηριότητες μαζί τα παιδιά τους, ενώ ελάχιστες τον ελεύθερό τους χρόνο διαβάζουν, κάνουν διάφορες χειρονακτικές δουλειές, πηγαίνουν γυμναστήριο ή κάνουν βόλτες αναψυχής.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η πολιτική, ως φαινόμενο, καταλαμβάνει κεντρική θέση στον τρόπο που οργανώνεται η δημόσια σφαίρα, επιδρώντας, παράλληλα, ποικιλότροπα στο συλλογικό και ατομικό βίο μας. Έτσι, στον παρακάτω πίνακα θα παρουσιαστεί η ταξινόμηση των συμμετεχόντων στην έρευνα με κριτήριο την πολιτική / ιδεολογική τους τοποθέτηση, δηλαδή των έξι (6) αντρών και των έξι (6) γυναικών, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό τοποθετείται κεντροδεξιά.

ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
<i>Κέντρο</i>	<i>Κέντρο</i>
<i>Κέντρο</i>	<i>Αριστερά</i>
<i>Πουθενά</i>	<i>Κέντρο</i>
<i>Πουθενά</i>	<i>Πουθενά</i>
<i>Κεντροδεξιά</i>	<i>Κεντροδεξιά</i>
<i>Κεντροδεξιά</i>	<i>Κεντροδεξιά</i>

Πίνακας 4, Αποτελέσματα έρευνας

3.4.Επαγγελματική Κατάσταση

Στην συγκεκριμένη ενότητα μας κάνει εντύπωση πως αρκετοί ερωτώμενοι, κυρίως άντρες, δραστηριοποιούνται στον αγροτικό τομέα πολλά χρόνια, από μικρές ηλικίες. Αναλύοντας εις βάθος παρατηρούμε, πως τα πιο πολλά χρόνια ενασχόλησης με τον αγροτικό τομέα ήταν από έναν άντρα 29 ετών, ξεκινώντας από την ηλικία των 10 ετών και σήμερα συγκεντρώνει 19 ολόκληρα χρόνια, ενώ στους υπόλοιπους άντρες τα χρόνια ενασχόλησης κυμαίνονται από 6 μέχρι 11 έτη ενεργής δραστηριότητας. Σε αντίθεση με τους άνδρες, οι γυναίκες του δείγματος δραστηριοποιούνται τα τελευταία 2-4 χρόνια στον

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

αγροτικό τομέα, με μοναδική εξαίρεση μία κοπέλα 29 ετών, που βοηθούσε τον πατέρα της στα αγροτικά, από την ηλικία των 14 ετών και πλέον έχει ολοκληρώσει 15 χρόνια εμπειρίας στον αγροτικό κλάδο *«Από παιδί ασχολούμαι με τα αγροτικά. Δούλενα σε αμπέλια, ελιές από 14 χρονών, (No4)»*.

Ακόμη, στην ερώτηση για το πώς χαρακτηρίζουν την πρόδό τους, τα περισσότερα υποκείμενα απάντησαν ικανοποιητική προς ακμάζουσα, αναφέροντας αρκετά πλεονεκτήματα του τομέα, τα οποία είναι τα εξής, με σειρά αυξημένης αναφοράς των υποκειμένων:

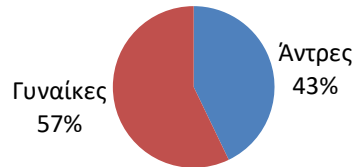
- Ευέλικτο ωράριο
- Είσαι αφεντικό του εαυτού σου
- Αρκετά χρήματα
- Οικογενειακή επιχείρηση
- Φιλικό περιβάλλον
- Σεβασμός
- Εμπιστοσύνη

Τα μειονεκτήματα που ανέφεραν τα υποκείμενα είναι τα εξής, με σειρά αυξημένης αναφοράς των ερωτώμενων:

- Άγνοια για τις τιμές των προϊόντων της κάθε χρονιάς, (προσφορά-ζήτηση)
- Άγχος, λόγω καιρικών συνθηκών
- Κούραση, λόγω αντίξοων συνθηκών εργασίας (υψηλές θερμοκρασίες, καρκινογόνα φυτοφάρμακα)
- Πολλές ώρες εργασίας, δεν υπάρχει οκτάωρο
- Φεύγει γρήγορα η ζωή σου, μεγαλώνεις γρήγορα
- Τα λάθη δεν επιτρέπονται

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

**Ποσοστά ικανοποιητικής προόδου
νέων σε αγροτικές περιοχές**

Γράφημα 9, Αποτελέσματα έρευνας

Στην ερώτηση εάν οι ερωτώμενοι αντιμετώπισαν δυσκολίες στο ξεκίνημά τους, οι περισσότεροι απάντησαν θετικά με ένα ελάχιστο δείγμα τριών (3) ατόμων από το σύνολο (12) να απαντούν πως δεν αντιμετώπισαν καμία δυσκολία, λόγω βοήθειας των γονέων τους «*Τρομερές δυσκολίες δεν συνάντησα και αυτό γιατί είχα τον πατέρα μου που μου έδειχνε και ασχολιόταν με κάποια πράγματα, (No1)*», «*Δεν μπορώ να σας πω ότι δυσκολευτήκαμε. Ο πεθερός μου είχε πρόβατα, έδωσε τα μισά στον άντρα μου, αγοράσαμε υπόστεγο και ξεκινήσαμε, (No9)*». Τέλος, σημαντικά ευρήματα βρέθηκαν από την ερώτηση εάν η ενασχόληση με τον αγροτικό τομέα ήταν προσωπική επιλογή ή προέκυψε ως αναγκαιότητα των υποκειμένων. Συγκεκριμένα, τρεις (3) στους έξι (6) άντρες απάντησαν πως ήταν αναγκαιότητα, λόγω περιουσιακής κληρονομιάς από τους γονείς τους και οι υπόλοιποι τρεις (3) πως ήταν επιλογή τους. Αντίστοιχα και τρεις (3) στις έξι (6) γυναίκες απάντησαν πως ήταν αναγκαιότητα, λόγω του ότι ακολούθησαν τους συζύγους τους και είχαν περιουσιακές κληρονομίες και οι υπόλοιπες τρεις (3) απάντησαν ότι ήταν επιλογή τους.

3.5. Κατάσταση των πραγμάτων και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί

Στην συγκεκριμένη ενότητα, τα περισσότερα υποκείμενα αναφέρουν ότι είναι ικανοποιημένοι με την δουλειά τους και θα συνεχίσουν να εργάζονται στον αγροτικό τομέα, ενώ το 50% του δείγματος (6 άτομα από τα 12) έχουν ενταχθεί σε προγράμματα επιδοτήσεων που κυμαίνονται από 12.000 ευρώ μέχρι 21.000 ευρώ, αφού θεωρούν τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα τομέα με καλές προοπτικές

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

και αρκετές δυνατότητες ανάπτυξης. Το υπόλοιπο 50% του δείγματος προτείνει αλλαγές στα προγράμματα επιδοτήσεων, όπως για παράδειγμα μεγαλύτερη προστασία των παραγωγών από το κράτος, δίκαιη κατανομή χρημάτων και παροχή επιδοτήσεων μόνο σε όσους είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.

Ακόμη, ένα μεγάλο ποσοστό αν και έχει επηρεαστεί από την κρίση με την μείωση της τιμής των προϊόντων και τους αυξημένους φόρους (9 άτομα από τα 12), θεωρεί πως οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας, αφού μπορούν να διοχετεύσουν νέες καινοτόμες ιδέες. Επιπλέον, τα υποκείμενα του δείγματος ανέφεραν πως για να βελτιώσουν την κατάσταση απασχόλησης τους, όσο και το εισόδημά τους θα κατέφευγαν είτε στο να ενταχθούν και σε άλλα προγράμματα, είτε θα αποταμίευαν χρήματα για αγορά και καλλιέργεια περισσότερων εκτάσεων γης, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση της αξίας των προϊόντων που παράγουν και των επιπρόσθετων γνώσεων, μέσω σεμιναρίων και εξειδικευμένων μηχανημάτων καλλιέργειας.

Παράλληλα, μεγάλη εντύπωση προξενεί ότι το σύνολο των ερωτώμενων (12 άτομα) απάντησαν πως το ελληνικό κράτος αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές, αναφέροντας ότι το Κράτος αν θέλει να δίνει κίνητρα στους νέους θα πρέπει να προστατεύει τα εμπορεύματα των παραγωγών, να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας για τους νέους, παρέχοντας επιδοτήσεις μόνο σε όσους μοχθούν για να τις λάβουν, να ενισχύει με κοινωνικά επιδόματα τις οικογένειες που μένουν σε αγροτικές περιοχές και να παρέχει μόρφωση και σχετικές γνώσεις στους νέους που επιθυμούν να ασχοληθούν με την αγροτική παραγωγή, πριν την λήψη των χρημάτων της επιδότησης που θα λάβουν, *«Πρέπει να υπάρχει επιμόρφωση των νέων για τα αγροτικά. Η γεωργική σχολή έπρεπε να κάνει στην αρχή του προγράμματος τα μαθήματα και να κάνουν και σεμινάρια, (Νο6)»*.

Ακόμη, παρατηρείται πως οι ερωτώμενοι εντοπίζουν αρκετά εμπόδια, ώστε να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα. Τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι νέοι, σύμφωνα με τα υποκείμενα του δείγματος είναι τα εξής, με σειρά αυξημένης αναφοράς από τους συνεντευξιαζόμενους:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

- Δυνατότητα ενασχόλησης με τον αγροτικό κλάδο δίνεται ΜΟΝΟ σε όσους έχουν ήδη αγροτική περιουσία
- Καιρικά φαινόμενα
- Αυξημένη φορολογία
- Χαμηλή τιμή λαδιού
- Ακριβά λιπάσματα
- Δεν δίνονται αποζημιώσεις για ζημιές στην παραγωγή
- Ορισμένα χωριά δεν διαθέτουν κέντρο υγείας, φαρμακείο, σούπερ μάρκετ, σχολείο
- Δεν υπάρχουν δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές για τους νέους και τα παιδιά

Στην ερώτηση εάν έχουν εντοπίσει οι ερωτώμενοι κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης στον αγροτικό κλάδο από φίλους τους, οι περισσότεροι απάντησαν θετικά. Όμως αναφέρουν πως οι φίλοι τους που ασχολήθηκαν με την αγροτική παραγωγή ήταν ως επί το πλείστον νέοι που δεν είχαν σπουδάσει, είχαν περιουσία γης από τους γονείς τους και κατέτρεξαν στον αγροτικό τομέα ως λύση έσχατης ανάγκης. Άλλοι ερωτώμενοι θεωρούν πως οι φίλοι τους έκαναν προσπάθειες να δραστηριοποιηθούν στον συγκεκριμένο κλάδο, διότι το ωράριο είναι ευέλικτο, είναι αφεντικά του εαυτού τους και εργάζονται σε ένα φιλικό περιβάλλον. Οι συμβουλές που έδωσαν ορισμένα από τα δώδεκα υποκείμενα της έρευνας, σε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα είναι οι παρακάτω:

- Οι νέοι που επιθυμούν να ασχοληθούν με αυτό τον κλάδο να μπουν σε προγράμματα εφόσον έχουν περιουσία.
- Οι νέοι αφού μπουν σε προγράμματα, να εισαχθούν σε ομάδες παραγωγών για να διεκδικήσουν καλύτερες τιμές για τα προϊόντα τους.
- Εάν ένας νέος έχει κίνητρο μόνο τα χρήματα των επιδοτήσεων, καλύτερα να μην ασχοληθεί με το αντικείμενο.
- Οι νέοι που θα εισέλθουν σε προγράμματα καλό θα ήταν να ασχοληθούν με ένα συνδυασμό παραγωγής (φυτική και κτηνοτροφική παραγωγή).
- Η ζωή στην επαρχία είναι πιο φθηνή από την πόλη, άρα για έναν νέο είναι μεγάλο κίνητρο να φτιάξει το μέλλον του (σπίτι, οικογένεια).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

- Οι νέοι πρέπει να ενημερωθούν, να μορφωθούν και να έχουν διεξοδική σκέψη για να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα με επαγγελματισμό.

Κάποιοι ερωτώμενοι βέβαια στάθηκαν αρνητικοί στο να συμβουλέψουν ένα νέο να γυρίσει σε μία αγροτική περιοχή, τονίζοντας πως δεν υπάρχουν κίνητρα και προϋποθέσεις για ένα καλύτερο μέλλον, (4 υποκείμενα από τα 12). Όσον αφορά τις κινήσεις που πρέπει να κάνει ένας νέος για να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα, οι ερωτώμενοι απάντησαν πως:

- Οι νέοι αγρότες πρέπει να παρατηρούν το μέγιστο όφελος της κάθε παραγωγής, κάθε χρονιάς, δηλαδή να ελέγχουν τι τους συμφέρει να καλλιεργούν.
- Πρέπει να έχουν σωστό προγραμματισμό, ώστε να επεκταθούν προς την τυποποίηση των προϊόντων τους.
- Είναι αναγκαίο για να πετύχουν, να ασχοληθούν με έναν συνδυασμό παραγωγής (π.χ. ελιές και θερμοκήπια/ ελιές και κτηνοτροφία).
- Μια καλή λύση για επένδυση και κέρδος θα ήταν η παραγωγή αβοκάντου, καπλόσυκων και αλόης, με σκοπό την εξαγωγή τους στο εξωτερικό.
- Ωφέλιμο θα ήταν να δημιουργηθεί ένα σύλλογος νέων γυναικών, που ασχολούνται με τον αγροτικό τομέα, στον οποίο θα παράγουν μαρμελάδες, ξινόχοντρο, γλυκά του κουταλιού, ελιές, τουρσί με σκοπό την εξαγωγή τους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- Τέλος, μία λύση επιτυχίας που προτείνουν είναι η παραγωγή και τυποποίηση κρασιού και τυριών και η προώθησή τους σε όλη την Ελλάδα και Ευρώπη.

Τα επαγγέλματα, τα οποία πρότειναν οι συνεντευξιαζόμενοι να επιλέξουν και να ακολουθήσουν οι νέοι σε αγροτικές περιοχές, εκτός από την ενασχόληση τους με την γη είναι τα εξής :

- Καφετέρια/ μπαρ
- Μικρές επιχειρήσεις με αντικείμενα ένδυσης
- Υδραυλικός
- Ηλεκτρολόγος

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

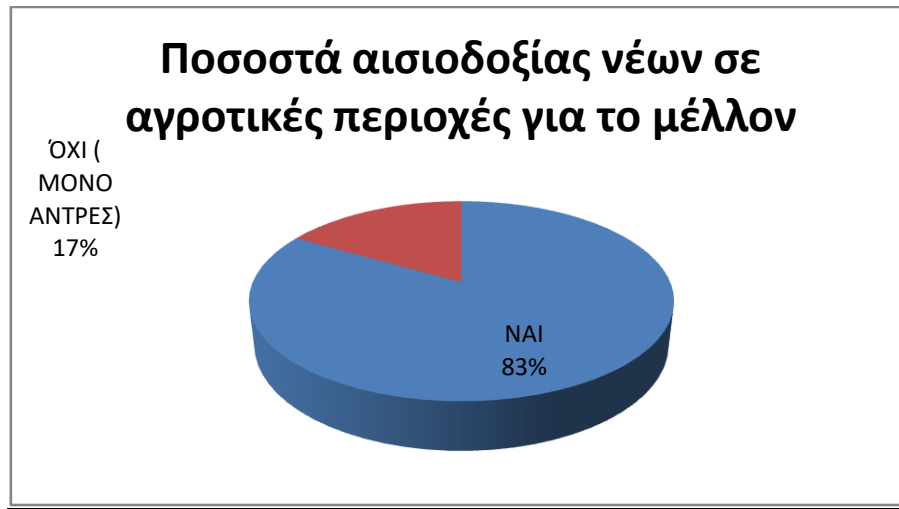
- Ταβέρνες, Ουζερί, Σουβλατζίδικα, Πιτσαρίες
- Καταστήματα αισθητικής και καλλωπισμού (Κομμωτήρια/ Μακιγιάζ/ Μαγαζιά Ονυχοπλαστικής)
- Βενζινάδικα/ Πλυντήρια αυτοκινήτων
- Ξενοδοχεία/ βίλες airbnb
- Delivery αντικειμένων από σουπερ μαρκετ ή από ταβέρνες/σουβλατζίδικα σε οικίες κατοίκων των αγροτικών περιοχών, καθώς και σε απόμακρα χωριά

Στην τελευταία και κρισιμότερη ερώτηση του ερωτηματολογίου τα περισσότερα ερευνητικά υποκείμενα απάντησαν πως είναι αισιόδοξοι για το μέλλον τους, αφού θεωρούν πως η προσπάθεια επιβραβεύεται και έχουν χρέος να ενισχύσουν την έμφυτη τάση των νέων να βλέπουν τη θετική πλευρά των πραγμάτων και να τηρούν αισιόδοξη στάση απέναντι στη ζωή. Άλλωστε, *η αισιοδοξία είναι η τροφή της εξέλιξης (συνέντευξη No10)* και η αρνητική πλευρά των γεγονότων είναι μόνο η μία πλευρά της ιστορίας. Μάλιστα, τα άτομα του δείγματος που είχαν οικογένεια και παιδιά ανέφεραν ότι ως γονείς θεωρούν πως όσο τα παιδιά τους μεγαλώνουν πρέπει να τους δίνουν θάρρος για να ανοίξουν τα φτερά τους και να τους δείξουν τρόπους επίλυσης προβλημάτων, χρησιμοποιώντας τα θετικά τους βιώματα²³.

²³Όπως ανέφερε η καθηγήτρια Γεωπονίας και Γραμματεία της Γεωργικής Σχολής Μεσσαράς στον Αμπελούζο, κυρία Χαλκιαδάκη Μαρία:

«Είναι βέβαιο ότι οι νέοι που θα θελήσουν να ασχοληθούν με τον αγροτικό κλάδο θα δυσκολευτούν σε πολλές φάσεις της ζωής του. Η οικογένειά τους και εμείς οφείλουμε να τους εξηγήσουμε πως αρκετοί αγρότες αντιμετώπισαν παρόμοιες δυσκολίες και τα κατάφεραν. Εξάλλου, εάν έχουμε εμείς την τάση να σκεφτόμαστε απαισιόδοξα, τότε πρέπει να αλλάξουμε εμείς πρώτα.»

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Γράφημα 10, Αποτελέσματα έρευνας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Στο παρόν κεφάλαιο θα παρουσιαστούν τα στοιχεία της πρωτογενούς ποιοτικής έρευνας την οποία διεξήγαγα στα πλαίσια της μεταπτυχιακής μου εργασίας στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Η έρευνα αυτή, διενεργήθηκε το διάστημα από 1-16 Οκτωβρίου 2019 σε αγροτικές περιοχές του νομού Ηρακλείου και περιλαμβάνει μια σειρά ημιδομημένων συνεντεύξεων, δώδεκα (12) στον αριθμό, ενώ η μεθοδολογική ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε βάσει της Θεμελιωμένης Θεωρίας (Grounded Theory). Οι εξεταζόμενες κατηγορίες είναι τέσσερις:

- Τα κοινωνικό-Δημογραφικά χαρακτηριστικά (Ερωτήσεις 1-6).
- Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει το κοινωνικό-πολιτικό πλαίσιο (Ερωτήσεις 7-9).
- Η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει την επαγγελματική κατάσταση των υποκειμένων (Ερωτήσεις 10-13) και
- Η τέταρτη κατηγορία αναφέρει την κατάσταση των πραγμάτων και τους βιογραφικούς σχεδιασμούς (Ερώτηση 14-24).

Παρά το γεγονός ότι η grounded theory προσβεύει την ανάδυση της θεωρίας από τα δεδομένα θα πρέπει να υπάρχει μια σειρά εννοιών που θα μας επιτρέψει να πλαισιώσουμε τα δεδομένα μας για να κατανοήσουμε τι θέλουν να μας πουν τα υποκείμενα. Βέβαια αυτές

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

οι έννοιες προέρχονται από την ανάλυση των συνεντεύξεων και δεν επιλέγονται εκ των προτέρων.

Η πρώτη, σημαντική αναλυτική φάση της έρευνας έπειτα από την συλλογή των δεδομένων είναι η δημιουργία κωδίκων και κατηγοριών ανάλυσης που αναπτύσσονται από τα δεδομένα και όχι από προϋπάρχουσες υποθέσεις. Η κωδικοποίηση των δεδομένων με λίγα λόγια είναι η διαδικασία ορισμού του τι σημαίνουν τα δεδομένα. Οι κώδικες εμφανίζονται καθώς μελετάμε τα δεδομένα και ταυτόχρονα αλληλεπιδράμε και πάλι μαζί τους. Συνεπώς, η διαδικασία κωδικοποίησης μπορεί να οδηγήσει σε περιοχές και αναλυτικές ερωτήσεις που δεν είχαν προβλεφθεί. Η κωδικοποίηση είναι ο θεμελιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στη συλλογή δεδομένων και στην ανάπτυξη μιας θεωρίας που εμφανίζεται, για να εξηγήσει αυτά τα δεδομένα. Η φάση της κωδικοποίησης οδηγεί άμεσα στην ανάπτυξη θεωρητικών κατηγοριών, μερικές από τις οποίες μπορεί να οριστούν στους αρχικούς κώδικες (Τσιώλης, 2014).

Η κωδικοποίηση, ως αφαιρετική διαδικασία μετάβασης από τα δεδομένα στις θεωρητικές κατηγορίες, διακρίνεται σε τρία στάδια: στην ανοικτή κωδικοποίηση (open coding), στην κατ' άξονα κωδικοποίηση (axial coding) και στην επιλεκτική κωδικοποίηση (selective coding). Η ανοικτή κωδικοποίηση αποτελεί το αρχικό στάδιο της κωδικοποίησης και εξυπηρετεί την παραγωγή εννοιών σε μια πρώτη προσωρινή μορφή. Εξυπηρετεί το άνοιγμα της θεωρητικής διαπραγμάτευσης του εξεταζόμενου φαινομένου. Πραγματοποιείται μέσω μιας εντατικής, μικροσκοπικής ανάλυσης που γίνεται σειρά προς σειρά (line by line). Στην κατ' άξονα κωδικοποίηση, σκοπός είναι να εμπλουτιστούν οι παραγόμενες από την ανάλυση του εμπειρικού υλικού κατηγορίες και να οργανωθούν γύρω από λίγους κομβικούς θεωρητικούς άξονες. Μέσω της διασύνδεσης και του συσχετισμού των κατηγοριών επιδιώκεται η εξήγηση του εξεταζόμενου φαινομένου με την ανάδειξη των συνθηκών εμφάνισής του και των συνεπειών του. Στο στάδιο της επιλεκτικής κωδικοποίησης επιδιώκεται η ολοκλήρωση (integration) της θεωρίας, η οικοδόμηση δηλαδή ενός συνεκτικού θεωρητικού συστήματος, που θα αξιοποιεί και θα ενσωματώνει τις βασικές κατηγορίες και το πλέγμα των παραγόμενων σχέσεων, για να συλληφθεί το εξεταζόμενο φαινόμενο. Επιδιώκεται, επίσης, να παρουσιαστεί η θεωρία με έναν εύλογο και συνεκτικό τρόπο.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Σύμφωνα με την Εμπειρικά Θεμελιωμένη Θεωρία, η θεωρητική επεξεργασία δεν αποτελεί μια διακριτή φάση που τοποθετείται στα τελευταία στάδια της αναλυτικής διαδικασίας. Οι θεωρητικές σκέψεις και ιδέες, που γεννώνται στον ερευνητή κατά το διάλογό του με τα δεδομένα, καταγράφονται από τα πρώτα στάδια της ανάλυσης. Αυτό λαμβάνει χώρα μέσω της σύνταξης θεωρητικών υπομνημάτων (memo-writing) σε όλη τη διάρκεια της αναλυτικής διαδικασίας. Οι καταγραφές αυτές εμβαθύνουν την αναλυτική διαδικασία αλλά και τις αποφάσεις σχετικά με την επιλογή των περιπτώσεων και την παραγωγή των δεδομένων. Λαμβάνει χώρα συνεπώς μια αμοιβαία κίνηση αλληλεπίδρασης μεταξύ της ανάλυσης των δεδομένων, της συγγραφής των υπομνημάτων και της παραγωγής των δεδομένων (Τσιώλης, 2014).

Πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση των κωδικοποιήσεων, να σημειωθεί ότι στην μελέτη που έγινε επιχείρησα να εντοπίσω, με βάση τα ερευνητικά μου ερωτήματα, τα πεδία των βασικών συγκλίσεων των υποκειμένων, τα οποία αναφέρονται στα παρακάτω πεδία :

- **Η πρόσληψη της πραγματικότητας**
- **Η εναλλακτική πηγή εισοδήματος**
- **Η αντίληψη για τον αγροτικό τομέα**
- **Η άποψη για τους νέους αγρότες**
- **Προοπτικές Ανάπτυξης**
- **Το μειωμένο ενδιαφέρον για δράσεις ενίσχυσης του αγροτικού τομέα από το Κράτος**
- **Συμβουλές προς τους νέους αγρότες**
- **Η πίστη για το μέλλον**

Σε εξατομικευμένο πεδίο εντόπισα τα παρακάτω :

- Ανυπαρξία κινήτρων από το Κράτος
- Οικογενειακή στήριξη
- Low-medium skills και αγροτικός τομέας
- Έλλειψη πίστης

Ακολουθεί η κωδικοποίηση ανά συνεντευξιαζόμενο, η οποία αποτυπώνει τις αντιλήψεις των υποκειμένων στα διάφορα ζητήματα τα οποία τίθενται.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

4.1.Κωδικοποίηση συνέντευξης 1

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 1

(Ερώτηση συνέντευξης 3-4) Επαγγελματική πορεία που συνδυάζει με τις σπουδές.

Έχω σπουδάσει τεχνολόγος γεωπόνος στη Θεσσαλονίκη στη διοίκηση γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Αυτή τη στιγμή έχω μπει στο πρόγραμμα των νέων αγροτών που έγινε το 2016 και ασχολούμαι με θερμοκήπια και ελιές. Είμαι ασφαλισμένος ναι, στον ΟΓΑ.

(5) Δευτερεύουσα απασχόληση για μεγέθυνση κέρδους

Ναι λόγω ότι έχω τελειώσει τεχνολόγος γεωπόνος όταν είναι η εποχή που τα γραφεία δέχονται την ενιαία ενίσχυση των αγροτών δουλεύω ανά τετράμηνο σε αυτά τα κέντρα, τα οποία είναι εδώ στο χωριό, είτε συνεταιρισμοί είτε ιδιωτικό γραφείο.

(6-10) Πρόσληψη Πραγματικότητας

...Το ετήσιο εισόδημα μου δεν είναι ποτέ σταθερό γιατί ξέρετε ότι ο αγρότης δεν μπορεί να καθορίσει τις τιμές που πουλάει οπότε δεν μπορούμε να απαντήσουμε ότι έχω σταθερό εισόδημα. Κυμαίνεται... πάντα θα κυμαίνεται! **(memo: αίσθηση προβληματισμού και δυσαρέσκειας)**...Για ένα νέο είναι πάρα πολύ δύσκολο από πλευράς επιλογών και ευκαιριών. Από πλευρά της δουλειάς επειδή οι ρυθμοί εδώ είναι πιο αργοί είναι πιο εύκολα να κανονίσεις το πρόγραμμα σου, τις δουλειές σου και δεν έχεις το ίδιο άγχος με το να είσαι στη πόλη.... αναγκάστηκα λόγω του ότι δεν μπορούσα να βρω μια σταθερή δουλειά. Έτσι είπα να μπω στο πρόγραμμα των νέων αγροτών και αφού σε χωριό είναι η δουλειά μου κατ'ανάγκη είμαι και εγώ εδώ πέρα. Εγκλωβισμένος νιώθω αλλά να κάνω μια τέτοια αλλαγή **εξαρτάται αν θα μπορούσα να βρω μια δουλειά στη πόλη που θα μπορούσε να με κρατήσει εκεί. (memo: αλλαγή τύπου διαμονής μόνο με εξασφάλιση εργασίας με παραπάνω έσοδα από όσα βγάζει ήδη)**...Μπήκα στο πρόγραμμα των νέων αγροτών το 2016, τώρα είμαι 3^η χρονιά και εξακολουθώ να ασχολούμαι με αυτό. **(memo: Επαγγελματική διεξόδος για διασφάλιση εργασίας)**

(11) Ανυπαρξία Κινήτρων

Εεεε **(memo: έσκυψε το κεφάλι, αίσθημα δυσαρέσκειας)**, θα μπορούσα να πω πολλά πράγματα για αυτό είναι μεγάλη συζήτηση. Τα κίνητρα που δίνονται σε νέους για να ασχοληθούν με το επάγγελμα του αγρότη θα έλεγα ότι δεν επαρκούν, άρα δεν έχω μεγάλη πρόοδο. Τα πλεονεκτήματα είναι ότι σαν ασχολία μπορώ να κανονίζω

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

εγώ τις δουλειές μου δεν έχω κάποιο αφεντικό. Τα μειονεκτήματα είναι ότι δεν ξέρεις πως θα πάει η χρονιά γιατί δεν ξέρεις σε τι τιμές θα πουλήσεις το προϊόν σου οπότε υπάρχει ένα άγχος εκεί.

(12-13) Οικογενειακή στήριξη και η ενασχόληση ως σωτήρια λύση

...χρειάζεται κάποιος χρόνος να προσαρμοστείς. Τρομερές δυσκολίες δεν συνάντησα και αυτό γιατί είχα τον πατέρα μου που μου έδειχνε και ασχολιόταν με κάποια πράγματα.... αναγκαιότητα γιατί δεν μπορούσα να βρω μία σταθερή δουλειά, οπότε όταν βγήκε το πρόγραμμα των νέων αγροτών και επειδή είχα κάποια μικρή αγροτική περιουσία αναγκάστηκα να το εκμεταλλευτώ.

(14) Εναλλακτική πηγή εισοδήματος

Δεν μπορώ να πω ότι είμαι ικανοποιημένος από την δουλειά μου...δεν μπορώ να εξελιχτώ....Το κόστος για να φτιάξει κάποιος νέες μονάδες είναι γύρω στα 20.000 ευρώ το στρέμμα, εξαρτάται από τον τύπο του θερμοκηπίου. Το πιο φθινό είναι γύρω στα 18.000 ευρώ το πιο ακριβό 40.000 ανάλογα με τι θα εξοπλιστεί το θερμοκήπιο....δεν μπορώ να πω με βεβαιότητα ότι θα συνεχίσω να ασχολούμαι με το ίδιο επάγγελμα. Αν θα έψαχνα για κάτι άλλο, θα έψαχνα στο τομέα που έχω τελειώσει, δηλ. τεχνολόγος γεωπόνος. Σε μαγαζί με φάρμακα, σε κάποιο συνεταιρισμό, κάτι τέτοιο.

(15) Μετατροπή «χρυσής ευκαιρίας» σε δέσμευση

..το 2016 βρήκα μία ευκαιρία με το πρόγραμμα των νέων αγροτών...Το πρόγραμμα μου έδινε 12.000 ευρώ αφού εγκριθώ και αργότερα αφού τηρήσω ένα πλάνο, το οποίο έλεγε ότι θα έπρεπε να δημιουργήσω άλλο ένα στρέμμα θερμοκήπιο θα μου δώσει άλλα 5.000 ευρώ αργότερα. Μπήκα στο πρόγραμμα με ένα στρέμμα θερμοκήπιο και 12 στρέμματα ελιές και σε βάθος τριετίας το σχέδιο ήταν να έχω άλλο ένα στρέμμα θερμοκήπιο....ο αγρότης δεν ξέρει τι τιμές θα πουλήσει το προϊόν του, υπάρχει άγχος και δεν φτάνει ένα στρέμμα για κάποιον. Το πλεονέκτημα του προγράμματος είναι ότι σου δίνει άμεσα κάποια χρήματα που μπορείς να αξιοποιήσεις, το μειονέκτημα ότι για κάποιον που δεν έχει πίσω του υποδομές είναι πάρα πολύ δύσκολο. Δεν φτάνουν για να επιβιώσεις... Σχεδόν αδύνατο! (**memo: έκφραση σιγουριάς**)

(16) Αντίληψη περί του κλάδου

...πιστεύω ότι η κρίση έκανε πάρα πολλούς να στραφούν προς τα αγροτικά επαγγέλματα....νέοι έφυγαν από πόλεις και βρήκαν διέξοδο στην ύπαιθρο. Άρα θεωρώ ότι η κρίση δεν έπληξε τον αγροτικό τομέα....Θεωρώ ότι για ότι αφορά την

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Κρήτη...είναι μια αξιόλογη δυναμική που με τα χρόνια φθίνει και αυτό επειδή ο παραγωγός κάθε χρόνο βλέπει τις τιμές των προϊόντων να μειώνονται και το κόστος να αυξάνεται. Στα φάρμακα, στο να φυτέψει, στο να βελτιώσει τις αγροτικές του υποδομές. Οπότε είναι αποδυναμωμένος κλάδος.

(17) Άποψη για τους νέους αγρότες

Συμφωνώ ότι οι νέοι θα πρέπει να στραφούν στον αγροτικό τομέα διότι η χώρα μας διαθέτει από τα καλύτερα κλίματα σε όλο τον κόσμο όμως αυτή η στροφή θα πρέπει να γίνει με προσεκτικά βήματα από τους νέους, να μπουν σταδιακά χωρίς να ρισκάρουν τα πράγματα και το κράτος θα πρέπει να γίνει παρεμβατικό, δηλαδή θεωρώ απαράδεκτο να εισάγουμε ντομάτες ή άλλα οπωροκηπευτικά αγαθά από το εξωτερικό αντί να καταναλώνουμε όσα παράγουμε και να είμαστε αυτόνομοι στα αγροτικά προϊόντα....το κράτος δεν είναι προστατευτικό στο πώς να καθορίσει τις τιμές. Ο μεσάζων καρπώνεται χρήματα χωρίς να το αξίζει. **(memo: ανέβασε τον τόνο της φωνής του, αίσθηση θυμού)**

(18) Προοπτικές Ανάπτυξης

Η πρώτη ευκαιρία ήταν να μπω στους νέους αγρότες...Στην διάρκεια ενασχόλησης μου βγήκε και δεύτερο πρόγραμμα που λέγεται σχέδιο βελτίωσης και σύμφωνα με αυτό μου δίνει την δυνατότητα σε ότι επενδύσω να πάρω πίσω το 60% της επένδυσής μου. Πιστεύω είναι ένα βήμα για να επεκταθώ.

(19) Μειωμένο ενδιαφέρον για δράσεις ενίσχυσης από το Κράτος

Θα ήταν ευχής έργο να χρηματοδοτούν οι τράπεζες τους νέους αγρότες με κάποια δάνεια και με την βοήθεια της Ε.Ε. Να είναι άτοκα, ώστε ο αγρότης να μεγαλώσει τις εκτάσεις του. Χωρίς θηλιά στο λαιμό. Θεωρώ ότι το ελληνικό κράτος έχει προσπαθήσει να δώσει κίνητρα αλλά τα κίνητρα δεν είναι δυνατά...Μέχρι τώρα ξέραμε ότι οι αγροτικές ενισχύσεις πηγαίνουν και σε άτομα που δεν ήταν το κύριο τους επάγγελμα αγροτικό. Δηλαδή, δημόσιοι υπάλληλοι να παίρνουν επιδοτήσεις. Αυτό πρέπει να σταματήσει για να στραφούν οι νέοι στον αγροτικό τομέα. Πρέπει να παίρνουν επιδότηση όσοι είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες...**Κάποιος που ζει σε αγροτική περιοχή θα ασχολείται με τα αγροτικά ή σε καφετέριες, μπαρ και σε μικρές επιχειρήσεις. (memo: εργασία σε αγροτικές περιοχές)**

(20-22-23) Συμβουλές προς τους νέους αγρότες

Για να ασχοληθεί κάποιος θα πρέπει να έχει ήδη αγροτική περιουσία, οι γονείς του δηλαδή. Διότι από μόνος του θέλει πάρα πολλά χρήματα και είναι πολύ δύσκολο, θέλει γη...οπότε χρειάζεται background...και για εμένα το να ασχοληθώ με τον

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

αγροτικό τομέα ήταν η τελευταία μου λύση και επειδή οι γονείς μου είχαν αγροτική περιουσία, αν δεν είχα δεν θα το σκεφτόμουν καθόλου....Αν θέλει να ασχοληθεί να εκμεταλλευτεί το όποιο πρόγραμμα ή ευκαιρία που δίνει το ελληνικό κράτος. Όμως για να γίνει αυτό πρέπει να έχει περιουσία από γονείς ή παππούδες ...αλλιώς θα ζημιωθεί γιατί θα επενδύσει πολλά.... Κάποιος νέος που ασχολείται με αγροτικά θα πρέπει να παρατηρεί το μέγιστο όφελος κάθε χρονιάς..δηλαδή τι του στοίχισε πως πούλησε τι έβγαλε καθαρό. Κάθε έτος είναι διαφορετικό.

(21) Ποιοι γίνονται νέοι αγρότες

Όσους γνωρίζω που ασχολήθηκαν με τον αγροτικό κλάδο ήταν παιδιά που δεν σπούδασαν και οι γονείς τους είχαν περιουσία προτίμησαν να ασχοληθούν με αυτή.

(24) Πίστη για το μέλλον

Είμαι αισιόδοξο άτομο και προσπαθώ να ενημερώνομαι, να βλέπω αν υπάρχουν νέες καλλιέργειες και τι κίνητρα μου δίνει το κράτος και αν τελικά μου προσφέρει ένα εισόδημα ο αγροτικός τομέας που να με κρατήσει ενεργό. Ειδάλλως, μόλις λήξει το πρόγραμμα θα ξεκινήσω να βρω μια δουλειά σε ιδιωτικό τομέα ή θα κάνω προκηρύξεις για να μπω στο δημόσιο. **(memo: εναλλακτική λύση/ θέτει στόχους)**

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 1 φαίνεται ότι επέλεξε να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα αναγκαστικά. Όπως αναφέρει, η απόφαση του προήλθε από την μη δυνατότητα εύρεσης μόνιμης και σταθερής εργασίας στον κλάδο των σπουδών του. Έκανε μια συνειδητή στροφή επαγγελματικής καριέρας, αφού οι σπουδές του δεν του απέφεραν εργασιακή αποκατάσταση. Σημαντικό είναι να τονιστεί πως παράλληλα με τις αγροτικές δουλειές του, περιστασιακά απασχολείται σε γραφεία ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα.
- Η επιλογή ενασχόλησης με τον αγροτικό τομέα έγινε επίσης γιατί το υποκείμενο διέθετε ήδη ένα οικογενειακό αγροτικό κεφάλαιο, το οποίο αξιοποίησε ώστε να μπει σε ένα κρατικό πρόγραμμα (Νέος Αγρότης). Βέβαια το υποκείμενο δεν προτείνει στους νέους να ασχοληθούν με τον συγκεκριμένο τομέα αν δεν διαθέτουν εξαρχής ένα αγροτικό κεφάλαιο (εκτάσεις γης), διότι εάν κάποιος επιθυμεί να ξεκινήσει από το μηδέν η οικονομική βοήθεια που παρέχει το Κράτος είναι ελάχιστη έως και μηδαμινή.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

- Για τα αποτελέσματα της εργασίας του δεν είναι ευχαριστημένος, διότι θα επιθυμούσε το Κράτος να έδινε περισσότερες ενισχύσεις, καθώς το κόστος ανάπτυξης της εργασίας του είναι πολύ μεγάλο ώστε να το καλυφθούν τα έξοδα του από την πώληση της παραγωγής του, της οποίας η τιμή καθορίζεται από την ζήτηση. Βεβαίως αναφέρει ότι δεν αντιμετώπισε ιδιαίτερες δυσκολίες, λόγω της βοήθειας του πατέρα του, ενώ σχεδιάζει με την λήξη του κρατικού προγράμματος που έχει ενταχθεί, εάν δεν έχει δει κάποια άνοδο ή ανάπτυξη στην εργασία του, να στραφεί στον δημόσιο τομέα.
- Μέσα από την συνέντευξη παρατηρούμε ότι το υποκείμενο με τις σπουδές του προσπάθησε να μεταβάλλει την κοινωνική και οικονομική του θέση. Και ενώ κοινωνικά τα κατάφερε αποκτώντας ένα πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οικονομικά συγκαταλέγεται στα χαμηλά στρώματα, λόγω της μη εύρεσης εργασίας ανάλογης των σπουδών του και με την επιστροφή του στον αγροτικό τομέα. Σημαντικό εδώ είναι ότι το υποκείμενο κατάγεται από την επαρχία, από μια κλειστή κοινωνία με συγκεκριμένες δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης, χωρίς περιθώρια εξέλιξης.
- Σε αυτές τις μικρές κοινωνίες είναι φανερές οι κοινωνικές ανισότητες οι οποίες επηρεάζουν τον τρόπο ζωής των ανθρώπων αρνητικά, ειδικότερα αν θες να ξεφύγεις από τα «συνηθισμένα» (αγροτική ζωή), όπως το υποκείμενο. Το υποκείμενο δρα ατομικά διαμέσου του πολιτισμικού στοιχείου που ήδη διαθέτει με αποτέλεσμα να δυσκολεύεται να το αναρτήσει²⁴. Δηλαδή δίνει έμφαση στην πρόσληψη της πραγματικότητας και στην δόμηση της κοινωνικής εμπειρίας ανάλογα με τους ταξικούς κοινωνιογλωσσικούς του κώδικες (κεντρώα πολιτική συνείδηση), υποβαθμίζοντας το βάρος των κοινωνικών δομών (εργασία, οικονομία, κράτος), (Αλεξίου Θ. : 63, 2016)
- Με άλλα λόγια, το υποκείμενο βάσει της πολιτικής του τοποθέτησης και των εμπειριών που βίωσε από τις εργασιακές του επιτυχίες ή αποτυχίες, αναφέρει ότι λόγω της ελλιπούς κρατικής παρέμβασης, σε θέματα εργασιακών κινήτρων για τους νέους, δεν δύναται να εξελιχθεί οικονομικά η επαγγελματική στροφή που έκανε.

²⁴ «Προσπάθεια προσδιορισμού, με έμφαση στο άτομο και στο πολιτισμικό του υπόβαθρο, των διαφορετικών τύπων δράσης και πρακτικών που ευθύνονται για τις άνισες κοινωνικές θέσεις οι οποίες επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά συνθήκες ζωής και ευκαιρίες δράσης», Αλεξίου Θ. Κοινωνικές Τάξεις Κοινωνικές Ανισότητες και Συνθήκες Ζωής, (2016) εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 63.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

- Με την στάση του αυτή διαφαίνεται η ανάγκη απόκτησης όλο και περισσότερου οικονομικού κεφαλαίου από ότι κοινωνικού. Αναιρεί δηλαδή τις σπουδές του με απώτερο σκοπό την οικονομική του ανάπτυξη, στα πλαίσια όμως της οικογένειας και της μικρής κοινωνίας όπου ζει, αφού το αγροτικό κεφάλαιό του προήλθε από οικογενειακή κληρονομιά (άρα θα παραμείνει σε αυτή) και όχι από αυτόβουλη αγορά.
- Άρα παρατηρούμε ότι ο αγροτικός τομέας ήταν για το υποκείμενο μια εύκολη λύση (εφόσον υπήρχε από πριν το αγροτικό κεφάλαιο) με άμεσο κέρδος, αλλά μικρό και αβέβαιο εφόσον δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα και υποδομές από το κράτος, και όχι μια λύση με στόχους ανάπτυξης και πολλαπλασιασμού.

4.2.Κωδικοποίηση συνέντευξης 2

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 2

(3) Επαγγελματική πορεία που συνδυάζει με τις σπουδές.

Σπουδάζω τεχνολόγος γεωπόνος στο Ηράκλειο και είμαι στο 5^ο έτος...είμαι άνεργος. Πριν και παράλληλα με τις σπουδές μου δουλεύω στα χωράφια μας, αγροτικές δουλειές και ανασφάλιστος.

(7-12) Πρόσληψη της πραγματικότητας

Νιώθω εγκλωβισμένος γιατί δεν ήταν δική μου επιλογή να μείνω χωριό, ήταν του πατέρα μου και φυσικά μπορεί να άλλαζα την επαρχία για να μείνω σε πόλη γιατί μου αρέσει ο τρόπος ζωής εκεί περισσότερο. Αρκεί βέβαια να είχα μία δουλειά για να βγάλω τα προς το ζην... Δεν υπάρχει πρόοδος..είμαστε στον αέρα (**memo: αίσθημα άγχους και φόβου**), εάν ανεβεί το λάδι θα πάμε καλά. Πάει ανάλογα με την ζήτηση η αγορά της τιμής και με τις καιρικές συνθήκες. Δεν είναι κάθε χρόνο το ίδιο γι'αυτό δεν θα έλεγα ότι υπάρχουν πλεονεκτήματα εάν δεν έχεις καβάτζα χρήματα από καλές χρονιές. Άλλη χρονιά πάει καλά...άλλη χάλια. Θέλει καλό κουμάντο. Τα μειονεκτήματα είναι οι καιρικές συνθήκες και η αγορά...Δύσκολη εργασία..σκληρή.. γερό στομάχι, θέλει...υπομονή και να μην κάθεται! (**memo: χαμογελώντας, έκφραση εμπειρίας/ γνώσης του αντικειμένου**)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

(13) Η ενασχόληση ως αναγκαιότητα

Ήταν αναγκαιότητα. Πέρασε από τον πατέρα μου σε εμένα ...αλλά δεν νομίζω να περάσει στα εγγόνια του. Δεν ξέρω αν συνεχίσω σε όλη μου την ζωή να το κάνω ...για την ώρα το κάνω.

(14) Εναλλακτική επιλογή εισοδήματος

Θέλω να τελειώσω την σχολή να βγω γεωπόνος και να ασχοληθώ με αυτό. Και στο χωριό να μείνω θα είμαι γεωπόνος, με εξειδίκευση...Μετά τα 30 θα δω πως θα αξιοποιήσω το πτυχίο μου. Σκέφτομαι να μπω σε κάποια εταιρεία ή να τυποποιώ λάδι.

(15-16) Αντίληψη περί του κλάδου

Δεν είμαι σε πρόγραμμα επιδοτήσεων γιατί είμαι ακόμη φοιτητής (**memo: ένδειξη πως μπορεί να μπει**)...θα έπρεπε να τους προστατεύει το Κράτος καλύτερα...γιατί κουμάντο κάνουν τώρα οι έμποροι και κάνουν ότι θέλουν. (**memo: ένδειξη εμπειρίας**)...Δεν είναι αποδυναμωμένος γιατί πολλές οικογένειες ζουν από αυτό...Η κρίση έπληξε τον αγροτικό τομέα, γιατί επηρεάστηκαν οι αγορές...Αυξήθηκαν και οι φόροι...ποιος μας σώζει! (**memo: χαμογελώντας, αίσθηση φόβου διακωμωδώντας το**)

(17-20) Αποψη για τους νέους αγρότες

...με τα αγροτικά δεν έχεις τίποτα σταθερό. Ένα χρόνο μπορεί να βγάλεις 40.000 ευρώ και τον άλλο να μπει μέσα γιατί παίζεις με τον καιρό, με την αγορά, με την ζήτηση..αν σε πληρώσουν. Είναι πολλοί παράγοντες δηλαδή...Θα έπρεπε να τα εμπορευόμαστε οι ίδιοι οι παραγωγοί και όχι να μπαίνουν μεσάζοντες και να παίρνουν αυτοί τα κέρδη. Να το τυποποιούσαμε οι ίδιοι προτείνω και να το πουλούσαμε στο εξωτερικό...είτε ατομικά είτε ομάδες παραγωγών. Το λάδι πωλείται 2 ευρώ και ο μεσάζων μπορεί να το δίνει 3- 5 ευρώ. Αυτό είναι αδικία γιατί δεν μοχθεί...Δεν είναι λύση το κράτος να δίνει χρήματα στους νέους για να ασχολούνται με τον αγροτικό τομέα γιατί οι περισσότεροι τα τρώνε και κάθονται....Εάν ασχοληθείς με αγροτικά πρέπει ήδη να έχει περιουσία αλλιώς από το μηδέν δεν γίνεται.

(21) Ποιοι γίνονται νέοι αγρότες

Ξέρω φίλους που γύρισαν αναγκαστικά γιατί δεν έβρισκαν δουλειά στις πόλεις. Οι περισσότεροι ασχολούνται με τις ελιές, αλλά ποιος γουστάρει να παλεύει;;...Κανείς!..όλοι από ανάγκη το κάνουν..(**memo: φωναχτά, αίσθηση αγανάκτησης, θυμού**)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

(22-23) Συμβουλές προς τους εν δυνάμει αγρότες

...εάν έχει περιουσία σε χωριό να μπει σε πρόγραμμα και μετά σε ομάδες παραγωγών για να διεκδικήσουν καλύτερες τιμές. Άσχετα που δεν δουλεύουν συλλογικά γιατί κλέβουν λεφτά, ο καθένας κοιτάζει την πάρτη του...Θα του πρότεινα με ελιές και θερμοκήπια να ασχοληθεί, οι πατάτες, τα καρπούζια, τα πεπόνια κάτι μπορούν να σου επιφέρουν. (**memo: έκφραση γνώσης, εμπειρίας**)

(24) Έλλειψη πίστης για το μέλλον

Είμαι απαισιόδοξος γιατί δεν ξέρω αύριο τι θα γίνει...Δεν ξέρω τι μου ξημερώνει!
(**memo: αίσθηση άγχους, απόγνωσης**)

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 2 παρατηρούμε ότι είναι ένας νέος φοιτητής ο οποίος αναγκάζεται να ασχοληθεί με τις αγροτικές εργασίες και ζει στην επαρχία, λόγω της πίεσης από τον πατέρα του, καθώς και επειδή εξαρτάται οικονομικά από αυτόν.
- Το αγροτικό κεφάλαιο αποτελεί οικογενειακή κληρονομιά αφού πέρασε από τον πατέρα του σε αυτόν αλλά δεν είναι βέβαιος αν θα συνεχίσει την καλλιέργειά του, διότι επιθυμεί να ασχοληθεί με το αντικείμενο σπουδών του ή έστω με την τυποποίηση λαδιού και την εξαγωγή του. Αναφέρει πως οι επαγγελματική αποκατάσταση στο χωριό είναι εύκολη, ακόμη και αν δεν ασχολείται με τα αγροτικά, αφού υπάρχει μονοπώλιο, δεδομένου ότι οι φίλοι του επέλεξαν την ζωή στο χωριό λόγω αναγκαιότητας (μη εύρεση εργασίας στην πόλη).
- Σημαντικό είναι το γεγονός ότι επιλέγει να ασχολείται με άτομα ίδιου μορφωτικού επιπέδου και ενδιαφερόντων, ενώ παράλληλα έχει μια ξεκάθαρη αντίληψη για την στάση του Κράτους απέναντι στον νέο αγρότη και τα επιδόματα. Πιο συγκεκριμένα αναφέρει ότι το κράτος δεν θα έπρεπε να δίνει επιδόματα (λόγω της εκμετάλλευσής τους για άλλους σκοπούς και όχι αγροτικούς), αλλά κίνητρα και προστασία της παραγωγής, καθώς και απαλλαγή από τους μεσάζοντες.
- Και σε αυτήν την συνέντευξη βλέπουμε ότι το υποκείμενο αναφέρει πως για να ασχοληθεί κάποιος με αγροτικές εργασίες πρέπει να κατέχει εξαρχής αγροτικό κεφάλαιο, ώστε να μπορέσει να το αξιοποιήσει άμεσα σε προγράμματα, ενώ το κόστος για να ξεκινήσει κάποιος από την αρχή είναι πολύ μεγάλο, γεγονός που δημιουργεί την αίσθηση ότι το εγχείρημα είναι ακατόρθωτο.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

- Το χαρακτηριστικό με το υποκείμενο 2 είναι πως πρόκειται για ένα φοιτητή, ο οποίος έχει ξεπεράσει τα τέσσερα έτη σπουδών, ζει ακόμα στην οικογενειακή του εστία και εργάζεται σε αυτήν, για αυτήν, από δώδεκα ετών. Έτσι ενώ θεωρητικά έχει ενηλικιωθεί και εργάζεται για το μέλλον του ενώ σπουδάζει, πρακτικά είναι φοιτητής ο οποίος παρόλη την εργασία του στην οικογενειακή δουλειά δέχεται οικονομική βοήθεια από τους γονείς του.
- Τα ποσοστά που αντιπροσωπεύει η οικονομική ενίσχυση στους φοιτητές σχετίζονται με την κοινωνική τάξη, στην οποία ανήκει η οικογένεια. Δηλαδή οι νέοι που προέρχονται από μη προνομιούχα στρώματα, συνεχίζουν πιο σπάνια τις σπουδές τους ή, όταν τις συνεχίζουν, οι περισσότεροι εξακολουθούν να ζουν με τους γονείς τους²⁵. Οι γονείς με την βοήθεια που παρέχουν επιθυμούν να διευκολύνουν το πέρασμα του παιδιού τους στην ηλικία της υπευθυνότητας της ενήλικης ζωής, ενώ οι φοιτητές από την άλλη, επιχειρούν να συμβιβάσουν την αυτονομία τους αφενός με την συναισθηματική χειραφέτηση και αφετέρου με την επίδοση στις σπουδές, για αυτό και είναι σύνηθες να έρχονται σε ρήξη και το χάσμα μεταξύ τους να μεγαλώνει (Dechaux, J.-H., 2008).
- Έτσι ενώ το υποκείμενο 2 είναι συνειδητοποιημένο σχετικά με την δική του κοινωνική και οικονομική κατάσταση αλλά και της οικογένειάς του, προσπαθεί να ικανοποιήσει τα πρέπει της, έχοντας ένα πλάνο εξέλιξης, παράλληλα όμως προσπαθεί να βρει επαγγελματικές εναλλακτικές σύμφωνα με τις σπουδές του αφού η αγροτική ζωή δεν είναι κάτι που επιθυμεί. Για αυτό φαίνεται να κατακλύζεται από συναισθήματα απαισιοδοξίας, απογοήτευσης και απόρριψης αφού τα θέλω του είναι διαφορετικά από της οικογένειάς του, αλλά λόγω της οικονομικής του κατάστασης δεν μπορεί να τα πραγματοποιήσει.

4.3.Κωδικοποίηση συνέντευξης 3

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 3

(3-4) Επαγγελματική ενασχόληση διαφορετική του πεδίου σπουδών

Έχω τελειώσει στο ΕΠΑΛ μηχανικός...ασχολούμαι με τα αγροτικά και είμαι ασφαλισμένος στον ΟΓΑ.

²⁵ «Δεν είναι μια απλή προέκταση της λυκειακής εφηβείας, αλλά συνιστά μια σύνθετη διαπραγμάτευση ανάμεσα σε γονείς και φοιτητές, ανάμεσα σε απόσταση και εγγύτητα», Dechaux, J.-H. Η Κοινωνιολογία της Οικογένειας, (2008), Μτφρ. Καυκίας, Γ. Εκδόσεις Πολύτροπον. Αθήνα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

(7-12) Πρόσληψη Πραγματικότητας

Νιώθω πολύ ωραία είναι η επιλογή μου δεν νιώθω εγκλωβισμένος, απλά θέλω να πηγαίνω και τις βόλτες μου...δεν μπορώ να κάθομαι μόνιμα εδώ. Δεν θα άλλαζα το χωριό για την πόλη. Μόνο εάν μπορούσα να βρω δουλειά με καλά λεφτά...είναι όλοι караγκιόζηδες και δεν ψήφισα στις εκλογές. Όλοι είναι το ίδιο. Όπου και να την ρίξεις πάει χαμένη. **(memo: απογοήτευση)**...Υπάρχει πρόοδος αν δουλεύεις, αν δεν δουλεύεις δεν υπάρχει, αλλά να δουλεύεις σωστά...Έχει όμως πολλά μειονεκτήματα, για παράδειγμα το κράτος δεν βοηθά τους αγρότες να πουλήσουν το προϊόν...Είμαστε σαν τους καταδικασμένους πάνω κάτω. Εκτός και αν παίρνεις καμία καλή επιδότηση και έτσι δεν κουράζεσαι...αν θες να δημιουργήσεις και να μεγαλώσεις τη περιουσία σου.. αναγκαστικά ζορίζεσαι. Η σωματική κούραση άμα είσαι νέος και κοιμηθείς περνάει..την ξεχνάς! **(memo: χαμογελώντας, έκφραση εμπειρίας)**

(13) Η ενασχόληση με τα αγροτικά ως λύση σιγουριάς

Ήταν και επιλογή μου...ήθελα να γίνω μηχανικός, αλλά δεν προχώρησα εκεί και κατέληξα στα αγροτικά του πατέρα μου. Μου αρέσει αλλά καλύτερα είχα την άλλη δουλειά. Τώρα όμως δεν επιδιώκω να ασχοληθώ με το επάγγελμα του μηχανικού γιατί θα ξεκινήσω από το μηδέν πάλι. Τώρα εδώ πατώ κάπου και προχωράω.

(14) Εναλλακτική πηγή εισοδήματος

....Θα ήθελα να φτιάξω και ένα θερμοκήπιο για να ζήσω καλύτερα.

(15-16) Αντίληψη περί του κλάδου

Μπήκα το 2014, αλλά το πρόγραμμα δεν με βοήθησε αρκετά. Σε γδέρνει λίγο. Πληρώνεις κάθε χρόνο ασφάλεια, ΕΛΓΑ για τα δέντρα να τα ασφαλίσεις. Μόνο αν έχεις χρήμα από πίσω επιδοτήσε τρακτέρ, εργαλεία...έχει πλεονεκτήματα απλά δεν πρέπει να έχεις άδειες τσέπες. Δεν θα έπρεπε σε ορεινές κλίμακες να δίνονται πιο πολλά λεφτά. Όλα το ίδιο χωρίς διακρίσεις, και να κόψουν τα λεφτά σε αυτούς που δεν έχουν κύριο επάγγελμα τα αγροτικά! Έτσι είναι το σωστό πιστεύω...! Αφού έχουν δουλειά για να ζήσουν γιατί να παίρνουν κι άλλα χρήματα;! **(memo: αίσθηση εκνευρισμού, θυμού)**...Είναι δυνατός κλάδος γιατί ο παραπάνω από τον μισό πληθυσμό της Κρήτης ζουν από αυτό. Είτε είναι πρόβατα είτε ελιές είτε κηπευτικά ..είναι από όλα...οι υπόλοιποι είναι στα τουριστικά. Ο πυρήνας είναι ο αγροτικός τομέας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

(17) Αποψη για τους νέους αγρότες

...πρέπει να ασχολούνται οι νέοι γιατί αν διαλύσει ο πρωτογενής τομέας θα πρέπει όλα να τα εισάγουμε. Άμα διαλύσει ο πρωτογενής τομέας διαλύθηκε η Ελλάδα.

(18) Προοπτικές Ανάπτυξης

Πρέπει να μας βοηθήσει το κράτος να ορθοποδήσουμε...Σκέφτομαι να μπω σε ομάδες για να με βοηθήσουν με γνώση για να βγάλω πιο πολύ λάδι ή σε σεμινάρια. Κανείς δεν τα ξέρει όλα. Έχω μάθει πως οι ομάδες αγροτών με 15 άτομα και πάνω, σου μαθαίνουν πώς να βγάζεις ποσότητα στο λάδι..πότε να λιπαίνεις...και η ομάδα πληρώνει γεωπόνο να στα μάθει. Σαν ομάδα το κράτος την βοηθά και την επιδοτεί να σταθεί..έτσι μου έχουν πει.

(19) Μειωμένο ενδιαφέρον για δράσεις ενίσχυσης από το Κράτος

Δεν τους δίνει κίνητρα το κράτος...τους απωθεί να φύγουν εξωτερικό. Οι νέοι μπορούν εδώ να ανοίξει ένα μαγαζί με ρούχα, καφετέριες...Θα έπρεπε το Κράτος να βρει στους νέους δουλειά ..όχι να τους δώσει λεφτά. Γιατί με τα λεφτά οι νέοι γίνονται τεμπέληδες!!..(memo: έκφραση αγανάκτησης, θυμού)...Οι επιδοτήσεις τους περισσότερους τους έκανε τεμπέληδες..

(21) Ποιοι είναι οι νέοι αγρότες

Οι φίλοι μου ασχολούνται γιατί νοίκιαζαν σε πόλεις και έπαιρναν λίγα λεφτά, είχαν περιουσία από γονείς, παππούδες στο χωριό και αναγκάστηκαν να γυρίσουν.

(22-23) Συμβουλές

Είναι πολύ δύσκολος τομέας και μάλλον χωρίς προοπτικές , μόνο αν αλλάξουν οι καταστάσεις θα υπάρχει μέλλον...Εγώ προτείνω να ασχοληθεί με την παραγωγή αβοκάντου, καπλόσυκων ή αλόη και να τα στέλνει στο εξωτερικό. Αν έχει βγάλει κάποιο επάγγελμα θα του έλεγα να ασχοληθεί με το επάγγελμα αυτό στο χωριό. Για παράδειγμα χρειαζόμαστε υδραυλικούς και ηλεκτρολόγους γιατί πάντα κάτι χαλάει στα σπίτια.

(24) Πίστη για το μέλλον

Είμαι αισιόδοξος, γιατί εφόσον θες να κάνεις οικογένεια πρέπει να έχεις αισιοδοξία. Άμα είσαι απαισιόδοξος είσαι μίζερος και χαμηλοφτερουγίζεις. Πρέπει να πετάς ψηλά για να δεις που θα πας..που θα φτάσεις.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 3 είναι απόφοιτος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΕΠΑΛ με κατεύθυνση μηχανικού), σύμφωνα με την συνέντευξη του μένει σε αγροτική περιοχή όλη του την ζωή και ασχολείται με τα αγροτικά από πολύ μικρή ηλικία, ακολουθώντας το επάγγελμα της οικογένειάς του, παρόλο που ήθελε να ασχοληθεί με την μηχανική και τελικά δεν το έκανε.
- Παρά το γεγονός ότι δεν ασχολήθηκε με το επάγγελμα που ήθελε, θεωρεί ότι η ενασχόληση με τα αγροτικά ήταν συνειδητή επιλογή του, ενώ δεν έχει παράπονα από την ζωή στο χωριό και την εργασία του. Για αυτόν ο πρωτογενής τομέας είναι η σημαντικότερη οικονομική πηγή της χώρας και χωρίς αυτόν θα κατέρρεε η οικονομία της Ελλάδας. Επωφελείται από επιδοτούμενο πρόγραμμα του κράτους, αλλά νιώθει αδικημένος, διότι θεωρεί πως το κράτος όχι μόνο δεν δίνει αρκετά χρήματα σε αυτούς που τα έχουν ανάγκη αλλά δεν δίνει και κίνητρα εργασίας.
- Σε ερώτηση για το μέλλον του και αν είναι αισιόδοξος για αυτό το υποκείμενο αναφέρεται σε δημιουργία οικογένειας παραλείποντας το εργασιακό κομμάτι. Από την απάντηση του προκύπτει ότι το υποκείμενο νιώθει ότι η εργασία του πηγαίνει καλά εφόσον δεν αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα πέρα από την χαμηλή αμοιβή που δέχεται για την παραγωγή του, χρησιμοποιώντας το κράτος ως κύριο υπεύθυνο για αυτά τα προβλήματα. Έτσι μόνη του έγνοια για το μέλλον είναι η δημιουργία οικογένειας θεωρώντας ως βασικό προαπαιτούμενο της την αισιοδοξία, μη λαμβάνοντας υπόψη οικονομικά και κοινωνικά θέματα.
- Το υποκείμενο λοιπόν, έχει μία συγκεκριμένη κοινωνική και οικονομική κατάσταση κληρονομημένη από την οικογένεια του, την οποία και όπως φαίνεται, μέσα από την συνέντευξη δεν θέλει να μεταβάλλει. Σημαντικό είναι βέβαια ότι θα ήταν πρόθυμος να συμμετέχει σε ομάδες που αφορούν τον αγροτικό κλάδο με απώτερο σκοπό την αύξηση εσόδων, όμως λόγω της κοινωνικής και οικονομικής του κατάστασης είναι φανερά επηρεασμένος από κοινωνικά στερεότυπα²⁶, τα οποία διαφαίνονται εντονότερα σε δύο σημεία της συνέντευξης του (Παπαστάμος, Σ.:2008, σελ.225). Πρώτον, χρησιμοποιεί το Κράτος ως αποδιοπομπαίο τράγο²⁷. (Παπαστάμος, Σ.:2008, σελ.227). Θεωρεί το Κράτος υπεύθυνο όχι μόνο για την δική του οικονομική κατάσταση, αλλά και για την οικονομική κατάσταση των υπόλοιπων νέων. Σύμφωνα με το υποκείμενο το Κράτος είναι υπεύθυνο να δώσει εργασία στους νέους και όχι χρήματα, τα οποία δημιουργούν προβλήματα και όχι λύσεις. Αδυνατεί δηλαδή να αντιληφθεί ότι το πρόβλημα αφορά το ίδιο το άτομο και το

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

πως διαχειρίζεται τα χρήματα και τις ευκαιρίες που του δίνονται και στρέφεται εναντίον του Κράτους, πάνω στο οποίο θεωρεί ότι δεν έχει καμία δύναμη, γιατί δεν το γνωρίζει, γιατί είναι κάτι «απόμακρο» για τον ίδιο.

- Δεύτερον μπορούμε να διακρίνουμε την άποψη του για την θέση της γυναίκας στην εργασία . Σε ερώτηση του για το αν το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την εύρεση εργασίας στους νέους (19^η ερώτηση) απαντά ότι «... Οι νέοι μπορούν εδώ να ανοίξουν ένα μαγαζί με ρούχα, καφετέριες. Οι κοπελιές με νύχια και μαλλιά...» Παρατηρούμε εδώ ότι φαίνεται ένας διαχωρισμός των νέων ανδρών από τις νέες γυναίκες, αρχικά όσων αφορά το λεξιλόγιο του και κατά δεύτερον στο ότι υπάρχουν «γυναικείες» και «αντρικές» εργασίες. Φαίνεται δηλαδή το υποκείμενο υποσυνείδητα να θεωρεί ότι μια γυναίκα δεν είναι ικανή να έχει πολλές ευθύνες και υποχρεώσεις, σε αντίθεση με έναν άντρα, ούτε μπορεί να εργάζεται σε χώρο με αρκετό κόσμο και ειδικότερα σε χώρο που θα μπορούσε να προσελκύει άντρες. Έτσι η καταλληλότερη εργασία για μία γυναίκα είναι αυτή που αφορά καθαρά άτομα του γυναικείου φύλου και μπορεί να διεξαχθεί ακόμα και από το σπίτι.
- Τέλος, σημαντικό είναι ότι το υποκείμενο παρουσιάζει μια συμπεριφορά σχετικής αποστέρησης, νιώθει δηλαδή ότι στερείται κάτι που του αξίζει και δικαιωματικά του αναλογεί (Παπαστάμος,Σ.2008, σελ.244). Η αποστέρηση αυτή είναι σχετική γιατί προέρχεται από την σύγκριση με άλλους νέους ή αγρότες που λαμβάνουν μεγαλύτερη κρατική βοήθεια από αυτόν και η βοήθεια αυτή δεν τους αξίζει, γιατί δεν εργάζονται αρκετά όπως αυτός.

²⁶ Τα στερεότυπα ορίζονται ως πεποιθήσεις που έχουν τα άτομα για τα χαρακτηριστικά των μελών των κοινωνικών ομάδων, και αποτελούν γνωστικές δομές ή αναπαραστάσεις που αποθηκεύονται στην μνήμη και κατόπιν ανασύρονται για να καθοδηγήσουν τις αποκρίσεις των ατόμων προς τα μέλη των στερεοτυπημένων ομάδων ή ως συλλογικές αναπαραστάσεις είναι κοινές πεποιθήσεις για τα προσωπικά χαρακτηριστικά και συμπεριφορές ομάδας ατόμων.

²⁷ Θεωρία αποδιοπομπαίου τράγου : προκατάληψη απέναντι σε μια κοινωνική ομάδα ως αποτέλεσμα επιθετικότητας η οποία δεν μπορεί να στραφεί εναντίον της πραγματικής πηγής που επέφερε κάποια ματαίωση στο άτομο και, μέσω της μετάθεσης, στρέφεται εναντίον κάποιας αδύναμης μειονοτικής ομάδας που λειτουργεί ως αποδιοπομπαίος τράγος, Παπαστάμος,Σ. Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία, (2008), Εκδόσεις Πεδίο. Αθήνα, σελ.227.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

4.4.Κωδικοποίηση συνέντευξης 4

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 4

(3-4) Επαγγελματική ενασχόληση διαφορετική του πεδίου σπουδών

Έχω σπουδάσει σε ΙΕΚ στο Ηράκλειο Τεχνικός Εφαρμογών Ιατρικής Πληροφορικής...είμαι άνεργη 10 χρόνια. Είχα εργαστεί ως security και σε παιδότοπο στο Ηράκλειο. Εκεί ήμουν στη φύλαξη παιδιών αλλά ήμουν ανασφάλιστη.

(7-12) Πρόσληψη Πραγματικότητας

Έχω γεννηθεί σε χωριό και η μετάβαση μου δεν ήταν δύσκολη και άγνωστη. Σίγουρα οι ρυθμοί της πόλης είναι διαφορετικοί για να διασκεδάσεις ή για να δουλέψει, αλλά οι ρυθμοί του χωριού είναι πολύ καλύτεροι. Είναι στιγμές που νιώθεις εγκλωβισμένη γιατί δεν έχεις επιλογές εξόδου αλλά σε γενικές γραμμές είμαι χαρούμενη. Τώρα πια με τα παιδιά και την οικογένεια δεν θα πήγαινα σε πόλη....Υπάρχει πρόοδος και έχει και αρκετά πλεονεκτήματα. Δηλαδή βγάζεις πολλά χρήματα αν έχεις περιουσία, έχεις ευέλικτο ωράριο και κανέναν πάνω από το κεφάλι σου. Υπάρχουν βέβαια και τα αρνητικά, όπως η κούραση οι ευθύνες και ο άντρας μου που ασχολείται πολύ παραπάνω από εμένα δεν βλέπει πολύ τα παιδιά μας και τα παιδιά τον αναζητούν φυσικά...Η μεγαλύτερη δυσκολία ήταν ότι δεν οδηγάω. Ένιωθα και ακόμη νιώθω εγκλωβισμένη και ήμουν μόνη στο ξεκίνημα, γιατί ο άντρας μου έφευγε λόγω επαγγέλματος. Ασχολείται και με το εμπόριο τυροκομικών και ταξιδεύει σε όλη την Ελλάδα και ιδιαίτερα στο Άγιο Όρος.

(13) Ο αγροτικός τομέας ως λύση στην ανεργία

Ήταν αναγκαιότητα λόγω ανεργίας, αφού βγάζεις πιο πολλά λεφτά στον αγροτικό τομέα.

(14) Εναλλακτική πηγή εισοδήματος/ μελλοντική σκέψη

...είμαι ικανοποιημένη, αλλά δεν θα συνεχίσω να είμαι σε αυτόν τον τομέα. Εννοείται πως προτιμώ να βρω κάτι πάνω στην ειδικότητα μου. Σκέφτομαι να μεγαλώσουν πρώτα τα παιδιά και μετά θα ήθελα να βρω δουλειά σε φαρμακείο, στο κέντρο υγείας, γιατρούς ιδιώτες εδώ στα γύρω χωριά ως γραμματειακή υποστήριξη. Δεν ξέρω βέβαια αν συμφωνήσει ο άντρας μου! (**memo: χαμογελώντας, ο ρόλος του άντρα σε αγροτική περιοχή**)

(15-17) Αντίληψη για τους νέους αγρότες

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

...Το θετικό είναι πως αυτά τα χρήματα μας βοήθησαν να κλείσουμε παράθυρα, αλλά και πάλι χωρίς καλή διαχείριση πάλι δεν θα μας έφταναν. Πιστεύω πως αυτό που πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα είναι να δίνονται περισσότερα χρήματα για την κάλυψη των αναγκών μας στον αγροτικό και κτηνοτροφικό τομέα, αλλά και στο σπίτι μας. Δηλαδή το κράτος να δίνει παραπάνω χρήματα σε νέα παιδιά που αποφασίζουν να μείνουν στο χωριό και να κάνουν εκεί την οικογένεια τους...Με την κρίση αυξήθηκαν οι ανάγκες μας, αυξήθηκαν οι τιμές των φαρμάκων για τα ζώα και τις ελιές, για τα εμβόλια στα πρόβατα και μειώθηκε η τιμή που τα δίνουμε. Πιστεύω ότι έχει αποδυναμωθεί ο κλάδος γιατί δεν υπάρχουν κίνητρα να ζήσουν οι νέοι...Οι νέοι επειδή στις πόλεις δεν δίνουν επαρκή μισθό και η γη είναι ένας σίγουρος παράγοντας οικονομίας γυρίζουν στα χωριά από ανάγκη.

(18) Προοπτικές Ανάπτυξης

...πρέπει να κάνουμε αποταμίευση για να αγοράσουμε εκτάσεις γης για καλλιέργεια ελιάς και για να αυξήσουμε την περιουσία μας. Αυτό προσπαθούμε να κάνουμε και ενημερωνόμαστε συνεχώς από την ένωση Μονοφατίου.

(19) Μειωμένο ενδιαφέρον για δράσεις ενίσχυσης από το Κράτος

Το κράτος αποτρέπει τους νέους γιατί δεν δίνει κίνητρα...Τα κίνητρα που πρέπει να δοθούν είναι ένα κοινωνικό επίδομα από το κράτος σε νέες οικογένειες στα χωριά.

(21) Ποιοι είναι οι νέοι αγρότες

Οι γνωστοί μας επιλέγουν το χωριό για μια ήμερη ζωή, ένα φιλικό περιβάλλον και είναι κύριοι του εαυτού τους. Δεν δουλεύουν πάνω από 8 ώρες όπως κάνουν πολλοί στις πόλεις και τους βλέπεις σαν τους τρελαμένους.

(22-23) Συμβουλές

Για μία γυναίκα δεν υπάρχουν προοπτικές, γιατί είναι σκληρή η δουλειά και για γυναίκες δεν δίνονται κίνητρα...Για να πετύχει κάποιος στον αγροτικό τομέα πρέπει να έχει ήδη χωράφια για να τα αξιοποιήσει και να μην ξεκινήσει από το μηδέν. Βέβαια χρειάζεται και σωστός προγραμματισμός. Για να ασχοληθείς πρέπει να κάνεις συνδυασμό κλάδων, δηλαδή ελιές και κτηνοτροφία. Όπως κάνουμε εμείς και παράλληλα πουλάμε και τυριά. Αν μία γυναίκα ήθελε να μείνει στο χωριό θα την συμβούλευα να βρει και άλλες γυναίκες να κάνουν ένα σύλλογο γυναικών για να παράγουν μαρμελάδες, ξινόχοντρο, γλυκά του κουταλιού, ελιές, τουρσί. Αν τα πουλάνε όλα αυτά σε Ελλάδα και εξωτερικό θα πλουτίσουν!! **(memo: έκφραση εμπειρίας, γνώσης και θέλησης να το κάνει η ίδια)**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

(24) Πίστη για το μέλλον

Είμαι αισιόδοξη γιατί έχω παιδιά να μεγαλώσω και η ελπίδα πεθαίνει πάντα τελευταία!

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 4 έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση με σπουδές σε ΙΕΚ (Τεχνικός εφαρμογών ιατρικής πληροφορικής), αναφέρει ότι είναι άνεργη τα τελευταία δέκα χρόνια, αλλά ότι ασχολείται με οικιακές και αγροτικές εργασίες. Είναι παντρεμένη με δυο παιδιά και ακολούθησε την αγροτική ζωή όχι μόνο σαν αναγκαιότητα λόγω του ότι είναι η εργασία του άντρα της, αλλά και γιατί η ίδια προέρχεται από αγροτική οικογένεια. Βλέπουμε μια αρχική αντίφαση στο θέμα ανεργίας και εργασίας, γιατί ως μητέρα και ως σύζυγος έχει εντονότερο το αίσθημα του ότι προφέρει-βοηθάει στην οικογένεια παρά ότι εργάζεται ανεξάρτητα σε δουλειά.
- Φαίνεται ευχαριστημένη από τις αγροτικές δουλειές, αφού βγάζει πολλά χρήματα χωρίς να υπάρχει αφεντικό, χωρίς να έχει συγκεκριμένο ωράριο και φόρτο εργασίας. Νιώθει βέβαια εγκλωβισμένη γιατί δεν έχει δίπλωμα οδήγησης και πρέπει να εξαρτιέται από τον άντρα της, ο οποίος λείπει συχνά λόγω της δουλειάς. Παρά την ευχαρίστηση που δέχεται από την εργασία της δεν θα ήθελε να συνεχίσει να ασχολείται με τα αγροτικά, αλλά θα ήθελε να ασχοληθεί με κάτι σχετικό με την ειδικότητα που σπούδασε, αν όμως συμφωνήσει και ο άντρας της, όπως αναφέρει. Βλέπουμε εδώ μια υποταγή στον άντρα της, τον οποίο αφήνει υποσυνείδητα να ορίζει το εργασιακό της μέλλον²⁸. Αυτό οφείλεται στα στερεότυπα που διαμορφώνονται ανάμεσα στις κοινωνικές ομάδες και στα οποία οι άνθρωποι διαμορφώνουν στην διάρκεια της ζωής τους μέσα από τις επιδράσεις που δέχονται. Έτσι το υποκείμενο μεγαλώνοντας μέσα σε μία πατριαρχική οικογένεια θεωρεί «φυσιολογικό» ο σύζυγος της να δυσαρεστηθεί και να είναι αρνητικός με τις επιλογές της, οι οποίες έρχονται σε σύγκρουση όχι μόνο με αυτόν αλλά και με το οικογενειακό (αγροτικό) πρότυπο που μεγάλωσε.
- Το υποκείμενο βρίσκεται σε πρόγραμμα επιδοτήσεων και θεωρεί πως τα χρήματα που λαμβάνει βοηθούν στην δουλειά τους, όμως θα ήθελε το Κράτος να παρέχει σε νέους γονείς και γενικότερα στις οικογένειες που ζουν στην επαρχία χρήματα, ώστε να μπορούν να ανταπεξέρχονται οικονομικά. Φαίνεται ότι σαν γυναίκα έχει αναλάβει περισσότερες ρόλους από όσους μπορεί να ανταπεξέλθει, με αποτέλεσμα να νιώθει ότι δεν αμείβεται κατάλληλα για τον κόπο της.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Θεωρεί λοιπόν ότι το Κράτος θα πρέπει να την ανταμείψει μέσω επιδομάτων καθώς μόνη της δεν μπορεί να βρει μία λύση. Βέβαια σημαντικό είναι ότι γνωρίζει πως ότι με τις επιδοτήσεις θα αυξήσουν την παραγωγή τους (αποταμίευση-ενημέρωση-επιμόρφωση) ώστε να αυξήσουν τα έσοδα τους, αλλά αυτή η αύξηση εσόδων πιθανών να μην μπορεί να καλύψει το συναισθηματικό κενό που την διακατέχει.

- Τέλος, το υποκείμενο έχει αντίληψη της υποδεέστερης θέσης των γυναικών στην κοινωνία αφού γνωρίζει ότι στις γυναίκες δεν δίνονται κίνητρα εργασίας (ειδικότερα στον αγροτικό τομέα) και χρειάζεται να εργαστούν διπλάσια για να επιτύχουν τον στόχο τους. Όμως παρά την αντίληψη της σχετικά με την εργασιακή θέση των γυναικών χρησιμοποιεί ένα λανθάνων λεξιλόγιο (νέος/ γυναίκα) για να μας επιβεβαιώσει τα διαφορετικά επαγγέλματα που επιλέγουν τα δύο φύλα (19^η ερώτηση).
- Παρατηρούμε ότι ναι μεν προσπαθεί να ξεφύγει από την κοινωνική της τάξη δηλώνοντας την δυσαρέσκεια της και παράλληλα προσπαθεί να εργασθεί και να ανταμειφτεί ανάλογα, αλλά τα κοινωνικά στερεότυπα μέσα στα οποία έχει μεγαλώσει και έχει διαμορφώσει την ζωή της φαίνεται ότι είναι δύσκολό να αποβληθούν (νέος/ γυναίκα, άντρες=επιχειρηματίες, αυτόνομοι, γυναίκες= εργασία από την σπίτι, εργασία που αφορά εξωτερική εμφάνιση, μη δυνατότητα εξέλιξης, πρέπει να πάρουν άδεια από άντρα).

²⁸ Ως σύστημα κυριαρχίας, η πατριαρχία έχει τα μέσα για την επιβολή των ανδρών, διατηρείται και αναπαράγεται στις ετερόφυλες σχέσεις, στο γάμο και στην οικογένεια. Η κυριότερη εξήγηση που δόθηκε για τους λόγους, για τους οποίους οι γυναίκες αποδέχονται ή υποχωρούν στην ανδρική εξουσία αφορά την κοινωνικοποίηση. Οι γυναίκες από μικρή ηλικία, όπως και οι άνδρες, μαθαίνουν να αποδέχονται και να ενστερνίζονται τους διαφορετικούς κοινωνικούς ρόλους με βάση το φύλο. Ειδικότερα, όπως αναφέρει η κυρία Αθανασία Μιχαλοπούλου (Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας-Θεραπεύτρια Ζεύγους) σε μια κλειστή κοινωνία οι γυναίκες παρουσιάζονται ως υποκείμενα αναπαραγωγής του είδους και ανάληψης της αποκλειστικής φροντίδας των παιδιών τους. (Kantzara, V. "Patriarchy", Fitzpatrick T., International Encyclopedia of Social Policy, London: Routledge, 2006)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

4.5.Κωδικοποίηση συνέντευξης 5

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 5

(3-4) Έλλειψη μόρφωσης και αγροτικός κλάδος

Έχω τελειώσει μόνο το δημοτικό....δουλεύω στα αγροτικά, σε θερμοκήπια. Βάζω ντομάτες, αγγούρια και πεπόνια. Ναι, είμαι ασφαλισμένος στον ΟΓΑ.

(7) Πρόσληψη Πραγματικότητας

Έτσι έμαθα από παιδί, ήταν επιλογή μου και νιώθω εγκλωβισμένος γιατί είμαι όλη μέρα στα θερμοκήπια στη ζέστη και δεν βγάζω χρήματα. Ναι φυσικά και αν έβρισκα καλή δουλειά για να μπορώ να ζήσω την οικογένειά μου θα πήγαινα στη πόλη.

(9) Κομματική τοποθέτηση

Νέα Δημοκρατία ψηφίζω και ψήφισα στις εκλογές. (memo: *άγνοια του όρου « άκρα δεξιά» και «άκρα αριστερά», λόγω μη επαρκών γνώσεων*).

(11-13) Αντίληψη για τον αγροτικό τομέα

Δεν υπάρχει πρόοδος. Ίσα ίσα βγάζω ένα μεροκάματο για να συντηρήσω την οικογένεια μου. Το κάνω μόνο για ένα εισόδημα. Θετικά δεν υπάρχουν, μόνο κούραση, ακριβά φάρμακα και κακές συνθήκες γιατί οι ουσίες που ψεκάζουμε τις καλλιέργειες είναι καρκινογόνες... πανάκριβα φάρμακα... Ήταν αναγκαιότητα λόγω ενασχόλησης των γονιών μου. (memo: *Ο αγροτικός τομέας ως κληρονομική ενασχόληση*)

(14-15) Αποκοπή και εναλλακτική λύση

Δεν είμαι ικανοποιημένος και σκέφτομαι να ψάξω και κάτι άλλο γιατί δεν φτάνουν τα λεφτά. Θέλω να αλλάξω γενικά δουλειά να μην είμαι στον αγροτικό τομέα, για παράδειγμα οδηγός για παραδόσεις, μεταφορές ή ντελίβερι.

Αυτά υπάρχουν εδώ...ήμουν σε πρόγραμμα νέων αγροτών από το 2005-2015 και πήρα 21.000 ευρώ, αλλά δεν με βοήθησε....Πρέπει να γίνει δίκαιη κατανομή χρημάτων όπως στην κτηνοτροφία που δίνουν καλά λεφτά.

(16-17) Αντίληψη για τους νέους αγρότες

Οι αγρότες είμαστε τελειωμένοι, γιατί δεν παίρνουν τίποτα, ούτε εργαλεία, δεν μας επιδοτούν σωστά....Ο αγροτικός τομέας έχει καταρρεύσει, δεν αξίζει να γίνεις αγρότης γιατί στα ζητάνε όλα πίσω.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

(18) Αίσθηση απόγνωσης

Βρίσκομαι σε αδιέξοδο...σκέφτομαι να ξεκινήσω κι άλλη δουλειά. Η εφορία με έχει τελειώσει και για επιμόρφωση ο συνεταιρισμός δεν βοηθάει όσο πρέπει. Για να μπεις πρέπει να είσαι μέτοχος στον συνεταιρισμό και η μετοχή είναι πάνω από 1000 ευρώ.

(19) Ανύπαρκτη η θέση του Κράτους

Το ελληνικό κράτος αποτρέπει τους νέους γιατί δεν προσέχουν τον αγρότη. Το ΕΦΚΑ έχει ανέβει στο ταβάνι, δεν μπορώ να το πληρώσω και να πεινάνε τα παιδιά μου και το χρωστάω...Πρέπει να μειωθούν οι φόροι και τα λιπάσματα γιατί είναι πανάκριβα. Οι αγρότες πρέπει να επιδοτηθούν για τις ζημιές που έχουν κάθε χρόνο στη παραγωγή τους. Δεν πρέπει να κάνουμε εισαγωγές προϊόντα που παράγουμε.

(21) Ποιοι είναι οι νέοι αγρότες

Το κάνουν αναγκαστικά όλοι..δεν τους αρέσει ο αγροτικός τομέας, αναγκαστικά κάθονται !! Δεν υπάρχουν άλλες δουλειές εδώ να βγάλεις χρήματα.

(22-23) Συμβουλές

Να μην ασχοληθούν καθόλου!!! Ειδικά αν έχεις στόματα να θρέψεις...Για να πετύχει ένας νέος εδώ πρέπει να υπάρχει συνδυασμός λίγο απ'όλα ...ελιές και θερμοκήπια για παράδειγμα. Αλλά το να μείνεις στο χωριό είναι κατάρρα!!! (**memo: αίσθηση απογοήτευσης και απόγνωσης**)

(24) Κανένας στόχος για το μέλλον

Είμαι απαισιόδοξος, γιατί δεν ξέρουμε τι θα γίνουμε. Αγχώνομαι για το μέλλον των παιδιών μου. Έχω σκεφτεί πολλές φορές να φύγω εξωτερικό ! Να τα παρατήσω όλα! (**memo: απογοήτευση**)

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 5 είναι παντρεμένος με δύο παιδιά, δεν έχει ολοκληρώσει την βασική εκπαίδευση (low skilled) και ασχολείται με τα αγροτικά από ανάγκη, αφού διέθετε την αγροτική περιουσία από τους γονείς του και ήταν το μόνο που μπορούσε να ασχοληθεί εργασιακά. Νιώθει εγκλωβισμένος, διότι η ζωή του σχετίζεται με τις αγροτικές εργασίες χωρίς να αμείβεται ικανοποιητικά από την εργασία του, ενώ αναφέρει ότι αν μπορούσε να βρει δουλειά με καλύτερες απολαβές θα μετακόμιζε στην πόλη.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

- Παλαιότερα ωφελούνταν από κρατικό πρόγραμμα επιδοτήσεων, αλλά τα χρήματα που είχε πάρει δεν επαρκούσαν για την κάλυψη των αγροτικών αναγκών του, παρουσιάζοντας μια δυσαρέσκεια απέναντι στον τρόπο που το Κράτος επιδοτεί και φορολογεί τους αγρότες. Παρά το χαμηλό μορφωτικό του επίπεδο γνωρίζει ότι η επιμόρφωση πάνω σε αγροτικά θέματα θα βοηθούσε την παραγωγή του, αλλά δεν διαθέτει το κατάλληλο οικονομικό κεφάλαιο για να το επιτύχει. Αναφέρει ότι τα αγροτικά έξοδα είναι αρκετά και δεν μπορούν να καλυφτούν λόγω των χαμηλών τιμών πώλησης της παραγωγής, που οφείλονται σύμφωνα με αυτόν στις εισαγωγές προϊόντων. Ακόμη, δεν προτείνει στους νέους να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, αν δεν διαθέτουν ήδη αγροτικό και οικονομικό κεφάλαιο.
- Το υποκείμενο παρατηρούμε ότι έχει κληρονομήσει την κοινωνική και οικονομική κατάσταση του από την οικογένεια του. Αυτό τον έχει φέρει σε μια δύσκολη οικονομική κατάσταση, την οποία λόγω του χαμηλού μορφωτικού του επιπέδου δεν μπορεί να μεταβάλλει. Το μορφωτικό επίπεδο, μαζί με τις καταστάσεις που βιώνει το άτομο, παίζουν σημαντικό ρόλο στην καλύτερευση των συνθηκών εργασίας στις αγροτικές δουλειές με απώτερο σκοπό την αύξηση παραγωγής και εσόδων. Δηλαδή το περιεχόμενο της εργασίας συσχετίζεται έμμεσα με τη γλώσσα και ως εκ τούτου με δυνατότητες αυτόνομης και υπερπεριστασιακής δράσης (Berstein:1991,σελ.172). Το υποκείμενο δεν μπορεί να συσχετίσει την εργασία του με δημιουργικές και γνωστικές ικανότητες άρα δεν μπορεί να την συσχετίσει και με την δημιουργία κέρδους.
- Ως επί τω πλείστον, το υποκείμενο δυσκολεύεται να οργανώσει με μορφή εννοιών τα βιώματα και τις εμπειρίες του με την εργασία και την κοινωνία, και να τα εκλογικεύσει, ώστε να μπορέσει να αναδείξει τα αίτια και τα αποτελέσματα της δυσμενούς οικονομικής του κατάστασης (Αλεξίου Θ.: 2016. σελ. 364). Αυτό το γεγονός τον εξωθεί σε μια «εγκλωβισμένη» δράση και στάση απέναντι στην εργασία του αλλά και στο μέλλον του.

4.6.Κωδικοποίηση συνέντευξης 6

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 6

(3)Εγκατάλειψη μόρφωσης λόγω εγκυμοσύνης και σύνδεση με τον αγροτικό τομέα

Έχω τελειώσει το λύκειο και προσπάθησα να τελειώσω την αισθητική αλλά δεν τα κατάφερα γιατί έμεινα έγκυος...γενικά βοηθάω τον άντρα μου στα θερμοκήπια. Είμαι ασφαλισμένη στον ΟΓΑ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

(7-13) Πρόσληψη Πραγματικότητας

Δεν μου αρέσει καθόλου, αλλά **αναγκάστηκα λόγω εργασίας του άντρα μου** να μείνω εδώ. Νιώθω εγκλωβισμένη ναι, αν είχαμε ευκαιρία για δουλειά στην πόλη θα φεύγαμε. Δεν είναι εύκολα εδώ, αγανακτούμε!! (**memo: ο ρόλος του άντρα**)...Δεν υπάρχουν πλέον πλεονεκτήματα γιατί δεν βγαίνουν τα έξοδα. Υπάρχει κούραση, ειδικά τώρα που είμαι έγκυος και βοηθάω, οι συνθήκες είναι αντίξοες σε μεγάλες θερμοκρασίες και είμαστε όλη μέρα μέσα στα χώματα. Βασικά δεν υπάρχει δωρο ...ο άντρας μου κάθεται από της 6 το πρωί μέχρι της 7-8 το απόγευμα....Ήταν κάτι άγνωστο για εμένα, έπρεπε να μάθω από υπάλληλος γραφείου τα αγροτικά. Έπρεπε να μάθω τα φυτά, τα λιπάσματα και έκανα πολλές ζημιές μέχρι να τα μάθω. ήθελα να βοηθήσω τον άντρα μου. (**memo: Η ενασχόληση ως στήριξη του συζύγου της**)

(14) Άμεσα μελλοντικά σχέδια

Θέλω αφού γεννήσω και περάσουν οι πρώτοι μήνες να πάει και η κόρη μου η μεγάλη δημοτικό και το μωρό να το φροντίζει η μαμά μου για να πηγαίνω στα θερμοκήπια και να βρω και δεύτερη δουλειά, γιατί δεν είμαι καθόλου ικανοποιημένη....(**memo: αναστεναγμός και παύση, αίσθηση αγανάκτησης**)...Μακάρι η Κρήτη να ήταν ανεξάρτητο κράτος..μόνο έτσι θα ανακάμψει η οικονομία της.

(15-21) Άποψη για τους νέους αγρότες / Η δική της αλήθεια για τα προγράμματα

Στους νέους αγρότες, μπήκα το 2016-2020. Ήταν 17.000 ευρώ και πήρα τα 12.000. Μου μένουν άλλα 5.000 που θα τα πάρω μόλις τελειώσω την γεωργική σχολή στον Αμπελούζο. Πήραμε μία ανάσα με τα πρώτα χρήματα για έναν χρόνο....αλλά μετά κατάλαβα ότι όλα τα χρήματα που πήρα έπρεπε να τα δώσω πίσω...σε ΟΓΑ, ΕΦΚΑ...σου δίνουν μια φορά και μετά τέλος (**memo: μετατροπή «χρυσής ευκαιρίας» σε δέσμευση**).. Πρέπει τα προγράμματα να τα επιδοτούν και με φυτόρια και φάρμακα για το ξεκίνημά σου....

(16-17) Αντίληψη περί του κλάδου

Όλα πάνε προς το χειρότερο. Φυσικά είναι αποδυναμωμένος κλάδος. Η υπόλοιπη Ελλάδα πάει προς το καλύτερο και η Κρήτη χάλια. Ο πλουσιότερος καλλιεργητής εδώ είναι ο φτωχότερος στην Βόρεια Ελλάδα. Η κρίση μας κατέστρεψε, ειδικά εμάς που έχουμε παιδιά, μόνο όσοι είχαν κρατήσει λεφτά επιβιώνουν.....Όλοι θέλουν να μπουν σε προγράμματα για τα χρήματα της επιδότησης και μετά θα εξαφανιστούν.

(18-19) Κανένας στόχος για το μέλλον

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Κάθε χρόνο προσευχόμαστε να πάει καλά η χρονιά, αλλά είναι κάτι άγνωστο...Μακάρι πραγματικά να μην είχα μπει στους νέους αγρότες!!! (**memo: αίσθηση απογοήτευσης, μετανιώνει**)

(21) Ποιοι είναι οι νέοι αγρότες

Δεν το κάνουν από επιλογή αλλά από ανάγκη. Αλλά οι πιο πολλοί ασχολούνται με κτηνοτροφία γιατί αυτοί έχουν τα καλά χρήματα, δηλαδή δίνουν για έναν νέο κτηνοτρόφο 21.000 ευρώ και κάθε χρόνο μόνιμη επιδότηση ανάλογα με τα ζώα που έχει 10.000. Τόσα παίρνει μία γνωστή μου που ο πατέρας της της έκανε μεταβίβαση τα ζώα. Άλλες δεν έχουν ζώα και δηλώνουν ψεύτικα...απλά αγοράζουν τα σκουλαρίκια και στον έλεγχο τα αλλάζουν.

(22-23) Συμβουλές

Να ασχοληθεί αν δηλώσει ελιές και ζώα και αν τυχόν είναι μόνος χωρίς οικογένεια και μάθει την δουλειά με την απαραίτητη εκπαίδευση. Να μην μπει για τα λεφτά!! (**memo: έκφραση εμπειρίας**)...Αν δεν ήθελε να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα θα την συμβούλευα ανάλογα με την ζήτηση ίσως καφετέρια, νύχια, μαλλιά.

(24) Σπιθαμή πίστης για το μέλλον

Δεν γνωρίζω, είμαι λίγο αισιόδοξη και εύχομαι να ανέβουν οι τιμές και να αναπτυχθεί η Κρήτη!! (**memo: αίσθηση αγωνίας**)

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 6 έχει ολοκληρώσει τις βασικές σπουδές, είναι παντρεμένη, έγκυος και έχει και ένα παιδί. Ασχολείται με τις αγροτικές εργασίες αναγκαστικά για να βοηθάει τον άντρα της και επωφελείται από αγροτικά επιδόματα. Σημαντικό είναι ότι δεν γνώριζε από αγροτικές εργασίες πριν γνωρίσει τον άντρα της, αφού εργαζόταν ως υπάλληλος γραφείου.
- Είναι απογοητευμένη από τον τρόπο που αντιμετωπίζει το Κράτος τους αγρότες και από την φορολογία απέναντι σε αυτούς. Εδώ βλέπουμε ότι το υποκείμενο χρησιμοποιεί το Κράτος ως αποδιοπομπαίο τράγο, καταλογίζοντάς του ευθύνες μόνο για την δική της οικονομική κατάσταση. Το υποκείμενο ναι μεν αναφέρει ότι χρειάζεσαι επιμόρφωση και κατάλληλη διαχείριση των χρημάτων για να εξελίξεις και να αυξήσεις την παραγωγή σου, αλλά αδυνατεί να κατανοήσει το ότι αυτές οι δράσεις είναι αποτέλεσμα της δικής της

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ευχέρειας και θέλησης, όπως και κάθε ανθρώπου ξεχωριστά, και ότι δεν μπορείς να περιμένεις από το ίδιο το Κράτος να σου υποδείξει πώς να διαχειριστείς αυτά που σου παρέχει αν δεν είσαι έτοιμος από μόνος σου να το κάνεις.

- Το παραπάνω μπορεί να αποδειχθεί από την αντίφαση στον ίδιο της τον λόγο. Δηλαδή ενώ κατηγορεί εμφανώς το Κράτος για την οικονομική κατάσταση έπειτα αναφέρει ότι υπάρχουν πολλοί που επιδιώκουν να επωφεληθούν από κρατικά αγροτικά επιδόματα μόνο για να πάρουν τα χρήματα (17^η ερώτηση), ενώ άλλοι παίρνουν κτηνοτροφικά επιδόματα εξαπατώντας το Κράτος με την υπόδειξη μη υπαρκτού αριθμού ζώων (21^η ερώτηση).
- Σημαντικό είναι ότι παρόλο που δεν είναι ικανοποιημένη από την απασχόληση με τις αγροτικές εργασίες, συνεχίζει να εργάζεται για να βοηθάει τον άντρα της, ενώ είναι έγκυος και φαίνεται να βάζει την εργασία πάνω από την υγεία της, χωρίς να υπολογίζει τις επιπτώσεις που θα έχει στο παιδί της. Σύμφωνα με τον Bourdieu (2006), μέσω της κοινωνικοποίησης και των έξεων (Habitus), το σώμα αποκτά τεχνικές και στάσεις που ενσωματώνονται ασυνείδητα στο άτομο. Μέσω της κοινωνικής φύσης της έξης τα άτομα υιοθετούν συγκεκριμένους τρόπους διαχείρισης του σώματος που είναι πολιτισμικά προσδιορισμένοι (Αλεξίου Θ. :2016, σελ. 166).
- Τέλος, εκφράζοντας αγανάκτηση για τον αγροτικό κλάδο και την αντιμετώπιση του από το Κράτος δεν θα πρότεινε σε κανέναν να ασχοληθεί με αυτόν γιατί δεν υπάρχει μέλλον, εκτός και αν ήδη διαθέτει χρήματα και κατάλληλη εκπαίδευση. Ενώ αποτρέπει κάποιον να το κάνει αν ο σκοπός του είναι μόνο τα χρήματα.

²⁹ «Οι τεχνικές του σώματος έχουν να κάνουν με τους τρόπους με τους οποίους οι άνθρωποι από κοινωνία σε κοινωνία μαθαίνουν να χρησιμοποιούν το σώμα τους. Οι τεχνικές αυτές είναι πρωτίστως προϊόν κοινωνικοποίησης και εκπαίδευσης και δευτερεύοντος προϊόν μίμησης ή παράδοσης». Δηλαδή αλλιώς διαχειρίζονται το σώμα τους τα στρώματα του πληθυσμού για τα οποία αυτό αποτελεί μέθοδο βιοπορισμού (εργατικά και λαϊκά στρώματα = απουσία ασθένειας και λειτουργική ικανότητα), από ότι τα στρώματα που βλέπουν το σώμα τους ως αυτοσκοπό (αστικά και μεσοαστικά στρώματα= κατάσταση ισορροπίας και ευεξίας), Αλεξίου Θ. Κοινωνικές Τάξεις Κοινωνικές Ανισότητες και Συνθήκες Ζωής,(2016), εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα, σελ. 166

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

4.7.Κωδικοποίηση συνέντευξης 7

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 7

(3-4) Σπουδές αλληλένδετες με τον αγροτικό κλάδο

Τώρα τελειώνω την ΑΣΟΕΕ (Ανώτατη Σχολή Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών)...ταυτόχρονα όμως κάνω και κάποια σεμινάρια WSPC και WSET...Εργάζομαι στο κτήμα του πατέρα μου, έχουμε οινοποιείο, μία οικογενειακή επιχείρηση και προσπάθησα να συνδυάσω την σχολή μου με το κτήμα γιατί θέλω να ασχοληθώ με τον τομέα του μάρκετινγκ.

(5) Μελέτη της ηθικής για την εξέλιξη του τομέα

Η ηθική φιλοσοφία είναι ένα χόμπι εντός εισαγωγικών, η οποία επέλεξα διότι είμαι ένας άνθρωπος ο οποίος διαρκώς αναρωτιέται και αμφισβητεί...Η ηθική συνάδει με το επάγγελμα που έχω επιλέξει γιατί η διοίκηση επιχειρήσεων και η διοίκηση του οινοποιείου έχει να κάνει και με ποια σχολή διοίκησης θα επιλέξεις...υπάρχουν πολλές διαφορετικές προσεγγίσεις τόσο στο ανθρώπινο δυναμικό όσο και στον τρόπο παραγωγής. Με βοηθάει να διαλέξω ένα μοντέλο το οποίο θα είναι ταυτόχρονα παραγωγικό, ηθικά σωστό για εμένα, δηλαδή αυτό που θα παράγει το μέγιστο δυνατό καλό και το μέγιστο αριθμό ανθρώπων, είτε αυτοί οι άνθρωποι είμαστε εγώ με την οικογένειά μου, είτε οι πελάτες και οι προμηθευτές και το ευρύτερο τοπικό σύνολο.

(7) Πρόσληψη της Πραγματικότητας

Νιώθω τυχερός γιατί έχω άμεση πρόσβαση σε αστικά κέντρα και ήταν επιλογή μου να μείνω εδώ...είμαι κοντά στην οικογένειά μου και το χωριό είναι 22 λεπτά από το Ηράκλειο.

(10-13) Η αγάπη για το αντικείμενο και η πρόοδος

Ήμουν δευτέρα Λυκείου, το 2013, όπου μετά από σεμινάρια οινογνωσίας και οινογευσίας απέκτησα αυτοπεποίθηση και έκανα παρουσιάσεις στην αρχή στο οινοποιείο για τους επισκέπτες και στη συνέχεια σε κάποιους πελάτες μας....Χαρακτηρίζω την πρόοδο μου ραγδαία γιατί οι δυνατότητες ενός παιδιού 15 ετών δεν είναι ίδιες με τώρα. Όσα έκανα για την πλάκα τώρα τα κάνω σοβαρά, επαγγελματικά. Οι γνώσεις μου είναι πολύ περισσότερες από τότε και τα πλεονεκτήματα είναι πως έχω ολοένα και μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και συσσωρευμένη εμπειρία...Ήταν βεβαιωμένη επιλογή. Ήταν κάτι έτοιμο από τον πατέρα μου και μεγάλωσα μέσα στα γραφεία, δεν πήγα σαν αγκαρία αλλά το

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

αγάπησα. (memo: το πατρικό πρότυπο και η ανάγκη της συνέχειας της επιχείρησης)

(14) Προοπτικές ανάπτυξης

Είμαι ικανοποιημένος φυσικά και σκοπεύω να αποκτήσω περαιτέρω γνώσεις στον οίνο, δηλαδή οινογνωσία κάνοντας ταξίδια στο εξωτερικό για να μαζέψω εμπειρίες και να έχω ζυμώσει τις ιδέες μου. Επιδιώκω να επισκεφτώ όσα περισσότερα οινοποιεία μπορώ.

(15) Άποψη για τους νέους αγρότες

Πιστεύω ότι υπάρχουν οφέλη στις επιδοτήσεις, το θέμα είναι όμως ότι τα χρήματα δεν φυτρώνουν στα χρηματόδεντρα...έχουν καταφέρει να δημιουργήσουν πολλούς μικρούς αγρότες που δυστυχώς δεν έχουν ούτε διαπραγματευτικά εργαλεία στο να εμπορευματοποιήσουν την παραγωγή τους ή έχουμε ανθρώπους που μπήκαν σε αυτά τα προγράμματα, απλά για να κάνουν κάτι που ήταν εύκολο και έχουμε ένα παραγωγικό μοντέλο το οποίο δυστυχώς δεν ξέρω κατά πόσο μπορεί να λειτουργήσει. Δημιουργούνται πολλά κενά στην αγορά. Αρχικά το φορολογικό κενό ή στο χρηματοπιστωτικό σύστημα που δάνεισε για να γίνουν αυτά τα προγράμματα και έπειτα το παραγωγικό κενό, αφού πολλοί από τους νέους αγρότες δεν είναι κατάλληλοι για αυτόν τον τομέα αλλά ούτε και καταρτισμένοι. Θα πρότεινα να φύγουν τα προγράμματα, γιατί αυτό το μοντέλο έχει οδηγήσει σε μία παρακμή της αγροτικής κοινότητας και διαταράσσουν την ομαλή λειτουργία της ελεύθερης αγοράς. Αυτό που λείπει από τον αγρότη δεν είναι το 60% επιδότηση της αγροτικής τους δραστηριότητας, αλλά το να κινηθεί ελεύθερος, να επιδιώξει μόνος του το κυνήγι του κέρδους, να δημιουργήσει και να διαπρέψει.

(16) Άποψη για τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα

Τον θεωρώ ως ένα χώρο που έχει μεγάλη προοπτική την οποία τείνει να πετάει από το παράθυρο, γιατί έχουν δημιουργηθεί πολλοί μικροί παραγωγοί, με αποτέλεσμα ασυνέχεια στη ποιότητα των προϊόντων και ασυνέπεια, άρα διατάραξη του ελληνικού προϊόντος και ταυτόχρονα δυσκολεύει και τους αγρότες να βιοπορίζονται από αυτή την διαδικασία.

(17-19) Άποψη για το Κράτος

Η πολιτεία κάνει ότι μπορεί για να δώσει κίνητρα, αλλά με λάθος τρόπο. Όσοι ασχολούνται επιτυχώς, διαπρέπουν...πρέπει να αξιοποιούμε την υπεραξία των προϊόντων μας, Χρειάζεται επιμόρφωση αλλά και συντονισμένη προσπάθεια των παραγωγών...με τα μέτρα της προηγούμενης κυβέρνησης κατάφερε να διώξει

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ανθρώπους από αγροτικές περιοχές. Πολλοί έφυγαν γιατί είχαν να ανταγωνιστούν πολλούς. Έτσι τα παράτησαν λόγω των πολλών εξόδων και ασχολήθηκαν με τουριστικά.

(22-23) Συμβουλές προς νέους αγρότες

Θα συμβούλευα να μην το κάνει για τα χρήματα γιατί δεν θα έχει προοπτική. Πρέπει να το θέλει αληθινά και θέλει κόπο...ένας νέος θα πρέπει να έχει θέσει τους στόχους του προκαταβολικά...να προσπαθήσει να αναβιώσει διαδικασίες οικογενειακές. Ο νέος θα πρέπει να δει για αρχή τι είναι αυτό που ζητάει η αγορά...να βρει τι είναι αυτό στο οποίο υπάρχει ζήτηση. Για παράδειγμα υπάρχει ζήτηση σε τυροκομικά προϊόντα ..στο κρασί .. σε προϊόντα που σχετίζονται με το λάδι. Άλλο επάγγελμα είναι τα γεωπονικά, αφού δεν υπάρχουν και αρκετοί γεωπόνοι στην περιοχή και ελάχιστοι εξειδικευμένοι και κατηρτισμένοι. Κάτι ακόμη επικερδές θα ήταν η τυποποίηση...που στερούμε, αλλά απαιτεί κεφάλαιο και γνώση .

(24) Πίστη για το μέλλον

Είμαι αρκετά αισιόδοξος γιατί πιστεύω ότι η προσπάθεια επιβραβεύεται και αν προσπαθήσεις πραγματικά δεν πιστεύω ότι υπάρχουν πολλά που θα μουν εμπόδιο στην επιβράβευση.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 7 ολοκληρώνει την τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΑΣΟΕΕ) ενώ παράλληλα παρακολουθεί επιμορφωτικά σεμινάρια σχετικά με το κρασί και την παραγωγή του. Μένει στην επαρχία με την οικογένεια του, αλλά πηγαίνει στην Αθήνα για τις σπουδές του. Είναι φιλόδοξος αφού θέλει να συνδυάσει την οικογενειακή επιχείρηση με τις σπουδές ώστε να την εξελίξει ενώ παράλληλα προσπαθεί να διευρύνει τους ορίζοντές του.
- Ενώ ήταν επιλογή του η διαμονή στην επαρχία, η ενασχόληση με τον οίνο έγινε γιατί υπήρχε ήδη η οικογενειακή επιχείρηση. Σημαντικό είναι ότι δεν είχε κάποια εργασιακή ανάμειξη στην οικογενειακή επιχείρηση από μικρή ηλικία, αλλά είχε ευκαιρίες γνωριμίας αυτής μεγαλώνοντας, τις οποίες και αξιοποίησε. Αυτό είναι χαρακτηριστικό της κοινωνικής και οικονομικής τάξης του υποκειμένου, δηλαδή ενώ η παραγωγή κρασιού είναι κομμάτι του αγροτικού τομέα, σου ανοίγει διαφορετικούς παραγωγικούς και οικονομικούς ορίζοντες από την παραγωγή πχ λαχανικών, γιατί η εμπορία του δεν αφορά μόνο την Ελλάδα, αλλά και το εξωτερικό. Άρα το υποκείμενο προερχόμενο από μια εύπορη

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

οικογένεια κληρονόμησε την κοινωνική και οικονομική κατάσταση αυτής με αποτέλεσμα να διαθέτει περισσότερα μέσα και πόρους για προσωπική και κοινωνική ανέλιξη.

- Αυτό μπορούμε να το διακρίνουμε όχι μόνο μέσα από την εκπαίδευση και επιμόρφωση του αλλά και από το ότι είναι διατεθειμένος να ταξιδεύει συχνά για σπουδές και δεν έχει αντιμετωπίσει κάποιο πρόβλημα με την διαμονή του στην ύπαιθρο. Δεν επιδοτείται από κάποιο κρατικό πρόγραμμα για νέους αγρότες, αλλά γνωρίζει την κατάσταση που επικρατεί, αναφέροντας ότι ναι μεν έχουν οφέλη αλλά λόγω κακής διαχείρισης δημιουργούνται μικροί αγρότες που δεν μπορούν να ανταγωνιστούν την αγορά και έτσι καταστρέφονται οικονομικά.
- Σημαντικό είναι ότι θα προέτρεπε έναν νέο να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα, με την προϋπόθεση όμως να το κάνει έχοντας ήδη θέσει στόχους για την ζωή του και το εργασιακό του μέλλον, να είναι συνειδητοποιημένος για την επαγγελματική του κίνηση, να μην το επιδιώξει για τα χρήματα.
- Στην ερώτηση για το που τοποθετείτε ιδεολογικά το υποκείμενο δίνει μία «μπερδεμένη απάντηση». Δηλαδή αναφέρει τον εαυτό του ως κοινωνικά συντηρητικό και οικονομικά φιλελεύθερο. «Ο κοινωνικός συντηρητισμός (*Liberal Conservative*) είναι μία πολιτική ιδεολογία που αποσκοπεί στην εμμονή στην παράδοση και τα έθιμα, ενώ αντιτίθεται σε ριζικές αλλαγές, καινοτομίες καθώς και μοντερνισμούς. Πολιτικός χώρος με φρονήματα στενά προσκολλημένα στη θρησκεία, στη νομοκρατία και αντιτιθέμενος στην εκκοσμίκευση και το ιδεολογικό μοντέλο του σοσιαλιστικού και ριζοσπαστικού προοδευτισμού. Επιδιώκει τη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας του κράτους, χωρίς παρ' όλα αυτά να σχετίζεται με ακραίες εθνικιστικές αντιλήψεις. Η πολιτική αυτή ιδεολογία προωθεί την κοινωνική οικονομία της αγοράς στον οικονομικό τομέα, πράγμα που σημαίνει πως προάγει το μοντέλο του κρατικού παρεμβατισμού»³⁰.
- Ενώ οικονομικός φιλελευθερισμός είναι η ιδεολογική αντίληψη σύμφωνα με την οποία η οργάνωση της οικονομίας γίνεται με βάση το άτομο, ότι δηλαδή οι περισσότερες αποφάσεις λαμβάνονται από άτομα και όχι από συλλογικούς θεσμούς ή οργανώσεις. Περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών οικονομικών πολιτικών αλλά πάντα έχει ως θεμελιώδη χαρακτηριστικά την στήριξη στην οικονομία της αγοράς και την ατομική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής.

³⁰ Μορφές Συντηρητισμού , http://akritas-neoliberalism.blogspot.com/2019/03/blog-post_24.html

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

- Ενώ ο οικονομικός φιλελευθερισμός υποστηρίζει ότι οι αγορές θα πρέπει να είναι απελευθερωμένες από το κράτος, πιστεύει ότι το κράτος νομιμοποιείται να διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στην παροχή δημοσίων αγαθών. Ο οικονομικός φιλελευθερισμός συχνά συνδέεται με τη στήριξη στις ελεύθερες αγορές και στην ατομική ιδιοκτησία των κεφαλαιουχικών αγαθών(Καραγιάννης, Α.: 2011, σελ. 44-55).
- Η διαφορά των δύο αυτών θεωρητικών τοποθετήσεων έγκειται στον κρατικό παρεμβατισμό. Ο οικονομικός φιλελευθερισμός αντιτάσσεται στην κρατική παρέμβαση, γιατί θεωρεί ότι το κράτος συχνά εξυπηρετεί κυρίαρχα επιχειρηματικά συμφέροντα, στρεβλώνοντας την αγορά προς όφελος του και έτσι οδηγεί την οικονομία σε μη αποδοτικά αποτελέσματα.
- Για παράδειγμα, μία κοινωνική οικονομία της αγοράς είναι σε μεγάλο βαθμό μία οικονομία της ελεύθερης αγοράς και βασίζεται στο σύστημα των ελεύθερων τιμών και της ατομικής ιδιοκτησίας, αλλά είναι επίσης θετική σε δράσεις του κράτους που προωθούν τις ανταγωνιστικές αγορές και σε προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας που έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση των ανισοτήτων που προκαλούν τα αποτελέσματα της ελεύθερης αγοράς³¹. Ο οικονομικός φιλελευθερισμός υποστηρίζει ακόμη την «ισότητα ευκαιριών» (επίσης γνωστή ως «κοινωνική κινητικότητα»), επειδή θεωρεί ότι η έλλειψη ίσων ευκαιριών θα οδηγήσει σε αύξηση των ιδιωτικών μονοπωλίων και ως εκ τούτου θα περιορίσει την ατομική ελευθερία.
- Έτσι το υποκείμενο φαίνεται να είναι ένα άτομο που ναι μεν θεωρεί ότι το κράτος και οι αξίες του παίζουν βαρύτατο ρόλο την διαχείριση της ζωής, αφού ο πολίτης γίνεται υπόλογος του, αλλά από την άλλη υποστηρίζει την ελεύθερη οικονομία και αγορά χωρίς κρατικό παρεμβατισμό, αφού κάτι τέτοιο θα έβλαπτε την εργασιακή του αποκατάσταση και την οικονομική του άνοδο. Το υποκείμενο δηλαδή διαμόρφωσε την ιδεολογική και πολιτική του ανάπτυξη στην βάση των οικονομικών και κοινωνικών του συμφερόντων στο πλαίσιο του οικονομικού φιλελευθερισμού που υποστηρίζει.

³¹ Οικονομικός Φιλελευθερισμός, <http://users.uoa.gr/~ahatzis/Karayiannis.pdf>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

4.8.Κωδικοποίηση συνέντευξης 8

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 8

(3-5) Ελλιπής μόρφωση και εποχιακό επάγγελμα για την οικονομική διευκόλυνση

Μόνο το Γυμνάσιο...Τρείς μήνες το χρόνο (Νοέμβρη – Γενάρη) είμαι σε ελαιουργείο και δουλεύω στις μηχανές. Κάνω και τα αγροτικά ταυτόχρονα και ασχολούμαι με ελιές, πεπόνια και πατάτες.

(6-13) Πρόσληψη Πραγματικότητας

Νιώθω πολύ χαρούμενος γιατί έχω τα πάντα εδώ, έχω δουλειά όλο το χρόνο!! Δεν θα πήγαινα με τίποτα στην πόλη...Υπάρχει πρόοδος μόνο με μεγάλη προσπάθεια. Τα θετικά είναι ότι είμαι εγώ το αφεντικό και κάνω κουμάντο εγώ στην δουλειά. Τα αρνητικά είναι ότι βγάζουμε παραγωγή και δεν πουλιέται στις τιμές που μπορούμε να ζήσουμε. Ευτυχώς που παίρνουμε επιδότηση και καλύπτουμε κάποιες υποχρεώσεις...Κρίμα το λάδι !!! (**memo: αίσθηση απογοήτευσης**)..... Ήταν επιλογή μου, το ήθελα, διότι έχω 2 αδέρφια που έφυγαν από εδώ και έπρεπε να αναλάβω την περιουσία του πατέρα μου...το λες εν μέρει και ανάγκη. (**memo: Ενασχόληση λόγω περιουσιακής κληρονομιάς**)

(14) Εναλλακτικές καλλιέργειες ως πηγή εσόδων

Σκοπεύω να συνεχίσω τα αγροτικά γιατί σκέφτομαι για καινούργιες καλλιέργειες όπως λεμονιές, λάχανα, κουνουπίδια, για να έχω εισόδημα όλο το χρόνο.

(15-17) Άποψη για τον αγροτικό τομέα και τις επιδοτήσεις

Όχι δεν είμαι σε πρόγραμμα. Έχει μόνο αρνητικά πιστεύω. Ένας νέος που θα θέλει να γίνει νέος αγρότης όταν μπει στο πρόγραμμα και πάρει τα λεφτά για το ξεκίνημά του σε 2 χρόνια θα πρέπει να τα δώσει πίσω για ασφάλειες ΕΛΓΑ...δηλαδή σε δεσμεύουν. Πρέπει να ενισχύσουν τους αγρότες οικονομικά και να μην βάζουν μεγάλη φορολογία. Και ο αγρότης να πληρώνεται την παραγωγή του σε μία τιμή ασφαλείας για να μην εξευτελίζουν τις τιμές...στην Κρήτη ο αγρότης είναι πιο υποβαθμισμένος από τους αγρότες στην Βόρεια Ελλάδα γιατί εδώ παίρνουν επιδότηση 5.000 ευρώ ενώ εκεί 300.000 ευρώ . Άρα είναι αποδυναμωμένος κλάδος...Υπάρχουν περιουσίες που είναι ανεκμετάλλευτες. Τώρα πιστεύω με το πρόγραμμα που θα βγει το 2020-2021 να αλλάξουν τα πράγματα. (**memo: αίσθηση αισιοδοξίας για αλλαγή προς το καλύτερο**)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

(18) Διευκόλυνση στον τομέα

Σκοπεύω να καταφέρω να αγοράσω μηχανήματα για να καλλιεργώ χωρίς δυσκολίες τα χωράφια και πιο γρήγορα και οικονομικά.

(21) Άποψη για τους νέους αγρότες

Το έκαναν από ανάγκη, δεν πήγαν σχολείο και δεν είχαν άλλη ασχολία. Μοναδική επιλογή είχαν τα χωράφια γιατί είχαν περιουσία στο χωριό και έβγαζαν καλά χρήματα.

(22-23) Συμβουλές για ενασχόληση μόνο με την κατοχή γης

Ναι έχει προοπτικές, αν έχεις περιουσία που θα μπορούσε να βγάλει ένα εισόδημα πάνω από 15.000 ευρώ το χρόνο τότε ναι. Γιατί θα μπορούσε να μεγαλώσει και την περιουσία του και να ζήσει μία καλή ζωή... Το καλύτερο για να πετύχει είναι να μην κάνει μόνο καλλιέργειες αλλά να κάνει συνδυασμό, δηλαδή ελιές και αμπέλια και καλλιέργειες.

(24) Αισιοδοξία για το μέλλον παρά την αγανάκτηση

Είμαι αισιόδοξος μέχρι τώρα αλλά από εδώ και πέρα δεν ξέρω τι θα γίνει στο μέλλον με τα εισοδήματα μας και με τις τιμές και αυτό που με προβληματίζει είναι τι θα γίνει με το λάδι !! (**memo: αίσθημα απόγνωσης στο πρόσωπο και βαριά ανάσα**)

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 8 διαμένει με την οικογένεια του και δεν έχει ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση (μέχρι Γυμνάσιο/ low skilled), παράλληλα με τα αγροτικά ασχολείται κάποιους μήνες του χρόνου με την ελαιουργία, ενώ παλαιότερα εργαζόταν ως εργολάβος. Είναι ικανοποιημένος με την διαμονή του στην επαρχία καθώς και με την δουλειά του παρόλο που ξεκίνησε να ασχολείται με τις αγροτικές εργασίες λόγω της αγροτικής γης που διέθετε η οικογένεια του.
- Δεν επιδοτείται από κάποιο κρατικό πρόγραμμα, θεωρώντας τα αρνητικά, αφού ναι μεν λαμβάνει χρήματα αλλά μετά από κάποιο χρονικό διάστημα πρέπει να τα επιστρέψει μέσω φόρων, οπότε αν δεν έχεις σημειώσει κάποια σημαντική πρόοδο χρεώνεσαι. Σύμφωνα με το υποκείμενο για να σημειώσει ένα νέος αγρότης οικονομική και παραγωγική εξέλιξη χρειάζεται να προσπαθήσει αρκετά και να κάνει σωστή διαχείριση εσόδων, ενώ παράλληλα πρέπει να ασχολείται με διαφορετικά γεωργικά προϊόντα.
- Ακόμα, αναφέρει πως υπάρχουν πολλές δυσκολίες στον αγροτικό τομέα, οι οποίες δεν είναι εύκολο να προσπελαστούν, χωρίς να είναι

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

όμως και ακατόρθωτο, ενώ αναφέρει ότι υπάρχουν προοπτικές ανάπτυξης του αγροτικού τομέα από νέους, μόνο εάν διαθέτουν ήδη εκτάσεις γης.

- Παρατηρούμε λοιπόν, ότι το υποκείμενο ενώ δεν έχει ολοκληρώσει την βασική του εκπαίδευση, έχει αντίληψη της κατάστασης γύρω από τον αγροτικό τομέα, ενώ έχει σκοπό και θέληση να αυξήσει την αγροτική του περιουσία χωρίς κρατική βοήθεια. Αυτό δείχνει ότι είναι αισιόδοξος και έχει πίστη για το μέλλον του, αφού δεν αφήνει την οικονομική δυσχέρειά του να παραμείνει σταθερό εμπόδιο στην αύξηση της παραγωγής και των εσόδων του.

4.9.Κωδικοποίηση συνέντευξης 9

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 9

(3-5) Ελλιπής μόρφωση λόγω γάμου

Έχω τελειώσει το Γυμνάσιο, μετά αρραβωνιάστηκα και σταμάτησα το σχολείο...16 χρόνων αρραβωνιάστηκα...Αυτή την περίοδο δεν κάνω κάτι λόγω ότι έχω μικρά παιδιά, αλλά βοηθάω τον άντρα μου όταν χρειαστεί στα πρόβατα και στις ελιές. (**memo: ρόλος γυναίκας στην επαρχία**)

(7-13) Πρόσληψη Πραγματικότητας

Προτιμώ το χωριό και δεν θα φύγω...το χωριό είναι πιο ωραίο...από μικρή που ήμουν πήγαινα με τον πατέρα μου και τα αδέρφια μου σε αγροτικές δουλειές, να σας πω περίπου είναι 10 χρόνια...δεν δυσκολευτήκαμε. Ο πεθερός μου είχε πρόβατα, έδωσε τα μισά του άντρα μου, αγοράσαμε το υπόστεγο και ξεκινήσαμε. (**memo: βοήθεια και στήριξη οικογένειας**)... ήταν επιλογή μας. Με αυτό ασχολιόταν ο πεθερός μου και επειδή τα αδέρφια του άντρα μου δεν μένουν στο χωριό, ανάλαβε ο άντρας μου την περιουσία μας. (**memo: ο ρόλος του άντρα και η ενασχόληση λόγω περιουσιακής κληρονομιάς**)

(14-18) Εναλλακτικές λύσεις επιβίωσης

Ο άντρας μου δουλεύει τον χειμώνα σε ελαιουργείο και το καλοκαίρι σε καθαρισμό γεωτρήσεων. Τώρα σκοπεύουμε να ανοίξουμε ένα μίνι μάρκετ στο χωριό...Πλέον μόνο οι επιδοτήσεις δεν αρκούν και όλοι μας ψάχνουμε και με κάτι άλλο να ασχοληθούμε. (**memo: λύση ανάγκης**)

(19-21) Αποψη για το Κράτος

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Το κράτος πιστεύω ότι μας αποτρέπει να κάνουμε το επάγγελμα αυτό. Πρέπει να μειώσει το Φ.Π.Α...πλέον όλοι ψάχνουν και με κάτι άλλο να ασχοληθούν αφού μόνο η επιδότηση δεν αρκεί.

(24) Πίστη για το μέλλον

Είμαι αισιόδοξη ότι κάποια στιγμή θα αλλάξουν τα πράγματα. Απλά προς το παρόν με μια δουλειά τα χρήματα δεν αρκούν για τόσα έξοδα! (**memo: αίσθηση εκνευρισμού και απόγνωσης**)

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 9 δεν έχει ολοκληρώσει την βασική εκπαίδευση (μόνο γυμνάσιο/ low skilled) έχει 3 παιδιά ενώ αναφέρει ότι εγκατέλειψε το σχολείο διότι αρραβωνιάστηκε. Ασχολείται με τις αγροτικές δουλειές από μικρή ηλικία αφού ήταν η εργασία των γονέων της, ενώ τώρα είναι η εργασία του άντρα της, στην οποία βοηθάει και αυτή. Σημαντικό είναι ότι παρόλο που αναφέρει ότι ασχολείται βοηθητικά με τις αγροτικές εργασίες, λαμβάνει κρατικό αγροτικό επίδομα αφού έχει στο όνομα της πρόβατα.
- Ερωτώμενη για το αν έχει ικανοποίηση από την εργασία της απαντάει στον πληθυντικό, δηλώνοντας ότι αυτή και ο άντρας της δεν είναι ικανοποιημένοι από την απόδοση της παραγωγής τους αλλά ούτε και από τα χρήματα των επιδοτήσεων, σκεπτόμενοι να ανοίξουν και μια μικρή επιχείρηση στο χωριό. Θεωρεί ότι ο αγροτικός τομέας είναι βασικός οικονομικός παράγοντας της χώρας, όμως το κράτος δεν βοηθά στην ανάπτυξή του, έτσι αρκετοί αγρότες αναγκάζονται να κάνουν παράλληλα και άλλο επάγγελμα.
- Σημαντικό είναι ότι αναφέρει πως ήταν επιλογή της η ενασχόληση με τα αγροτικά γιατί υπήρχε η περιουσία του πεθερού της, η οποία αναγκαστικά περιήλθε στο άντρα της. Άρα βλέπουμε ότι υπάρχει μια εσωτερική ασυνείδητη αντίφαση, δηλαδή νιώθει ότι ήταν επιλογή της λόγω της επίδρασης από το περιβάλλον της, αλλά στην πραγματικότητα ήταν αναγκαστική επαγγελματική αποκατάσταση, αφού έπρεπε να κληρονομηθεί η αγροτική περιουσία και δεν υπήρχε κάποια άλλη επαγγελματική δίοδος.
- Παρατηρούμε ότι και το υποκείμενο 9 λόγω του χαμηλού μορφωτικού της επίπεδο και της οικογενειακής της κατάστασης δεν έχει περιθώρια προσωπικής, κοινωνικής και οικονομικής ανέλιξης, αφήνοντας ασυνείδητα οι επιλογές της να εξαρτηθούν από τον άντρα της, έχοντας ενσωματώσει τα κοινωνικά στερεότυπα που αφορούν το

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

γυναικείο φύλο. Η στάση αυτή είναι χαρακτηριστική της πατριαρχίας που ενυπάρχει στις μικρές κοινωνίες και ειδικότερα ανάμεσα σε κοινωνίες χαμηλού μορφωτικού επιπέδου. Τέλος, δηλώνει αισιόδοξη για το μέλλον, χωρίς όμως να είναι βέβαιη πως θα αλλάξουν τα πράγματα. Υπάρχει με άλλα λόγια μια πίστη, που είναι χαρακτηριστική της πίστης σε θρησκεία, δηλαδή ότι μια ανώτερη δύναμη θα αλλάξει τις καταστάσεις, ενώ αυτό που μπορεί να κάνει το ίδιο το άτομο είναι υπομονή και προσπάθεια διαβίωσης, αναμένοντας σε ότι προσφέρει αυτή η θεϊκή δύναμη. Πρόκειται δηλαδή για μία μεσσιανική στάση.

4.10.Κωδικοποίηση συνέντευξης 10

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 10

(3-4) Συνδυασμός πτυχίου με τον αγροτικό κλάδο

Είμαι απόφοιτη πανεπιστημίου . Έχω τελειώσει στο Καποδιστριακό Αθηνών Χημεία...εργάζομαι ως χημικός στην εταιρεία του άντρα μου εδώ και 2 χρόνια.

(7-13) Πρόσληψη Πραγματικότητας

...ακολούθησα τον άντρα μου. Δεν αισθάνομαι εγκλωβισμένη αλλά περιορισμένη λόγω έλλειψης δραστηριοτήτων. Έχει πλεονεκτήματα να μένεις στο χωριό όπως ο ποιοτικός χρόνος με την οικογένεια και τους φίλους και οι άνθρωποι και μη εξαντλητικοί ρυθμοί ζωής. Τα αρνητικά βέβαια είναι η έλλειψη κοινωνικών δραστηριοτήτων και ότι είναι απόμακρα από την πόλη. Εάν μπορούσα να έχω την ίδια δουλειά σε πόλη και εάν συμφωνούσε ο άντρας μου σίγουρα θα φεύγαμε...βλέπω ραγδαία εξέλιξη στον τομέα του ελαιολάδου και αποκτώ γνώσει και εμπειρία....η προσαρμογή μου από ένα αστικό περιβάλλον στην επαρχία ήταν τεράστια δυσκολία. Και η προσαρμογή να μπω σε ένα οικογενειακό περιβάλλον από εκεί που ήμουν μόνη μου στην Αθήνα. Έπρεπε να μάθω να δουλεύω με την οικογένεια του άντρα μου και ένα μεγάλο σύνολο ατόμων τους πελάτες. Ακόμη, έπρεπε να πράττω διπλωματικά για να κοιτάζω τις ανάγκες των πελατών και να μένουν όλοι ευχαριστημένοι...εάν δεν ήταν ο άντρας μου δεν θα ασχολιόμουν με το λάδι και δεν θα έμενα σε επαρχία.
(memo: ο ρόλος του άντρα)

(14) Προοπτικές Ανάπτυξης

Είμαι ικανοποιημένη και θέλω να εξελιχθώ με παρακολούθηση σεμιναρίων για εξειδίκευση, επειδή η Ελλάδα και ειδικότερα η Κρήτη είναι απαρχαιωμένη στο λάδι σε σύγκριση με Ιταλία και Ισπανία. Δεν υπάρχουν κρατικοί μηχανισμοί για την επιμόρφωση και είναι ατομική προσπάθεια και κόστος για να εξελιχθείς **(memo:**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

απουσία του Κράτους για προσφορά γνώσεων)..τα σεμινάρια που κάνω γίνονται στην Κρήτη, Αθήνα και online και κοστίζει το ένα σεμινάριο 120-150 ευρώ. Αλλά εξειδικεύομαι στις χημικές αναλύσεις και στην οργανοληπτική αξιολόγηση για να μάθω τα χαρακτηριστικά του λαδιού.

(15-16) Αποψη για τους νέους αγρότες

Κοίταξε τα θετικά είναι ότι παίρνεις μια οικονομική βάση για να παράγεις και αυτό είναι ένα κίνητρο για εξέλιξη και κίνηση της οικονομίας και του αγροτικού τομέα. Αλλά αυτοί που λαμβάνουν την επιδότηση κάποιες φορές δεν την αξιοποιούν σωστά!!! (**memo: αίσθημα θυμού**) ..Σκορπάνε τα χρήματα αυτά αντί να τα επενδύσουν και θα έπρεπε η επιδότηση να είναι μεγαλύτερη και να ελέγχονται αυστηρά πως χρησιμοποιήθηκαν τα χρήματα με αιτιολόγηση. Είναι ένας δυνατός κλάδος γιατί απασχολεί το μεγαλύτερο μέρος της Κρήτης και της Ελλάδας ο πρωτογενής τομέας.

(17-23) Συμβολές προς τους νέους αγρότες

Στον αγροτικό τομέα απαιτείται μόρφωση, εκπαίδευση και σεμινάρια. Πρέπει να συμβαδίζουν με μία ευρωπαϊκή και παγκόσμια αγορά, για να μπορέσουν να τους συναγωνιστούν και για να μπορέσουν να είναι πιο παραγωγικοί. Να πουλάμε εμείς και όχι να μεταπουλάμε...Όσοι μένουν εδώ και ασχολούνται με τα αγροτικά είναι ασταθής οικονομικά λόγω καιρού που ζημιώνονται οι καλλιέργειες τους. Αυτό είναι ένα ρίσκο και θα έπρεπε να υπάρχουν μηχανισμοί προστασίας, δηλαδή αποζημιώσεις...Θα συμβούλευα να ενημερωθεί και να μορφωθεί με προσωπικό κόστος και να σκεφτεί διεξοδικά . Εγώ το παροτρύνω αυτό, αλλά να το κάνουν σωστά και όχι σαν μια δουλειά του ποδαριού. Να το κάνουν με επαγγελματισμό, σαν να διαχειρίζονται μία εταιρεία...Χρειάζεται προσωπική εργασία και όχι εργάτες για όλα. Ακόμη, χρειάζεται ένα χρηματικό backup και να είναι προετοιμασμένος για ενδεχόμενες απώλειες γιατί θέλει ρίσκο. Το καλύτερο για μένα είναι οι ελιές αν έχει ήδη από γονείς εκτάσεις. Θα πρότεινα να ασχοληθούν με το μάρκετινγκ για να γίνουν μεσάζοντες και να αγοράζουν από τους παραγωγούς και να το μεταπουλούν . Σε αυτό βοηθά αρκετά και το διαδίκτυο. (**memo: εναλλακτική ενασχόληση για ένα νέο στον αγροτικό κλάδο**)

(19) Αποψη για το Κράτος

Θεωρώ ότι αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα γιατί δεν υπάρχει ενθάρρυνση..οι επιδοτήσεις φουσκώνουν τα μυαλά των αγροτών και τους δίνουν ένα εργαλείο χωρίς να ξέρουν να το χρησιμοποιούν. Δεν υπάρχει σωστή

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

κοινωνική υποδομή για δραστηριότητες και έτσι δεν υπάρχει και κίνητρο για να ασχοληθούν. Το κράτος δίνει τις επιδοτήσεις αλλά κανένα άλλο βοήθημα.

(21) Ποιοι γίνονται νέοι αγρότες

..όποιοι το κάνουν το κάνουν αναγκαστικά γιατί είναι η περιουσία γονέων και είναι μία λύση έσχατης ανάγκης επειδή, δεν έχουν τελειώσει κάτι. Ειδικά το κάνουν συνδυαστικά κάνοντας και κάποιο άλλο επάγγελμα.

(24) Πίστη για μέλλον

Είμαι αισιόδοξη. Πρέπει να βλέπουμε αισιόδοξα το μέλλον μας γιατί αυτή είναι η τροφή της εξέλιξης!!! (**memo: αίσθημα ψυχικής θέλησης και ύπαρξης στόχων**)

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 10 έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Χημικός), προέρχεται από αστικό κέντρο και μετακόμισε στην επαρχία λόγω του άντρα της. Παλαιότερα εργαζόταν ως εκπαιδευτικός κάνοντας ιδιαίτερα μαθήματα, ενώ τώρα εργάζεται ως χημικός στην εταιρεία της οικογένειας του άντρα της. Η μετακόμιση και η ενασχόληση της με το ελαιουργείο ήταν αναγκαστική επιλογή, ενώ παράλληλα παρακολουθεί σεμινάρια επιμόρφωσης ώστε να εξελίξει την παραγωγή σε ένα πιο ποιοτικό επίπεδο, αφού η επιχείρηση αργότερα θα περάσει στα χέρια της. Δεν αισθάνεται εγκλωβισμένη στην επαρχία, αλλά περιορισμένη διότι δεν υπάρχουν δραστηριότητες και επιλογές ψυχαγωγίας.
- Έχει γνώση της κατάστασης του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα, δεν επιδοτείται από κάποιο κρατικό επίδομα, ενώ αναφέρει ότι το κράτος δεν ενθαρρύνει τους νέους να εργαστούν στον αγροτικό τομέα, τονίζοντας την έλλειψη υποδομών και τον μη ορθό έλεγχο των επιδοτήσεων. Επίσης, αναφέρει πως όσοι ασχολούνται με αγροτικές δραστηριότητες το κάνουν είτε από ανάγκη, εφόσον υπάρχει η περιουσία γης από τους γονείς τους και επειδή το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο που διαθέτουν δεν τους επιτρέπει να βρουν μια άλλη εργασία, είτε όσοι έχουν περιουσία γης ασχολούνται με αυτή συνδυαστικά με το κύριο επάγγελμά τους. Αναφέρει ότι για να ασχοληθεί κάποιος με αυτόν τον τομέα πέρα από ένα έξτρα οικονομικό κεφάλαιο που πρέπει να διαθέτει, είναι αναγκαίο να ενημερώνεται και να επιμορφώνεται συνεχώς για να μπορέσει να ανταγωνιστεί σε ποιότητα και σε τιμές τις παραγωγές άλλων περιοχών.
- Βλέπουμε λοιπόν, ότι το υποκείμενο ναι μεν επέλεξε να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα αναγκαστικά γιατί ήταν η εργασία του άντρα της, αλλά το έκανε συνειδητοποιημένα γνωρίζοντας ότι θα έχει ένα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

σταθερό και αυξανόμενο εισόδημα, και μακροπρόθεσμα θα αποκτήσει την ίδια την επιχείρηση. Έτσι χρησιμοποιεί τις γνώσεις που διαθέτει ώστε να εξελίξει την παραγωγή, δημιουργώντας ένα ανταγωνιστικό προϊόν που θα προσφέρει οικονομική άνοδο σε αυτήν και στην οικογένειά της.

- Τέλος, στην ερώτηση για την πολιτική της ιδεολογία τοποθετείται στο κέντρο, αλλά η τοποθέτησή της μεταβάλλεται ανάλογα με αυτά που αποκομίζει κάθε φορά. Παρατηρούμε δηλαδή, ότι το υποκείμενο παρουσιάζει χαρακτηριστικά ωφελιμισμού³², αφού κάθε δράση της είτε οικονομική είτε επιμορφωτική, γίνεται με σκοπό το δικό της όφελος και της εταιρείας.

4.11.Κωδικοποίηση συνέντευξης 11

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 11

(3-5) Μορφωτικό επίπεδο και συνδυασμός επιχείρησης με τον αγροτικό τομέα

Έχω τελειώσει μόνο το Λύκειο...Εργάζομαι στην επιχείρηση του άντρα μου, έχουμε μεζεδοπωλείο στο χωριό και όταν προλαβαίνω πάω και λίγο στις ελιές..πιο πολύ τους μήνες που τις μαζεύουμε. (memo: ο ρόλος του άντρα, ακολούθησε τον σύζυγο)

(7-13) Πρόσληψη πραγματικότητας

Δεν έχω μείνει στην πόλη και δεν θα άλλαζα τη ζωή στο χωριό. Δεν νιώθω εγκλωβισμένη και μου αρέσει αρκετά. Μου αρέσει η ηρεμία εδώ και ότι μπορώ να κάνω ταυτόχρονα πολλά πράγματα...Υπάρχει πρόοδος για εμένα, τα θετικά είναι ότι κάνω κάτι δικό μου και δεν έχω αφεντικά...πολλές δυσκολίες. Στο να εξοικειωθώ σε ένα χώρο που δεν γνωρίζω, στα χωράφια δηλαδή, σε ένα πολύ διαφορετικό περιβάλλον. Κάποιες φορές χάνεις τον εαυτό σου γιατί υπάρχει κούραση και δεν ασχολείσαι με τον εαυτό σου. Μεγαλώνεις απότομα...φεύγει η ζωή σου γρήγορα. (memo: αίσθημα στεναχώριας)

³³ «Ο ωφελιμισμός είναι κανονιστική ηθική θεωρία σύμφωνα με την οποία σκοπός των πράξεών μας πρέπει να είναι η μεγαλύτερη κατά το δυνατόν ωφέλεια για τον μεγαλύτερο κατά το δυνατόν αριθμό ατόμων». «Η βασική του αρχή είναι ότι οι ανθρώπινες πράξεις για να θεωρούνται ορθές πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να προάγουν την μεγαλύτερη δυνατή ευτυχία για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων». Τζον Στιούαρτ Μιλ (1806 – 1873), <https://sciencearchives.wordpress.com/>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

(14) Σκέψεις για το μέλλον

Για 5 χρόνια θα έχω και το μαγαζί μέχρι να λήξει το συμβόλαιο του ενοικίου και μετά θα δοκιμάσω νέα πράγματα, θα δω τι με γεμίζει σαν άνθρωπο αλλά δεν έχω σκεφτεί κάτι προς το παρόν. Σίγουρα όμως θα ασχολούμαι με τις ελιές.

(15-16) Άποψη για τις επιδοτήσεις

..θα έμπαινα σε πρόγραμμα, γιατί σε βοηθούν να κάνεις ένα ξεκίνημα χωρίς να χρεωθείς. Δεν νομίζω ότι υπάρχουν αρνητικά. Θα ήθελα τα λεφτά να δοθούν από την αρχή όλα και όχι με δόσεις...δεν τελειώνει η δουλειά στον κλάδο αυτό, άρα σου επιφέρει συνεχώς χρήματα...έχει πέσει η δουλειά στο μαγαζί και ευτυχώς που θα έχει βεντέμα φέτος και κάτι θα βγάλουμε από το λάδι. **(memo: ο αγροτικός τομέας ως πηγή χρημάτων σε οικονομικά δύσκολες καταστάσεις)**

(18-20) Άποψη για το Κράτος

Πιστεύω πως πρέπει να αλλάξουν οι τιμές στην Ελλάδα και το ΦΠΑ. Εμείς δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα χωρίς να μας βοηθήσουν. Πόσες δουλειές να κάνουμε δηλαδή για να επιβιώσουμε**(memo: αίσθημα θυμού και απογοήτευσης)**..Χρειάζεται ενημέρωση αλλά κανείς δεν μας ενημερώνει...ψαχνόμαστε μόνοι μας από το internet ...ρωτάμε μελετητές..**(memo: ανύπαρκτη ενημέρωση)**...Δεν δίνει κίνητρα το κράτος, έπρεπε να δίνει κοινωνικά επιδόματα σε οικογένειες με λίγα εισοδήματα και θα έπρεπε να φτιαχτούν υποδομές στα χωριά για τις δραστηριότητες των παιδιών.

(21) Αντίληψη για τους νέους αγρότες

...το κάνουν μόνο για τα χρήματα και ακολουθούν τους άντρες τους **(memo: ο ρόλος του άντρα)**...σιγά σιγά όμως τους αρέσει γιατί γίνεται συνήθεια.

(22-23) Συμβουλές προς τους νέους αγρότες

Προτείνω αν έχει ήδη χωράφια να ασχοληθεί με ελιές γιατί βγάζεις κέρδος άμα πουλάς το λάδι που μαζεύεις και κρατάς και λάδι για σένα ...να περάσεις τον χρόνο...Οι νέοι πρέπει να δουλέψουν σκληρά για να πετύχουν και το καλύτερο εδώ σε αγροτικές περιοχές είναι οι ελιές γιατί δεν είναι και κάτι δύσκολο να καλλιεργηθεί. Θα συμβούλευα κάτι που να του αρέσει και να μην νιώθει ότι το κάνει με το ζόρι.

(24) Ελπίδα για το μέλλον

..είμαι αισιόδοξη γιατί με προσπάθεια και θέληση όλα τα καταφέρνεις!! **(memo: αίσθημα φόβου, δεν το είπε με πίστη στο λόγο της)**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 11 έχει ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είναι παντρεμένη και έχει δύο παιδιά. Μαζί με τον άντρα της διαθέτουν μια μικρή επιχείρηση, ενώ παράλληλα ασχολείται με αγροτικές εργασίες (ελιές). Παλαιότερα εργαζόταν ως πωλήτρια και φωτογράφος. Είναι ικανοποιημένη με την ζωή της στην επαρχία και την εργασία της, καθώς προγραμματίζει η ίδια το εργασιακό της πρόγραμμα. Αναφέρει ότι υπάρχουν δυσκολίες στην εργασία της, ενώ παλαιότερα υπήρχε κέρδος σήμερα και μετά την απόκτηση των παιδιών, αυτοσυντηρούνται.
- Δεν επωφελείται από κάποιο κρατικό πρόγραμμα επιδοτήσεων αλλά στο μέλλον θα ήθελε, διότι τα χρήματα σε βοηθούν να κάνεις ένα ξεκίνημα χωρίς να χρεωθείς, όπως τονίζει. Παράλληλα αναφέρει ότι ο αγροτικός τομέας είναι ένας σημαντικός οικονομικός τομέας της χώρας μας, αφού έχεις συνέχεια δουλειά άρα και κέρδος, προτρέποντας όσους νέους μένουν σε επαρχία να ασχοληθούν με αυτόν. Βέβαια αναφέρει ότι το κράτος θα έπρεπε να ενισχύει και να ενημερώνει τους νέους περισσότερο, χωρίς να χρειάζεται να το κάνουν από μόνοι τους, καθώς και να μειώσει την φορολογία, ώστε να αυξηθεί το κέρδος.
- Συμπεραίνουμε ότι το υποκείμενο δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο στόχο ή σκοπό όσον αφορά τον αγροτικό κλάδο, ούτε και κάποιο επιχειρηματικό σχέδιο εξέλιξης. Θα ξεκινούσε να ασχολείται συστηματικά με αυτόν τον τομέα μόνο μέσω των χρημάτων που θα λάμβανε χωρίς κάποιο σχέδιο ορθής αξιοποίησης των πόρων που διαθέτει, ενώ για την ώρα επαναπαύεται στην επιχείρηση που έχει με τον άντρα της. Δείχνει μια εργασιακή αισιοδοξία για το μέλλον μη έχοντας όμως συγκεκριμένο πλαίσιο δράσης.
- Τέλος, σημαντικό είναι ότι και εδώ βλέπουμε χρήση λανθάνοντος λεξιλογίου όσον αφορά την απασχόληση των νέων, αντρών και γυναικών (*“Με μια επιχείρηση μπορεί να ασχοληθεί ένας νέος στο χωριό..οι κοπέλες με νύχια ή κομμωτήριο”*¹⁹ ερώτηση), αλλά παρατηρείται και η επίδραση του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και της πατριαρχίας στην ζωή των γυναικών. Πιο συγκεκριμένα, οι «νέοι» άντρες ασχολούνται με επιχειρήσεις, ενώ οι «κοπέλες» γυναίκες με εργασίες που αναδεικνύουν την θηλυκότητα της γυναίκας και αφορούν καθαρά αυτήν. Ακόμα, βλέπουμε πως τα θέλω των αντρών επιδρούν αρκετά στις γυναίκες τους, ακόμη και στο εργασιακό τους περιβάλλον, το οποίο μπορεί να μην επιθυμούν, αλλά βιώνοντας το καθημερινά, μετατρέπεται σε αναγκαστική συνήθεια (²¹ ερώτηση). Σύμφωνα με τον Bourdieu η έξη (Habitus) προσδιορίζει, ασυνείδητα αντιλήψεις και διαμορφώνει τρόπους ζωής. Οι έξεις (συνήθειες) συνιστούν

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

κατηγορίες αντίληψης και αξιολόγησης, με βάση τις οποίες οργανώνεται σε πρακτικό επίπεδο η ζωή ατόμων και ομάδων, και άρα στην προκειμένη περίπτωση στην ζωή του υποκειμένου και των υπόλοιπων γυναικών (Αλεξίου Θ.:2016,σελ. 58).

4.12.Κωδικοποίηση συνέντευξης 12

ΥΠΟΚ.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ 12

(3) Συνδυασμός σπουδών με τον αγροτικό τομέα

Έχω τελειώσει το ΤΕΙ, Διοίκηση Επιχειρήσεων...εργάζομαι στην επιχείρηση του πατέρα μου. Έχουμε ένα ελαιουργείο στο χωριό και είμαι εδώ από τότε που τελείωσα την σχολή. (**memo: συνέχεια οικογενειακής επιχείρησης**)

(7-13) Πρόσληψη Πραγματικότητας

Είμαι ικανοποιημένη από την ζωή στο χωριό και δεν θα άλλαζα τίποτα. Όταν έχεις την δουλειά σου, την οικογένειά σου και τον κύκλο σου δεν σε ενοχλεί ο τόπος που μένεις. Όλα μία συνήθεια είναι και φυσικά δεν θα πήγαινα στην τρέλα της πόλης. (**memo: αίσθηση χαράς για την διαμονή στην επαρχία**)...Θα χαρακτήριζα την πρόοδο μου ικανοποιητική! Εργάζομαι στην οικογενειακή επιχείρηση...είμαι δίπλα σε ανθρώπους που αγαπώ και εμπιστεύομαι και προσπαθούμε μαζί για το καλύτερο..δεν είχα καμία δυσκολία. Μέσα σε αυτή την εταιρεία μεγάλωσα. Ο πατέρας μου με είχε από μικρή εδώ και τα ήξερα όλα (**memo: οικογενειακή θαλπωρή στον εργασιακό χώρο**)... μου αρέσει αυτό που κάνω και ήθελα να συνεχίσω το έργο του πατέρα μου.

(15-17) Άποψη για τις επιδοτήσεις και τον αγροτικό τομέα

...πιστεύω πως πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερος έλεγχος και να γίνεται καλύτερη επιλογή όσον αφορά τις επιδοτήσεις. Δεν πρέπει να χαρίζονται χρήματα σε τεμπέληδες ανθρώπους που δεν τα αξιοποιούν.(**memo: αίσθηση δυσαρέσκειας**)...Είναι ένας δυνατός κλάδος που επηρεάστηκε από την κρίση, όπως όλοι. Πάρα τούτα πάντα θα έχει δυνατότητες ανάπτυξης και πάντα θα θέλουμε να αγοράζουμε προϊόντα που είναι απαραίτητα για την σωστή διατροφή και υγεία του ανθρώπου, όπως είναι το λάδι....πρέπει οι νέοι να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, γιατί κάθε νέος φέρνει μία καινούργια ιδέα και τεχνικές που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας μας.

(19-20) Άποψη για το Κράτος

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Το ελληνικό κράτος δεν ενισχύει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα. Δεν δίνει κίνητρα αλλά αντιθέτως τα τελευταία χρόνια αυξήθηκε η φορολογία και στα αγροτικά...το εισόδημα δεν είναι εξασφαλισμένο και εξαρτάται από πολλούς εξωτερικούς παράγοντες, όπως τον καιρό και την αγορά. Συνεπώς δεν φτάνει μόνο η προσωπική εργασία για να πετύχεις...αν δεν σου δοθεί βοήθεια βρίσκεσαι ένα σκαλοπάτι πριν τον γκρεμό. **(memo: απαραίτητη η βοήθεια για να πετύχεις)**

(21-23) Άποψη για νέους αγρότες και συμβουλές

Δεν γνωρίζω κανένα που να ασχολείται από επιλογή με τα αγροτικά..όλοι μου οι γνωστοί το κάνουν από ανάγκη..για μένα έχει προοπτικές αρκεί να δουλέψεις πάνω σε αυτό, να ψάξεις, να διαβάσεις.. για να παράγεις ένα προϊόν καλής ποιότητας...Ένας νέος πρέπει να παράγει, να συσκευάσει και να διανέμει το προϊόν του. Μόνο έτσι θα πετύχει, αφού πάντα θα υπάρχει η ανάγκη για αγαθά από τον πρωτογενή τομέα. Θα συμβούλευα μόνο να επενδύσει στη γη.

(24) Πίστη για μέλλον

Είμαι αρκετά αισιόδοξη. Θεωρώ ότι υπάρχουν πολλές ευκαιρίες..ήδη πολλοί νέοι στρέφονται στην παραγωγή προϊόντων που είναι καλής ποιότητας, καινοτόμα και καλά για την υγεία των ανθρώπων.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το υποκείμενο 12 έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Διοίκηση επιχειρήσεων) είναι παντρεμένη με ένα παιδί και μένει με τους γονείς της. Εργάζεται στην επιχείρηση του πατέρα της και είναι ικανοποιημένη από την εργασία της αλλά και από την ζωή της στην επαρχία, αφού ζει και εργάζεται δίπλα σε ανθρώπους που γνωρίζει και έχει δημιουργήσει συναισθηματικούς δεσμούς.
- Ήταν επιλογή της η συγκεκριμένη εργασιακή απασχόληση ενώ δεν αντιμετώπισε δυσκολίες προσαρμογής στην επαρχία. Δεν επιδοτείται από κρατικό πρόγραμμα και θεωρεί ότι το κράτος θα έπρεπε να διενεργεί ελέγχους σε αυτούς που λαμβάνουν τις επιδοτήσεις, ώστε να αξιοποιούνται σωστά τα χρήματα. Ακόμα δεν δείχνει ικανοποιημένη από την λειτουργία του κράτους, διότι θεωρεί ότι δεν δίνει κίνητρα στους νέους.
- Το υποκείμενο φαίνεται να έχει κάποιες αντιφάσεις σχετικά με την επιμόρφωση των νέων. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρει ότι οι νέοι θα έπρεπε να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα γιατί έχουν καινούργιες ιδέες, πρέπει να επιμορφώνονται και να ενημερώνονται συνεχώς, ώστε να παράγουν ένα ποιοτικό προϊόν, αλλά η ίδια έχει απόλυτη

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

εμπιστοσύνη στον εαυτό της αναφέροντας ότι έχει τις απαραίτητες γνώσεις για την θέση στην οποία εργάζεται, χωρίς να χρειάζεται περαιτέρω εκπαίδευση και επιμόρφωση. Αυτή της η στάση παρουσιάζει χαρακτηριστικά ναρκισσισμού, αφού φαίνεται να αισθάνεται υπεροχή και ανωτερότητα απέναντι σε άλλα άτομα (αυτή είναι πλήρως μορφωμένη, οι άλλοι χρειάζονται συνεχή μόρφωση)³³.

- Τέλος και εδώ βλέπουμε την επίδραση της έξης (Habitus), δηλαδή το υποκείμενο μετά την ολοκλήρωση των σπουδών της επέστρεψε σε ένα πλαίσιο στο οποίο είχε διαμορφώσει τις αντιλήψεις και τον τρόπο ζωής της. Σημαντικό είναι ότι κάθε κοινωνική τάξη έχει αποκτήσει τη δική της έξη και τις δικές της πρακτικές, με αποτέλεσμα τα άτομα μέσω αυτών να τοποθετούνται στον κοινωνικό (άρα και εργασιακό) χώρο, όπως συμβαίνει με το υποκείμενο. Με άλλα λόγια, το υποκείμενο είναι δύσκολο να αποβάλλει τις συνήθειες μέσα στις οποίες διαμορφώθηκε η κοινωνική συνείδηση όχι μόνο αυτής αλλά και του περιγυρού της, δεν μπορεί δηλαδή να παρεκκλίνει από αυτό που η κοινωνία και το υποκείμενο το ίδιο θεωρεί σωστό, άρα το ενστερνίζεται σαν να είναι μία ιδανική επιλογή και όχι κάτι αναγκαίο.
- Έτσι το υποκείμενο 12 θεωρεί την εταιρεία του πατέρα της μια ιδανική επαγγελματική αποκατάσταση, αφού αφενός διαθέτει την απαραίτητη μόρφωση γνωρίζοντας αρκετά καλά την δουλειά (μεγάλωσε μέσα στην εταιρεία) και αφετέρου με το πέρασμα των χρόνων έχει δημιουργήσει στενούς δεσμούς με τους εργαζόμενους και τους πελάτες. Δεν θεωρεί αναγκαία επιλογή την εργασία της, όμως στην πραγματικότητα είναι μια «έτοιμη» επαγγελματική αποκατάσταση, (κάποιος πρέπει να συνεχίσει την οικογενειακή επιχείρηση).

³³Ναρκισσισμός: Η παθολογική εμμονή με το εγώ, Δρ.Λίζα Βάρβογλη, Ph.D. Ψυχολόγος Ψυχοθεραπεύτρια, Επιστημονική Συνεργάτις Ιατρικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών και Παν/μίου Harvard. (<https://www.in.gr/2004/04/20/health/health-news/narkissismos-i-pathologiki-emmoni-me-to-egw/>)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ- ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα διπλωματική εργασία μελέτησε τον αγροτικό κλάδο, καθώς και πως αυτός θα μπορούσε να καταστεί ένα επάγγελμα του μέλλοντος για την νέα γενιά, αλλά και αν οι νέοι μπορούν να βρουν ευκαιρίες σε αυτόν. Έπειτα από την μελέτη βιβλιογραφικών πηγών διαπιστώθηκε ότι η οικονομική κρίση έπληξε την οικονομία, τα εισοδήματα των πολιτών και ανέδειξε τις αδυναμίες του κράτους. Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, ως αποτέλεσμα της ύφεσης που πλήττει την ελληνική οικονομία και της εκτίναξης των ποσοστών ανεργίας της νέας γενιάς, πολλοί νέοι άνθρωποι επέλεξαν να ασχοληθούν επαγγελματικά με τον αγροτικό τομέα, σαν επιλογή σωτήριας λύσης, κάτι που αποδεικνύεται από την ύπαρξη αρκετών επιδοτούμενων προγραμμάτων από το ΕΣΠΑ (Νέοι Αγρότες, Προγράμματα Leader). Ενδεικτικά αναφέρονται οι νέοι αγρότες, δηλαδή νέοι άνθρωποι, κατά βάση πρώην κάτοικοι πόλεων, μορφωμένοι και πρόθυμοι να εργαστούν στη γη για να μετατρέψουν τις ιδέες τους σε πραγματικότητα.

Παρά ταύτα, τα βασικότερα προβλήματα του ελληνικού πρωτογενούς τομέα παραμένουν ενεργά, καθιστώντας μη εφικτό τον εκσυγχρονισμό του. Ο μικρός κλήρος σε μειονεκτικές περιοχές, οι χαμηλές τιμές των προϊόντων, η γήρανση του αγροτικού πληθυσμού, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των νέων κατοίκων της υπαίθρου, η έλλειψη συνεργατικότητας και οργάνωσης σε ομάδες παραγωγών, καθώς και η δυσκολία υιοθέτησης καινοτομίας, τοποθετούν τον αγροτικό κλάδο σε ένα δύσβατο μονοπάτι προς τους νέους με καινοτόμες ιδέες και πρακτικές. Ακόμη, υπάρχει το φαινόμενο των εκτεταμένων επιδοτήσεων που συντηρούν ένα μεγάλο αριθμό μη βιώσιμων εκμεταλλεύσεων, με κατόχους των εκτάσεων αυτών να είναι πολλές φορές γυναίκες. Πιο συγκεκριμένα, οι πολυαπασχολούμενοι άνδρες κάτοχοι μεταβιβάζουν τις εκτάσεις γης στη σύζυγό τους, προκειμένου να διατηρηθεί η αγροτική επαγγελματική ταυτότητα και παράλληλα να εξασφαλιστεί η πρόσβαση στους πόρους από τα προωθούμενα επιδόματα. Άξιο αναφοράς είναι η πατριαρχική δομή της αγροτικής οικογένειας που περιορίζει τις δυνατότητες ελεύθερης κίνησης της γυναίκας σε σχέση με τους άντρες. Παρατηρείται λοιπόν, ένα σύμπλεγμα αδράνειας, οπισθοδρομικών νοοτροπιών, παγιωμένων και αμετάβλητων συμφερόντων, χαμηλού και ξεπερασμένου επιπέδου γνώσεων που ακυρώνει καλές προθέσεις και πολιτικές.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Πρέπει να ληφθεί υπόψη πως τα συμπεράσματα της έρευνας δεν είναι γενικεύσιμα, αλλά αφορούν την συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης. Τα αποτελέσματα από τις δώδεκα συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν είναι ότι αφενός διατρέχει η θέληση αρκετών καταρτισμένων νέων να ενταχθούν στον αγροτικό κλάδο και να εργαστούν με πείσμα και όρεξη για την ανάπτυξή του, αφετέρου δεν υπάρχουν ευκαιρίες και κίνητρα από το Κράτος, αφού έχουν να αντιμετωπίσουν αρκετές δυσκολίες (π.χ. οικονομικές, φορολογία, γραφειοκρατία, παρωχημένες αντιλήψεις των κατοίκων της υπαίθρου κ.α.). Η εκπόνηση της πρωτογενούς έρευνας έδειξε πως οι νέοι που στρέφονται προς τον αγροτικό κλάδο είναι ως επί το πλείστον άτομα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο (low and medium skilled), οι οποίοι είχαν ήδη εκτάσεις γης, λόγω κληρονομικής περιουσίας και απασχολούνται στον συγκεκριμένο κλάδο αναγκαστικά, αφού δεν είχαν κάποια άλλη διέξοδο και μαστίζονταν από την οικονομική δυσπραγία.

Πιο αναλυτικά:

- Στον λόγο της μεγάλης πλειοψηφίας των συμμετεχόντων αναπτύσσεται ένας παραδοσιακός και συντηρητικός λόγος σχετικά με τον επαγγελματικό τους χώρο με έντονα στοιχεία της αναγκαιότητας του κρατισμού.
- Δεν υπάρχει η έκφραση καμίας συλλογικότητας, όλοι εκφράζονται ατομικά ανεξαρτήτως του μορφωτικού τους επιπέδου.
- Καθοριστικός παράγοντας για την ενασχόληση με τον αγροτικό τομέα αποτελεί η ύπαρξη αγροτικού κεφαλαίου (εκτάσεις γης) από κληρονομική χρήση και ακολουθείται η οικογενειακή παράδοση στον πρωτογενή τομέα από όλα τα υποκείμενα.
- Σημειώνεται ότι οι συνεντευξιαζόμενες γυναίκες ακολούθησαν το επάγγελμα είτε του άντρα τους είτε του πατέρα τους. Σχετικά με την κοινωνική και εργασιακή τοποθέτηση των γυναικών μπορούμε να ισχυριστούμε μελετώντας τον λόγο τους ότι λόγω κυρίως του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και της οικογενειακής τους κατάστασης δεν έχουν περιθώρια προσωπικής, κοινωνικής και οικονομικής ανέλιξης, αφήνοντας ασυνείδητα οι επιλογές τους να εξαρτηθούν από τον άντρα τους, έχοντας ενσωματώσει τα κοινωνικά στερεότυπα που αφορούν το γυναικείο φύλο. Εξαιρείται το υποκείμενο 10. Αναφορικά με την παραπάνω κατάσταση

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

εξάρτησης των γυναικών, δε θα ήταν τολμηρό να ισχυριστούμε ότι, καθώς οι κοινωνικές αλλαγές, ειδικά όσον αφορά την ισότητα μεταξύ των δύο φύλων είναι αργές, απαιτείται μια αγροτική πολιτική η οποία θα εντάσσει και τον γυναικείο πληθυσμό στην αντίστοιχη επαγγελματική προοπτική.

- Στην συντριπτική τους πλειοψηφία επικρίνουν την οικονομική αγροτική πολιτική των επιχορηγήσεων και της απουσίας ελέγχου τους. Παρατηρούμε λοιπόν ότι παρά το ιδιαίτερα ογκώδες μέγεθος των κρατικών επιδοτήσεων στον αγροτικό τομέα, οι αγρότες του δείγματος θεωρούν ότι είτε δεν αρκεί είτε δεν συμβάλλει στην εξέλιξη της εργασίας τους. Παρόλα αυτά εκφράζουν με αντιφατικό τρόπο ότι χωρίς τις κρατικές επιδοτήσεις είναι αδύνατη η κοινωνική κινητικότητα των ίδιων.
- Η πλειοψηφία των υποκειμένων δεν μπορούν να συσχετίσουν την εργασία τους με δημιουργικές και γνωστικές ικανότητες, άρα δεν μπορούν να την συσχετίσουν και με την δημιουργία κέρδους.
- Ένα ενδιαφέρον εύρημα της έρευνας αποτελεί ότι δε σχετίζεται απαραίτητα το μορφωτικό επίπεδο με μια φιλελεύθερη ιδεολογία που εκφράζει τη δυνατότητα του υποκειμένου να ελέγχει την εργασία του και να προβαίνει σε επιλογές ανεξαρτήτως της κρατικής εξάρτησης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν δύο νέοι αγρότες, ο ένας απόφοιτος Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και ο άλλος απόφοιτος βασικής εκπαίδευσης των οποίων ωστόσο οι απόψεις συγκλίνουν σχετικά με το ότι η επαγγελματική και επιχειρηματική τους εξέλιξη βασίζεται κατά βάση στην προσωπική προσπάθεια, στην ατομική εξέλιξη καθώς και σε δεξιότητες και ικανότητες, και όχι μόνο στην κρατική παρέμβαση, όπως φαίνεται να υποστηρίζεται από όλους τους υπόλοιπους συμμετέχοντες στην έρευνα (Υποκείμενα 7 και 8).

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι η επιδοματική αγροτική πολιτική του κράτους μάλλον δημιουργεί επαναπαυόμενους νέους αγρότες χωρίς τη διάθεση για έναν μακροπρόθεσμο προγραμματισμό της επαγγελματικής τους ενασχόλησης με προοπτική για το μέλλον. Συντηρείται μάλλον μια κατάσταση κρατισμού που δε συνάδει με το επιχειρηματικό πνεύμα και μάλιστα σε έναν τόσο καίριο για την ελληνική οικονομία τομέα, όπως είναι ο πρωτογενής.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Αναφορικά λοιπόν τόσο με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας με βάση τα οποία δομήθηκε το παραπάνω θεωρητικό πλαίσιο, θα μπορούσαμε να προβούμε σε κάποιες προτάσεις:

Συγκεκριμένα, προτείνεται η βελτίωση στοχευμένων και επικαιροποιημένων γνώσεων και δεξιοτήτων, μέσω δράσεων κατάρτισης και ενημέρωσης, που θα λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των νέων που θέλουν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα και έχουν βλέψεις, οράματα και στόχους για την δημιουργία μίας νέας κουλτούρας αγροτικής καινοτομικής επιχειρηματικότητας. Είναι ανάγκη να υπάρχει ενθάρρυνση από δημόσιες αγροτικές επαγγελματικής σχολές εκπαίδευσης και κατάρτισης για προτροπή δράσης της νέας γενιά, η οποία θέλει να απασχοληθεί στον αγροτικό τομέα. Για παράδειγμα προτείνονται κίνητρα προς τους νέους για εύρος δυνατοτήτων μετά την αποφοίτησή τους σε κάποια Γεωργική Σχολή, όπως α) αυξημένη μοριοδότηση για ένταξη σε αναπτυξιακά προγράμματα της Ε.Ε, β) δυνατότητα απασχόλησης στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα σε αντίστοιχες προς την ειδικότητα τους θέσεις, γ) σταδιοδρομία ως ελεύθεροι επαγγελματίες, και δ) δυνατότητα συνέχισης των σπουδών τους σε δημόσια και ιδιωτικά ΙΕΚ. Ακόμη, καλό θα ήταν στους νέους ενταγμένους αγρότες σε προγράμματα επιδοτήσεων να χορηγείται η χρηματική επιδότηση μετά τη λήξη κάποιου υποχρεωτικού προγράμματος κατάρτισης πάνω στο αντικείμενο, καθώς και να γίνεται έλεγχος των δηλωμένων στρεμμάτων και της καλλιέργειας των αγροτών σε σύγκριση με το ποσό των επιδοτήσεων που λαμβάνουν, για τυχόν ψευδή στοιχεία.

Επιπρόσθετα, το Κράτος θα έπρεπε να βοηθήσει τη νέα γενιά σε αυτή την τολμηρή στροφή προς την καλλιέργεια της υπαίθρου, μειώνοντας τους φόρους και προσφέροντας κοινωνικά επιδόματα για τις νέες οικογένειες αγροτών που μένουν σε αγροτικές περιοχές δύσβατες και μακριά από ανεπτυγμένες πόλεις ή κωμοπόλεις ασκώντας παράλληλα αυστηρούς ελέγχους στον τρόπο αξιοποίησης των επιδοτήσεων. Καθοριστικό παράγοντα για την ανέλιξη των νέων αγροτών θα ήταν ο έλεγχος των καλλιεργήσιμων εκτάσεων από αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες για την επίγνωση πάνω σε τι ευδοκίμει σε κάθε αγροτική περιοχή ανάλογα με το χώμα, το νερό και το κλίμα, έτσι ώστε να υπάρξει το βέλτιστο όφελος προς τους αγρότες.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Η ενίσχυση της συνεργασίας και της δικτύωσης για την προώθηση των τοπικών προϊόντων, η ανάπτυξη αγροτουρισμού με έμφαση στη μεταποίηση, τυποποίηση και την πιστοποίηση των προϊόντων και η βελτίωση των υποδομών μικρής κλίμακας για ενίσχυση της ελκυστικότητας του αγροτικού χώρου και της βελτίωσης ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου είναι σίγουρο ότι θα μπορούσαν να αναδείξουν τον αγροτικό τομέα, μετατρέποντάς τον σε ένα επάγγελμα «ονείρων» για τους νέους ανθρώπους. Ακρογωνιαίος λίθος για να γίνει ελκυστικός ο αγροτικός τομέας προς τους νέους και να αναβαθμιστεί είναι να κατανοηθεί η έννοια της ανάπτυξης της υπαίθρου, δίνοντας έμφαση αρχικά στην σωματική, κοινωνική και οικονομική βελτίωση των αγροτικών κοινοτήτων. Συνεπώς, ο αγροτικός τομέας θα μπορούσε να αποτελέσει μια ενδιαφέρουσα οικονομική δραστηριότητα και επάγγελμα του μέλλοντος για την νέα καταρτισμένη γενιά, που μαστίζεται από την ανεργία, παρά το γεγονός ότι η επιτυχής είσοδος των νέων στον αγροτικό κλάδο απαιτεί την διευθέτηση σημαντικών προϋποθέσεων, που τον συνοδεύουν.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ

1. Αλεξίου Θ. (2016). *Κοινωνικές Τάξεις Κοινωνικές Ανισότητες και Συνθήκες Ζωής*, Αθήνα: Παπαζήσης
2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου, Δρακάκη Ε., Τσαγκαράκη Μ., Ταβλαδωράκη Α. (επιμ.) «*Με οδηγό την ανάπτυξη LEADER, Έντυπο Βιβλίο Προβολής των αποτελεσμάτων του Τ.Π. Άξονα 4 «Εφαρμογή του προγράμματος LEADER 2010-2015»*», Αρχάνες: Αναπτυξιακή Ηρακλείου Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ
3. Γεωργά Ο., (2011). *Εισοδηματικές όψεις του αγροτικού ζητήματος : Η περίπτωση των ελλαιοκομικών εκμεταλλεύσεων*, Αθήνα: Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, Π.Μ.Σ Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου, Μεταπτυχιακή Εργασία
4. Δράση «Δικτύωση» του τοπικού σχεδίου για την απασχόληση με τίτλο «Στηρίζουμε την εργασία και την ανάπτυξη», της Αναπτυξιακής Σύμπραξης ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ε.Ε. μέσω του Άξονα Προτεραιότητας 3 «Διευκόλυνση της πρόσβασης» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013,(2015). *Οδηγός καλών πρακτικών στον πρωτογενή τομέα Κοινωνική Επιχειρηματικότητα*, Σητεία: Ένωση Ξενοδοχείων Επαρχίας Σητείας
5. Ενημερωτικό Υλικό ΕΠΑΣ ΚΡΗΤΗΣ (2019). *Αμπελούζος : Γραμματεία Γεωργικής Σχολής Μεσσαράς*
6. Ενημερωτικό Υλικό–2^{ης} Πρόσκλησης Ενδιαφέροντος (2012-2013). Ηράκλειο: Αναπτυξιακή Ηρακλείου
7. Ευρωπαϊκό ελεγκτικό συνέδριο (2016). *Έχει σχεδιαστεί σωστά και βασίζεται σε ορθά δεδομένα το σύστημα της Επιτροπής για τη μέτρηση των επιδόσεων σε σχέση με τα εισοδήματα των γεωργών;*, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ειδική Έκθεση, αρ.1
8. Ίσαρη Φ. & Πουρκός Μ.,(2015). *Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας, Εφαρμογές στην ψυχολογία και την εκπαίδευση*, Αθήνα: Κάλλιπος
9. Καδίτη Ε. & Νίτση Ε. (2010). *Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα*, Αθήνα: Κέντρο Προγραμματισμού και οικονομικών ερευνών, Εκθέσεις 60
10. Καζαντζίδου Σ. (2014). *Ο αγροτουρισμός και η ανάπτυξη του σε ευρωπαϊκό, διεθνές και ελλαδικό επίπεδο. Μελέτη περίπτωσης: η περιοχή των Ζαγοροχωριών του νομού Ιωαννίνων*,

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης, Διπλωματική Εργασία

11. Καλιτσουνάκη Α. (2012). *Κοινωνικοί και Τεχνολογικοί Μετασχηματισμοί στον Αγροτικό Τομέα της Κρήτης*, Χανιά: Πολυτεχνείο Κρήτης Μεταπτυχιακή Διατριβή, Γενικό Τμήμα, Πολυτεχνείο Κρήτης
12. Καραγιάννης, Α. (2011). *Οικονομικός φιλελευθερισμός κατά τον Adam Smith*, Αθήνα: Φιλελεύθερα Κείμενα 1
13. Κοτσαύτη Π.Ι. (2012). *Όψεις διαφοροποίησης των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Η περίπτωση των Παραπαρνάσσιων δήμων Αμφίκλειας και Τιθορέας*, Αθήνα: Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, Π.Μ.Σ Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου, Μεταπτυχιακή Εργασία
14. Λαρίση Ε. (2014). *Αγροτική οικονομία», μεταπτυχιακή διατριβή η πορεία του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα*, Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, Σχολή Γεωπονίας, δασολογίας & φυσικού περιβάλλοντος, Π.Μ.Σ Αγροτική Οικονομία, Μεταπτυχιακή Διατριβή
15. Λιοδάκης, Γ.(2011). *Ο αγροτικός τομέας στις Συμπληγάδες της οικονομικής κρίσης*, στο Βλάχου, Α., Θεοχαράκης, Ν. και Μυλωνάκης Δ. (επιμ.), *Οικονομική Κρίση και Ελλάδα, Επιστημονική Εταιρεία Πολιτικής Οικονομίας*, Αθήνα: Gutenberg
16. Μάττας, Κ. και Β. Τζουβελέκας (2000). *«Ιστορική Εξέλιξη και Σημερινή Διάρθρωση της Περιφερειακής οικονομίας της Κρήτης»*, στο Λιοδάκης, Γ. (επιμ.) *Ο Αγροτικός Τομέας της Κρήτης: Προβλήματα και Προοπτικές*, Χανιά: Γενικό Τμήμα Πολυτεχνείου Κρήτης
17. Μελέτη με θέμα: *Η ελληνίδα αγρότισσα: αποτύπωση της συμμετοχής, προβλήματα, προκλήσεις και προτάσεις πολιτικής για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των γυναικών στον αγροτικό τομέα και την ελληνική ύπαιθρο*, Σύμβαση της 22/6/2017, Υπουργείο εσωτερικών γενική γραμματεία ισότητας των φύλων/Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εσωτερικών, Επιστημονικά Υπεύθυνη, Σχεδιασμός, Υλοποίηση Έρευνας, Συγγραφή Μελέτης: Μαρία Γκασούκα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου, Με τη συμβολή της Ξανθίππης Φουλίδη, Μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας Πανεπιστημίου Αιγαίου
18. Νικολαΐδης Ε.& Στασινόπουλος Γ. (2015). *Οι αναπτυξιακές δυνατότητες του αγροτροφικού συστήματος στην Ελλάδα*, Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Παρατηρητήριο οικονομικών

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

και κοινωνικών εξελίξεων, ερευνητική μονάδα μακροοικονομικής ανάλυσης και οικονομικού μετασχηματισμού

19. Παπαδάκης Ν., (2015). Σημειώσεις Διαλέξεων του μαθήματος «Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες», Ρέθυμνο : Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών
20. Παπαδάκης Ν., (2018). Σημειώσεις Διαλέξεων του μαθήματος «Μεθοδολογία της έρευνας», Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών
21. Παπαδάκης Ν., Κυρίδης Α., Φωτόπουλος Ν. (2016). *Νέα γένια και Neets στην Ελλάδα της κρίσης οι επείγουσες διαστάσεις του προβλήματος: Έρευνα και Ολοκληρωμένη Παρέμβαση*, Αθήνα: Ι.ΣΙΔΕΡΗΣ
22. Παπαστάμος,Σ., (2008). *Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία*, Αθήνα: Πεδίο
23. Περιφέρεια Κρήτης, (2011). *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Κρήτης 2012-2014 Στρατηγικός Σχεδιασμός*, Ηράκλειο Κρήτης: Περιφέρεια Κρήτης
24. Σπανού Δ. & Ζωγράφος Θ. (2014). *Επιστροφή στις γεωργικές δραστηριότητες ως απάντηση στην οικονομική κρίση*, Καβάλα: ΑΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Τμήμα λογιστικής και χρηματοοικονομικής
25. Ταρουδάκης Μ., Τζουβελέκας Β., Παπαδάκης Ν. (2016). *Περιφερειακός μηχανισμός Παρακολούθησης της αγοράς εργασίας στην Κρήτη*, Χρηματοδότηση: Περιφέρεια Κρήτης, Cedefop, Skills Forecast – Labour Force, Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης
26. Ταρουδάκης Μ., Τζουβελέκας Β., Παπαδάκης Ν. (2016). *Περιφερειακός μηχανισμός Παρακολούθησης της αγοράς εργασίας στην Κρήτη*, OECD (2011), Help Wanted? Providing and Paying for Long-Term Care. Sizing Up the Challenge Ahead: Future Demographic Trends and Long-term Care Costs, Χρηματοδότηση: Περιφέρεια Κρήτης, Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης
27. Ταρουδάκης Μ., Τζουβελέκας Β., Παπαδάκης Ν. (2016). *Περιφερειακός μηχανισμός Παρακολούθησης της αγοράς εργασίας στην Κρήτη*, ΚΑΝΕΠ/ ΓΣΕΕ (2015), *Τα βασικά μεγέθη της εκπαίδευσης 2015. Η ελληνική Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Μέρος Α΄*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ ΓΣΕΕ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

28. Τζουβελέκας, Β. (2000). *«Παραγωγική Διάρθρωση και Βιωσιμότητα των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων της Κρήτης»*, στο Λιοδάκης, Γ. (επιμ.) *Ο Αγροτικός Τομέας της Κρήτης: Προβλήματα και Προοπτικές*, Χανιά: Γενικό Τμήμα Πολυτεχνείου Κρήτης
29. Τσαπάκη Ι.Χ., (2011). *Ο αγροτουρισμός στην Ελλάδα και στην Ευρώπη*, Πειραιάς: Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Π.Μ.Σ Διοίκηση Επιχειρήσεων και Management Τουρισμού, Διπλωματική Εργασία
30. Τόγιας Α., (2013). *Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης σε μια αγροτική περιοχή: η περίπτωση της αρχαίας Επιδαύρου*. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Γεωπονίας, Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης, Π.Μ.Σ Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου, Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία
31. Τσιώλης, (2014). *Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης στην ποιοτική κοινωνική έρευνα*, κεφάλαιο Β1: *Η παραγωγή εμπειρικά θεμελιωμένης θεωρίας: Η μεθοδολογία της Grounded Theory*, Αθήνα: Κριτική
32. Χαλκιαδάκης Ε. (2018). *Αναντιστοιχία δεξιοτήτων, βιοτική τροχιά και απασχόληση στην Κρήτη την περίοδο της κρίσης*, Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης, Π.Μ.Σ Πολιτική Ανάλυση και Πολιτική Θεωρία, Μεταπτυχιακή Εργασία Ειδίκευσης
33. Χριστοφόρου Α., Μακαντάση Φ., Πιερρακάκης Κ., Τσακλόγλου Π. (2018). *Διαγενεακή Μεταβίβαση Πόρων και Αξιών σε Περιόδους Κρίσης: Μεταβολές στην Απασχόληση και Εκπαίδευση των Νέων στην Ελλάδα*, Αθήνα: διαΝΟΕσις, Οργανισμός Έρευνας και Ανάλυσης
34. Anthony Giddens, (2014). *Συνέπειες της νεωτερικότητας*, Αθήνα: Κριτική
35. Dechaux, J.-H., Μτφρ. Καυκίας,Γ,(2008). *Η Κοινωνιολογία της Οικογένειας*, Αθήνα: Πολύτροπον
36. Kantzara, V. (2006). *Patriarchy*, Fitzpatrick T., *International Encyclopedia of Social Policy*, London: Routledge
37. *«Research and Comprehensive Intervention for the social inclusion of a major socially vulnerable group: Psychological profile / psychopathology, skills' profile, needs assessment and programmes' development for training-reskilling and psychological support towards the re-inclusion of «young people not in education, employment of training»»* {«Έρευνα και ολοκληρωμένη παρέμβαση για την κοινωνική ενσωμάτωση μιας μείζονος κοινωνικά

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ευάλωτης ομάδας: ψυχολογικό προφίλ/ψυχοπαθολογία, προφίλ δεξιοτήτων, διάγνωση αναγκών και ανάπτυξη προγραμμάτων για την κατάρτιση-reskilling και την ψυχολογική υποστήριξη προς την επαν-ενσωμάτωση των «νέων ανθρώπων εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης (Neets)». (2016). Φορείς Υλοποίησης: ΚΑΝΕΠ/ ΓΣΕΕ, ΚΕΠΕΤ & ΚΕΑΔΙΚ Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης Π.Κ.. Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ν. Παπαδάκης, Χρηματοδότηση: Χ.Μ. Ε.Ο.Χ.

38. Robson, (2017). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*, (μτφ. Β.Νταλάκου, Κ.Βασιλικού, επιμ. Κ.Μιχαλοπούλου), Αθήνα: Gutenberg
39. Strauss A. and Corbin J. (1998). *Basics of Qualitative Research Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*, United States of America: Library of Congress Cataloging in Publication Data

Ιστοσελίδες:

40. Ανεργία των νέων στην Ελλάδα, ανακτήθηκε στις 26.10.19 από:
<https://www.dianeosis.org/research/anergia-neon/>
41. Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 2011, Δημογραφικά χαρακτηριστικά, Χαρακτηριστικά κατοικιών - νοικοκυριών, Οικονομικά χαρακτηριστικά, ανακτήθηκαν στις 13.11.19 από :
<https://www.statistics.gr/2011-census-pop-hous>
42. Γιάννης Αλεξόπουλος, (2016), *Τα προβλήματα των Νέων αγροτών*, ανακτήθηκε στις 13.11.19 από: <https://www.agrocapital.gr/Category/Proswpa/Article/22075/ta-problimata-twn-newn-agrotwn>
43. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνοτροφίας, (2019), ανακτήθηκε στις 18.10.19 από: <https://www.crete.gov.gr/oikonomia>
44. Ενημερωτικό Υλικό από τον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό – Δήμητρα, ανακτήθηκε στις 18.10.19 από : www.elgo.gr
45. Περιφέρεια Κρήτης,(2019),Επίσημος ιστοχώρος, ανακτήθηκε στις 18.10.19 από:
<http://www.crete.gov.gr>
46. Πανελλήνια Ένωση Νέων Αγροτών,(2019), ανακτήθηκε 13.11.19 από:
<http://www.neoiagrotos.eu/>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

47. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΑΑ) 2014 – 2020, ανακτήθηκε στις 16.11.19 από : <http://www.agrotikianaptixi.gr/el/content/leader-clld>
48. Μορφές Συντηρητισμού, ανακτήθηκε στις 27.12.19 από:http://akritas-neoliberalism.blogspot.com/2019/03/blog-post_24.html
49. Οικονομικός Φιλελευθερισμός, ανακτήθηκε στις 27.12.19 από:
<http://users.uoa.gr/~ahatzis/Karayiannis.pdf>
50. Ο ωφελιμισμός, Τζον Στιούαρτ Μιλ (1806 – 1873), ανακτήθηκε στις 28.12.19 από:
<https://sciencearchives.wordpress.com/>
51. Neets2 – Ταυτότητα της Έρευνας (2016), ανακτήθηκε στις 18.10.19 από:
http://neets2.soc.uoc.gr/?page_id=53&lang=el

Υλικό και κατευθυντήριες γραμμές από ανθρώπους με εμπειρία και γνώση του αντικειμένου για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας, τους οποίους και ευχαριστώ ιδιαίτερα:

- Αθανασία Μιχαλοπούλου (2019), Συζήτηση και κατευθυντήριες γραμμές για την ψυχολογία των υποκειμένων της έρευνας, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας-Θεραπεύτρια Ζεύγους
- Μαρακομιχέλακη Νικολέτα (2019), Συνέντευξη έρευνας και κατευθυντήριες γραμμές για τους νέους αγρότες και τις επιδοτήσεις που λαμβάνουν ανάλογα με την καλλιέργεια που παράγουν, Σύμβουλος Επιχειρηματικής Ανάπτυξης, Μοίρες Ηρακλείου
- Δαμιανάκης Μανώλης (2019), Συνέντευξη έρευνας, ενημερωτικό υλικό και κατευθυντήριες γραμμές για τον όρο «νέος αγρότης» καθώς και για τους παράγοντες των μικρών αγροτεμαχίων γης, Μελετητής, Ένωση Ηρακλείου
- Χαλκιαδάκη Μαρία (2019), Συνέντευξη έρευνας, ενημερωτικό υλικό και κατευθυντήριες γραμμές για τους νέους αγρότες και τα μαθήματα που διδάσκονται στην Γεωργική Σχολή Μεσσαράς στον Αμπελούζο, Γραμματέας της σχολής και Καθηγήτρια Γεωπονίας, ΕΠΑΣ Κρήτης.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1 : Η συνολική καλλιεργούμενη γεωργική γη (αροτραίες καλλιέργειες, κηπευτική γη, μόνιμες καλλιέργειες και αγροαναπαύσεις), ΕΛΣΤΑΤ, 2017, σελ.29

Γράφημα 2 : Ελιές, αριθμός δένδρων ανά χρήση, νομός Ηρακλείου, ΕΛΣΤΑΤ, 2017, σελ.36

Γράφημα 3 : Νομός Ηρακλείου, Συνολικός αριθμός δένδρων για παραγωγή κυριότερων καλλιεργειών, ΕΛΣΤΑΤ, Γεωργική Στατιστική, σελ.36

Γράφημα 4 : Νομός Ηρακλείου, Συνολικός αριθμός δένδρων για παραγωγή κυριότερων καλλιεργειών, ΕΛΣΤΑΤ, Αποτελέσματα της Ετήσιας Γεωργικής Στατιστικής Έρευνας (ΕΓΕ), 2017, σελ 37

Γράφημα 5 : Αριθμός εκμετάλλευσης ζώων κατά είδος, Περιφέρεια Κρήτης (2009), ΕΛΣΤΑΤ, Αποτελέσματα της Ετήσιας Γεωργικής Στατιστικής Έρευνας (ΕΓΕ), 2017, σελ.37

Γράφημα 6 : Ποσοστά γυναικών, Νέες αγρότισσες στο νομό Ηρακλείου, Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, 2019, σελ.38

Γράφημα 7 : Ποσοστά ανδρών, Νέοι αγρότες στον Νομό Ηρακλείου, Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, 2019, σελ.38

Γράφημα 8 : Αποτελέσματα Έρευνας, «Βιοτικές Τροχιές και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί νέων σε αγροτικές περιοχές: έρευνα πεδίου στον νόμο Ηρακλείου», Αίσθημα χαράς ή εγκλωβισμού σε αγροτικές περιοχές, 2019, σελ.50

Γράφημα 9 : Αποτελέσματα Έρευνας, «Βιοτικές Τροχιές και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί νέων σε αγροτικές περιοχές: έρευνα πεδίου στον νόμο Ηρακλείου», Ποσοστά ικανοποιητικής προόδου, 2019, σελ.53

Γράφημα 10 : Αποτελέσματα Έρευνας, «Βιοτικές Τροχιές και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί νέων σε αγροτικές περιοχές: έρευνα πεδίου στον νόμο Ηρακλείου», Ποσοστά αισιοδοξίας για το μέλλον, 2019, σελ.58

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας1: Ποσά επιδοτήσεων νέων αγροτών, Σύμβουλος Επιχειρηματικής Ανάπτυξης, Μαρακομιχελάκη Νικολέτα, Μοίρες Ηρακλείου, 2019, σελ.33

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Πίνακας 2 : Αριθμός απασχολούμενων στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων κατά κατηγορία, Αποτελέσματα ΕΛΣΤΑΤ, 2019,σελ.39

Πίνακας 3 : Στοιχεία συμμετεχόντων από έρευνα «Βιοτικές Τροχιές και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί νέων σε αγροτικές περιοχές: έρευνα πεδίου στον νόμο Ηρακλείου»,2019, σελ.49-50

Πίνακας 4 : Στοιχεία ιδεολογικής τοποθέτησης ανδρών και γυναικών από την έρευνα «Βιοτικές Τροχιές και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί νέων σε αγροτικές περιοχές: έρευνα πεδίου στον νόμο Ηρακλείου»,2019, σελ.51

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: *Leader (Liaisons Entre Actions de Développement de l' Economie Rurale)* Δεσμοί μεταξύ δράσεων για την ανάπτυξη της οικονομίας του αγροτικού χώρου, σελ.31

Εικόνα 2: *Νέα αγρότισσα και τεχνογνωσία*, σελ.34

Εικόνα 3: *Νέοι αγρότες*, σελ.34

Εικόνα 4: *Γεωργική Σχολή Αμπελούζου*, σελ.45

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο1:

Αγαπητέ κύριε Κ (Τυμπάκι),.

Σας ευχαριστώ που επιθυμείτε να πάρετε μέρος σε αυτή την συνέντευξη έρευνας για την διεξαγωγή της διπλωματικής μου με θέμα «Βιοτικές Τροχιές και Βιογραφικοί Σχεδιασμοί νέων σε αγροτικές περιοχές: έρευνα πεδίου στον νόμο Ηρακλείου», στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών μου σπουδών στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ο στόχος της μελέτης είναι να διερευνήσω εάν ο αγροτικός τομέας δίνει κίνητρα στην νέα γενιά να ασχοληθεί με αυτόν και κατά πόσο είναι εφικτή αυτή η δραστηριοποίηση σε αυτόν τον κλάδο, σύμφωνα με τις νέες εξελίξεις των πραγμάτων στη χώρα μας, όσο και το ποιες είναι οι προτεραιότητες και οι σχεδιασμοί των νέων για το μέλλον τους. Πρώτα απ'όλα, θα ήθελα να σας ζητήσω την άδεια για να μαγνητοφωνήσω την συνέντευξη και σας διαβεβαιώνω ότι θα παραμείνετε εντελώς ανώνυμος και δεν θα κρατηθούν αντίγραφα της συνέντευξης όπου θα αναφέρεται το όνομά σας. Θα σας παρακαλέσω πολύ να απαντήσετε όπως

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

εσείς κρίνετε σε κάθε ερώτηση. Αυτό θα ενισχύσει την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων που θα εξάγει η παρούσα εργασία και θα με βοηθήσει να παρουσιάσω τις πραγματικές σας απόψεις επί του συγκεκριμένου θέματος. Σας ευχαριστώ πολύ!

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-28

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

-Είμαι άγαμος, ελεύθερος και μένω με τους γονείς μου αυτή τη στιγμή και έχω μία αδελφή.

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

-Έχω σπουδάσει τεχνολόγος γεωπόνος στη Θεσσαλονίκη στη διοίκηση γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

-Αυτή τη στιγμή έχω μπει στο πρόγραμμα των νέων αγροτών που έγινε το 2016 και ασχολούμαι με θερμοκήπια και ελιές. Είμαι ασφαλισμένος ναι, στον ΟΓΑ.

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Ναι λόγω ότι έχω τελειώσει τεχνολόγος γεωπόνος όταν είναι η εποχή που τα γραφεία δέχονται την ενιαία ενίσχυση των αγροτών δουλεύω ανά τετράμηνο σε αυτά τα κέντρα, τα οποία είναι εδώ στο χωριό, είτε συνεταιρισμοί είτε ιδιωτικό γραφείο.

6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

-Οι γονείς μου είναι συνταξιούχοι και το ετήσιο τους εισόδημα το υπολογίζω γύρω στα 12.000-15.000 ευρώ χωρίς να είμαι και πολύ βέβαιος, όσον αφορά το δικό μου το ετήσιο εισόδημα μου δεν είναι ποτέ σταθερό γιατί ξέρετε ότι ο αγρότης δεν μπορεί να καθορίσει τις τιμές που πουλάει οπότε δεν μπορούμε να απαντήσουμε ότι έχω σταθερό εισόδημα. Κυμαίνεται... πάντα θα κυμαίνεται!

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- 7) Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

-Οι ρυθμοί ζωής στο χωριό δεν έχουν καμία σχέση με αυτούς στις πόλεις. Για ένα νέο είναι πάρα πολύ δύσκολο από πλευράς επιλογών και ευκαιριών. Από πλευρά της δουλειάς επειδή οι ρυθμοί εδώ είναι πιο αργοί είναι πιο εύκολα να κανονίσεις το πρόγραμμα σου, τις δουλειές σου και δεν έχεις το ίδιο άγχος με το να είσαι στη πόλη. Δηλαδή έχει και πλεονεκτήματα. Δεν ήταν επιλογή μου αλλά αναγκάστηκα λόγω του ότι δεν μπορούσα να βρω μια σταθερή δουλειά. Έτσι είπα να μπω στο πρόγραμμα των νέων αγροτών και αφού σε χωριό είναι η δουλειά μου κατ'ανάγκη είμαι και εγώ εδώ πέρα. Εγκλωβισμένος νιώθω αλλά να κάνω μια τέτοια αλλαγή εξαρτάται αν θα μπορούσα να βρω μια δουλειά στη πόλη που θα μπορούσε να με κρατήσει εκεί.

- 8) Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμα τους ποιο είναι;

- Τον ελεύθερο μου χρόνο γυμνάζομαι, πηγαίνω για καφέ, βόλτες. Οι φίλοι μου που μένουν στο χωριό είναι πάρα πολύ λίγοι, οι περισσότεροι όταν σπουδάσανε έμειναν και στις πόλεις που σπουδάσανε οι βρήκαν εκεί δουλειά. Τώρα το μορφωτικό τους επίπεδο αυτοί που είναι στη πόλη σπουδάσανε και ή ασκούν αυτό που σπούδασαν ή ασχολούνται σε καφετέριες ως σερβιτόροι. Το ίδιο ισχύει και για τους φίλους μου εδώ στο χωριό. Οι περισσότεροι ασχολούνται σε μπαρ ή σερβιτόροι.

- 9) Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

-Ψήφισα στις εθνικές εκλογές και τον εαυτό μου θα τον τοποθετούσα προς το κέντρο.

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- 10) Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

-Όπως σας είπα μπήκα στο πρόγραμμα των νέων αγροτών το 2016, τώρα είμαι 3^η χρονιά και εξακολουθώ να ασχολούμαι με αυτό.

- 11) Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Εεεε (έσκυψε το κεφάλι), θα μπορούσα να πω πολλά πράγματα για αυτό είναι μεγάλη συζήτηση. Τα κίνητρα που δίνονται σε νέους για να ασχοληθούν με το επάγγελμα του αγρότη θα έλεγα ότι δεν επαρκούν, άρα δεν έχω μεγάλη πρόοδο. Τα πλεονεκτήματα είναι ότι σαν ασχολία μπορώ να κανονίζω εγώ τις δουλειές μου δεν έχω κάποιο αφεντικό. Τα μειονεκτήματα είναι ότι δεν ξέρεις πως θα πάει η χρονιά γιατί δεν ξέρεις σε τι τιμές θα πουλήσεις το προϊόν σου οπότε υπάρχει ένα άγχος εκεί.

12) Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

-Η δυσκολία είναι να προσαρμοστείς όπως και σε κάθε επάγγελμα, χρειάζεται κάποιος χρόνος να προσαρμοστείς. Τρομερές δυσκολίες δεν συνάντησα και αυτό γιατί είχα τον πατέρα μου που μου έδειχνε και ασχολιόταν με κάποια πράγματα.

13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

-Ήταν πιο πολύ αναγκαιότητα γιατί δεν μπορούσα να βρω μία σταθερή δουλειά, οπότε όταν βγήκε το πρόγραμμα των νέων αγροτών και επειδή είχα κάποια μικρή αγροτική περιουσία αναγκάστηκα να το εκμεταλλευτώ.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

14) Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

-Δεν μπορώ να πω ότι είμαι ικανοποιημένος από την δουλειά μου για το λόγο ότι δεν μπορώ να εξελιχτώ. Δηλαδή αυτή τη στιγμή ασχολούμαι με τα θερμοκήπια έχω ένα στρέμμα. Το κόστος για να φτιάξει κάποιος νέες μονάδες είναι γύρω στα 20.000 ευρώ το στρέμμα, εξαρτάται από τον τύπο του θερμοκηπίου. Το πιο φθηνό είναι γύρω στα 18.000 ευρώ το πιο ακριβό 40.000 ανάλογα με τι θα εξοπλιστεί το θερμοκήπιο. Οπότε από την στιγμή που δεν μπορώ να εξελιχτώ δεν μπορώ να πω με βεβαιότητα ότι θα συνεχίσω να ασχολούμαι με το ίδιο επάγγελμα. Αν θα έψαχνα για κάτι άλλο, θα έψαχνα στο τομέα που έχω τελειώσει, δηλ. τεχνολόγος γεωπόνος. Σε μαγαζί με φάρμακα, σε κάποιο συνεταιρισμό, κάτι τέτοιο.

15) Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματα του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Εγώ λοιπόν το 2016 βρήκα μία ευκαιρία με το πρόγραμμα των νέων αγροτών να ασχοληθώ με τον αγροτικό τομέα. Το πρόγραμμα μου έδινε 12.000 ευρώ αφού εγκριθώ και αργότερα αφού τηρήσω ένα πλάνο, το οποίο έλεγε ότι θα έπρεπε να δημιουργήσω άλλο ένα στρέμμα θερμοκήπιο θα μου δώσει άλλα 5.000 ευρώ αργότερα. Μπήκα στο πρόγραμμα με ένα στρέμμα θερμοκήπιο και 12 στρέμματα ελιές και σε βάθος τριετίας το σχέδιο ήταν να έχω άλλο ένα στρέμμα θερμοκήπιο. Το τι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα έχει να κάνει με τα κίνητρα γιατί το κόστος για ένα θερμοκήπιο είναι τεράστιο και επειδή ο αγρότης δεν ξέρει τι τιμές θα πουλήσει το προϊόν του υπάρχει άγχος και δεν φτάνει ένα στρέμμα για κάποιον. Το πλεονέκτημα του προγράμματος είναι ότι σου δίνει άμεσα κάποια χρήματα που μπορείς να αξιοποιήσεις, το μειονέκτημα ότι για κάποιον που δεν έχει πίσω του υποδομές είναι πάρα πολύ δύσκολο. Δεν φτάνουν για να επιβιώσεις... Σχεδόν αδύνατο!

- 16)** Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η Ύφεση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

-Θα ξεκινήσω με το τελευταίο ερώτημα...πιστεύω ότι η κρίση έκανε πάρα πολλούς να στραφούν προς τα αγροτικά επαγγέλματα. Βλέπουμε σε πολλές εκπομπές ότι πολλοί νέοι έφυγαν από πόλεις και βρήκαν διέξοδο στην ύπαιθρο. Άρα θεωρώ ότι η κρίση δεν έπληξε τον αγροτικό τομέα. Εμένα όμως με επηρέασε στο να στραφώ προς τον αγροτικό τομέα σαν διέξοδο. Θεωρώ ότι για ότι αφορά την Κρήτη, όσο αφορά τα οπωροκηπευτικά, είναι μια αξιόλογη δυναμική που με τα χρόνια φθίνει και αυτό επειδή ο παραγωγός κάθε χρόνο βλέπει τις τιμές των προϊόντων να μειώνονται και το κόστος να αυξάνεται. Στα φάρμακα, στο να φυτέψει, στο να βελτιώσει τις αγροτικές του υποδομές. Οπότε είναι αποδυναμωμένος κλάδος.

- 17)** Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

-Συμφωνώ ότι οι νέοι θα πρέπει να στραφούν στον αγροτικό τομέα διότι η χώρα μας διαθέτει από τα καλύτερα κλίματα σε όλο τον κόσμο όμως αυτή η στροφή θα πρέπει να γίνει με προσεκτικά βήματα από τους νέους, να μπουν σταδιακά χωρίς να ρισκάρουν τα πράγματα και το κράτος θα πρέπει να γίνει παρεμβατικό, δηλαδή θεωρώ απαράδεκτο να εισάγουμε ντομάτες ή άλλα οπωροκηπευτικά αγαθά από το εξωτερικό αντί να καταναλώνουμε όσα παράγουμε και να είμαστε αυτάρκες στα αγροτικά προϊόντα. Ο τρόπος για να ενισχυθούν οι νέοι να ασχοληθούν είναι να τους εξασφαλίσουν ένα εισόδημα. Όταν εισάγουμε από αλλού αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούμε να εξασφαλίσουμε ότι οι νέοι θα ασχοληθούν . Πρέπει να υπάρξουν άλλοι νόμοι ως προς

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

την εισαγωγή των προϊόντων . Επίσης ο αγρότης τα αγαθά που παράγει δεν τα εμπορεύεται ο ίδιος αλλά τα δίνει σε ένα έμπορο ή τα στέλνει σε συνεταιρισμό. Και το κράτος δεν είναι προστατευτικό στο πώς να καθορίσει τις τιμές. Ο μεσάζων καρπώνεται χρήματα χωρίς να το αξίζει.

- 18)** Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε γι αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

-Η πρώτη ευκαιρία ήταν να μπω στους νέους αγρότες που μου έδωσε την δυνατότητα με ένα μικρό ποσό να μπορώ να κινηθώ. Στην διάρκεια ενασχόλησης μου βγήκε και δεύτερο πρόγραμμα που λέγεται σχέδιο βελτίωσης και σύμφωνα με αυτό μου δίνει την δυνατότητα σε ότι επενδύσω να πάρω πίσω το 60% της επένδυσής μου. Πιστεύω είναι ένα βήμα για να επεκταθώ.

- 19)** Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

-Θα ήταν ευχής έργο να χρηματοδοτούν οι τράπεζες τους νέους αγρότες με κάποια δάνεια και με την βοήθεια της Ε.Ε. Να είναι άτοκα, ώστε ο αγρότης να μεγαλώσει τις εκτάσεις του. Χωρίς θηλιά στο λαιμό. Θεωρώ ότι το ελληνικό κράτος έχει προσπαθήσει να δώσει κίνητρα αλλά τα κίνητρα δεν είναι δυνατάτο 2021 η νέα ΚΑΠ δίνει την δυνατότητα στο κράτος να επιλέξει πως θα δοθούν οι αγροτικές ενισχύσεις. Μέχρι τώρα ξέραμε ότι οι αγροτικές ενισχύσεις πηγαίνανε και σε άτομα που δεν ήταν το κύριο τους επάγγελμα αγροτικό. Δηλαδή, δημόσιοι υπάλληλοι να παίρνουν επιδοτήσεις. Αυτό πρέπει να σταματήσει για να στραφούν οι νέοι στον αγροτικό τομέα. Πρέπει να παίρνουν επιδότηση όσοι είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες. Κάποιος που ζει σε αγροτική περιοχή θα ασχολείται με τα αγροτικά ή σε καφετέριες μπαρ και σε μικρές επιχειρήσεις.

- 20)** Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

-Για να ασχοληθεί κάποιος θα πρέπει να έχει ήδη αγροτική περιουσία, οι γονείς του δηλαδή. Διότι από μόνος του θέλει πάρα πολλά χρήματα και είναι πολύ δύσκολο, θέλει γη... οπότε χρειάζεται background, αγροτική περιουσία. Συνήθως οι νέοι έχουν

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

κατάρτιση και σπουδάζουν οπότε το πρώτο πράγμα που θα κοιτάζουν είναι να ασχοληθούν με αυτό που έχουν σπουδάσει ή κάτι παρεμφερές. Όπως και για εμένα το να ασχοληθώ με τον αγροτικό τομέα ήταν η τελευταία μου λύση και επειδή οι γονείς μου είχαν αγροτική περιουσία, αν δεν είχα δεν θα το σκεφτόμουν καθόλου.

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

-Όσους γνωρίζω που ασχολήθηκαν με τον αγροτικό κλάδο ήταν παιδιά που δεν σπούδασαν και οι γονείς τους είχαν περιουσία προτίμησαν να ασχοληθούν με αυτή.

22) Τι θα συμβουλευάτε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

-Αν θέλει να ασχοληθεί να εκμεταλλευτεί το όποιο πρόγραμμα ή ευκαιρία που δίνει το ελληνικό κράτος. Όμως για να γίνει αυτό πρέπει να έχει περιουσία από γονείς ή παππούδες ...αλλιώς θα ζημιωθεί γιατί θα επενδύσει πολλά.

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλευάτε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

-Κάποιος νέος που ασχολείται με αγροτικά θα πρέπει να παρατηρεί το μέγιστο όφελος κάθε χρονιάς..δηλαδή τι του στοίχησε πως πούλησε τι έβγαλε καθαρό. Κάθε έτος είναι διαφορετικό και με βάση αυτό θα πρέπει να πορεύεται. Το επάγγελμα που είναι καλύτερο να ακολουθήσει εξαρτάται και από την περιοχή. Δηλαδή αν έχει η περιοχή ελιές θα παράγει ελιές....αν έχει θερμοκήπια τότε θα ασχολείται με θερμοκήπια.

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Είμαι αισιόδοξο άτομο και προσπαθώ να ενημερώνομαι, να βλέπω αν υπάρχουν νέες καλλιέργειες και τι κίνητρα μου δίνει το κράτος και αν τελικά μου προσφέρει ένα εισόδημα ο αγροτικός τομέας που να με κρατήσει ενεργό. Ειδικά μόλις λήξει το πρόγραμμα θα ξεκινήσω να βρω μια δουλειά σε ιδιωτικό τομέα ή θα κάνω προκηρύξεις για να μπω στο δημόσιο.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο2:

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-24

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

-Είμαι άγαμος και μένω με τους γονείς μου στο χωριό ενώ παράλληλα πηγαиноέρχομαι στο Ηράκλειο για τις σπουδές μου. Έχω 5 αδέρφια.

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

-Σπουδάζω τεχνολόγος γεωπόνος στο Ηράκλειο και είμαι στο 5^ο έτος.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

-Όχι είμαι άνεργος. Πριν και παράλληλα με τις σπουδές μου δουλεύω στα χωράφια μας, αγροτικές δουλείες και ανασφάλιστος.

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Πέρα από τις σπουδές μου όχι.

6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

-Περίπου 30.000 ευρώ το οικογενειακό εισόδημα.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

7) Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

-Νιώθω εγκλωβισμένος γιατί δεν ήταν δική μου επιλογή να μείνω χωριό, ήταν του πατέρα μου και φυσικά μπορεί να άλλαξα την επαρχία για να μείνω σε πόλη γιατί μου αρέσει ο τρόπος ζωής εκεί περισσότερο. Αρκεί βέβαια να είχα μία δουλειά για να βγάζω τα προς το ζην.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

- 8) Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμα τους ποιο είναι;

-Διαβάζω, βγαίνω βόλτες με φίλους στο Ηράκλειο. Έχω φίλους και στο χωριό και στην πόλη. Βέβαια αυτοί που μένουν στο χωριό δεν είναι μορφωμένοι ...ενώ αυτοί στην πόλη είναι...κάνω παρέα περισσότερο με άτομα που έχουμε ίδιο αντικείμενο σπουδών.

- 9) Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

-Θα έλεγα κέντρο αλλά να ξέρετε ότι δεν ψηφισα.

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- 10) Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

-Πάνω από 10 χρόνια....από 12 χρονών που με θυμάμαι στις ελιές.

- 11) Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

-Δεν υπάρχει πρόοδος..είμαστε στον αέρα, εάν ανεβεί το λάδι θα πάμε καλά. Πάει ανάλογα με την ζήτηση η αγορά της τιμής και με τις καιρικές συνθήκες. Δεν είναι κάθε χρόνο το ίδιο γι'αυτό δεν θα έλεγα ότι υπάρχουν πλεονεκτήματα εάν δεν έχεις καβάτζα χρήματα από καλές χρονιές. Άλλη χρονιά πάει καλά ...άλλη χάλια. Θέλει καλό κουμάντο. Τα μειονεκτήματα είναι οι καιρικές συνθήκες και η αγορά.

- 12) Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

-Δύσκολη εργασία ..σκληρή..γερό στομάχι θέλει... υπομονή και να μην κάθεται! (χαμογελώντας)

- 13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

-Ήταν αναγκαιότητα. Πέρασε από τον πατέρα μου σε εμένα ...αλλά δεν νομίζω να περάσει στα εγγόνια του. Δεν ξέρω αν συνεχίσω σε όλη μου την ζωή να το κάνω ...για την ώρα το κάνω.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

14) Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

-Θέλω να τελειώσω την σχολή να βγω γεωπόνος και να ασχοληθώ με αυτό. Και στο χωριό να μείνω θα είμαι γεωπόνος, με εξειδίκευση ...δεν ξέρω αν ανοίζω μαγαζί. Προς το παρόν οικονομικά επειδή πάνω καλά οι χρονιές είμαι ικανοποιημένος. Μετά τα 30 θα δω πως θα αξιοποιήσω το πτυχίο μου. Σκέφτομαι να μπω σε κάποια εταιρεία ή να τυποποιώ λάδι.

15) Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματα του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

-Δεν είμαι σε πρόγραμμα επιδοτήσεων γιατί είμαι ακόμη φοιτητής. Δεν θα έπρεπε να αλλάζουν τα προγράμματα ..θα έπρεπε να τους προστατεύει το Κράτος καλύτερα...γιατί κουμάντο κάνουν τώρα οι έμποροι και κάνουν ότι θέλουν.

16) Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η Ύφεση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

- Δεν είναι αποδυναμωμένος γιατί πολλές οικογένειες ζουν από αυτό. Αλλά δεν πάνε σωστά τα πράγματα. Η κρίση έπληξε τον αγροτικό τομέα, γιατί επηρεάστηκαν οι αγορές. Επηρεάστηκα και εγώ βέβαια γιατί εργαζόμουν πολλές ώρες χωρίς την κατάλληλη αμοιβή. Αυξήθηκαν και οι φόροι...ποιος μας σώζει! (χαμογελώντας)

17) Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

-Όχι γιατί με τα αγροτικά δεν έχεις τίποτα σταθερό. Ένα χρόνο μπορεί να βγάλεις 40.000 ευρώ και τον άλλο να μπεις μέσα γιατί παίζεις με τον καιρό, με την αγορά, με την ζήτηση..αν σε πληρώσουν. Είναι πολλοί παράγοντες δηλαδή.

18) Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε για αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Θα έπρεπε να τα εμπορευόμαστε οι ίδιοι οι παραγωγοί και όχι να μπαίνουν μεσάζοντες και να παίρνουν αυτοί τα κέρδη. Να το τυποποιούσαμε οι ίδιοι προτείνω και να το πουλούσαμε στο εξωτερικό...είτε ατομικά είτε ομάδες παραγωγών. Το λάδι πωλείται 2 ευρώ και ο μεσάζων μπορεί να το δίνει 3- 5. Αυτό είναι αδικία γιατί δεν μοχθεί. Μετά την σχολή βέβαια σκέφτομαι να μπω σε πρόγραμμα.

19) Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

-Δεν είναι λύση το κράτος να δίνει χρήματα στους νέους για να ασχολούνται με τον αγροτικό τομέα γιατί οι περισσότεροι τα τρώνε και κάθονται. Το κράτος δεν δίνει σοβαρά κίνητρα. Θα έπρεπε να προστατεύει τα εμπορεύματα που βγάζουν οι παραγωγοί. Εάν μου έδιναν εμένα 20.000 από πρόγραμμα δεν θα ζανά πατούσα στις ελιές.

20) Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

-Δεν υπάρχουν εμπόδια για να μείνεις στο χωριό και αν δεν ασχοληθείς με τα αγροτικά. Εάν ασχοληθείς με αγροτικά πρέπει ήδη να έχει περιουσία αλλιώς από το μηδέν δεν γίνεται. Υπάρχουν και άλλα επαγγέλματα εδώ όμως. Κάποιοι είναι υδραυλικοί στο χωριό, άλλοι ηλεκτρολόγοι, άλλοι μεροκάματα, ένας έχει ανοίξει καφετέρια και σουβλατζίδικο. Όλοι πάνε μια χαρά γιατί υπάρχει μονοπώλιο.

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

-Ξέρω φίλους που γύρισαν αναγκαστικά γιατί δεν έβρισκαν δουλειά στις πόλεις. Οι περισσότεροι ασχολούνται με τις ελιές, αλλά ποιος γουστάρει να παλεύει;; ...Κανείς!..όλοι από ανάγκη το κάνουν..(φωναχτά)

22) Τι θα συμβουλεύατε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

-Θα του έλεγα εάν έχει περιουσία σε χωριό να μπει σε πρόγραμμα και μετά σε ομάδες παραγωγών για να διεκδικήσουν καλύτερες τιμές. Άσχετα που δεν δουλεύουν συλλογικά γιατί κλέβουν λεφτά, ο καθένας κοιτάζει την πάρτη του.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλευάτε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

-Θα του πρότεινα με ελιές και θερμοκήπια να ασχοληθεί, οι πατάτες, τα καρπούζια, τα πεπόνια κάτι μπορούν να σου επιφέρουν.

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Είμαι απαισιόδοξος γιατί δεν ξέρω αύριο τι θα γίνει...Δεν ξέρω τι μου ξημερώνει!

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο3:

Αγαπητέ κύριε Ρ.(Άγιοι Δέκα),

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-26

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

-Είμαι ελεύθερος,άγαμος, μένω με γονείς και έχω 5 αδέρφια.

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

-Έχω τελειώσει στο ΕΠΑΛ μηχανικός.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

-Ναι ασχολούμαι με τα αγροτικά και είμαι ασφαλισμένος στον ΟΓΑ.

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Όχι μόνο με τα αγροτικά.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

- 6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

-Περίπου 30.000 ευρώ το οικογενειακό και το ατομικό είναι 10.000.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- 7) Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

-Νιώθω πολύ ωραία είναι η επιλογή μου δεν νιώθω εγκλωβισμένος, απλά θέλω να πηγαίνω και τις βόλτες μου...δεν μπορώ να κάθομαι μόνιμα εδώ. Δεν θα άλλαζα το χωριό για την πόλη. Μόνο εάν μπορούσα να βρω δουλειά με καλά λεφτά.

- 8) Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμα τους ποιο είναι;

-Ασχολούμαι με τα χόμπι μου, τα άλογα και με την προσωπική μου ζωή και βέβαια βόλτες. Οι φίλοι μου μένουν και στο χωριό και στην πόλη. Οι πιο πολλοί είναι αγρότες, άλλοι είναι στο δημόσιο..άλλοι πυροσβέστες, αστυνομικοί.

- 9) Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

-Δεν ασχολούμαι γιατί είναι όλοι καταγκιόζηδες και δεν ψήφισα στις εκλογές. Όλοι είναι το ίδιο. Όπου και να την ρίξεις πάει χαμένη.

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- 10) Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

-Πάνω από 15 χρόνια.. από 10 χρονών.

- 11) Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

-Υπάρχει πρόοδος αν δουλεύεις, αν δεν δουλεύεις δεν υπάρχει, αλλά να δουλεύεις σωστά. Αν ασχολείσαι σωστά μπορείς να ωφεληθείς. Έχει όμως πολλά μειονεκτήματα, για παράδειγμα το κράτος δεν βοηθά τους αγρότες να πουλήσουν το προϊόν τους σωστά. Στην ουσία ο μεσάζοντας βγάζει τα λεφτά τα χοντρά. Οι αγρότες είμαστε σε δύσκολη

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

φάση. Είμαστε σαν τους καταδικασμένους πάνω κάτω. Εκτός και αν παίρνεις καμιά καλή επιδότηση και έτσι δεν κουράζεσαι.

12) Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

-Όλοι αντιμετωπίζουμε δυσκολίες γιατί τα λεφτά κάνουν κουμάντο αν θες να δημιουργήσεις και να μεγαλώσεις τη περιουσία σου..να ζήσεις..αναγκαστικά ζορίζεσαι Η σωματική κόυραση άμα είσαι νέος και κοιμηθείς περνάει..την ξεχνάς!

13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

-Ήταν και επιλογή μου...ήθελα να γίνω μηχανικός, αλλά δεν προχώρησα εκεί και κατέληξα στα αγροτικά του πατέρα μου. Μου αρέσει αλλά καλύτερα είχα την άλλη δουλειά. Τώρα όμως δεν επιδιώκω να ασχοληθώ με το επάγγελμα του μηχανικού γιατί θα ξεκινήσω από το μηδέν πάλι. Τώρα εδώ πατώ κάπου και προχωρώ.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

14) Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

-Εντάξει καλά είμαι..μέτρια. Θα συνεχίσω να εργάζομαι σε αυτό που κάνω τώρα. Θα ήθελα να φτιάξω και ένα θερμοκήπιο για να ζήσω καλύτερα.

15) Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματά του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

-Παίρνω μόνο από το εθνικό απόθεμα γιατί οι ελιές είναι ενοικιαστήρια και δεν παίρνω από τις ελιές. Είμαι νέος αγρότης και με βοηθά το κράτος από το εθνικό απόθεμα να μου δίνουν κάποια λεφτά. Μπήκα το 2014, αλλά το πρόγραμμα δεν με βοήθησε αρκετά. Σε γδέρνει λίγο. Πληρώνεις κάθε χρόνο ασφάλεια, ΕΛΓΑ για τα δέντρα να τα ασφαλίσεις. Μόνο αν έχεις χρήμα από πίσω επιδοτήσε τρακτέρ, εργαλεία...έχει πλεονεκτήματα απλά δεν πρέπει να έχεις άδειες τσέπες. Δεν θα έπρεπε σε ορεινές κλίμακες να δίνονται πιο πολλά λεφτά. Όλα το ίδιο χωρίς διακρίσεις, και να κόψουν τα λεφτά σε αυτούς που δεν έχουν κύριο επάγγελμα τα αγροτικά! Έτσι είναι το σωστό πιστεύω...! Αφού έχουν δουλειά για να ζήσουν γιατί να παίρνουν κι άλλα χρήματα;! Τώρα τα κόβουν σιγά σιγά από αυτούς αλλά αυτοί τα μεταβιβάζουν στις γυναίκες τους

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

και οι γυναίκες τους μπορεί να είναι άνεργες να ασχολούνται με τα οικιακά ή ανασφάλιστες. Αυτό είναι νόμιμο. Από όπου μπορούν παίρνουν.

16) Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η Ύφεση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

- Είναι δυνατός κλάδος γιατί ο παραπάνω από τον μισό πληθυσμό της Κρήτης ζουν από αυτό. Είτε είναι πρόβατα είτε ελιές είτε κηπευτικά ..είναι από όλα...οι υπόλοιποι είναι στα τουριστικά. Ο πυρήνας είναι ο αγροτικός τομέας.

17) Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

-Ο πρωτογενής τομέας είναι ο βασικότερος...και ναι πρέπει να ασχολούνται οι νέοι γιατί αν διαλύσει ο πρωτογενής τομέας θα πρέπει όλα να τα εισάγουμε. Αμα διαλύσει ο πρωτογενής τομέας διαλύθηκε η Ελλάδα.

18) Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε γι αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

-Πρέπει να μας βοηθήσει το κράτος να ορθοποδήσουμε. Εμένα μου έδωσαν 15.000 ευρώ μέσα σε 5 χρόνια. Σκέφτομαι να μπω σε ομάδες για να με βοηθήσουν με γνώση για να βγάλω πιο πολύ λάδι ή σε σεμινάρια. Κανείς δεν τα ξέρει όλα. Έχω μάθει πως οι ομάδες αγροτών με 15 άτομα και πάνω, σου μαθαίνουν πώς να βγάζεις ποσότητα στο λάδι..πότε να λιπαίνεις...και η ομάδα πληρώνει γεωπόνο να στα μάθει. Σαν ομάδα το κράτος την βοηθά και την επιδοτεί να σταθεί..έτσι μου έχουν πει.

19) Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

- Δεν τους δίνει κίνητρα το κράτος...τους απωθεί να φύγουν εξωτερικό. Οι νέοι μπορούν εδώ να ανοίξει ένα μαγαζί με ρούχα, καφετέριες. Οι κοπελιές με νύχια και μαλλιά. Θα έπρεπε το Κράτος να βρει στους νέους δουλειά ..όχι να τους δώσει λεφτά. Γιατί με τα λεφτά οι νέοι γίνονται τεμπέληδες!! (αγανάκτηση) ...Οι επιδοτήσεις τους

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

περισσότερους τους έκανε τεμπέληδες..Πρέπει να δουλεύουν να βγάζουν μεγάλη ποσότητα άρα μεγάλα κέρδη..μικρή ποσότητα μικρό κέρδος, αυτό είναι το σωστό για μένα.

20) Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

-Πολλά εμπόδια..παλεύεις με τον καιρό, με το κράτος. Ορισμένα χωριά είναι απόμακρα..κάνεις οικογένεια και το χωριό δεν έχει φαρμακείο, σουπερ μάρκετ, σχολεία..βασικά πράγματα..και αυτά εμπόδια είναι.

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

-Οι φίλοι μου ασχολούνται γιατί νοίκιαζαν σε πόλεις και έπαιρναν λίγα λεφτά, είχαν περιουσία από γονείς, παππούδες στο χωριό και αναγκάστηκαν να γυρίσουν.

22) Τι θα συμβουλεύατε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

-Είναι πολύ δύσκολος τομέας και μάλλον χωρίς προοπτικές , μόνο αν αλλάξουν οι καταστάσεις θα υπάρχει μέλλον.

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλεύατε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

-Ο καθένας έχει άλλο μυαλό. Εγώ προτείνω να ασχοληθεί με την παραγωγή αβοκάντου, καπλόςυκων ή αλόη και να τα στέλνει στο εξωτερικό. Αν έχει βγάλει κάποιο επάγγελμα θα του έλεγα να ασχοληθεί με το επάγγελμα αυτό στο χωριό. Για παράδειγμα χρειαζόμαστε υδραυλικούς και ηλεκτρολόγους γιατί πάντα κάτι χαλάει στα σπίτια.

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Είμαι αισιόδοξος, γιατί εφόσον θες να κάνεις οικογένεια πρέπει να έχεις αισιοδοξία. Άμα είσαι απαισιόδοξος είσαι μίζερος και χαμηλοφτερουγίζεις. Πρέπει να πετάς ψηλά για να δεις που θα πας..που θα φτάσεις.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο4:

Αγαπητέ κυρία. Κ.(Στόλοι),

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-29

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

-Είμαι παντρεμένη με δύο παιδιά που είναι 4,5 χρονών και 3 μηνών.

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

-Έχω σπουδάσει σε ΙΕΚ στο Ηράκλειο Τεχνικός Εφαρμογών Ιατρικής Πληροφορικής.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

-Όχι είμαι άνεργη 10 χρόνια. Είχα εργαστεί ως security και σε παιδότοπο στο Ηράκλειο. Εκεί ήμουν στη φύλαξη παιδιών αλλά ήμουν ανασφάλιστη.

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Στο σπίτι μόνο τα οικιακά και τα αγροτικά. Ασχολούμαι με τις ελιές και την κτηνοτροφία.

6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

-Το οικογενειακό εισόδημα είναι γύρω στα 40.000- 45.000 το χρόνο.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

7) Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

-Έχω γεννηθεί σε χωριό και η μετάβαση μου στους Στόλους δεν ήταν δύσκολη και άγνωστη. Σίγουρα οι ρυθμοί της πόλης είναι διαφορετικοί για να διασκεδάσεις ή για να δουλέψει, αλλά οι ρυθμοί του χωριού είναι πολύ καλύτεροι. Είναι στιγμές που νιώθεις

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

εγκλωβισμένη γιατί δεν έχεις επιλογές εξόδου αλλά σε γενικές γραμμές είμαι χαρούμενη. Τώρα πια με τα παιδιά και την οικογένεια δεν θα πήγαινα σε πόλη.

- 8) Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμα τους ποιο είναι;

-Ασχολούμαι με τα παιδιά και με χειρονακτικά χόμπι. Οι περισσότερες φίλες μου μένουν σε πόλη και το μορφωτικό τους επίπεδο είναι όλων των κατηγοριών. Άλλες έχουν τελειώσει ΙΕΚ, ΤΕΙ και άλλες Λύκειο. Οι περισσότερες ασχολούνται με επαγγέλματα όπως μακιγιέρ, νύχια, λογιστικά και σε τουριστικά γραφεία.

- 9) Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

-Τοποθετούμαι κέντρο αλλά δεν ψήφισα λόγω εγκυμοσύνης.

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- 10) Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

-Από παιδί ασχολούμαι με αγροτικά. Δούλενα σε αμπέλια, ελιές από 14 χρονών.

- 11) Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

-Υπάρχει πρόοδος και έχει και αρκετά πλεονεκτήματα. Δηλαδή βγάζεις πολλά χρήματα αν έχεις περιουσία, έχεις ευέλικτο ωράριο και κανέναν πάνω από το κεφάλι σου. Υπάρχουν βέβαια και τα αρνητικά, όπως η κούραση οι ευθύνες και ο άντρας μου που ασχολείται πολύ παραπάνω από εμένα δεν βλέπει πολύ τα παιδιά μας και τα παιδιά τον αναζητούν φυσικά.

- 12) Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

-Η μεγαλύτερη δυσκολία ήταν ότι δεν οδηγάω. Ένιωθα και ακόμη νιώθω εγκλωβισμένη και ήμουν μόνη στο ξεκίνημα, γιατί ο άντρας μου έφευγε λόγω επαγγέλματος. Ασχολείται και με το εμπόριο τυροκομικών και ταξιδεύει σε όλη την Ελλάδα και ιδιαίτερα στο Άγιο Όρος. Στο Άγιο Όρος μας βοήθησαν αρκετά ...συνέχεια είχαμε παραγγελίες και γι' αυτό αποφασίσαμε να βγάλουμε το παιδάκι μας το μικρό Παίσιο.

- 13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Ήταν αναγκαιότητα λόγω ανεργίας, αφού βγάζεις πιο πολλά λεφτά στον αγροτικό τομέα.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

- 14)** Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

-Έτσι όπως δουλεύω εγώ στα αγροτικά είμαι ικανοποιημένη, αλλά δεν θα συνεχίσω να είμαι σε αυτόν τον τομέα. Εννοείται πως προτιμώ να βρω κάτι πάνω στην ειδικότητα μου. Σκέφτομαι να μεγαλώσουν πρώτα τα παιδιά και μετά θα ήθελα να βρω δουλειά σε φαρμακείο, στο κέντρο υγείας, γιατρούς ιδιώτες εδώ στα γύρω χωριά ως γραμματειακή υποστήριξη. Δεν ξέρω βέβαια αν συμφωνήσει ο άντρας μου! (χαμογελώντας)

- 15)** Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματα του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

-Ναι, μου μεταβίβασαν δικαιώματα από ελιές και ορεινά πρόβατα. Το θετικό είναι πως αυτά τα χρήματα μας βοήθησαν να κλείσουμε παράθυρα, αλλά και πάλι χωρίς καλή διαχείριση πάλι δεν θα μας έφταναν. Πιστεύω πως αυτό που πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα είναι να δίνονται περισσότερα χρήματα για την κάλυψη των αναγκών μας στον αγροτικό και κτηνοτροφικό τομέα, αλλά και στο σπίτι μας. Δηλαδή το κράτος να δίνει παραπάνω χρήματα σε νέα παιδιά που αποφασίζουν να μείνουν στο χωριό και να κάνουν εκεί την οικογένεια τους.

- 16)** Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η Ύφεση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

- Με την κρίση αυξήθηκαν οι ανάγκες μας, αυξήθηκαν οι τιμές των φαρμάκων για τα ζώα και τις ελιές, για τα εμβόλια στα πρόβατα και μειώθηκε η τιμή που τα δίναμε. Πιστεύω ότι έχει αποδυναμωθεί ο κλάδος γιατί δεν υπάρχουν κίνητρα να ζήσουν οι νέοι.

- 17)** Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Οι νέοι επειδή στις πόλεις δεν δίνουν επαρκή μισθό και η γη είναι ένας σίγουρος παράγοντας οικονομίας γυρίζουν στα χωριό από ανάγκη.

18) Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε γι αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

-Σίγουρα πρέπει να κάνουμε αποταμίευση για να αγοράσουμε εκτάσεις γης για καλλιέργεια ελιάς και για να αυξήσουμε την περιουσία μας. Αυτό προσπαθούμε να κάνουμε και ενημερωνόμαστε συνεχώς από την ένωση Μονοφατσίου.

19) Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

-Το κράτος αποτρέπει τους νέους γιατί δεν δίνει κίνητρα. Οι νέοι που μένουν εδώ μπορούν να ανοίξουν μια επιχείρηση, όπως σουπερ μάρκετ, καφετέρια και πολλές κοπέλες κάνουν νύχια και μαλλιά. Τα κίνητρα που πρέπει να δοθούν είναι ένα κοινωνικό επίδομα από το κράτος σε νέες οικογένειες στα χωριά.

20) Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

-Δεν δίνεται οικονομική ενίσχυση. Αυτό είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο.

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες απασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

-Οι γνωστοί μας επιλέγουν το χωριό για μια ήμερη ζωή, ένα φιλικό περιβάλλον και είναι κύριοι του εαυτού τους. Δεν δουλεύουν πάνω από 8 ώρες όπως κάνουν πολλοί στις πόλεις και τους βλέπεις σαν τους τρελαμένους.

22) Τι θα συμβουλεύατε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

-Για μία γυναίκα δεν υπάρχουν προοπτικές, γιατί είναι σκληρή η δουλειά και για γυναίκες δεν δίνονται κίνητρα.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλευάτε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

-Για να πετύχει κάποιος στον αγροτικό τομέα πρέπει να έχει ήδη χωράφια για να τα αξιοποιήσει και να μην ξεκινήσει από το μηδέν. Βέβαια χρειάζεται και σωστός προγραμματισμός. Για να ασχοληθείς πρέπει να κάνεις συνδυασμό κλάδων, δηλαδή ελιές και κτηνοτροφία. Όπως κάνουμε εμείς και παράλληλα πουλάμε και τυριά. Αν μία γυναίκα ήθελε να μείνει στο χωριό θα την συμβούλευα να βρει και άλλες γυναίκες να κάνουν ένα σύλλογο γυναικών για να παράγουν μαρμελάδες, ζινόχοντρο, γλυκά του κουταλιού, ελιές, τουρσί. Αν τα πουλάνε όλα αυτά σε Ελλάδα και εξωτερικό θα πλουτίσουν!!

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Είμαι αισιόδοξη γιατί έχω παιδιά να μεγαλώσω και η ελπίδα πεθαίνει πάντα τελευταία!

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο5:

Αγαπητέ κύριε Α. (Τυμπάκι),

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-29

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

-Είμαι ένα χρόνο παντρεμένος και έχω δύο παιδιά. Το πρώτο μου 3 ετών και το δεύτερο 8 μηνών.

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

-Έχω τελειώσει μόνο το δημοτικό.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

*-Ναι, δουλεύω στα αγροτικά, σε θερμοκήπια. Βάζω ντομάτες, αγγούρια και πεπόνια.
Ναι, είμαι ασφαλισμένος στον ΟΓΑ.*

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Όχι.

6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

-Είναι ανάλογα με τις τιμές της καλλιέργειας. Πάνω κάτω 8.000 είναι καθαρά.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

7) Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

-Έτσι έμαθα από παιδί, ήταν επιλογή μου και νιώθω εγκλωβισμένος γιατί είμαι όλη μέρα στα θερμοκήπια στη ζέστη και δεν βγάζω χρήματα. Ναι φυσικά και αν έβρισκα καλή δουλειά για να μπορώ να ζήσω την οικογένειά μου θα πήγαινα στη πόλη.

8) Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμα τους ποιο είναι;

-Δεν έχω ελεύθερο χρόνο, και αν έχω είμαι με τα παιδιά μου. Οι φίλοι μου μένουν στο χωριό και κάποιοι έχουν τελειώσει το λύκειο, άλλοι το δημοτικό, όπως εγώ. Και αυτοί ασχολούνται με τα θερμοκήπια.

9) Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

-Νέα Δημοκρατία ψηφίζω και ψήφισα στις εκλογές. (Δυσκολεύτηκε να καταλάβει την ερώτηση, δυσκολία στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά).

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

10) Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

-Από 10 ετών με τους γονείς μου. Βασικά ασχολήθηκα με αυτό γιατί αυτό βρήκα από τους γονείς μου.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

11) Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

-Δεν υπάρχει πρόοδος. Ίσα ίσα βγάζω ένα μεροκάματο για να συντηρήσω την οικογένεια μου. Το κάνω μόνο για ένα εισόδημα. Θετικά δεν υπάρχουν, μόνο κούραση, ακριβά φάρμακα και κακές συνθήκες γιατί οι ουσίες που ψεκάζουμε τις καλλιέργειες είναι καρκινογόνες.

12) Αντιμετώπισατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

-Τα ψεκάσματα και τα πανάκριβα φάρμακα. Σκέψου ότι 20 κιλά λίπασμα κάνουν 100 ευρώ και δεν βγαίνω. Την κούραση δεν την υπολογίζω καθόλου, γιατί πρέπει να μεγαλώσω τα παιδιά μου.

13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

-Ήταν αναγκαιότητα λόγω ενασχόλησης των γονιών μου.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

14) Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

-Δεν είμαι ικανοποιημένος και σκέφτομαι να ψάξω και κάτι άλλο γιατί δεν φτάνουν τα λεφτά. Θέλω να αλλάξω γενικά δουλειά να μην είμαι στον αγροτικό τομέα, για παράδειγμα οδηγός για παραδόσεις, μεταφορές ή ντελίβερι. Αυτά υπάρχουν εδώ.

15) Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματα του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

-Όχι τώρα, ήμουν σε πρόγραμμα νέων αγροτών από το 2005-2015 και πήρα 21.000 ευρώ, αλλά δεν με βοήθησε. Ήταν μία μικρή βοήθεια, αλλά δεν μου έφτασαν. Πρέπει να γίνει δίκαιη κατανομή χρημάτων όπως στην κτηνοτροφία που δίνουν καλά λεφτά.

16) Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Υφηση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

- *Αποδυναμωμένο. Οι αγρότες είμαστε τελειωμένοι, γιατί δεν παίρνουν τίποτα, ούτε εργαλεία, δεν μας επιδοτούν σωστά. Εννοείται άλλαξε η ζωή μου, γιατί δεν υπήρχε ζήτηση των προϊόντων, μειώθηκαν οι τιμές. Τα αγγούρια έχουν 0,15 λεπτά.*

17) Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

- *Ο αγροτικός τομέας έχει καταρρεύσει, δεν αξίζει να γίνεις αγρότης γιατί στα ζητάνε όλα πίσω.*

18) Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε γι αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

- *Βρίσκομαι σε αδιέξοδο και δεν ξέρω τι να κάνω. Έχω 2 παιδιά να ζήσω και σκέφτομαι να ξεκινήσω κι άλλη δουλειά. Η εφορία με έχει τελειώσει και για επιμόρφωση ο συνεταιρισμός δεν βοηθάει όσο πρέπει. Για να μπει πρέπει να είσαι μέτοχος στον συνεταιρισμό και η μετοχή είναι πάνω από 1000 ευρώ.*

19) Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

- *Το ελληνικό κράτος αποτρέπει τους νέους γιατί δεν προσέχουν τον αγρότη. Το ΕΦΚΑ έχει ανέβει στο ταβάνι, δεν μπορώ να το πληρώσω και να πεινάνε τα παιδιά μου και το χρωστάω. Εδώ οι νέοι μπορούν να δουλέψουν σε καφετέριες και μικροεπιχειρήσεις. Πρέπει να μειωθούν οι φόροι και τα λιπάσματα γιατί είναι πανάκριβα. Οι αγρότες πρέπει να επιδοτηθούν για τις ζημιές που έχουν κάθε χρόνο στη παραγωγή τους. Δεν πρέπει να κάνουμε εισαγωγές προϊόντα που παράγουμε.*

20) Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

- *Τα αρκετά έξοδα !!!!*

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

- Το κάνουν αναγκαστικά όλοι..δεν τους αρέσει ο αγροτικός τομέας, αναγκαστικά κάθονται !! Δεν υπάρχουν άλλες δουλειές εδώ να βγάλεις χρήματα.

22) Τι θα συμβουλευάτε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

-Να μην ασχοληθούν καθόλου!!! Ειδικά αν έχεις στόματα να θρέψεις.

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλευάτε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

-Για να πετύχει ένας νέος εδώ πρέπει να υπάρχει συνδυασμός λίγο απ'όλα ...ελιές και θερμοκήπια για παράδειγμα. Αλλά το να μείνεις στο χωριό είναι κατάρρα.!!!

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Είμαι απαισιόδοξος, γιατί δεν ξέρουμε τι θα γίνουμε. Αγχόνομαι για το μέλλον των παιδιών μου. Έχω σκεφτεί πολλές φορές να φύγω εξωτερικό ! Να τα παρατήσω όλα!

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο6:

Αγαπητέ κυρία Π. (Τυμπάκι),

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-26

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

-Είμαι παντρεμένη με ένα παιδάκι και τώρα περιμένω το δεύτερο.

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Έχω τελειώσει το λύκειο και προσπάθησα να τελειώσω την αισθητική αλλά δεν τα κατάφερα γιατί έμεινα έγκυος.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

-Τώρα όχι λόγω εγκυμοσύνης, αλλά γενικά βοηθάω τον άντρα μου στα θερμοκήπια. Είμαι ασφαλισμένη στον ΟΓΑ.

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Προσέχω το κοριτσάκι μου προς το παρόν και περιμένω να γεννήσω.

6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

-Είναι περίπου 10.000.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

7) Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

-Δεν μου αρέσει καθόλου, αλλά αναγκάστηκα λόγω εργασίας του άντρα μου να μείνω εδώ. Νιώθω εγκλωβισμένη ναι, αν είχαμε ευκαιρία για δουλειά στην πόλη θα φεύγαμε. Δεν είναι εύκολα εδώ, αγανακτούμε!!

8) Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμα τους ποιο είναι;

-Είμαι με το παιδί μου, κάνουμε βόλτες, πηγαίνω για καφέ με φίλες εδώ. Οι φίλες μου είναι και στο χωριό και στην πόλη. Όλες έχουν σπουδάσει και είναι τακτοποιημένες με καλές δουλειές. Αυτές που μένουν στο χωριό η μία έχει μπουτίκ και η άλλη ασχολείται με τα τουριστικά. Οι άλλες στην πόλη είναι σε ξενοδοχεία, σε λογιστικά, ασφαλιστικές εταιρείες και στον αισθητικό τομέα.

9) Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

-Κεντροδεξιά, ναι ψήφισα.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

10) Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

-Σχεδόν 4 χρόνια.

11) Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

-Δεν υπάρχουν πλέον πλεονεκτήματα γιατί δεν βγαίνουν τα έξοδα. Υπάρχει κούραση, ειδικά τώρα που είμαι έγκυος και βοηθάω, οι συνθήκες είναι αντίζοες σε μεγάλες θερμοκρασίες και είμαστε όλη μέρα μέσα στα χώματα. Βασικά δεν υπάρχει δωρο ...ο άντρας μου κάθεται από της 6 το πρωί μέχρι της 7-8 το απόγευμα.

12) Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

-Ήταν κάτι άγνωστο για εμένα, έπρεπε να μάθω από υπάλληλος γραφείου τα αγροτικά. Έπρεπε να μάθω τα φυτά, τα λιπάσματα και έκανα πολλές ζημιές μέχρι να τα μάθω.

13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

-Αναγκαιότητα επειδή ήθελα να βοηθήσω τον άντρα μου.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

14) Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

-Θέλω αφού γεννήσω και περάσουν οι πρώτοι μήνες να πάει και η κόρη μου η μεγάλη δημοτικό και το μωρό να το φροντίζει η μαμά μου για να πηγαίνω στα θερμοκήπια και να βρω και δεύτερη δουλειά, γιατί δεν είμαι καθόλου ικανοποιημένη....(αναστεναγμός και παύση) Μακάρι η Κρήτη να ήταν ανεξάρτητο κράτος..μόνο έτσι θα ανακάμψει η οικονομία της.

15) Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματα του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Ναι στους νέους αγρότες, μπήκα το 2016-2020. Ήταν 17.000 ευρώ και πήρα τα 12.000. Μου μένουν άλλα 5.000 που θα τα πάρω μόλις τελειώσω την γεωργική σχολή στον Αμπελούζο. Πήραμε μία ανάσα με τα πρώτα χρήματα για έναν χρόνο....αλλά μετά κατάλαβα ότι όλα τα χρήματα που πήρα έπρεπε να τα δώσω πίσω...σε ΟΓΑ, ΕΦΚΑ ...σου δίνουν μια φορά και μετά τέλος. Πρέπει τα προγράμματα να τα επιδοτούν και με φυτόρια και φάρμακα για το ξεκίνημά σου.

16) Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η Ύφεση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

-Όλα πάνε προς το χειρότερο. Φυσικά είναι αποδυναμωμένος κλάδος. Η υπόλοιπη Ελλάδα πάει προς το καλύτερο και η Κρήτη χάλια. Ο πλουσιότερος καλλιεργητής εδώ είναι ο φτωχότερος στην Βόρεια Ελλάδα. Η κρίση μας κατέστρεψε, ειδικά εμάς που έχουμε παιδιά, μόνο όσοι είχαν κρατήσει λεφτά επιβιώνουν.

17) Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

-Όλοι θέλουν να μπουν σε προγράμματα για τα χρήματα της επιδότησης και μετά θα εξαφανιστούν.

18) Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε γι αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

-Δεν ξέρουμε, δεν το καθορίζουμε εμείς. Μάλλον θα ξεκινήσω κι άλλη δουλειά όπως σας είπα. Κάθε χρόνο προσευχόμαστε να πάει καλά η χρονιά αλλά είναι κάτι άγνωστο.

19) Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

-Αποτρέπει την απασχόληση γιατί βοηθούν ανεπαρκώς. Μακάρι πραγματικά να μην είχα μπει στους νέους αγρότες!!! Οι νέες εδώ δουλεύουν σε καφετέριες, κάνουν νύχια, μαλλιά...και οι άντρες με τα φορτηγά και ντελίβερι πολύ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

20) Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

-Πρέπει να υπάρχει επιμόρφωση των νέων για τα αγροτικά. Η γεωργική σχολή έπρεπε να κάνει στην αρχή του προγράμματος τα μαθήματα και να κάνουν και σεμινάρια.

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

- Δεν το κάνουν από επιλογή αλλά από ανάγκη. Αλλά οι πιο πολλοί ασχολούνται με κτηνοτροφία γιατί αυτοί έχουν τα καλά χρήματα, δηλαδή δίνουν για έναν νέο κτηνοτρόφο 21.000 ευρώ και κάθε χρόνο μόνιμη επιδότηση ανάλογα με τα ζώα που έχει 10.000. Τόσα παίρνει μία γνωστή μου που ο πατέρας της της έκανε μεταβίβαση τα ζώα. Άλλες δεν έχουν ζώα και δηλώνουν ψεύτικα....απλά αγοράζουν τα σκουλαρίκια και στον έλεγχο τα αλλάζουν.

22) Τι θα συμβουλευάτε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

-Να ασχοληθεί αν δηλώσει ελιές και ζώα και αν τυχόν είναι μόνος χωρίς οικογένεια και μάθει την δουλειά με την απαραίτητη εκπαίδευση. Να μην μπει για τα λεφτά!!

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλευάτε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

-Ελιές και ζώα συνδυαστικά. Αν δεν ήθελε να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα θα την συμβούλευα ανάλογα με την ζήτηση ίσως καφετέρια, νύχια, μαλλιά.

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Δεν γνωρίζω, είμαι λίγο αισιόδοξη και εύχομαι να ανέβουν οι τιμές και να αναπτυχθεί η Κρήτη.!!

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο7:

Αγαπητέ κύριε Ζ.(Μοίρες),

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-23

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

-Είμαι ελεύθερος, στο χωριό μένω με τους γονείς μου και στην Αθήνα που σπουδάζω μόνος, αλλά πηγαινοέρχομαι τακτικά λόγω της δουλειάς μου εδώ. Έχω 3 αδέρφια.

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

-Τώρα τελειώνω την ΑΣΟΕΕ, το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων. Ταυτόχρονα όμως κάνω και κάποια σεμινάρια WSPC και WSET για να γίνω master of wine, οι οποίοι είναι 150 άτομα στον κόσμο, εκ των οποίων 2 Έλληνες.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

-Εργάζομαι στο κτήμα του πατέρα μου, έχουμε οινοποιείο, μία οικογενειακή επιχείρηση και προσπάθησα να συνδυάσω την σχολή μου με το κτήμα γιατί θέλω να ασχοληθώ με τον τομέα του μάρκετινγκ. Έχουμε επικεντρωθεί κυρίως στην αγορά της Κρήτης και του Βορρά (Θεσ/νίκη/ Σέρρες), αλλά και στο εξωτερικό (Βέλγιο, Γερμανία, Ολλανδία, Καναδά). Η παραγωγή μας αποτελείται από λευκά, κόκκινα, ροζέ κρασιά, βιολογικά και ποιοτικά.

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Η ηθική φιλοσοφία είναι ένα χόμπι εντός εισαγωγικών, η οποία επέλεξα διότι είμαι ένας άνθρωπος ο οποίος διαρκώς αναρωτιέται και αμφισβητεί. Ένα ερώτημα το οποίο έχω και θεωρώ πως είναι πολύ σημαντικό είναι το τι είναι η ηθική. Η ηθική συνάδει με το επάγγελμα που έχω επιλέξει γιατί η διοίκηση επιχειρήσεων και η διοίκηση του οινοποιείου έχει να κάνει και με ποια σχολή διοίκησης θα επιλέξεις ...υπάρχουν πολλές διαφορετικές προσεγγίσεις τόσο στο ανθρώπινο δυναμικό όσο και στον τρόπο παραγωγής. Με βοηθάει να διαλέξω ένα μοντέλο το οποίο θα είναι ταυτόχρονα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

παραγωγικό, ηθικά σωστό για εμένα, δηλαδή αυτό που θα παράξει το μέγιστο δυνατό καλό για το μέγιστο αριθμό ανθρώπων, είτε αυτοί οι άνθρωποι είμαστε εγώ με την οικογένειά μου είτε οι πελάτες και οι προμηθευτές και το ευρύτερο τοπικό σύνολο.

- 6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

-Το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα είναι πάνω από 62.000 ευρώ.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- 7) Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

-Νιώθω τυχερός γιατί έχω άμεση πρόσβαση σε αστικά κέντρα και ήταν επιλογή μου να μείνω εδώ. Νιώθω χαρούμενος βέβαια διότι είμαι κοντά στην οικογένειά μου και το χωριό είναι 22 λεπτά από το Ηράκλειο, οπότε δεν νιώθω εγκλωβισμένος και δεν θα ήθελα να αλλάζω την επαρχία με την πόλη.

- 8) Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμα τους ποιο είναι;

-Κυρίως διαβάζω, πηγαίνω γυμναστήριο, για καφέ ή βόλτες. Οι φίλοι μου είναι τόσο από τα γύρω χωριά όσο και από το Ηράκλειο. Όσοι μένουν στο χωριό έχουν τελειώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση ή είναι φοιτητές και παράλληλα ασχολούνται με τα αγροτικά. Όσοι μένουν στο Ηράκλειο ασχολούνται με τα τουριστικά ή εργάζονται σε καφετέριες.

- 9) Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

-Αρχικά ζω σε μία χώρα που θεωρητικά είναι μέρος αυτού που ονομάζουμε δυτικός κόσμος και έχει κάποιες βάσεις που είναι ουσιαστικά τρεις μεγάλοι πυλώνες και βρίσκονται σε τρεις μεγάλες πόλεις ..η Αθήνα, η Ρώμη και τα Ιεροσόλυμα . Πιστεύω στην αρχή της ιδιωτικότητας την οποία πρέσβευαν οι αρχαίοι Έλληνες, πιστεύω στη πυγμή της κρατικής οντότητας και ταυτόχρονα πιστεύω στον χριστιανισμό. Αυτοί οι τρεις πυλώνες δημιούργησαν έναν μοντέλο που λειτουργεί και το έχουμε δει . Είμαι λοιπόν κοινωνικά συντηρητικός και οικονομικά φιλελεύθερος γιατί πιστεύω ότι οι άνθρωποι τείνουν να είναι περισσότερο παραγωγικοί όταν μπορούν να επιλέξουν τι θέλουν να κάνουν και η ελεύθερη αγορά έχει δημιουργήσει περισσότερο πλούτο από κάθε άλλο σύστημα. Έβγαλε ανθρώπους από την φτώχεια..

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

10) Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

-Ήμουν Δευτέρα Λυκείου, το 2013, όπου μετά από σεμινάρια οινογνωσίας και οινογευσίας απέκτησα αυτοπεποίθηση και έκανα παρουσιάσεις στην αρχή στο οινοποιείο για τους επισκέπτες και στη συνέχεια σε κάποιους πελάτες μας. Το αποκορύφωμα ήταν τον Μάρτη του 2013 , όπου έκανα την πρώτη μου μεγάλη παρουσίαση σε ένα master class στη Σαγκάη της Κίνας που είχαμε πάει η ελληνική αποστολή παραγωγών και κλήθηκα να κάνω την παρουσίαση όταν δυστυχώς το άτομο που θα την έκανε δεν ήταν διαθέσιμο.

11) Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

-Χαρακτηρίζω την πρόοδο μου ραγδαία γιατί οι δυνατότητες ενός παιδιού 15 ετών δεν είναι ίδιες με τώρα. Όσα έκανα για την πλάκα τώρα τα κάνω σοβαρά, επαγγελματικά. Οι γνώσεις μου είναι πολύ περισσότερες από τότε και τα πλεονεκτήματα είναι πως έχω ολοένα και μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και συσσωρευμένη εμπειρία πάνω στο θέμα των παρουσιάσεων. Ακόμη, χτίζω τον εαυτό μου και ταυτόχρονα χτίζω το προφίλ μου στα μάτια των ανθρώπων που παρουσιάζω. Τα μειονεκτήματα είναι ότι τώρα που μεγάλωσα τα λάθη δεν επιτρέπονται .

12) Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

-Καθελί που έκανα ήταν κάτι καινούργιο και είχα έλλειψη χρόνου. Έρχεσαι αντιμέτωπος με προβλήματα, τα οποία δεν είχες καν σκεφτεί ότι υπάρχουν και καλείσαι να τα λύσεις. Η ευφυΐα είναι αυτό που χρησιμοποιείς όταν δεν ξέρεις τι πρέπει να κάνεις. Όταν έκανα τις πρώτες μου παρουσιάσεις δεν ήξερα πώς να συστηθώ , αυτό ήταν μια δυσκολία. Η δουλειά μου απαιτεί φυσική παρουσία με ακαθόριστο ωράριο και έχω θυσιάσει εξεταστικές για να είμαι στο εξωτερικό για δουλειά.

13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

-Ήταν βεβαιωμένη επιλογή. Ήταν κάτι έτοιμο από τον πατέρα μου και μεγάλωσα μέσα στα γραφεία, δεν πήγα σαν αγκαρία αλλά το αγάπησα.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

14) Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

-Είμαι ικανοποιημένος φυσικά και σκοπεύω να αποκτήσω περαιτέρω γνώσεις στον οίνο, δηλαδή οινογνωσία κάνοντας ταξίδια στο εξωτερικό για να μαζέψω εμπειρίες και να έχω ζυμώσει τις ιδέες μου. Επιδιώκω να επισκεφτώ όσα περισσότερα οινοποιεία μπορώ, αλλά ο χρόνος με πιέζει αυτή την χρονική περίοδο λόγω σπουδών. Όταν ολοκληρώσω με τις σπουδές μου θα περισσότερο χρόνο και ταυτόχρονα ένα πτυχίο να τους δείξω.

15) Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματα του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

-Όχι, δεν είμαι σε κάποιο πρόγραμμα. Πιστεύω ότι υπάρχουν οφέλη στις επιδοτήσεις, το θέμα είναι όμως ότι τα χρήματα δεν φυτρώνουν στα χρηματοδεντρα. Από κάπου τα έχουν στερήσει. Έχουν καταφέρει να δημιουργήσουν πολλούς μικρούς αγρότες που δυστυχώς δεν έχουν ούτε διαπραγματευτικά εργαλεία στο να εμπορευματοποιήσουν την παραγωγή τους ή έχουμε ανθρώπους που μπήκαν σε αυτά τα προγράμματα, απλά για να κάνουν κάτι που ήταν εύκολο και έχουμε ένα παραγωγικό μοντέλο το οποίο δυστυχώς δεν ξέρω κατά πόσο μπορεί να λειτουργήσει. Δημιουργούνται πολλά κενά στην αγορά. Αρχικά το φορολογικό κενό ή στο χρηματοπιστωτικό σύστημα που δάνεισε για να γίνουν αυτά τα προγράμματα και έπειτα το παραγωγικό κενό, αφού πολλοί από τους νέους αγρότες δεν είναι κατάλληλοι για αυτόν τον τομέα αλλά ούτε και καταρτισμένοι. Θα πρότεινα να φύγουν τα προγράμματα, γιατί αυτό το μοντέλο έχει οδηγήσει σε μία παρακμή της αγροτικής κοινότητας και διαταράσσουν την ομαλή λειτουργία της ελεύθερης αγοράς. Αυτό που λείπει από τον αγρότη δεν είναι το 60% επιδότηση της αγροτικής τους δραστηριότητας, αλλά το να κινηθεί ελεύθερος, να επιδιώξει μόνος του το κυνήγι του κέρδους, να δημιουργήσει και να διαπρέψει.

16) Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η Ύφεση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

- Τον θεωρώ ως ένα χώρο που έχει μεγάλη προοπτική την οποία τείνει να πετάει από το παράθυρο, γιατί έχουν δημιουργηθεί πολλοί μικροί παραγωγοί, με αποτέλεσμα ασυνέχεια στη ποιότητα των προϊόντων και ασυνέπεια, άρα διατάραξη του ελληνικού

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

προϊόντος και ταυτόχρονα δυσκολεύει και τους αγρότες να βιοπορίζονται από αυτή την διαδικασία. Όταν έχεις μικρές εκτάσεις, από τις οποίες για να επιβιώσεις εξαρτάσαι να μην από την εμπορευματοποίηση του προϊόντος σου αλλά ταυτόχρονα και από την επιδότηση της έκτασης, η οποία είναι ο κύριος λόγος που πολλοί κρατάνε τις ελιές τους σήμερα, και έχουμε δασκάλους, γιατρούς που έχουν μερικές ελιές στο χωριό και τις καλλιεργούν. Η κρίση σαφώς έπληξε τον αγροτικό τομέα γιατί σε ένα μοντέλο που είναι παραγωγικά σαθρό, ο πρώτος μικρός σεισμός θα το ρίξει. Είδαμε ότι οι περισσότερες από τις ενώσεις ή έκλεισαν ή είναι υπερχρεωμένες. Εγώ προφανώς επηρεάστηκα, όλες οι επιχειρήσεις είτε λίγο είτε πολύ επηρεάστηκαν, ειδικά η δική μας που ξεκινά το έργο της το 2008 μαζί με την κρίση.

17) Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

- Η πολιτεία κάνει ότι μπορεί για να δώσει κίνητρα, αλλά με λάθος τρόπο. Όσοι ασχολούνται επιτυχώς, διαπρέπουν.

18) Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε γι αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

-Πρέπει να κατανοήσουμε ότι δεν μπορούμε να γίνουμε τρανοί αλλά πρέπει να αξιοποιούμε την υπεραξία των προϊόντων μας, Χρειάζεται επιμόρφωση αλλά και συντονισμένη προσπάθεια των παραγωγών. Θεωρητικά μπορεί να γίνει, αλλά πρακτικά είναι δύσκολο. Ο καθένας κοιτάζει την πάρτη του και κατ'εμέ δεν πρέπει να υπάρχουν μεσάζοντες.

19) Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

-Αποτρέπει την απασχόληση των νέων, διότι με τα μέτρα της προηγούμενης κυβέρνησης κατάφερε να διώξει ανθρώπους από αγροτικές περιοχές. Πολλοί έφυγαν γιατί είχαν να ανταγωνιστούν πολλούς. Έτσι τα παράτησαν λόγω των πολλών εξόδων και ασχολήθηκαν με τουριστικά. Ένας νέος μπορεί να ασχοληθεί με τουριστικά, αϊρβηθ, ντελίβερι και καφετέριες σε μία αγροτική περιοχή. Οι νέες κοπέλες δεν θέλουν να

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

μείνουν στο χωριό και οι περισσότερες καταφεύγουν σε νυχτερινά μαγαζιά λόγω αμάθειας.

20) Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

-Θεωρώ πως δεν βιοπορίζονται επαρκώς ως εργοδότες ή ως εργαζόμενοι και επιπλέον υπάρχει τοξική κουλτούρα ..νοοτροπία στην επαρχία που οι νέοι αποφεύγουν.

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

- Ναι, έχουν ασχοληθεί ή θέλουν, γιατί πιστεύουν ότι θα αλλάξει κάτι στα οικονομικά τους, βλέπουν ότι σιγά σιγά θα αλλάξει ο αγροτικός τομέας και θα εξάγουν στα αστικά κέντρα και στο εξωτερικό. Επιπλέον, αρκετοί γυρίζουν στην επαρχία διότι έχουν μειωθεί οι αποστάσεις από την πόλη. Μόλις 22 λεπτά από το Ηράκλειο και εδώ η ζωή είναι πιο φθηνή.

22) Τι θα συμβουλευάτε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

-Θα τον συμβούλευα να μην το κάνει για τα χρήματα γιατί δεν θα έχει προοπτική. Πρέπει να το θέλει αληθινά και θέλει κόπο.

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλευάτε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

- Ένας νέος θα πρέπει να έχει θέσει τους στόχους του προκαταβολικά, να αποφασίσει τι είναι αυτό που πραγματικά θέλει από την ενασχόληση του. Είναι να βιοπορίζεται απλώς...να διαπρέψει από αυτό τον τομέα...είναι να προσπαθήσει να αναβιώσει διαδικασίες οικογενειακές. Ο νέος θα πρέπει να δει για αρχή τι είναι αυτό που ζητάει η αγορά...όπως λένε «Κάνε αυτό το οποίο βγάζει νόημα και όχι αυτό το οποίο είναι βολικό». Είναι πολύ βολικό να γίνεις ελαιοπαραγωγός, αλλά οι περισσότεροι ελαιοπαραγωγοί δεν μπορούν να βιοποριστούν την σήμερο ημέρα. Άρα λοιπόν πρέπει να ψάξεις να βρει τι είναι αυτό στο οποίο υπάρχει ζήτηση. Για παράδειγμα υπάρχει ζήτηση σε τυροκομικά προϊόντα ..στο κρασί .. σε προϊόντα που σχετίζονται με το λάδι. Άλλο επάγγελμα είναι τα γεωπονικά και μάλιστα αρκετά επικερδή, αφού δεν υπάρχουν

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

και αρκετοί γεωπόνοι στην περιοχή και ελάχιστοι εξειδικευμένοι και κατηρτισμένοι. Κάτι ακόμη επικερδές θα ήταν η τυποποίηση...που στερούμε, αλλά απαιτεί κεφάλαιο και γνώση .

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Είμαι αρκετά αισιόδοξος γιατί πιστεύω ότι η προσπάθεια επιβραβεύεται και αν προσπαθήσεις πραγματικά δεν πιστεύω ότι υπάρχουν πολλά που θα μπουν εμπόδιο στην επιβράβευση.

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο8:

Αγαπητέ κύριε Δ.(Άγιοι Δέκα),

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-29

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

- Είμαι ελεύθερος και μένω με την οικογένεια μου. Έχω άλλα 2 αδέρφια.

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

-Μόνο το Γυμνάσιο.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

-Δεν σταματάω να δουλεύω, ήμουν εργολάβος σε οικοδομές και τώρα ασχολούμαι και με τα αγροτικά, αφού παράτησα τις οικοδομές. Έχω ασφάλεια ΙΚΑ.

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Τρεις μήνες το χρόνο (Νοέμβρη – Γενάρη) είμαι σε ελαιουργείο και δουλεύω στις μηχανές. Κάνω και τα αγροτικά ταυτόχρονα και ασχολούμαι με ελιές, πεπόνια και πατάτες.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

- 6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

- Το οικογενειακό είναι περίπου 15.000 και το ατομικό μου 10.000.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- 7) Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

- Νιώθω πολύ χαρούμενος γιατί έχω τα πάντα εδώ, έχω δουλειά όλο το χρόνο!! Δεν θα πήγαινα με τίποτα στην πόλη.

- 8) Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμα τους ποιο είναι;

- Πηγαίνω βόλτες στο Ηράκλειο και σε μέρη που δεν έχω πάει. Οι φίλοι μου είναι και των πόλεων και του χωριού. Αυτοί που μένουν σε πόλεις έχουν πάρει επιχειρήσεις από τους γονείς τους και δεν είχαν σπουδές (καφετέριες, σουβλατζίδικα, τουριστικά). Και αυτοί που μένουν στο χωριό δεν έχουν σπουδάσει και είναι στα αγροτικά.

- 9) Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

- Δεν ασχολούμαι και δεν ψηφίζω. Στο μοναδικό που ρίχνω ψήφο είναι εδώ για τον Δήμο.

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- 10) Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

- Από το 2008

- 11) Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

- Υπάρχει πρόοδος μόνο με μεγάλη προσπάθεια. Τα θετικά είναι ότι είμαι εγώ το αφεντικό και κάνω κουμάντο εγώ στην δουλειά. Τα αρνητικά είναι ότι βγάζουμε παραγωγή και δεν πουλιέται στις τιμές που μπορούμε να ζήσουμε. Ευτυχώς που παίρνουμε επιδότηση και καλύπτουμε κάποιες υποχρεώσεις....Κρίμα το λάδι !!!

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

12) Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

-Στο ξεκίνημά μου για να αρχίσω τις καλλιέργειες χρεώθηκα 11.000, έβαλα πατάτες και πεπόνια και έκανα καλό ξεκίνημα, αλλά χρωστούσα και σιγά σιγά έβγαζα εισόδημα και ξεχρέωνα. Έχει κούραση, πολύ δουλειά από το πρωί μέχρι το βράδυ και κάποιες φορές πάνω από 10 ώρες την ημέρα, χωρίς σταματημό. Το ρεπό δεν υπάρχει.

13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

-Ήταν επιλογή μου, το ήθελα, διότι έχω 2 αδέρφια που έφυγαν από εδώ και έπρεπε να αναλάβω την περιουσία του πατέρα μου...το λες εν μέρει και ανάγκη.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

14) Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

-Σκοπεύω να συνεχίσω τα αγροτικά γιατί σκέφτομαι για καινούργιες καλλιέργειες όπως λεμονιές, λάχανα, κουνουπίδια, για να έχω εισόδημα όλο το χρόνο.

15) Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματά του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

-Όχι δεν είμαι σε πρόγραμμα. Έχει μόνο αρνητικά πιστεύω. Ένας νέος που θα θέλει να γίνει νέος αγρότης όταν μπει στο πρόγραμμα και πάρει τα λεφτά για το ξεκίνημά του σε 2 χρόνια θα πρέπει να τα δώσει πίσω για ασφάλειες ΕΛΓΑ...δηλαδή σε δεσμεύουν. Πρέπει να ενισχύσουν τους αγρότες οικονομικά και να μην βάζουν μεγάλη φορολογία. Και ο αγρότης να πληρώνεται την παραγωγή του σε μία τιμή ασφαλείας για να μην εξευτελίζουν τις τιμές.

16) Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η Ύφεση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

- Στην Κρήτη ο αγρότης είναι πιο υποβαθμισμένος από τους αγρότες στην Βόρεια Ελλάδα γιατί εδώ παίρνουν επιδότηση 5.000 ευρώ ενώ εκεί 300.000 ευρώ . Άρα είναι

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

αποδυναμωμένος κλάδος. Τον αγροτικό κλάδο τον επηρέασε η κρίση γιατί δεν μπορούσε κανείς αγρότης να επιδοτηθεί από καμία τράπεζα και έτσι δεν μπορούσε κανείς να αυξήσει καλλιέργειες και να αγοράσει μηχανήματα για να δουλέψει. Όλα έμειναν στάσιμα. Εμένα όχι δεν με επηρέασε καθόλου η κρίση.

17) Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

- Τώρα 3 χρόνια δεν έχει ανοίξει πρόγραμμα για να ασχοληθούν οι νέοι ενώ θέλουν πολλοί. Υπάρχουν περιουσίες που είναι ανεκμετάλλευτες. Τώρα πιστεύω με το πρόγραμμα που θα βγει το 2020-2021 να αλλάξουν τα πράγματα.

18) Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε γι αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

-Σκοπεύω να καταφέρω να αγοράσω μηχανήματα για να καλλιεργώ χωρίς δυσκολίες τα χωράφια και πιο γρήγορα και οικονομικά. Υπάρχει στη περιοχή ομάδα που έχει μηχανήματα και θέλω και εγώ να αγοράσω γιατί βλέπω τα θετικά τους.

19) Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

-Την ενισχύει αλλά με την φορολογία τα παίρνει όλα πίσω. Και οι συνεταιρισμοί δεν βοηθούν πουθενά γιατί είναι καταχρεωμένοι. Μπορεί να ανοίξει κανείς βενζινάδικο, σούπερ μάρκετ, να είναι μηχανικός, ηλεκτρολόγος, υδραυλικός και να έχει καφετέρια. Το κράτος πρέπει να δίνει μία οικονομική ενίσχυση για στέγη και διατροφή παιδιών σαν κοινωνικό επίδομα για όσους μένουν σε χωριά.

20) Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

-Οι δυσκολίες είναι πολλές. Αρχικά έχουμε χάλια δρόμους, δεν υπάρχει νοσοκομείο, υπάρχει σοβαρή έλλειψη νερού λόγω έλλειψης φράγματος και δεν δίνονται οι κατάλληλες επιδοτήσεις για να μπορεί ο αγρότης να ανταπεξέλθει στα έξοδά του.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

- Το έκαναν από ανάγκη, δεν πήγαν σχολείο και δεν είχαν άλλη ασχολία. Μοναδική επιλογή είχαν τα χωράφια γιατί είχαν περιουσία στο χωριό και έβγαζαν καλά χρήματα.

22) Τι θα συμβουλευάτε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

-Ναι έχει προοπτικές, αν έχεις περιουσία που θα μπορούσε να βγάλει ένα εισόδημα πάνω από 15.000 ευρώ το χρόνο τότε ναι . Γιατί θα μπορούσε να μεγαλώσει και την περιουσία του και να ζήσει μία καλή ζωή.

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλευάτε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

-Το καλύτερο για να πετύχει είναι να μην κάνεις μόνο καλλιέργειες αλλά να κάνεις συνδυασμό, δηλαδή ελιές και αμπέλια και καλλιέργειες . Προτείνω βενζινάδικο με πολλές ασχολίες όπως πλυντήριο, καφέ, αλλαγή λαδιών και άλλα.

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Είμαι αισιόδοξος μέχρι τώρα αλλά από εδώ και πέρα δεν ξέρω τι θα γίνει στο μέλλον με τα εισοδήματα μας και με τις τιμές και αυτό που με προβληματίζει είναι τι θα γίνει με το λάδι !! (αίσθημα απόγνωσης στο πρόσωπο και ξεφωνητά βαριάς ανάσας)

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο9:

Αγαπητέ κυρία Μ.(Άγιοι Δέκα),

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-Είμαι 22 χρόνων.

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

- Έχω 3 παιδιά και είμαι 4 χρόνια παντρεμένη.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

-Έχω τελειώσει το Γυμνάσιο, μετά αρραβωνιάστηκα και σταμάτησα το σχολείο.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

-Όχι δεν εργάζομαι και δεν έχω δουλέψει ποτέ στο παρελθόν, άλλωστε 16 χρόνων αρραβωνιάστηκα.

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Αυτή την περίοδο δεν κάνω κάτι λόγω ότι έχω μικρά παιδιά, αλλά βοηθάω τον άντρα μου όταν χρειαστεί στα πρόβατα και στις ελιές.

6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

-Το ετήσιο εισόδημα μας είναι περίπου 20.000 ευρώ, με τα 11.000 να είναι το ατομικό μου εισόδημα λόγω επιδοτήσεων.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

7) .Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

-Να σας πω την αλήθεια έχω μείνει για λίγο χρονικά διάστημα στην πόλη αλλά δεν μου αρέσει τόσο. Προτιμώ το χωριό και δεν θα φύγω. Υπάρχουν δυσκολίες και ευκολίες και στο χωριό αλλά και στην πόλη, απλά το χωριό είναι πιο ωραίο.

8) Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμά τους ποιο είναι;

-Λόγω παιδιών δεν μου μένει αρκετός ελεύθερος χρόνος αλλά όταν έχω πάω σε οικογενειακά και φιλικά σπίτια. Μερικοί έχουν τελειώσει Γυμνάσιο και άλλοι σπουδάζουν ακόμα.

9) Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

- Δεν ξέρω ακριβώς, αλλά θα μπορούσα να πω προς τα αριστερά. Εννοείται και ψήφισα.

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

10) Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

- Από μικρή που ήμουν πήγαινα με τον πατέρα μου και τα αδέρφια μου σε αγροτικές δουλειές, να σας πω περίπου είναι 10 χρόνια.

11) Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

- Η αλήθεια είναι πως όσο παίρνανε τα χρόνια γίνονται χειρότερα τα πράγματα. Μια επιδότηση παίρνουμε και αυτά τα χρήματα πάνε στις ανάγκες των προβάτων. Παλιά τουλάχιστον έμεναν και κάτι στους αγρότες.

12) Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

- Δεν μπορώ να σας πω ότι δυσκολευτήκαμε. Ο πεθερός μου είχε πρόβατα, έδωσε τα μισά του άντρα μου, αγοράσαμε το υπόστεγο και ξεκινήσαμε. Πέρα από την τιμή του γάλακτος και ότι τα αρνιά είναι φθηνά και οι τροφές ακριβές δεν υπάρχει κάτι άλλο.

13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

- Ναι ήταν επιλογή μας. Με αυτό ασχολιόταν ο πεθερός μου και επειδή τα αδέρφια του άντρα μου δεν μένουν στο χωριό, ανάλαβε ο άντρας μου την παρουσία μας.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

14) Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

- Δεν είμαστε και πολύ ικανοποιημένοι. Ο άντρας μου δουλεύει τον χειμώνα σε ελαιουργείο και το καλοκαίρι σε καθαρισμό γεωτρήσεων. Τώρα σκοπεύουμε να ανοίξουμε ένα μίνι μάρκετ στο χωριό.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

15) Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματα του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

-Βεβαίως και είμαστε σε πρόγραμμα. Ο άντρας μου έχει μπει σε πρόγραμμα νέων αγροτών και εγώ έχω πρόβατα. Όπως ανέφερα πριν, παίρνουμε τα λεφτά και το 80% τα δίνουμε στα πρόβατα. Πιστεύω ότι πρέπει να αυξηθεί η τιμή του γάλακτος και του αρνιού και να μειωθεί η τιμή των ζωοτροφών.

16) Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η Ύφεση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

- Θεωρώ ότι είναι ένας δυνατός κλάδος ο αγροτικός τομέας. Από εμάς εξαρτώνται πολλά, όπως το κρέας, το γάλα και όλα τα γαλακτοκομικά. Όλους μας έχει επηρεάσει η κρίση.

17) Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

- Είναι λίγοι οι νέοι πλέον που προτιμούν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα. Πολλοί βλέπουν ότι δεν υπάρχει μέλλον και ασχολούνται με κάτι άλλο.

18) Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε γι αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

-Πλέον μόνο οι επιδοτήσεις δεν αρκούν και όλοι μας ψάχνουμε και με κάτι άλλο να ασχοληθούμε, όπως το μίνι μάρκετ που σας είπα.

19) Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

-Το κράτος πιστεύω ότι μας αποτρέπει να κάνουμε το επάγγελμα αυτό. Πρέπει να μειώσει το Φ.Π.Α και να κάνει αυτά που ανέφερα παραπάνω. Στο χωριό δεν έχει πολλές επιλογές σε επαγγέλματα. Η καφενείο ή μίνι μάρκετ μπορεί να ανοίξει κανείς.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

20) Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

-Το κύριο εμπόδιο είναι το εισόδημα.

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

- Πλέον όλοι ψάχνουν και με κάτι άλλο να ασχοληθούν αφού μόνο η επιδότηση δεν αρκεί.

22) Τι θα συμβουλεύατε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

-Εάν αλλάζουν οι τιμές πιστεύω ότι υπάρχουν προοπτικές. Εάν όχι τότε καλύτερο είναι να ασχοληθούν με κάτι άλλο.

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλεύατε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

-Σίγουρα υπάρχουν πολλά να κάνει κάποιος σε μια αγροτική περιοχή. Μπορεί να ασχοληθεί με τα πρόβατα ή και με τις καλλιέργειες.

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Είμαι αισιόδοξη ότι κάποια στιγμή θα αλλάξουν τα πράγματα. Απλά προς το παρόν με μια δουλειά τα χρήματα δεν αρκούν για τόσα έξοδα! (φάνηκε εκνευρισμένη και πελαγωμένη).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο10:

Αγαπητέ κυρία Κ. (Στόλοι),

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-Είμαι 28 ετών.

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

- Έχω αρραβωνιαστεί και μένω με τον άντρα μου στο χωριό. Ναι έχω έναν αδελφό.

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

-Είμαι απόφοιτη πανεπιστημίου . Έχω τελειώσει στο Καποδιστριακό Αθηνών Χημεία.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

-Ναι, εργάζομαι ως χημικός στην εταιρεία του άντρα μου εδώ και 2 χρόνια. Είναι ένα μεγάλο ελαιουργείο και είμαι ασφαλισμένη στο ΙΚΑ.

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Όχι αυτή την περίοδο, αλλά γενικά διαβάζω αρκετά και προσπαθώ να μάθω αρκετές ξένες γλώσσες πέρα από τα αγγλικά, όπως ισπανικά και ιταλικά.

6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

-.28.000 είναι περίπου εμένα και του άντρα μου και το ατομικό μου 11.000.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

7) Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

-Ηταν επιλογή μου γιατί ακολούθησα τον άντρα μου. Δεν αισθάνομαι εγκλωβισμένη αλλά περιορισμένη λόγω έλλειψης δραστηριοτήτων. Έχει πλεονεκτήματα να μένεις στο χωριό όπως ο ποιοτικός χρόνος με την οικογένεια και τους φίλους και οι άνθρωποι

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

και μη εξαντλητικοί ρυθμοί ζωής. Τα αρνητικά βέβαια είναι η έλλειψη κοινωνικών δραστηριοτήτων και ότι είναι απόμακρα από την πόλη. Εάν μπορούσα να έχω την ίδια δουλειά σε πόλη και εάν συμφωνούσε ο άντρας μου σίγουρα θα φεύγαμε.

- 8)** Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμα τους ποιο είναι;

-Οικιακά σίγουρα, έπειτα διαβάζω ακούω μουσική και κάνω βόλτες. Οι φίλοι μου είναι και των πόλεων και του χωριού. Στο χωριό είναι απόφοιτοι Λυκείου ή Πανεπιστημίου και κάνουν ιδιαίτερα σε παιδάκια ή είναι παντρεμένες και ασχολούνται με τα οικιακά. Στην πόλη η μία φίλη μου είναι χημικός και η άλλη ηθοποιός.

- 9)** Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

- Κέντρο. Βασικά προς το συμφέρον μου. Το προσαρμόζω ανάλογα με αυτά που αποκομίζω.

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- 10)** Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

- 2 χρόνια είμαι στο ελαιουργείο και στο παρελθόν έκανα ιδιαίτερα στην Αθήνα ως χημικός, αλλά ανασφάλιστα.

- 11)** Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

- Βλέπω ραγδαία εξέλιξη στον τομέα του ελαιολάδου και αποκτώ γνώσει και εμπειρία. Γίνομαι καλύτερη. Τα πλεονεκτήματα είναι πως είμαι σε οικογενειακή επιχείρηση που διαμορφώνω το χρόνο μου, έχω σίγουρο και καλό μισθό σε ένα οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον χωρίς ανταγωνισμό και υπάρχει σεβασμός. Τα μειονεκτήματα είναι οι πολλές ώρες εργασίας από (Νοέμβρη μέχρι Φεβρουάριο) στην κοπή του λαδιού από 12- 16 ώρες δουλειά. Υπάρχει κούραση εκείνο το διάστημα ..ζεις για να δουλεύεις.

- 12)** Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

-Αρχικά η προσαρμογή μου από ένα αστικό περιβάλλον στην επαρχία ήταν τεράστια δυσκολία. Και η προσαρμογή να μπω σε ένα οικογενειακό περιβάλλον από εκεί που ήμουν μόνη μου στην Αθήνα. Έπρεπε να μάθω να δουλεύω με την οικογένεια του άντρα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

μου και ένα μεγάλο σύνολο ατόμων τους πελάτες. Ακόμη, έπρεπε να πράττω διπλωματικά για να κοιτάζω τις ανάγκες των πελατών και να μένουν όλοι ευχαριστημένοι.

13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

-Ήταν αναγκαιότητα, εάν δεν ήταν ο άντρας μου δεν θα ασχολιόμουν με το λάδι και δεν θα έμενα σε επαρχία.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

14) Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

-Ναι είμαι ικανοποιημένη και θέλω να εξελιχθώ με παρακολούθηση σεμιναρίων για εξειδίκευση, επειδή η Ελλάδα και ειδικότερα η Κρήτη είναι απαρχαιωμένη στο λάδι σε σύγκριση με Ιταλία και Ισπανία. Δεν υπάρχουν κρατικοί μηχανισμοί για την επιμόρφωση και είναι ατομική προσπάθεια και κόστος για να εξελιχθείς. Τα σεμινάρια που κάνω γίνονται στην Κρήτη, Αθήνα και online και κοστίζει το ένα σεμινάριο 120-150 ευρώ. Αλλά εξειδικεύομαι στις χημικές αναλύσεις και στην οργανοληπτική αξιολόγηση για να μάθω τα χαρακτηριστικά του λαδιού.

15) Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματά του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

-Όχι δεν είμαι σε πρόγραμμα. Κοίταξε τα θετικά είναι ότι παίρνεις μια οικονομική βάση για να παράγεις και αυτό είναι ένα κίνητρο για εξέλιξη και κίνηση της οικονομίας και του αγροτικού τομέα. Αλλά αυτοί που λαμβάνουν την επιδότηση κάποιες φορές δεν την αξιοποιούν σωστά!!! Σκορπάνε τα χρήματα αυτά αντί να τα επενδύσουν και θα έπρεπε η επιδότηση να είναι μεγαλύτερη και να ελέγχονται αυστηρά πως χρησιμοποιήθηκαν τα χρήματα με αιτιολόγηση.

16) Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η Ύφεση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Είναι ένας δυνατός κλάδος γιατί είναι το κύριο επάγγελμα της Κρήτης αλλά υστερεί στην οργάνωση και στη δομή. Όμως απασχολεί το μεγαλύτερο μέρος της Κρήτης και της Ελλάδας ο πρωτογενής τομέας. Σίγουρα η κρίση επηρέασε γιατί δεν μπορείς να επενδύσεις στην καλλιέργεια σου έχοντας κι άλλες υποχρεώσεις, όπως οικογένεια και παιδιά). Υπάρχει χαμηλότερη απόδοση των προϊόντων και μη συστηματική. Γενικά εμείς έχουμε όλο και πιο μεγάλο πελατολόγιο κάθε χρόνο αρά δεν μας επηρέασε η κρίση.

17) Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

-Ναι θα μπορούσαν άνθρωποι που έχουν μεράκι και μόρφωση. Στον αγροτικό τομέα απαιτείται μόρφωση, εκπαίδευση και σεμινάρια. Πρέπει να συμβαδίζουν με μία ευρωπαϊκή και παγκόσμια αγορά, για να μπορέσουν να τους συναγωνιστούν και για να μπορέσουν να είναι πιο παραγωγικοί. Να πουλάμε εμείς και όχι να μεταπουλάμε.

18) Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε γι αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

-Είναι ήδη άριστες οι συνθήκες, απλά θα μπορούσα να επιμορφώνομαι για να κάνω καλύτερα την δουλειά μου .Αργότερα η επιχείρηση θα είναι δική μας οπότε δεν χρειάζεται να αυξήσω τον μισθό μου. Δουλεύω τώρα για το μέλλον.

19) Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

- Θεωρώ ότι αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα γιατί δεν υπάρχει ενθάρρυνση..οι επιδοτήσεις φουσκώνουν τα μυαλά των αγροτών και τους δίνουν ένα εργαλείο χωρίς να ξέρουν να το χρησιμοποιούν. Δεν υπάρχει σωστή κοινωνική υποδομή για δραστηριότητες και έτσι δεν υπάρχει και κίνητρο για να ασχοληθούν. Το κράτος δίνει τις επιδοτήσεις αλλά κανένα άλλο βοήθημα. Ένας νέος εδώ μπορεί να ασχοληθεί με την εργασία online, την εκπαίδευση, τον ιδιωτικό τομέα π.χ να εργάζεται σε τράπεζες και τις μικρο-επιχειρήσεις.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

20) Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

-Πρώτο εμπόδιο είναι ότι οι αγροτικές περιοχές είναι μακριά από πόλεις και δεν υπάρχουν κοινωνικές δραστηριότητες. Όσοι μένουν εδώ και ασχολούνται με τα αγροτικά είναι ασταθής οικονομικά λόγω καιρού που ζημιώνονται οι καλλιέργειες τους. Αυτό είναι ένα ρίσκο και θα έπρεπε να υπάρχουν μηχανισμοί προστασίας, δηλαδή αποζημιώσεις.

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

- Όχι, όποιοι το κάνουν το κάνουν αναγκαστικά γιατί είναι η περιουσία γονέων και είναι μία λύση έσχατης ανάγκης επειδή, δεν έχουν τελειώσει κάτι. Ειδικά το κάνουν συνδυαστικά κάνοντας και κάποιο άλλο επάγγελμα.

22) Τι θα συμβουλευάτε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

-Θα συμβούλευα να ενημερωθεί και να μορφωθεί με προσωπικό κόστος και να σκεφτεί διεξοδικά. Εγώ το παροτρύνω αυτό, αλλά να το κάνουν σωστά και όχι σαν μια δουλειά του ποδαριού. Να το κάνουν με επαγγελματισμό, σαν να διαχειρίζονται μία εταιρεία.

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλευάτε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

-Πρέπει να έχει μορφωθεί και να έχει ενημερωθεί. Χρειάζεται προσωπική εργασία και όχι εργάτες για όλα. Ακόμη, χρειάζεται ένα χρηματικό backup και να είναι προετοιμασμένος για ενδεχόμενες απώλειες γιατί θέλει ρίσκο. Το καλύτερο για μένα είναι οι ελιές αν έχει ήδη από γονείς εκτάσεις. Θα πρότεινα να ασχοληθούν με το μάρκετινγκ για να γίνουν μεσάζοντες και να αγοράζουν από τους παραγωγούς και να το μεταπουλούν. Σε αυτό βοηθά αρκετά και το διαδίκτυο.

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Είμαι αισιόδοξη. Πρέπει να βλέπουμε αισιόδοξα το μέλλον μας γιατί αυτή είναι η τροφή της εξέλιξης!!!

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο11:

Αγαπητέ κυρία Κ. (Μοίρες),

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-Είμαι 26 χρονών.

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

- Παντρεμένη με 2 παιδιά και έχω και 2 αδέρφια μικρότερα.

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

-Έχω τελειώσει μόνο το Λύκειο.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

-Εργάζομαι στην επιχείρηση του άντρα μου, έχουμε μεζεδοπωλείο στο χωριό και όταν προλαβαίνω πάω και λίγο στις ελιές..πιο πολύ τους μήνες που τις μαζεύουμε. Ναι είμαι στο ΙΚΑ.

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Πέρα από τα παιδιά μου όχι.

6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

-Το οικογενειακό εισόδημα το χρόνο είναι 10.000 ευρώ

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

7) .Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

-Δεν έχω μείνει στην πόλη και δεν θα άλλαζα τη ζωή στο χωριό. Δεν νιώθω εγκλωβισμένη και μου αρέσει αρκετά. Μου αρέσει η ηρεμία εδώ και ότι μπορώ να κάνω ταυτόχρονα πολλά πράγματα. Όλα ήταν επιλογή μου.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

8) Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμα τους ποιο είναι;

-Δραστηριότητες με τα παιδιά. Έχω και στο χωριό φίλες και στην πόλη. Οι πιο πολλές έχουν τελειώσει το Λύκειο και λίγες το Πανεπιστήμιο. Αυτές που μένουν στο χωριό δουλεύουν σε καφετέριες ή ασχολούνται με τα οικιακά. Όσες μένουν στο Ηράκλειο είναι σε ξενοδοχεία.

9) Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

- Κεντροδεξιά, ναι ψήφισα.

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

10) Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

- 2 χρόνια έχουμε το μαγαζί. Παλιά δούλευα σε μαγαζί με παιχνίδια και έβγαζα και φωτογραφίες σε ένα κέντρο εδώ σε γάμους και βαφτίσεις, αλλά ανασφάλιστα.

11) Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

- Υπάρχει πρόοδος για εμένα, τα θετικά είναι ότι κάνω κάτι δικό μου και δεν έχω αφεντικά. Υπάρχει φιλικό περιβάλλον και μαθαίνεις τους ανθρώπους καλύτερα, απλά πρέπει να είσαι συνέχεια με το χαμόγελο και να κρατάς τα προβλήματα σου έξω από το μαγαζί, αφού δεν αφορά τους πελάτες. Πρέπει κάποιες φορές να παίζεις θέατρο.

12) Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

-Πάρα πολλές δυσκολίες. Στο να εξοικειωθώ σε ένα χώρο που δεν γνωρίζω, στα χωράφια δηλαδή, σε ένα πολύ διαφορετικό περιβάλλον. Κάποιες φορές χάνεις τον εαυτό σου γιατί υπάρχει κούραση και δεν ασχολείσαι με τον εαυτό σου. Μεγαλώνεις απότομα...φεύγει η ζωή σου γρήγορα.

13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

-Ήταν και δική μου επιλογή και του άντρα μου, γιατί ήταν κάτι που μας άρεσε στην αρχή....όσο δεν είχαμε τα παιδιά. Μας άρεσε γιατί μας έκανε να βγούμε από ξένα χέρια, όμως τώρα πια δεν έχουμε κέρδη αλλά αυτοσυντηρούμαστε.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

14) Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

-Για 5 χρόνια θα έχω και το μαγαζί μέχρι να λήξει το συμβόλαιο του ενοικίου και μετά θα δοκιμάσω νέα πράγματα, θα δω τι με γεμίζει σαν άνθρωπο αλλά δεν έχω σκεφτεί κάτι προς το παρόν. Σίγουρα όμως θα ασχολούμαι με τις ελιές.

15) Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματά του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

-Όχι, αλλά θα έμπαίνα σε πρόγραμμα, γιατί σε βοηθούν να κάνεις ένα ξεκίνημα χωρίς να χρεωθείς. Δεν νομίζω ότι υπάρχουν αρνητικά. Θα ήθελα τα λεφτά να δοθούν από την αρχή όλα και όχι με δόσεις.

16) Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η Ύφεση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

-Είναι δυνατός κλάδος γιατί μπορεί να σου προσφέρει πολλά..δουλειά, εισοδήματα..και δεν τελειώνει η δουλειά στον κλάδο αυτό, άρα σου επιφέρει συνεχώς χρήματα. Ναι με επηρέασε η κρίση γιατί παρατήρησα ότι από εκεί που οι άνθρωποι σκορπούσαν χρήματα τώρα στενεύουν τα πράγματα...εννοείται πως έχει πέσει η δουλειά στο μαγαζί και ευτυχώς που θα έχει βεντέμα φέτος και κάτι θα βγάλουμε από το λάδι.

17) Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

-Εννοείται πρέπει να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα εάν ζουν στην επαρχία.

18) Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε γι αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Πιστεύω πως πρέπει να αλλάξουν οι τιμές στην Ελλάδα και το ΦΠΑ. Εμείς δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα χωρίς να μας βοηθήσουν. Πόσες δουλειές να κάνουμε δηλαδή για να επιβιώσουμε..Χρειάζεται ενημέρωση αλλά κανείς δεν μας ενημερώνει...ψαχνόμαστε μόνοι μας από το internet ...ρωτάμε μελετητές..

19) Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

-Το ελληνικό κράτος σε διώχνει από τις αγροτικές περιοχές, δεν σε βοηθά. Με μια επιχείρηση μπορεί να ασχοληθεί ένας νέος στο χωριό..οι κοπέλες με νύχια ή κομμωτήριο ...ή σε ξενοδοχεία που έχουμε εδώ στα νότια. Το κράτος δίνει μόνο τις επιδοτήσεις αλλά χωρίς πλάνο. Πρέπει να δίνεται κοινωνικό επίδομα στις νέες οικογένειες που μένουν στο χωριό.

20) Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

-Δεν δίνει κίνητρα το κράτος, έπρεπε να δίνει κοινωνικά επιδόματα σε οικογένειες με λίγα εισοδήματα και θα έπρεπε να φτιαχτούν υποδομές στα χωριά για τις δραστηριότητες των παιδιών.

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

- Ναι, αλλά το κάνουν μόνο για τα χρήματα και ακολουθούν τους άντρες τους...σιγά σιγά όμως τους αρέσει γιατί γίνεται συνήθεια.

22) Τι θα συμβουλευάτε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

-Προτείνω αν έχει ήδη χωράφια να ασχοληθεί με ελιές γιατί βγάζεις κέρδος άμα πουλάς το λάδι που μαζεύεις και κρατάς και λάδι για σένα ...να περάσεις τον χρόνο.

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλευάτε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Οι νέοι πρέπει να δουλέψουν σκληρά για να πετύχουν και το καλύτερο εδώ σε αγροτικές περιοχές είναι οι ελιές γιατί δεν είναι και κάτι δύσκολο να καλλιεργηθεί. Θα συμβούλευνα κάτι που να του αρέσει και να μην νιώθει ότι το κάνει με το ζόρι.

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Ναι, είμαι αισιόδοξη γιατί με προσπάθεια και θέληση όλα τα καταφέρνεις!! (δεν το είπα με πίστη στο λόγο της ..απλά φάνηκε να ελπίζει)

Ημιδομημένη Συνέντευξη Νο12:

Αγαπητέ κυρία Β.(Στόλοι),

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1) Αρχικά, θα ήθελα να μου πείτε την ηλικία σας.

-Είμαι 29

2) Η οικογενειακή σας κατάσταση ποια είναι ; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Και αν είστε άγαμος μένετε με τους γονείς σας; Έχετε αδέρφια;

- Είμαι παντρεμένη και έχω ένα παιδάκι και δύο αδέρφια. Αν και παντρεμένη μένω με τους γονείς μου στο χωριό . Το σπίτι μου είναι πάνω από το δικό τους.

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

-Έχω τελειώσει το ΤΕΙ, Διοίκηση Επιχειρήσεων στη Πάτρα.

4) Εργάζεστε;

4.1) Αν ναι, τι επαγγέλλεστε; Που εργάζεσθε αυτήν την περίοδο; Είστε ασφαλισμένος/η; 4.2) Αν όχι, πόσο καιρό είστε άνεργος/η; Είχατε εργασθεί στο παρελθόν και αν ναι που; Είστε ασφαλισμένος/η;

-Ναι, εργάζομαι στην επιχείρηση του πατέρα μου. Έχουμε ένα ελαιουργείο στο χωριό και είμαι εδώ από τότε που τελείωσα την σχολή. Ναι είμαι ασφαλισμένη.

5) Έχετε κάποια δευτερεύουσα απασχόληση;

-Ασχολούμαι με το παιδάκι μου και κάνω εξορμήσεις με τον άντρα μου.

6) Πόσο είναι περίπου το ετήσιο οικογενειακό και πόσο το ατομικό σας εισόδημα;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Το οικογενειακό εισόδημα είναι περίπου 45.000 ευρώ . Το ατομικό μου είναι 20.000.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- 7) .Πως αισθάνεστε που μένετε σε μια αγροτική περιοχή, με διαφορετικούς ρυθμούς από αυτούς της πόλης; Είναι επιλογή σας; Νιώθετε εγκλωβισμένοι; Χαρούμενοι; Θα αλλάζατε την επαρχία για να μένετε σε πόλη;

-Είμαι ικανοποιημένη από την ζωή στο χωριό και δεν θα άλλαζα τίποτα. Όταν έχεις την δουλειά σου, την οικογένειά σου και τον κύκλο σου δεν σε ενοχλεί ο τόπος που μένεις. Όλα μία συνήθεια είναι και φυσικά δεν θα πήγαινα στην τρέλα της πόλης.

- 8) Τι κάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας; Οι φίλοι/ες σας είναι κάτοικοι του χωριού ή και πόλεων; Το μορφωτικό τους επίπεδο και το επάγγελμα τους ποιο είναι;

-Πηγαίνω γυμναστήριο, βόλτες, κινηματογράφο...Οι φίλες μου είναι και στο χωριό και στην πόλη και είμαι όλες στο ίδιο μορφωτικό επίπεδο με εμένα. Οι περισσότερες εργάζονται σε ξενοδοχειακές μονάδες σε διοικητικές θέσεις.

- 9) Που θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας ιδεολογικά, στην κλίμακα από άκρα δεξιά ως άκρα αριστερά; Ψηφίσατε στις πρόσφατες εθνικές εκλογές;

- Δεν ψηφίζω ιδεολογικά...αλλά προσωπικά εκεί που εμπιστεύομαι. Δεν θέλω να επεκταθώ παραπάνω.

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- 10) Πόσα χρόνια δραστηριοποιείστε στον τομέα στον οποίο α) εργάζεσθε σήμερα ή β) είχατε εργασθεί στο παρελθόν;

- 4 χρόνια είμαι στην εταιρεία.

- 11) Πως θα χαρακτηρίζατε την πρόοδο σας; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του τομέα στον οποίο απασχολείσθε/ είχατε απασχοληθεί;

-. Θα χαρακτήριζα την πρόοδο μου ικανοποιητική! Εργάζομαι στην οικογενειακή επιχείρηση και το μεγαλύτερο πλεονέκτημα είναι που είμαι δίπλα σε ανθρώπους που αγαπώ και εμπιστεύομαι και προσπαθούμε μαζί για το καλύτερο .

- 12) Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στο ξεκίνημά σας; Αναφέρετε σας παρακαλώ τις σημαντικότερες.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Αν και θα σας ακουστεί παράξενο δεν είχα καμία δυσκολία. Μέσα σε αυτή την εταιρεία μεγάλωσα. Ο πατέρας μου με είχε από μικρή εδώ και τα ήξερα όλα.

13) Ήταν επιλογή σας η απασχόληση στον τομέα που εργάζεσθε ή αναγκαιότητα; Εξηγήστε μας σας παρακαλώ.

-Ήταν επιλογή μου γιατί μου αρέσει αυτό που κάνω και ήθελα να συνεχίσω το έργο του πατέρα μου.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ;

14) Είστε ικανοποιημένος/η με τη δουλειά σας; Σκοπεύετε να συνεχίσετε να εργάζεσθε σε αυτόν τον τομέα, στο ίδιο επάγγελμα ή σκοπεύετε να αλλάξετε δουλειά ή και τομέα απασχόλησης; Κι αν ναι, που θα θέλατε να απασχοληθείτε και τι σκοπεύετε να κάνετε για να το πετύχετε;

-Είμαι απόλυτα ικανοποιημένη και δεν σκοπεύω να αλλάξω εργασία.

15) Είστε σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτήσεων; Και αν ναι τι πρόγραμμα είναι αυτό; Ποιες είναι οι βασικότερες ωφέλειες του για εσάς και ποια τα μειονεκτήματά του; Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στα προγράμματα επιδοτήσεων;

-Όχι...πιστεύω πως πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερος έλεγχος και να γίνεται καλύτερη επιλογή όσον αφορά τις επιδοτήσεις. Δεν πρέπει να χαρίζονται χρήματα σε τεμπέληδες ανθρώπους που δεν τα αξιοποιούν.

16) Θεωρείται τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη ως ένα δυνατό ή αποδυναμωμένο κλάδο και γιατί; Θεωρείτε ότι η Κρίση και η Ύφεση έπληξε τον αγροτικό τομέα και αν ναι με ποιο τρόπο; Εσάς σας επηρέασε η κρίση;

-Είναι ένας δυνατός κλάδος που επηρεάστηκε από την κρίση, όπως όλοι. Πάρα ταύτα πάντα θα έχει δυνατότητες ανάπτυξης και πάντα θα θέλουμε να αγοράζουμε προϊόντα που είναι απαραίτητα για την σωστή διατροφή και υγεία του ανθρώπου, όπως είναι το λάδι.

17) Τα τελευταία 2 χρόνια έχει επανέλθει στο προσκήνιο η άποψη ότι οι νέοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ως προσπάθεια ενίσχυσης της οικονομίας. Ποια είναι η άποψή σας;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Συμφωνώ απόλυτα με αυτή την άποψη..φυσικά και πρέπει οι νέοι να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, γιατί κάθε νέος φέρνει μία καινούργια ιδέα και τεχνικές που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας μας.

18) Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνετε και ποιες ευκαιρίες πρέπει να αξιοποιήσετε ώστε να βελτιώσετε την κατάσταση απασχόλησης σας όσο και το εισόδημα σας; Τι σκοπεύετε να κάνετε γι αυτό; Χρειάζεστε επιμόρφωση και αν ναι έχετε ενημερωθεί για τις δυνατότητες επιμόρφωσης που υπάρχουν;

-Δεν χρειάζεται και δεν θέλω να αλλάξω κάτι ...όχι δεν υπάρχει καμία ανάγκη για παραπάνω επιμόρφωση. Θεωρώ ότι είμαι 100% εξειδικευμένη για την θέση που έχω στην εταιρεία. Εκτός αυτού έχω οικογένεια πλέον δεν είμαι φοιτήτρια για να κάνω μεταπτυχιακά ...δεν έχω ούτε την όρεξη πλέον ούτε τον χρόνο. Αρκετά διάβασα.

19) Θεωρείται ότι το ελληνικό κράτος ενισχύει ή αποτρέπει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα στο να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές; Σε ποιες άλλες δουλειές μπορεί να απασχοληθεί ένας νέος/α όταν ζει σε αγροτική περιοχή; Ποια είναι τα κίνητρα που δίνει το Κράτος και ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσει;

- Το ελληνικό κράτος δεν ενισχύει την απασχόληση των νέων στον αγροτικό τομέα. Δεν δίνει κίνητρα αλλά αντιθέτως τα τελευταία χρόνια αυξήθηκε η φορολογία και στα αγροτικά.

20) Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν, για να ασχοληθούν οι νέοι με τον αγροτικό τομέα ή ευρύτερα για να παραμείνουν σε αγροτικές περιοχές και να ασχοληθούν με άλλα επαγγέλματα;

-Πιστεύω ότι το εισόδημα δεν είναι εξασφαλισμένο και εξαρτάται από πολλούς εξωτερικούς παράγοντες, όπως τον καιρό και την αγορά. Συνεπώς δεν φτάνει μόνο η προσωπική εργασία για να πετύχεις ...αν δεν σου δοθεί βοήθεια βρίσκεσαι ένα σκαλοπάτι πριν τον γκρεμό.

21) Έχετε εντοπίσει κίνητρα ή προσπάθειες ενασχόλησης και εργασίας στον αγροτικό κλάδο από φίλους ή γνωστούς σας; Γιατί θεωρείτε ότι κάνουν αυτήν την επιλογή;

- Δεν γνωρίζω κανένα που να ασχολείται από επιλογή με τα αγροτικά..όλοι μου οι γνωστοί το κάνουν από ανάγκη και οι οικογενειακοί μας φίλοι δεν έχουν καμία σχέση με αυτόν τον κλάδο..κάνουν άλλες δουλειές.

22) Τι θα συμβουλευάτε ένα νέο που επιθυμεί να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Έχει προοπτικές;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»

-Για μένα έχει προοπτικές αρκεί να δουλέψεις πάνω σε αυτό, να ψάξεις, να διαβάσεις../ για να παράγεις ένα προϊόν καλής ποιότητας.

23) Και τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει ένας νέος/ α ώστε να επιτύχει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα και ποιο επάγγελμα κρίνετε ότι είναι καλύτερο να κάνει αν αποφασίσει να ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα; Ποιο άλλο επάγγελμα θα τον συμβουλευάτε να επιλέξει αν αποφασίσει να παραμείνει σε αγροτική περιοχή;

-Ένας νέος πρέπει να παράγει, να συσκευάσει και να διανέμει το προϊόν του. Μόνο έτσι θα πετύχει, αφού πάντα θα υπάρχει η ανάγκη για αγαθά από τον πρωτογενή τομέα. Θα συμβούλευα μόνο να επενδύσει στη γη.

24) Είστε αισιόδοξος/η ή απαισιόδοξος/η για το μέλλον σας και γιατί;

-Είμαι αρκετά αισιόδοξη. Θεωρώ ότι υπάρχουν πολλές ευκαιρίες ..ήδη πολλοί νέοι στρέφονται στην παραγωγή προϊόντων που είναι καλής ποιότητας, καινοτόμα και καλά για την υγεία των ανθρώπων.